591162624
101 KØBENHAVNS KOMMUNES BIBLIOTEKER

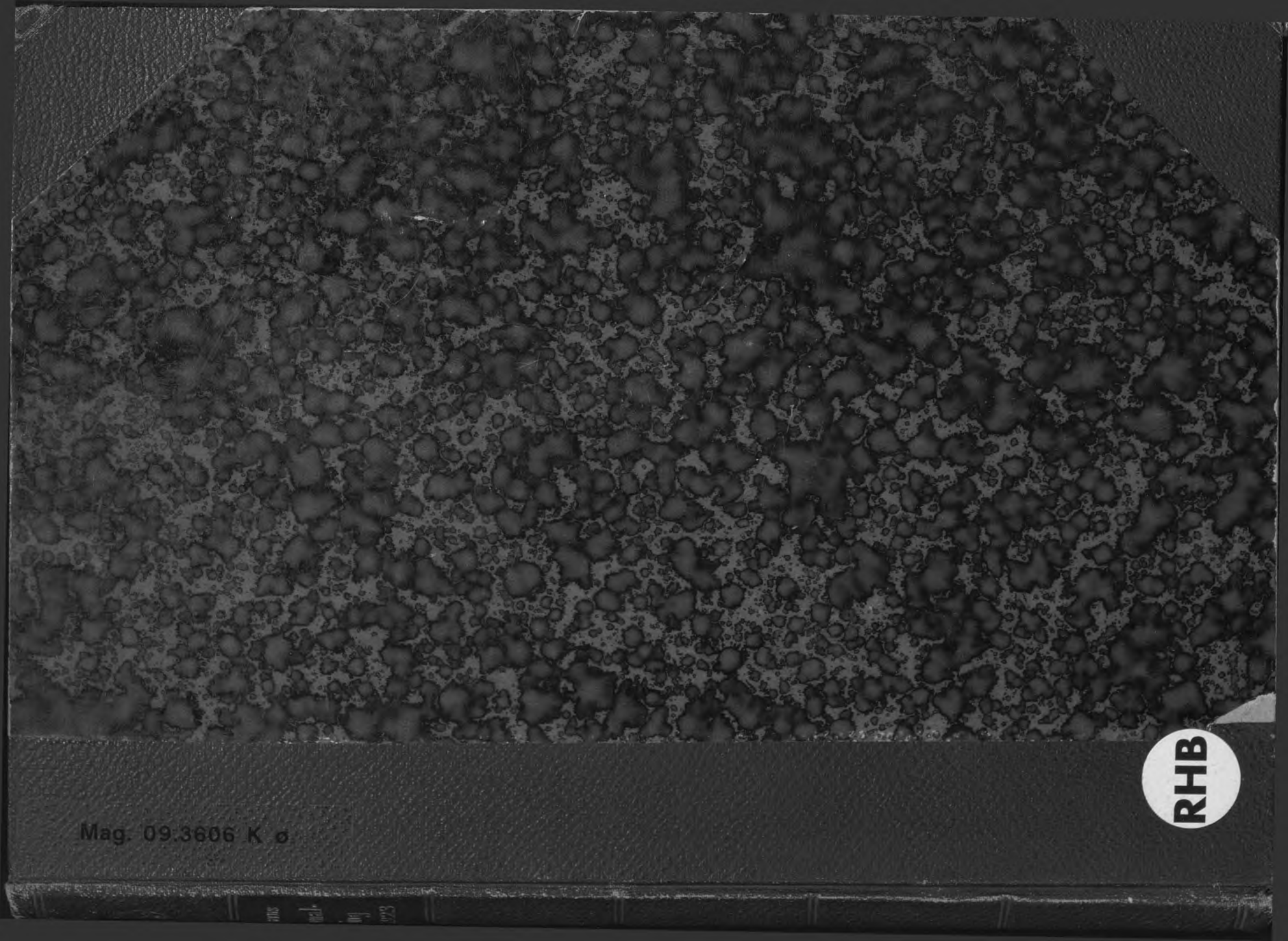
RHB
Mag. 09.3606 K ø

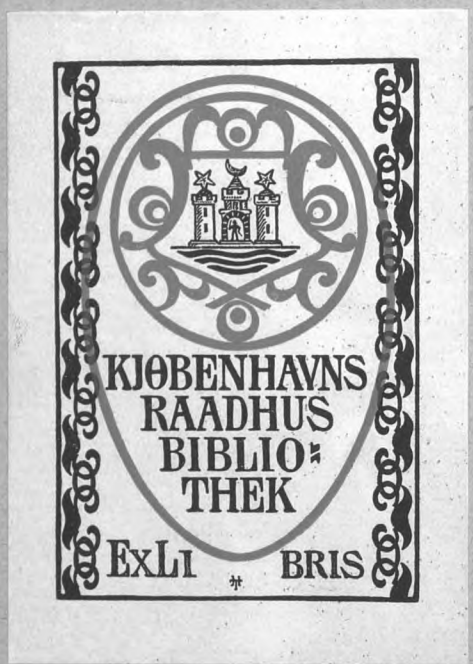

Mag.
09.3606
4to
ex. 1

KØBENHAVNS KOMMUNAL-FORENING

1898 — 29. JUNI — 1923

KØBENHAVNS KOMMUNALFORENING

1898 — 29. JUNI — 1923

KØBENHAVNS KOMMUNALFORENING

1898 — 29. JUNI — 1923

UDGIVET VED
FORRETNINGSUDVALGET

UNDER REDAKTION AF:
INSPEKTØR VED ØRESUNDSHOSPITALET
H. CHR. RIDTER

KØBENHAVN
INDUSTRI-TRYKKERIET (BERNH. SCHMIDT)
MCMXXIII

Copyright
by
Københavns Kommunalforening

8708

INDHOLD

FORORD

HILSEN TIL KOMMUNALFORENINGEN, Digt af Forfatteren, Overassistent *Hans Ahlmann.* — Vignet »Tyren og Dragen« af Tegneren, Assistent *Ingemann Jørgensen.*

PROLOG, af pens. Hospitalskasserer *Joh. Jensen* — Vignet »Det gamle Raadhus« af Tegneren, Overassistent *Sv. Ulrich.*

KØBENHAVNS KOMMUNALFORENING. — I. 29. JUNI 1898—24. MARTS 1909.
UNDER ØST'S ÆGIDE, af Hospitalsinspektør *H. Chr. Ridter.* — Vignet »Den gamle Ladegaard« af *Ingemann Jørgensen.*
KOMMUNALFORENINGENS SANGKOR, af Kontorchef *A. H. Rasch.*
I DEN FØRSTE TID, af Kontorchef *Lorenz Krøyer.*
A. C. ØST, af Inspektør *C. Lütz-Höppermann.*

PAA GRÆNSEN MELLEM GAMMELT OG NYT, af fhv. Ekspeditionssekretær *Richard Krause.*

KØBENHAVNS KOMMUNALFORENING. — II. 24 MARTS 1909—19. APRIL 1916.
PLOVTID. — KRAUSE-KRØYER-KRAUSE, af *H. Chr. Ridter.* — Vignet »Det nye Raadhus« af *Sv. Ulrich.*
RICHARD KRAUSE, af Viceskattedirektør *Vilh. Buhl.*
LORENZ KRØYER, af *H. Chr. Ridter.*

OMKRING REORGANISATIONEN, af Kontorchef *O. Paulson.*

KØBENHAVNS KOMMUNALFORENING. — III. 19. APRIL 1916—29. JUNI 1923.
FORENINGEN SOM FORBUND. — PAULSON-KAARØE, af *H. Chr. Ridter.* — Vignet »Udsigt fra Rundetaarn med Belysningsvæsenets Bygning» af *Ingemann Jørgensen.*
O. PAULSON, af Direktør *Poul Sørensen.*
LAURITZ KAARØE, af *H. Chr. Ridter.*

ABSALON, af *H. Chr. Ridter.* — Vignet »Absalon« af *Sv. Ulrich.*

UNDERSTØTTELSESFONDEN. — OBERST ABRAHAMSON, af *H. Chr. Ridter.* — Vignet »En Dragkiste« af *Sv. Ulrich.*

GENERALFORSAMLINGER GENNEM 25 AAR, en Oversigt af *H. Chr. Ridter.*

MEDLEMSTALLET I 25 AAR, en Oversigt af *H. Chr. Ridter.*

SÆRFORENINGERNE AF 1916, af *H. Chr. Ridter.*

FORTID — NUTID — FREMTID:

EMBEDSMÆND, af Ekspeditionssekretær *A. Ulrich.*
INGENIØRER, af Brandinspektør *Poul Vinding.*
TEKNIKERE I 7. LKL., af Overgartner *K. Brandt Klixbüll.*
ASSISTENTKLASSERNE, af Overassistent *V. Christophersen.*
TEKNIKERE I 8. LKL., af Baneassistent *P. Haase.*
KØBENHAVNS KOMMUNALFORENING, af Fuldmægtig *Laur. Kaarøe.* — Slutningsvignet »Blomsterkummen ved Raadhustrappen« af *Sv. Ulrich.*

TABELLER

Tavle I.
Tabel 1. Formænd — Redaktører — Næstformænd. — Ved *H. Chr. Ridter.*
» 2. Sekretærer og Kasserere. — Ved samme.
» 3. Revisorer. — Ved samme.

Tavle II.
Tabel 4. Medlemmer af Bestyrelse og Forretningsudvalg gennem 25 Aar. — Ved *H Chr. Ridter.*

Tavle III.
Tabel 5. Medlemmer af Repræsentantskab og Hovedbestyrelse. — Ved *H. Chr. Ridter.*

Tavle IV. — Oversigter over Indtægter og Udgifter i 25 Aar, —
Tabel 6. Foreningen. — Ved Fuldmægtig *Charles Andreasen.*
» 7. Foreningens Reservefond. – Ved samme.
» 8. Understøttelses-Fonden. — Ved *H. Chr. Ridter.*
» 9. Sygekassen. — Ved Fuldmægtig *Charles Andreasen.*
» 10. Begravelseskassen. — Ved samme.

FORORD

KØBENHAVNS KOMMUNALFORENING har den 29. Juni 1923 bestaaet i 25 Aar. Forretningsudvalget har i Anledning heraf overdraget mig den Opgave at udarbejde et Festskrift, hvori Foreningens Historie igennem dette Kvart-Hundred-Aar belyses. Foreningens Liv og Virksomhed falder i tre, ved bestemte Datoer afgrænsede, Perioder, en første 11-aarig, og to efter hinanden følgende 7-aarige.

Det første Afsnit strækker sig fra Stiftelsesdagen den 29. Juni 1898 til den ordinære Generalforsamling den 24. Marts 1909 og betegner Foreningens *Barndomsaar*, hvor Bekymringer og Børnesygdomme melder sig, men hvor tillige Grundlaget for Foreningens Trivsel lægges dels ved Oprettelsen af en Række i det først lovfæstede Formaal forudsatte Foretagender, dels gennem et energisk Arbejde paa at samle den kommunale »Embeds- og Bestillingsstand« i en Samfølelsens Aand indenfor den unge Forenings Rammer. Dette sidste søges naaet ved selskabeligt Samvær, medens Tanken om at varetage Standens Interesser i Almindelighed i denne Periode kun er i begyndende Udvikling. Hele dette elleveaarige Afsnit af Foreningens Tilværelse ledes af den Mand, som paa den konstituerende Generalforsamling valgtes til Foreningens første Formand, *A. C. Øst*, der ved sit lange trofaste Arbejde for Foreningen og ved sin noble retlinede Færd har indskrevet sit Navn med uvisnelig Ære i Københavns Kommunalforenings Historie.

Det andet Afsnit gaar fra den samme Generalforsamling den 24. Marts 1909, — hvor A. C. Øst trækker sig tilbage fra Formandsposten, og hvor der vedtages en Forfatningsændring, der indfører Forholdstalsvalgmaaden ved Valget af Foreningens Ledelse — til den ekstraordinære Generalforsamling den 19. April 1916. Denne Periode kan opfattes som Foreningens *Ungdomstid*, hvor den kaster sig ud i Kampen for Standens faglige Interesser, skønt den i sin

indre Struktur endnu ikke besidder de Kræfter, som maatte være Betingelsen for med fuld Autoritet at være Standens Talerør. To dygtige og initiativrige Mænd skiftes i denne Periode til at sidde ved Foreningen Ror, *Richard Krause* og *Lorenz Krøyer*, der begge i brydningsrige Aar har ydet en meget værdifuld Indsats i det Arbejde, der gjorde Kommunalforeningen til et virkeligt fagligt Værn.

Det tredie og sidste Afsnit følger fra Generalforsamlingen den 19. April 1916 — hvor Reorganisationen af Kommunalforeningen stadfæstes, og denne herefter bliver et Forbund af faglige Særforeninger — til Jubilæumsdagen den 29. Juni 1923. Dette Afsnit tør kaldes Foreningens første *Manddomsaar*. Her staar Standen samlet som en Helhed, og i enigt Samarbejde fører Foreningen med Kraft og Styrke — under Krigstids og Efterkrigstids haarde Tryk — Standens Krav frem ved Forhandlingsbordet som anerkendt faglig Organisation for Staden Københavns kommunale Tjenestemænd af Embedsklasserne. Byrden og Æren ved Styret bæres i denne alvorsfulde Tid af to stærke og myndige Mænd, *O. Paulson*, der konsoliderer Foreningens indre Form og fører Kampen frem henimod Lønaftalen af 1919, *Lauritz Kaarøe*, der leder Angrebet i det afgørende Slag og siden staar som forreste Mand i Forsvaret mod Krisetidens Snigløb.

— Det første Afsnit er de nulevende saa langt paa Afstand, at det vel tør betragtes som Historie. Jeg har søgt at komme den historiske Sandhed saa nær som muligt, og ment det forsvarligt særlig udførligt at dvæle ved denne første Tid, ogsaa fordi den danner Basis for Forstaaelsen af den senere Udvikling. De følgende Afsnit er enten nærmere eller saa helt nær inde paa Livet af Nutiden, at de ikke endnu har fuldgyldigt Krav paa at blive behandlet som Historie. Jeg har derfor i disse Kapitler indskrænket mig til en noget kortere Redegørelse for Udviklingens forskellige Faser. De 24. Aargange af vor Forenings Blad „*Absalon*" har under Arbejdet været en Kilde, af hvis Væld jeg har kunnet hente de mange Episoder, som jeg i det følgende har søgt at samle til et Helhedsbillede.

Som dette Festskrifts Redaktør, i Kraft af den Deltagelse jeg personlig efter beskeden Evne har ydet i Foreningsarbejdet gennem de sidste seksten Aar, og endelig udfra den uudslukkelige Kærlighed, jeg i Mod og Med nærer til min Stands Sammenslutning, tager jeg mig Lov til paa dette Sted at hilse og hylde vor stolte og gode Organisation, *Københavns Kommunalforening*, vor Stands Værge, paa denne, dens 25-Aars-Stiftelsesdag. *Held og Fremgang følge dens Virksomhed, Lykke til at kloge og stærke Mænd stedse maa staa paa Kommandobroen i de kommende Tider!*

København, den 29. Juni 1923. *H. Chr. Ridter.*

HILSEN TIL KOMMUNALFORENINGEN

DER staar et Springvand i København,
den By, vi har viet vore Dage,
og Springvandet staar ved Raadhusets Fod:
En Tyr i Kamp med en Drage.

Hvem Dragen er, er ej let fortalt,
her gives forskellig Mening,
men Tyren, Handlingens Saft og Kraft,
er Mærket for min Forening.

Der kræves vel Kræfter og Temperament
til første Indhug paa Dragen,
det brede Bryst og de sænkede Horn
jeg hilser paa Mærkedagen.

Men alt som Dragens det svære Tros
er faldet for kraftig Handling,
jeg kunde vel ønske der undergik
vort Mærke en let Forvandling.

Det grubled' andre end jeg vel paa,
og hermed rækker jeg Nøglen:
Lad Hornet blive en Kaarde, der gaar
med Finhed og Kraft gennem Øglen.

Thi takker jeg for den brede Kraft,
imens jeg ser mig tilbage,
og ønsker mit Forbund et nyt Symbol:
Sankt Jørgen i Kamp med en Drage.

HANS AHLMANN

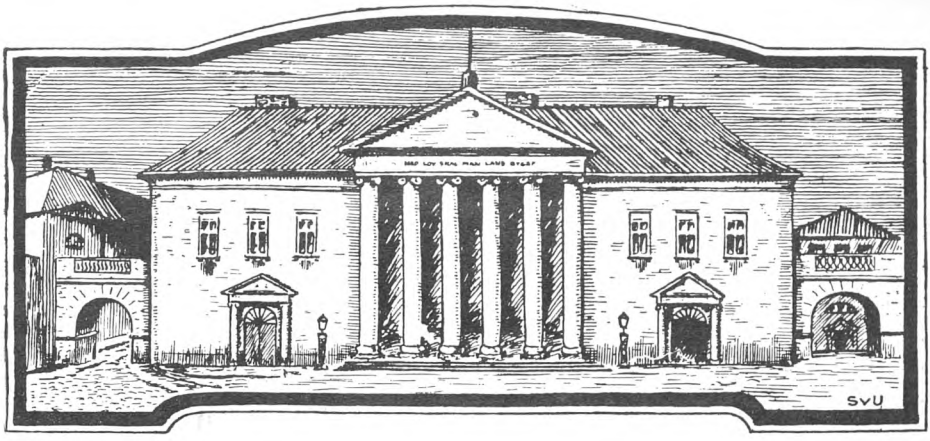

PROLOG

af

fhv. Hospitalskasserer *Joh. Jensen.*

Det er ikke saameget langt fra, at det er 50 Aar siden, at det første vaklende Skridt blev gjort til Dannelsen af en Forening for kommunale »Kontorherrer«. Ja! Saaledes benævntes virkelig dengang i Raadstuesprog Datidens højere Tjenestemænd.

Det var i Efteraaret 1876, at nogle Initiativrige udsendte Indbydelse til en Sammenkomst paa den kgl. Skydebane. Hvem Indbyderne vare? To af dem var i alt Fald Fuldmægtig *Petersen* (Stadens Hovedkasserer) og Fuldmægtig *Ravn* (senere Skatteinspektør). Det blev en meget festlig og i sin Afslutning helt burschikos Sammenkomst med Taler og Sange, fin Dinér og Vin; pludseligt Opbrud til de da eksisterende Sangerinde-Pavilloner foran i Frederiksberg Allé og tilsidst Afslutning mellem de mest udholdende ved et gemytligt Bord i kgl. Skydebanes mere intime Lokaler.

Allerede ved Festbordet var der slaaet til Lyd for, at man skulde søge dannet en Forening med det Formaal at virke samlende paa alle dem, der som knyttede til Kommunens forskellige Institutioner, havde fælles Interesser paa flere Omraader. Ved Kaffen efter Bordet blev der fremlagt Lister til Paategning om Tilslutning, og af de ca. 80 Tilstedeværende — et slet ikke lille Antal i Forhold til de »ansatte« — tegnede langt de fleste sig for Tilslutning.

Det blev dengang ikke til mere. Om Grunden hertil fik i alt Fald de unge aldrig noget at vide. Blandt dem hed det sig, at en eller anden, eller flere Borgmestre, havde sat en Pind i Hjulet. Der ønskedes ikke en saadan For-

ening dannet, sagdes der. Nu er sikkert de allerfleste af dem, der dengang var med, døde, saa det er næppe muligt nu at faa nøjere Besked herom.

Det lille, opblussende Lys slukkedes, og først i Foraaret 1898 dukkede Tanken om Sammenslutning atter op. Det var Assistent i Magistratens 2den Afdeling, cand. jur. *Vilh. Holm,* der med stor Omhu havde udarbejdet »Love for Forening af Kbhvns. Kommunes Embedsmænd m. fl.« M. fl. var Assistenter og Skrivere, der dengang ikke var værdige til at staa i Lønklasse. Vilh. Holms Forslag var et omfangsrigt, meget bureaukratisk formet Forslag, der omfattede foruden almindelige Medlemmer, Forretningsudvalg, Sekretariat, Seniorat og Præsidium. I det sidste skulde Borgmestre have Sæde, vistnok endog Flertal. Anlægget var i det hele meget storslaaet. Hr. Holm arbejdede meget ivrigt for sit Forslag og forhandlede blandt andet personlig med alle ledende Chefer indenfor Institutionerne. Det lykkedes ham paa Kredit at faa sit Forslag trykt i Schultz' Officin — Kommunalforeningen betalte senere Regningen.

Endelig i Begyndelsen af Maj blev der indvarslet til Møde i Seekamps (Wittmack's) Lokale (det laa, hvor Nationalbankens Nybygning nu ligger, ud mod Holmens Kanal). Ved Mødet havde af Inspektører (Direktører kendtes dengang ikke) kun *Jensen* (Molde), *Øllgaard* og *Hassager* indfundet sig. Der var paa Mødet, der lededes af Begravelseskontorets Chef *Abrahams* almindelig Enighed om, at under den foreliggende Form vilde det være ugørligt at faa »det brede Lag« med. Der var dog ligesaa stor Enighed om, at kunde man finde en mere demokratisk Form og særlig en Form, der ikke vakte Mistanke om, at der laa »Oprørs«tanker i Sammenslutningen, rettet mod »højere Magter«, vilde det være i høj Grad gavnligt for Samarbejdet indenfor de kommunale Rammer at fremkalde en personlig Berøring paa neutral Grund af de under Kommunen virkende fra Skrivere og opad. I Forbindelse hermed skulde der saa arbejdes for Fremme og Forbedring af Foreningsmedlemmernes økonomiske og sociale Kaar.

Det var paa dette Grundlag, der blev nedsat et Udvalg til at udarbejde Udkast til Love. Udvalget samledes to Gange ugentlig hos Skoleinspektør *Hassager* (Vestervoldgades Skole). Efter en halv Snes Møder kunde Arbejdet afsluttes og med enkelte Ændringer blev de udarbejdede Love vedtagne paa to paa hinanden følgende Møder i Seekamps Lokale den 22. og 29. Juni 1898.

Joh. Jensen.

Københavns Kommunalforening.

I.

29. Juni 1898 — 24. Marts 1909.

Under Øst's Ægide.

Allerede i 1891 havde Embedsklasserne i den største af Statsetaterne, Jernbanerne, lagt Grunden til en Organisation — Jernbaneforeningen — stiftet efter Datidens Tarv i disse Krese med kommeratligt, selskabeligt Formaal. Forlængst havde Arbejderne samlet sig i egentlige Fagforeninger. Det laa Embedsklasserne fjernt at tænke paa noget saa revolutionært som at slutte sig sammen for at varetage fælles faglige Interesser. Men Trangen til at komme sammen og lære hinanden at kende, en vis Samfølelse, udsprunget af det fælles Arbejdsomraade, var tilstede. Man gik blandt Københavns Kommunes Embedsmænd svanger med Tanken om at samle det spredte, men det blev i lange Tider ved Tanken.

I Begyndelsen af 1898 — et Lønrevisionsaar — brød Spiren endelig gennem Jordskorpen, et Initiativ udfoldede sig. Det var Assistent af 2. Kl. i Magistratens 2. Afdelings Sekretariat, cand. jur. *Vilhelm Johannes Thøger Holm,* som tog Opgaven paa sig og førte den igennem. Han udarbejdede en Plan for en Forening — Joh. Jensen kalder den i foranstaaende »Prolog« et omfangrigt, meget bureaukratisk formet Forslag, — som han forelagde »for forskellige Embedsmænd, som varmt interesserede sig for Planen«. »Til at gennemgaa dette Udkast traadte dernæst, efter at Lønningssagen var gennemført, og Tidspunktet derfor maatte anses for heldigt«, *Holm,* Kontorchef i Magistratens 3. Afdelings 2. Sekretariat *R. Thierry* og Inspektør ved Ladegaarden *A. C. Øst* sammen i et foreløbigt Udvalg.

Med et derefter af dette Triumvirat udarbejdet »Udkast til Love« som Forhandlingsgrundlag indkaldtes et Møde i Wittmacks (tidligere Seekamps) Lokaler i Holmens Kanal den *4. Maj 1898.*

Mødet var »talrigt besøgt« — hedder det i en i den første Forhandlingsprotokol indført, kortfattet historisk Oversigt over Foreningens Tilblivelse, hvorfra ogsaa det ovenfor i Citation anførte er hentet — og lededes af Kontorchef i Begravelseskontoret, Justitsraad *Abrahams* (senere Direktør for Begravelsesvæsenet, pens. 1. Jan. 1904, død 21. Juni 1909).

Mødets Resultat blev Nedsættelsen af et *Lovudvalg,* bestaaende af:

Vilh. Johs. Thøger Holm
f. 30. Okt. 1859 † 3. Juli 1917
Foreningens Stifter

Fuldmægtig i Mag.s 3. Afd.s 2. Sekr. *Vilh. Bentzen* (pens. 1. Jan. 1907, død 2. Febr. 1907).

Hospitalsdirektør, Justitsraad *H. V. S. Gredsted* (død 27. Maj 1910).

Skoleinspektør *V. F. Hassager* (pens. 1. April 1907, død 20. April 1909).

Assistent i Mag.s 2. Afd.s Sekr., cand jur *Vilh. J. T. Holm.*

Skattedirektør *Fr. Jensen (Molde).*

Assistent i Økonomikontoret, Landinspektør *Joh. Jensen.*

Kontorchef i Mag.s 1. Afd.s Sekr. *Vilh. Lassen* (pens. 1. April 1914, død 16. December 1920).

Fuldmægtig ved Meterkontoret *L. P. V. Madsen.*

Vandinspektør *Fr. V. T. A. Øllgaard.*

Gredsted bad sig dog forinden Udvalgets Sammentræden fritaget for Hvervet paa Grund af Optagethed med Embedsforretninger, hvorfor Udvalget, i Henhold til en paa Mødet given Bemyndigelse til at supplere sig selv, valgte Inspektør ved Ladegaarden *A. C. Øst* som Medlem.

Udvalget konstituerede sig med Skattedirektør *Fr. Jensen (Molde)* som Formand og Assistent *Vilh. Holm* som Sekretær. Efter det første Udvalgsmødes Afholdelse trak Kontorchef *Vilh. Lassen* sig tilbage med tjenstlig Forhindring som Aarsag; Udvalget undlod at tilkalde nogen Suppleant i hans Sted.

Da Udvalget havde afsluttet sit Arbejde, udsendte det den 15. Juni 1898 et saalydende

CIRKULAIRE.

Det paa Mødet den 4de f. M. til Udarbejdelse af Love for Kjøbenhavns Kommunalforening nedsatte Udvalg, der, efterat Hr. Justitsraad Gredsted havde vægret sig ved at modtage Valg paa Grund af Embedsforretninger, blev tiltraadt af Hr. Inspecteur Øst, medens Hr. Contorchef Lassen efter de første Møders Afholdelse meldte Forfald af samme Grund, har nu afsluttet sit Arbejde og indbyder herved til nyt Møde i Wittmacks Lokale Onsdag den 22de d. M., Aften Kl. 8, hvor det udarbejdede Lovforslag vil blive forelagt og Bestyrelse m. m. eventuelt valgt.

De Embeds- og Bestillingsmænd, som paa Grundlag af det udarbejdede Forslag ønske at være Medlemmer af Foreningen, bedes inden Mødedagen indmelde sig hos undertegnede Udvalgsmedlemmer *Hassager* og *Holm* eller paa Mødeaftenen i Lokalet Kl. 7—8, idet kun indmeldte Medlemmer ville erholde Adgang til at afgive Stemme.

Ved Indmeldelsen vil blive udleveret et Exemplar af Lovforslaget.

Til Vejledning ved Valget af Bestyrelse henstilles til Dhrr., som maatte finde Anledning dertil, til undertegnede *Holm* at indsende Meddelelse om de Medlemmer fra deres respective Afdelinger, som de kunde ønske indvalgte i Bestyrelsen.

Kjøbenhavn, den 15de Juni 1898.

Vilh. Bentsen,
Fuldmægtig.

Hassager,
Skoleinspecteur,
Vestervoldgades Skole.

Vilh. Holm,
Assistent, Udvalgets Secretair,
2den Afdelings Secretariat.

Fr. Jensen,
Udvalgets Formand og Ordfører,
Skattedirecteur.

Joh. Jensen,
Assistent.

L. P. V. Madsen,
Fuldmægtig.

F. Øllgaard,
Vandinspecteur.

A. C. Øst,
Inspecteur.

Justitsraad *Abrahams* dirigerede. Udvalgets Formand, Skattedirektør *Jensen*, gennemgik og anbefalede som Ordfører det af Udvalget udarbejdede Lovudkast. Diskussionen blev meget indgaaende og langvarig, man naaede ikke til Ende med Forhandlingerne denne Aften.

Paa et i samme Lokale *den 29. Juni 1898* afholdt Møde genoptoges Forhandlingerne. Ekspeditionssekretær i Skattedirektoratet *Oluf Hultin-Hansen* ledede Mødet. Under Skattedirektørens Forfald fungerede Assistent *Joh. Jensen* som Udvalgets Ordfører. Der blev stillet nogle Ændringsforslag til Udvalgets Lovforslag, og med disse vedtoges enstemmigt »*Love for Kjøbenhavns Kommunalforening*«. (Se disse senere).

Hermed var Foreningen stiftet.

Man skred derefter til Valg af

Foreningens første Bestyrelse:

Formand: Inspektør ved Ladegaarden *A. C. Øst* (død 16. Febr. 1910).

for 1. Afd.: Kommunelærer *P. Chr. P. Lyngs* (pens. 1. Maj 1913, død 10. August 1921).

Assistent i Politikontoret *P. C. Tranekjær* (død 19. Jan. 1905).

for 2. Afd.: Forvalter ved Blegdamshospitalet, Kancelliraad *F. J. Hermann* (død 3. Januar 1899).

Assistent i Økonomikontoret *Joh. Jensen* (Kasserer ved Kommunehospitalet 1. August 1900, pens. 1. Juni 1922).

for 3. Afd. Assistent i Mag.s 3. Afd.s 1. Sekr., cand. jur *Alexander Hansen (Tardini),* (Fuldmægtig 1. Marts 1904, Eksp.sekr. 1. April 1906, Kontorchef 1. Juli 1910, død 8. August 1918).

Kontorchef i Mag.s 3. Afd.s 2. Sekr. *R. Thierry* (pens. 1. Oktober 1909).

Kommunaltoreningens første Bestyrelse

Kommunelærer *P. Lyngs*
1898—1900

Ass. *P. C. Tranekjær*
1898—1904

Forvalter *F. J. Hermann*
Næstformand
1898—3/1 1899

Assistent *Joh. Jensen*
Redaktør 1899—1905
Næstformand Jan. 1899—1900

Inspektør *A. C. Øst*
Formand
1898—1909

Ass. *Alex. Hansen* (Tardini)
1898—16/12 1901

Kontorchef *R. Thierry*
1898—1905

Ass. *Lorenz T. Krøyer*
1898—15/4 1902

Vandinsp. *F. Øllgaard*
1898—1901

for 4. Afd.: Assistent i Belysningsvæsenet *Lorenz T. Krøyer* (Fuldmægtig 1. April 1906, Eksp.sekr. 1.Jan. 1914, Kontorchef 1. Juli 1917).
Vandinspektør *Fr. V. T. A. Øllgaard* (Direktør for Vandforsyningen 1. Januar 1902, død 1. April 1911).

Som Foreningens første *Revisorer* valgtes Fuldmægtig i Mag.s 3. Afd.s Bogholderi *J. E. A. Hougaard* (Kontorchef 1. April 1907) og

Fuldmægtig i Meterkontoret *L. P. V. Madsen (Elper),* (Kontorchef 1. April 1909, død 16. Oktober 1922).

Der indmeldte sig samme Aften 91 Medlemmer. Skattedirektør *Fr. Jensen (Molde),* Lovudvalgets Formand, fik Medlemsnummer 1.

DET FØRSTE AAR. — Det første Bestyrelsesmøde afholdtes paa Ladegaardens Kontor, Aaboulevard, den 5. Juli 1898. Her valgtes Forvalter *Hermann* til *Næstformand* og Assistent *Vilh. Holm* til *Sekretær.* Ingen af Bestyrelsen havde ønsket at paatage sig dette Hverv. Paa et Bestyrelsesmøde den 19. Juli s. A. valgtes, efter at Posten havde været bekendtgjort ledig, blandt 3 anmeldte Ansøgere, Fuldmægtig i Mag.s 3. Afd.s 2. Sekr. *Laur. M. Hansen* (Eksp.sekr. 1. April 1906, Kontorchef 1. Oktober 1909) til Kasserer.

Fuldm. *L. P. V. Madsen*
(Elper)
Revisor 1898—1901, 1909—11

Paa et Bestyrelsesmøde den 26. September 1898 besluttedes det at udbetale et Honorar paa 150 Kr. til Sekretæren og paa 50 Kr. til Kassereren, gældende for 1898.

Den første Maaned gik hen for Bestyrelsen med forberedende Arbejde og Agitation for Tilgang af Medlemmer. Foreningen begyndte sin Virksomhed fra 1. August 1898, fra denne Dag opkrævedes det første Kontingent. Man havde da naaet ca. 200 Medlemmer. Den 3. August 1898 kunde Bestyrelsen kalde Medlemmerne til en Indvielsesfest, der fandt Sted i Allégade 10 (Restauratør Larsen), Foreningens første Sommer-Lokale. 85 Medlemmer havde anmeldt Deltagelse. Som den først indtegnede staar i en i Arkivet opbevaret Liste Fuldmægtig *Rasch,* 3. Afdl. »Efter Fællesmaaltidet (der kostede 1 Kr. 50 Øre pr. Deltager og bestod i »kold Bord med Snaps«), samledes Deltagerne om Punschebollerne (»et gratis Punschesold« lød Indbydelsen paa); Formanden gennemgik Foreningens Program og paapegede den store Betydning, det vilde have for hele

Fuldm. *Laur. M. Hansen*
Kasserer 19/1 98—30/6 99
Revisor 1906—07

Gangen i Kommunens Maskineri, at der mellem Embeds- og Bestillingsmændene udviklede sig en Følelse af, at alle tjente samme Herre, og at der stod et Menneske bag hver nok saa forbenet Kontormand — et Menneske, hvis personlige Bekendtskab det vel kunde have sin store Betydning at gøre, for at et virkeligt kollegialt Forhold kunde udvikle sig indenfor vor Stand. — Sammenkomsten var fra Begyndelsen til Enden præget af den hyggeligste Stemning.« (»Absalon« for 15. Marts 1908). Bestyrelsen formaaede — nu afdøde — Architekt *Bindesbøll* til at tegne et *Bomærke* for Foreningen.

Denne smukke Tegning — en typisk Bindsbøll — anvendtes som Hjørnemærke i Foreningens Brevpapir, en Tradition, som endnu bevares; man lod den præge i Sølv som Emblem og solgte den til Medlemmerne. Den blev baaret ved Uhrkæden eller ved festlige Lejligheder i et dannebrogsfarvet trekantet Baand paa Frakkeopslaget. I 1908 blev der udfærdiget to Eksemplarer i Guld af Emblemet, som i Anledning af Foreningens 10-aarige Bestaaen overraktes Formanden, Inspektør Øst og Foreningens Æresmedlem, Raadmand, Oberst Abrahamson. I »Absalon«s Hoved har Tegningen fra første Nummer haft Plads. Indtil 1916 figurerede den ogsaa i det gamle, smukke Medlemskort, der endnu vil erindres af Foreningens Medlemmer af de ikke helt unge Aargange. Tegningen til dette Medlemskort var Bindsbølls Originaltegning til Bomærket. Tegningen godkendtes af Bestyrelsen i et Møde den 26. Septbr. 1898, hvor det besluttedes, at Medlemskortet skulde tages i Brug fra 1. Januar 1899. I Tegningen, saavelsom i det derefter udarbejdede Medlemskort, stod Bogstaverne i »Medlemskort« paa rød Bund, ligesom Runden i det inderste af Bomærket var rød. Man bemærker i ovenstaaende Gengivelse Bindsbølls Signatur og Aarstallet 1898 i Bogstavet »R«.

Af Foreningens første Aarsberetning for Aaret 1898 — udsendt i Marts 1899 — som et lille Oktav-Hefte (1 Ark), indeholdende ca. 2½ Side Beretning, 2 Sider Regnskab for 1898 og ca. 7 Sider Medlemsfortegnelse pr. 1. Marts 1899 — skal her citeres:

»Medlemsantallet var den 31te Decbr. 1898: 264. I Aarets Løb er 1 Medlem (Assistent Junior) afgaaet ved Døden. Bestyrelsen har vedtaget at lægge en Krans fra Foreningen paa afdøde Medlemmers Kiste.

Møder og Sammenkomster: Foreningens første Sammenkomst fandt Sted den 3die August 1898 i Sommerlokalet i Allégade 10 og formedes som en Indvielsesfest, der var talrigt besøgt. Der er herefter holdt Møde 2 Gange maanedlig, dels i Sommerlokalet, dels efter Sommersæsonens Slutning i Vinterlokalet i Koncertpalæet. Ved Møderne vare fremlagte Dagens Aviser, ligesom der var givet Medlemmerne Adgang til Kortspil, Skak- og Dominospil; Kortene og Brætspillene vare anskaffede af Foreningen. Desuden har der paa nogle af Mødeaftenerne været afholdt Foredrag, nemlig i September af Hr. Kommunelæge Dr. med. Carlsen: Om »Hovedstadens Udvidelse« med paafølgende Diskussion, i November af Samme: »Om Pesten« og i December af Hr. Skuespiller J. Marer: »Om Haandskrift og Karakter«. Endvidere er der paa Initiativ af Bestyrelsen givet Foreningens Medlemmer Adgang til samlede at bese forskjellige kommunale Institutioner, og man har da i det forløbne Regnskabsaar besøgt: Østre Gasværk, Kvægtorvet og de offentlige Slagtehuse, samt Ladegaarden, der bleve foreviste af Cheferne for de paagjældende Institutioner. Af Fester er der, foruden den alt omtalte Indvielsesfest, den 7de December for Medlemmer med Damer afholdt et Gaasegilde med efterfølgende Dands, ved hvilken Lejlighed Kommunelærer Lyngs' Hustru, i hendes Mands Sygdomsforfald, velvilligst foreviste en Række Lysbilleder. Blandt Foreningens Medlemmer er der endelig dannet et Sangkor, der i Slutningen af Aaret har begyndt sine Øvelser under Ledelse af Forvalter C. Lütz-Høppermann. For at fremme det kollegiale Samliv mellem Medlemmerne indbyrdes, er der ved Foreningens almindelige Møder indført den Skik, at Medlemmerne spise til Aften i Fællesskab. Anretningen bestaar da i skaaret Smørrebrød, Øl, Snaps og The efter Enhvers eget Ønske.

Sygekassen: Strax efter Foreningens Stiftelse udgik der Opfordring til Foreningens Medlemmer om at indmelde sig i den i Foreningens Love omtalte Sygekasse. Indtil 31te December har der i denne indmeldt sig 120 Medlemmer, af hvilke desuden 36 have indtegnet deres Hustruer, saaledes at det samlede Medlemsantal ved Aarets Ugang var 156, hvorefter Sygekassens Ikrafttræden maa anses for sikret. Sygekassen ejede ved Aarets Udgang en Grundfond af 343 Kr. 09 Øre.

Understøttelsesfonden: I den forløbne korte Tid har det naturligvis ikke været muligt at skaffe Fonden nogen Indtægt. En til November Maaned — den bedste Koncerttid — planlagt offentlig Koncert til Fordel for Fonden, har paa Grund af Forhindringer fra den lovede Assistances Side maattet udsættes til næste Regnskabsaar.«

Ogsaa det første Regnskab vil kunne paaregne nogen historisk Interesse, idet det kun findes optrykt i den nævnte Beretning for 1898, hvoraf kun ganske enkelte Eksemplarer er bevarede, og saaledes ikke som alle de senere Regnskaber er trykt i »Absalon«. Vi gengiver det paa næste Side.

DE ØKONOMISKE FORETAGENDER I START. Det skal siges, at vor Forenings første Mænd arbejdede ihærdigt og godt for at opfylde Lovbudet i § 1: »— — ved Oprettelsen af en Sygekasse og en Understøttelsesfond saavel som eventuelt andre Foretagender af økonomisk Natur at virke til Bedste for Medlemmerne, deres Hustruer og Efterladte.«

Allerede i 1899 den 12. September kalder man Medlemmerne til en ekstraordinær Generalforsamling i City med eneste Forhandlingsemne: Forslag til Oprettelse af en *Begravelseskasse.* »Under faa Forhold i Livet er det saa pinligt at skulle tænke paa Penge og Penges Værdi som i det Tilfælde, hvor Efterladte skulde ordne Begravelsen, og i intet Tilfælde er der-

II. Regnskab.

Indtægt:

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
A. Foreningen.				
1. Indskud, 97 Medlemmer à 1 Kr.	97	—		
2. do. 159 do. à 2 Kr.	318	—		
3. Kontingent	873	75		
4 Kortpenge.	18	10		
5. Renter	1	18		
			1308	03
B. Sygekassen.				
1. Indskud, 124 Medlemmer à 1 Kr.	124	—		
2. Kontingent	218	—		
3. Renter	1	09		
			343	09
			1651	12

Kjøbenhavn, den 31. Januar 1899.

L. Hansen,
Kasserer.

Godkjendt af Bestyrelsen.

Ladegaarden, den 31. Januar 1899.

A. C. Øst,
Formand.

Udgift:

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
A. Foreningen.				
1. Leje af Lokaler m v. ved 3 konstituerende Møder	101	—		
2. Udgifter ved selskabelige Sammenkomster:				
a. Leje af Lokale	125,—			
b. Tilskud til Fester:				
Foreningens første Sammenkomst	97,—			
Gaasegildet	26,25			
	123,25			
c. Forskjellige Spil	75,98			
d. Udgifter ved Foredrag	15,85			
e. Aviser ved Sammenkomster	5,28			
f. Forskjellige Udgifter	4,20			
		349	56	
3. Administrationsomkostninger:				
a. Tryksager (herunder ogsaa indbefattet Tryksager før Foreningens Stiftelse), Protokoller og Papir	442,57			
b. En Trækasse, Papæske m. m.	16,55			
c. Avertissementsomkostninger	23,32			
d. For en Tegning til Medlemskort	50,—			
e. Porto	32,98			
f Honorar til Sekretæren	150,—			
g. do. - Kassereren	50,—			
h. Budløn	80,—			
		845	42	
4. Indestaaende i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn		11	18	
5. Kassebeholdning		—	87	
				1308 03
B. Sygekassen.				
Indestaaende i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn				343 09
				1651 12
Foreningens Kapitalkonto		11	18	
Kassebeholdning		—	87	
				12 05
Sygekassens Kapitalkonto				343 09
				355 14

Revideret
Hougaard. L. P. V. Madsen.

for en Sammenslutning og gensidig Støtte mere naturlig. Saaledes som det foreliggende Forslag fremtræder, er det formet ved gentagne Behandlinger indenfor Bestyrelsen og i to Udvalg.« Med disse Ord anbefalede Bestyrelsen sit Forslag i »Absalon«s Nr. 5.

»Absalon«! Med Næstformanden *Joh. Jensen* som Redaktør havde Bestyrelsen »som et nyt Led i Foranstaltningerne for at arbejde Kollegialitetsfølelsen op« besluttet at udgive et Medlemsblad. Det første Nummer udsendtes i Maj 1899. Men om dette vort Blad skal der siden skrives et særligt Kapitel.

Forslaget om Begravelseskassen, der var baseret paa det gamle »Hundredmandsforening«s Princip, Opkrævning hos Medlemmerne ved hvert Dødsfald af et mindre Beløb — fra 1—2 Kr. efter Medlemsantallets Størrelse — blev modtaget med Velvilje og en Tak til Bestyrelsen »for den udmærkede Maade, paa hvilken den varetog Foreningens Tarv«. Med nogle Ændringer, stillede af Fuldmægtig i Økonomikontoret *J. D. Sørensen* og daværende Fuldmægtig *L. P. V. Madsen (Elper)* — disse to nu afdøde Kolleger, der, stærkt interesserede som de var, vistnok gennem Aarene har opnaaet Rekorden som Generalforsamlingsopponenter og Ændringsforslagsstillere, de var da ogsaa de første Opponenter, som tog Ordet paa Foreningens første ordinære Generalforsamling den 18. Marts 1899 — vedtoges Forslaget paa en ny ekstraordinær Generalforsamling den 25. September 1899 som Tillæg til de almindelige Love.

Den 26. Juni 1899 havde Magistraten fremsat et Forslag til Vedtægtsbestemmelser for Embedsmænds Forpligtelser med Hensyn til *Sikkerhedsstillelse for betroede Oppebørsler*. Forslaget, der var foraarsaget af en Uoverensstemmelse mellem Magistraten og »Dansk Kautionsforsikringsselskab«, fik en kølig Modtagelse i Borgerrepræsentationen, som forkastede det og opfordrede Magistraten til at optage nye Forhandlinger med Selskabet. Forslaget gik ud paa, at Embedsmændene skulde indtræde som Medlemmer af en gensidig Kautionsforening, hvori Kommunen indskød 20,000 Kr. som Laan. Kommunalforeningens Bestyrelse, der forinden havde modtaget en Anmodning fra femten Rodemestre, der havde faaet deres Kaution opsagt paa Grund af den omtalte Divergens mellem Magistraten og Selskabet, om at mægle i Sagen, havde ved Henvendelser forsøgt dette, men Parterne stod stejlt hver paa sit. Paa et Bestyrelsesmøde den 25. Juli 1899 vedtog Bestyrelsen et Udkast til »Tillæg til Kjøbenhavns Kommunalforenings Love *(Kautionskassen)*«, der tilsigtede blandt Foreningens samtlige Medlemmer at søge tegnet en Garantifond paa 20,000 Kr. For at sondere Stemningen blandt Kommunens Kassebetjente indkaldte Bestyrelsen disse til et Møde i City den 23. Oktober 1899. Stemningen var noget vaklende overfor en saadan gensidig Kautionsforening, og den kom ikke i Stand.

Forslaget var blevet forelagt Borgmesteren for anden Afdeling og havde vundet hans Bifald. Men alene den Omstændighed, at Embedsmændene selv rørte paa sig, gjorde, at Kautionsselskabet, da det fik Nys om Forslaget, blev

forhandlingsvilligt. Det gjorde betydelige Indrømmelser overfor Magistraten og blev ogsaa mere »aimabel overfor de enkelte Embedsmænd, der kom i Berøring med det«. Opnaaede Kommunalforeningen saaledes ikke ved denne Lejlighed at føje et nyt økonomisk Appendix til sine Love, kunde den dog tilskrive sig en Del af Æren for, at Sagen gik i Orden.

Overenskomsten af 1. December 1899 mellem Magistraten og Dansk Kautionsforsikrings A/S er endnu gældende. Senere, 1. Oktober 1910, har dog Rodemestrene stiftet deres egen »Den gensidige Kautionsforening af Tjenestemænd under Københavns Kommunes Skatteoppebørsel«, hvis Formand siden Stiftelsen, tidligere Rodemester, nu Inspektør ved Oppebørselskontoret paa Jagtvejen, *N. E. Lindgren,* stadig har været. Denne Forening ejede 1. April 1923 en Risiko- og Reservefond paa ca. 46,000 Kr.

I Aaret 1900 sluttede Bestyrelsen en Overenskomst med »Schweizisk Ulykkesforsikrings Aktieselskab i Winterthur« om *Forsikring mod Ulykkestilfælde.* Overenskomsten gik ud paa, at Selskabet, saa snart der af kommunale Embeds- og Bestilingsmænd (selv om de stod udenfor Kommunalforeningen) var tegnet Forsikringer til et samlet aarligt Præmiebeløb af 3000 Kr., forpligtede sig til, foreløbig i 10 Aar, at indbetale en Rabat af 10 pCt. af de indgaaede Præmiebeløb til Kommunalforeningen, som da vilde lade disse Summer tilflyde Understøttelsesfonden. »Ved den nævnte Overenskomst mener Bestyrelsen at have paany gjort et Skridt henimod det i Lovenes § 1 satte Maal, at søge Foretagender fremmede, der ere til økonomisk Bedste for Medlemmerne og for Foreningen i det Hele taget«, skriver *Øst* i »Absalon«s Juli-Nummer i 1900.

De Forhaabninger, Bestyrelsen knyttede til dette Foretagende, viste sig hurtigt at være byggede paa Sand. Allerede i »Absalon«s November-Nummer samme Aar maa *Øst* skrive: »Fra Schweizisk Ulykkesforsikring i Winterthur har Bestyrelsen modtaget Meddelelse om, at Tegningen af Policer gaar meget smaat for sig, ja, det er endog hændet, at Selskabets Agent, der har villet forhøre om Tilslutning, paa en temmelig ublid Maade er vist Døren. Det viser sig saaledes desværre her, som paa de forskellige andre Omraader, hvor Bestyrelsen har søgt at fremme de i Lovenes § 1 anførte Formaal for Foreningen, at den i høj Grad mangler Medlemmernes Tilslutning, hvortil ydermere kommer, at der jævnlig fremkommer Fordringer om en anden Optræden fra Bestyrelsens Side lige overfor de mange forskellige Krav, som de enkelte Medlemmer kunne ønske fremmede. — Her synes saaledes at være en forskellig Opfattelse af, hvad Foreningen skal virke hen til, hvilke Formaal den særlig skal søge fremmet, og hvilke den skal lade ligge.«

Man hører siden intet til dette Foretagende, og Understøttelsesfonden opnaar aldrig at forøge sit Bo med nogen Indtægt fra »Winterthur«.

Heldigere er Bestyrelsen ikke i sine Bestræbelser for at skaffe Medlemmerne billigere *Brændsel,* da den i en Skrivelse af 16. August 1900 tilskriver Magistraten saaledes:

> Kjøbenhavns Kommunalforening tillader sig ved undertegnede Bestyrelse at rette den ærbødige Forespørgsel til Kjøbenhavns Magistrat, hvorvidt der under de nuværende, usædvanlig høje Priser paa Brændsel maatte kunne gives samtlige Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd Adgang til i den kommende Vinter og indenfor passende Grændser baade med Hensyn til Tid og Mængde at erholde Kul og Kokes fra Kommunens Beholdninger til den Pris, hvori disse Varer staa Kommunen.

Borgmester, Etatsraad *Øllgaard* svarer nemlig i en Skrivelse af 10. September 1900, efter at der heri er gentaget det meste af Indholdet i Bestyrelsens Skrivelse:

> Foranlediget heraf undlader man ikke, efter at Sagen har været forelagt den samlede Magistrat, at meddele, at Magistraten ikke ser sig i Stand til at imødekomme det fremsendte Andragende.

Tiderne skifter! I 1923, i »Absalon«s Numer for 15. Maj læses nu følgende Annonce:

Køb

KOKS FRA KØBENHAVNS GASVÆRKER

BEMÆRK VOR SÆRLIGE TJENESTEMANDSRABAT:
20 Ø. pr. hl FOR LEVERING INDEN 1. SEPTEMBER

KØBENHAVNS KOMMUNES BRÆNDSELSKONTOR, LØNPORTEN K., TLF. 2497-2498 (FRI NOTERING)

— Med et andet Foretagende, ogsaa til Gavn for Medlemmerne, har Bestyrelsen en noget lykkeligere Haand. Den udgiver en »Fortegnelse over kommunale Embedsmænd m. fl., der ere ansatte i vedtægtsmæssige Stillinger«. Denne, Foreningens første *Personalfortegnelse,* er trykt som Bilag til »Absalon«s Nummer for Maj 1900. En * ved Navnet angiver agitatorisk, om den paagældende er Medlem af Kommunalforeningen. Bestyrelsen skriver selv i »Absalon« om »Vor Navneliste«: »Naar man har sat sig en Opgave som vor Forenings, at søge en Sammenslutning ideelt og materielt af visse Klasser af de Mænd, der arbejder i Kommunens Tjeneste, laa den Tanke nær nu, efter et Par Aars Arbejde, at gøre et Forsøg paa saa at sige at holde Mandtal over, hvor langt vi ere naaede frem. Et nogenlunde klart Overblik herover kunde da kun skaffes, naar man havde en fuldstændig Fortegnelse over alle dem, der ifølge deres Stilling kunde blive Medlemmer af Foreningen.«

Der maa dog have været øvet nogen Kritik fra Medlemmerne mod denne Liste, idet Bestyrelsen i samme Artikel imødegaar en Del Indvendinger. Den skriver bl. a.: »Vor Liste er derfor først og fremmest en Navneliste — —. Ved Siden heraf gjorde vi den første Begyndelse til ogsaa at tilvejebringe en Anciennitetsliste, men det vilde være ubilligt, om man, fordi der i denne kan paavises Misforstaaelser og Urigtigheder, af den Grund vilde erklære det hele og virkelig store Arbejde for uden Værdi. Saa mærkeligt det end lyder, er det jo dog et Faktum, at ved Bestyrelsens Initiativ er

det første Gang, der er gjort Forsøg paa at samle en Anciennitetsliste for Kommunen.«

At Magistraten ikke har fundet den helt ueffen, kunde følgende Brevveksling tyde paa:

Skrivelse af 19. April 1900 fra Bestyrelsen til Magistraten:

> Undertegnede Bestyrelse, der har udarbejdet en Fortegnelse over samtlige Embedsmænd under Kjøbenhavns Kommune, der agtes tilstillet Foreningens Medlemmer, tillader sig herved ærbødigst at forespørge den højtærede Magistrat, om den, af Hensyn til at nævnte Fortegnelse, saavidt vides, er den eneste eksisterende Liste over samtlige Kommunens Embedsmænd og vedtægtsmæssig ansatte Funktionærer med Ansættelsesdag, maatte ønske at sikre sig en Beholdning, forinden Satsen tilintetgøres.
>
> Man tillader sig i bekræftende Fald at bemærke, at Foreningen vil kunne levere 300 Eksemplarer for 50 Kr. Et Prøvetryk vedlægges.

Skrivelse af 3. Maj 1900 fra Borgmester *Borup* til Bestyrelsen:

> I en hertil indkommen Skrivelse af 19. f. M. har den ærede Bestyrelse tilbudt Magistraten et Antal af 300 Eksemplarer af en af Samme udarbejdet Fortegnelse over samtlige Kommunens Embedsmænd og vedtægtsmæssig ansatte Bestillingsmænd for en Købesum af 50 Kroner.
>
> I den Anledning undlader jeg ikke at meddele, at Magistraten modtager det gjorte Tilbud, saaledes at Købesummen vil blive anvist til Udbetaling mod Formandens Kvittering, naar Magistraten modtager Anmeldelse om, at Fortegnelserne ere færdige til Aflevering.

Med Foreningens to »Kasser« var det ikke gaaet saa godt fremad i det første Aar efter Starten, som man havde haabet. *Sygekassen* traadte i Virksomhed 1. Marts 1899 med 157 Medlemmer, hvoraf 36 var Medlemmers Hustruer. Medlemstallet ved Udgangen af 1899 var 165, hvoraf 36 Hustruer og én Enke.

Begravelseskassen naaede i 1899 ikke de 100 Medlemmer, der var Betingelsen for dens Virksomhed, men ved Indmeldelser straks i 1900 blev den sikret.

Understøttelsesfondens første Grundlag tilvejebragtes ved en Koncert, der den 2. Februar 1899 afholdtes i Koncertpalæets store Sal, og ved hvilken en Række Kunstnere ydede velvillig Assistance. Det var kendte, ypperlige Kræfter, nemlig Musikdirektør Schnedler-Petersen med Frue, Fru Nyrop, Frk. Ellen Beck, Frk. Ida Møller, Kammesanger Niels Juel Simonsen, Frk. R. Gottormsen, Fru E. Hornemann og Hr. Wolfgang-Hansen.

Til Festen havde Professor N. Bøgh skrevet en Prolog. Foruden det ved Koncerten indkomne Beløb 356 Kr. 42 Øre, havde Fonden modtaget som Gave af Raadmand, Oberst *Abrahamson* 500 Kr. og af Vandinspektør *Øllgaard 15 Kr.* Med Renter 9 Kr. 44 Øre raadede Fonden saaledes ultimo 1899 over 880 Kr. 86 Øre, hvad der maa kaldes en god Start. Understøttelsesfondens første Udgift faldt i Aaret 1900 og var paa 50 Øre til en Sparebøsse. Ved Udgangen af 1900 ejede Fonden 1708 Kr. 28 Øre; den var blevet forøget bl. a. med en ny Gave paa 500 Kr. fra Oberst Abrahamson og en Henlæggelse fra Foreningen paa 126 Kr. 25 Øre. I 1901 udbetaltes den

første Understøttelse, der var paa 71 Kr. 60 Øre. Der skal iøvrigt henvises til Tabel 8, der viser Bevægelsen paa Understøttelsesfonden gennem de forløbne 25 Aar.

Som Bilag til »Absalon« udgiver Bestyrelsen aarligt i den Øst'ske Periode en Medlemsfortegnelse. Foreningens *Medlemsantal* var ved Udgangen af 1899 steget til 304, ved Udgangen af 1900 til 360. Inden Systemskiftet i 1909 mønstrer Foreningen pr. 31. Decbr. 1908: 552 Medlemmer. (Se iøvrigt Bevægelsen i Medlemstallet i den senere forekommende Oversigt).

I de sidste Maaneder af 1899 lader Bestyrelsen ophænge »Opslagstavler« i Kontorer, hvor det har været muligt at faa Tilladelse dertil, »for at holde sig i Rapport til Medlemmerne.« Disse Tavler eksisterer flere Steder endnu.

MÆNDENE. — I Bestyrelsen fra 1898 var der i det følgende Aar kun sket en enkelt Forandring. Næstformanden, Forvalter *Hermann,* var afgaaet ved Døden den 3. Januar 1899. Assistent *Joh. Jensen* valgtes i hans Sted til Næstformand, og paa Generalforsamlingen den 18. Marts 1899 indvalgtes Ekspeditionssekretær i Skattedirektoratet *Oluf Hultin-Hansen* i Bestyrelsen som Repræsentant for 2. Afdeling. *Joh. Jensen,* der var blevet »Absalon«s Redaktør fra Maj 1899, overlod i 1900 Næstformandsposten til *Hultin-Hansen,* der derefter fungerede som saadan til sin Død den 19. September 1906, kort efter at han var udnævnt til Ekspeditionschef i Skattedirektoratet (1. April 1906).

Oluf Hultin-Hansen
Næstformand
1900—19/9 1906

I de følgende Aar til 1904 sker de aarlige Forskydninger i Bestyrelsens Sammensætning ogsaa kun ved et enkelt Medlems Udtræden. Kommunelærer *Lyngs* afløses da 28. Marts 1900 af sin Kollega Kommunelærer *Morten Hansen* som Repræsentant for 1. Afd.

Vandinspektør *Øllgaard* trækker sig tilbage 22. Marts 1901 og efterfølges som Repræsentant for 4. Afd. af Værkmester ved Christianshavns Gaspumpestation *O. F. V. Schierff* (Ledningsinspektør 1. Oktbr. 1919, pens. 1. April 1920), der siden har Sæde i Bestyrelsen hele den Øst'ske Periode ud, gaar med over i den nye Æra i 1909, er saa ude af Bestyrelsen 1910—11, men genvælges atter i 1911—12 og 1912—13. Schierff er det Medlem, naar Perioderne sammenlægges, som længst har tjent Foreningen som valgt Bestyrelsesmedlem, nemlig i fulde 11 Aar, han afgik den 29. Marts 1913. — *A. C. Øst,* der sad som Formand uafbrudt fra 29. Juli 1898 til 24. Marts 1909, er den, der kommer nærmest efter i »Tjenestetid« med 10¾ Aar.

Den 14. December 1901 beder *Alexander Hansen (Tardini)* sig fritaget for sit Hverv som Repræsentant for 3. Afd. Hans Stedfortræder, der vælges paa Generalforsamlingen den 18. Marts 1902, bliver Assistent *C. Hendriksen* fra 3. Afd.s 1. Sekr. (Forvalter ved Sundholm 1. April 1910). Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 15. April 1902 nedlægger *Krøyer* sit Mandat, utilfreds med, at et Ændringsforslag til Lovenes § 1, tilsigtende at lade Foreningens Formaal ogsaa omfatte Standens Interesser i Almindelighed, standses. Bestyrelsen lader sig ikke supplere i Aarets Løb. Først paa en ekstraordinær Generalforsamling den 6. April 1903, hvortil det ordinære Bestyrelsesvalg er udsat, vælges Ekspeditionssekretær i Mag.s 4. Afd.s Sekr. *V. P. Møller* (Kontorchef 1. Juli 1912) som Bestyrelsesmedlem for 4. Afd. I 1904 er der overhovedet ingen Afgang, idet samtlige paa Valg værende Bestyrelsesmedlemmer genvælges.

L. C. A. Pantmann
Næstformand
19/10 1906—1908

Den 19. Januar 1905 afgik Assistent ved Politikontoret *P. C. Tranekjær* ved Døden efter et Aars Sygdom. Ved Valget paa Generalforsamlingen den 15. Marts 1905 ønskede *Thierry* ikke Genvalg, og *Joh. Jensen* og *Morten Hansen* maatte vige for yngre Kræfter. De nye Medlemmer, der her kom ind, var for 1. Afd.: Forretningsfører ved Arbejdsanvisningskontoret *Herman Beyer* (Afdelingschef 1914, afg. med Ventepenge 1. Decbr. 1921) og Assistent i Mag. 1. Afd.s Sekr. cand. jur *Jacob Kjellerup* (død 1907), for 2. Afd.: Skriver ved Økonomikontoret *J. E. H. Bjerre* (Ass. v. Kommunehospitalet 1. Decbr. 1905, udtr. af Kom.s Tjeneste 1. Jan 1913), og for 3. Afd.: Ass. i Mag.s 3. Ad.s 2. Sekr. *N. J. Collerup-Jørgensen* (Fuldmægtig 1. Jan. 1907, pens. 1. Decbr. 1917). Bjerres Valg maatte dog kasseres, da det viste sig, at han var blevet Medlem saa sent, at han endnu ikke var valgbar. I hans Sted valgtes paa en ekstraordinær Generalforsamling den 5. April 1905 Assistent ved Kvægtorvet *Andreas Andersen* (Fuldm. og Kasserer ved Flæskehallen 1. April 1910).

Herman Beyer
Næstformand
1908—1909

Herefter var der af den oprindelige Bestyrelse fra 1898 kun Formanden, *A. C. Øst*, tilbage.

I 1906 trækker *Kjellerup* og *V. P. Møller* sig tilbage, og den 16. Marts 1906 vælges i deres Sted for 1. Afd.: Fuldmægtig i Skoledirektionen *Einar Blom* (Kontorchef 1. Jan. 1916), og for 4. Afd.: Fuldmægtig ved Belysnings-

væsenet *N. O. Jørgensen.* Den 19. September 1906 døde Næstformanden, Ekspeditionschef *Oluf Hultin-Hansen,* og ved et Suppleringsvalg den 19. Oktober s. A. blev Kontorchef ved Kommunehospitalet *L. C. A. Pantmann* (Inspektør 1. Novbr. 1910, pens. 1. Oktbr. 1920) Medlem af Bestyrelsen for 2. Afd. Pantmann valgtes umiddelbart efter til Næstformand, hvilken Post han beklædte til 1908.

I 1907 genvalgtes samtlige afgaaende Bestyrelsesmedlemmer.

Ved Valget paa Generalforsamlingen den 27. April 1908 ønskede Pantmann ikke Genvalg. Hans Efterfølger som Medlem for 2. Afd. blev Rodemester *N. E. Lindgren* (Kasserer 1. Juli 1920, Inspektør ved Oppebørselskontor 1. Novbr. 1920). Som Næstformand i 1908—09 fungerede Forretningsfører *Herman Beyer,* der havde haft Sæde i Bestyrelsen siden 1905.

Som »Absalon«s Redaktør var Forvalter ved Ladegaarden *C. Lütz-Höppermann* traadt til ved Joh. Jensens Afgang fra April 1905.

Den sidste Bestyrelse 1908—09 under Inspektør *A. C. Øst's* Formandsskab var herefter, nævnt i »Anciennitetsorden«: *Schierff* (4. Afd. fra 1901), *Hendriksen* (3. Afd. fra 1902), *Beyer* (1. Afd. fra 1905), *Collerup-Jørgensen* (3. Afd. fra 1905), *Andr. Andersen* (2 Afd. fra 1905), *Blom* (1. Afd. fra 1906), *N. O. Jørgensen* (4. Afd. fra 1906) og *Lindgren* (2. Afd. fra 1908).

Kommunalforeningens Stifter, Assistent i Mag. 2. Afd.s Sekretariat cand. jur. *Vilhelm Johannes Thøger Holm,* der som tidligere nævnt blev Foreningens første Sekretær, fungerede som saadan indtil 31. Marts 1900. Han havde tillige overtaget Kassererposten efter *Laur. Hansen,* der opsagde sin Stilling fra den 1. Juli 1899. Ogsaa fra Kasserervirksomheden trak Holm sig tilbage den 31. Marts 1900. Han afløstes her af Assistent ved Ladegaarden *Aug. Øst* (Fuldmægtig 1. Juli 1901), der beklædte denne Post indtil 1. August 1910.

Vilhelm Holm gled herefter ud af Foreningsarbejdet for bestandig. — Holm var født den 30. Oktober 1859, hans Fader var Læge paa Frederiksberg. Han kom ind i Kommunens Tjeneste den 1. November 1889 som Assistent af 2. Kl. i Mag. 2. Afd.s Sekretariat. Forinden havde han været Sagfører og haft Ansættelse paa Herredskontor. Han blev udnævnt til Assistent af 1. Kl. den 1. April 1906. Efter godt 16 Aars Tjeneste søgte han, 49 Aar gammel, sin Afsked — uden Pension — af Kommunens Tjeneste fra den 1. Januar 1909. Nogen Tid senere nedsatte han sig som Overretssagfører i Jylland, boede en Overgang i Aalborg, vendte saa igen tilbage til Hovedstaden, hvor han drev Sagførerforretning paa Nørrebrogade 63. Han døde den 3. Juli 1917 i Lyngby, hvor han havde sin sidste Bolig.

Der var efter Samtidiges Udsagn noget ustadigt i Vilh. Holms Natur. Han var næppe nogen stærk Karakter. Der er noget vemodigt i, at han, Foreningens Stifter, i Medlemsprotokollen for 1903 findes »slettet paa Grund af Restance« fra 1. August s. A. I 1907 dukker han op igen i Protokollen som indmeldt fra 1. Juni, han nævnes endnu i den trykte Medlemsforteg-

nelse pr. Februar 1909 med Tilføjelse »udtr. af Komm.s Tj.« Ved 10-Aars Stiftelsesfesten den 29. Juni 1908 i Vedbæk udbringer Formanden A. C. Øst et Leve for »Foreningens Stifter, Assistent, cand. jur. Holm«. Det ses ikke af Referatet, om han selv har været med til Festen, i hvert Fald ses han ikke at have taget Ordet for at svare paa Skaalen. — I Medlemsprotokollen er han atter »slettet paa Grund af Restance« fra 1. Oktober 1908.

Man kunde have undt denne Mand, hvem alle vi senere Medlemmer er en Tak skyldig, en smukkere Forenings-Biografi, end disse nøgne Kendsgerninger, Sandheden i Ære, tillader.

SELSKABELIGHED var et Alfa, og for det meste ogsaa et Omega i Foreningens Alfabet fra de første Aar. »Foreningens Formaal er dels ved regelmæssige Sammenkomster at knytte et selskabeligt Baand mellem de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd i Kjøbenhavn — — —« Saaledes begyndte Lovenes § 1 i 1898. De nærmere Regler for »A. Foreningens selskabelige Formaal« var udførligt givne i §§ 16—20. (Se de første Love senere).

I de den 6. April 1903 ændrede Love er Selskabeligheden i § 1, »Formaalet«, ganske vist rykket ned til et tredje og sidste Punkt: »3. samt ved Afholdelse af Møder og Sammenkomster at styrke det kollegiale Forhold«, men under «Foreningens Virksomhed« længere henne i samme Lovsæt indtager Selskabeligheden endnu første Plads med: »*A.* Foreningens Sammenkomster og Møder«, §§ 15—18, og er da ogsaa stadig en førende Faktor i Foreningens Liv, selv om den har en haard Konkurrent i de Forlystelser, som de 11 ordinære og de 16 ekstraordinære Generalforsamlinger i denne Periode maa have været.

Man lægger, som tidligere nævnt, ud i Sommeren 1898 med Møder, to om Maaneden, i Sommerlokalet hos Larsen, Allégade 10. Om Vinteren flytter man ind i Koncertpalæet. Siden veksler Lokalerne, man er til Huse i »City«, der dengang havde Indgang fra Pilestræde, og siden vistnok har været det af Foreningen oftest benyttede Lokale, i »Foreningshuset«, Studiestræde 1 (Studentersamfundet, nu Handels- og Kontoristforeningen), »Mygind« i Linnésgade (Sass' Lokaler), »Wittmack« i Holmens Kanal« (nu Nationalbanken), »Prins Wilhelms Palæ«, Sct. Anna Plads (nu nedlagt som Selskabslokaler). Det sidste Aar i dette Afsnit finder Sommermøderne Sted i »Gimle« paa Frederiksberg, Vintermøderne i »Hotel Monopol«, Vingaardsstræde.

I de første Loves § 16 siges der, at »Foreningen afholder Møder mindst 2 Gange maanedlig i et passende Lokale«. I Lovene af 1903, § 15, er der foretaget en lille Indskrænkning: »Foreningen holder Møder mindst 2 Gange maanedlig om Vinteren, om Sommeren afholdes kun Møde, naar Bestyrelsen finder Anledning dertil.« Det første Aar efter Lovændringen er der ikke

regelmæssige Sommermøder. Bestyrelsen har dog derefter »fundet Anledning« til stadig, ogsaa om Sommeren, at holde de to Møder, saa sent som i Sommeren 1908 annoncerer den med »ordinære Møder« i Gimle to Gange i Maaneden.

De saakaldte »ordinære« Møder bestod i, at man kom sammen for at spille Kort — undertiden Kegler —, passiare om Døgnets Begivenheder eller om de Foreningssager, der kunde interessere. Man samledes saa i Aftenens Løb som staaende Regel til et fælles Bord, Smørrebrød eller en lille Anretning til Datidens relativt billige Pris. Undertiden flottede det jourhavende Bestyrelsesmedlem sig med paa Foreningens Vegne at byde paa lidt ekstra, Kaffe, en Whisky maaske, eller den festlige Punschebolle. »Gaasegilder« og »Torskegilder« var heller ikke ukendte Foreteelser. Der har sikkert været noget hyggeligt over disse »Klubaftener«, der øvede en vis Tiltrækning paa en Del af Foreningens ældre Medlemmer. Bestyrelsen gjorde sig store Anstrengelser for at samle Medlemmerne til disse Sammenkomster, men ikke altid med Held.

Bestyrelsen indkøbte Kortspil til Brug for Medlemmerne, der oprindelig maatte erlægge en lille Afgift for Benyttelsen. Selv efter Datidens Forhold maa det dog have kostet de Medlemmer, der besøgte Møderne, en Del Penge, og dette har rimeligvis holdt Folk borte. I et Bestyrelsesmøde den 12. December 1900 stiller *Morten Hansen* Forslag om, »at den sædvanlige Fællesspisning ved Foreningens Sammenkomster fremtidig skulde bortfalde«. Men han bliver stemt ned, kun *Krøyer* og *Tranekjær* følger ham. *Hultin Hansen* stiller derefter det Ændringsforslag, »at Foreningens Medlemmer forsøgsvis for Resten af indeværende Sæson paa de almindelige Mødeaftener kun skulde betale 50 Øre for Aftensmaden (Smørrebrød, ½ Fl. Øl og Snaps).« Foreningen skulde da tilskyde Resten og betale Betjeningen. Dette Forslag vedtages med 5 Stemmer mod 1 (*Joh. Jensen), Morten Hansen* og *Tranekjær* undlader at stemme. Paa Forslag af Hansen, Krøyer og Tranekjær vedtages det samtidig, at »Kortpengene« skal bortfalde. Senere sættes Betalingen for »Aftensmaden« dog op igen, i 1904 ses den at være 1 Kr. pr. Kuvert.

En Overgang søgte man, ved at indbyde til Diskussion om Emner af faglig Karakter, at faa fat i de Medlemmer, Størsteparten af Tallet, som ellers ikke kom til de »smaa« Møder. Den 16. November 1904 indledede saaledes Kasserer *Joh. Jensen,* »Absalon«s Redaktør, i »City« en Diskussion om »Ekstraarbejde i Kontorerne«. Der var mødt et halvt Hundrede Medlemmer, »blandt hvilke de yngre var mærkeligt svagt repræsenterede«.

Den 21. December 1904 talte Kontorchef *L. C. A. Pantmann,* Kommunehospitalet, om Emnet: »Vilde det ikke være ønskeligt for Kommunens Embedsmænd, at der fastsattes en Aldersgrænse for deres Afgang?«

Den 4. Januar 1905 var *Joh. Jensen* atter Indleder med et Foredrag om »Regelbundne Ferier«. Der var ikke Stemning i Forsamlingen for

Ferieregulativ dengang, »det ansaas for utvivlsomt, at der snarest var Udsigt til mindre behagelige Forhold i den omhandlede Henseende, hvis man søgte at komme ind under regelbundne Ferier over hele Linien«. Den 5. April 1905 stod Fuldmægtig *J. D. Sørensen,* Økonomikontoret, paa Talerstolen og udtalte sig »Om Kvinders Adgang til Stillinger i offentlige Kontorer«. Sørensen maa have været for langtrukken. Der blev ikke Tid til Diskussion, Bordet ventede. Af Foredraget faar man den ikke uinteressante Oplysning, at den første kvindelige Skriver i Københavns Kommune blev ansat i 1876 i Mag. 2. Afd.s Sekretariat. Paa Talerens Tid havde »det kvindelige Element« — bortset fra Skatteväsenet — endnu ikke »faaet almindelig Anvendelse« i den kommunale Administration.

Det sidste Diskussionsmøde falder et Aar efter, den 17. Januar 1906, hvor Foreningens Formand, *A. C. Øst,* indledede om Emnet: »Hvad kan der gøres for at fremme Tilgang til Foreningen?« Vi vender siden tilbage til dette Møde.

I Lokalet, hvor de »ordinære« Møder afholdtes, var der ophængt et af Bestyrelsen affattet Ordensreglement. Vi hidsætter et fra 1901 stammende, hvori »Bestyrelsen paa given Foranledning har omredigeret § 1»:

ORDENSREGLEMENT.

1. Lokalerne ere paa Mødeaftenerne aabne fra Kl. 8 til Kl. 1. Ved særlige Lejligheder holdes Lokalerne aabne efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse. Servering finder Sted indtil ½ Time før Lukningen.
2. Medlemskort skal paa Bestyrelsens Forlangende forevises.
3. Tobaksrygning er som Regel tilladt i alle Lokaler med Undtagelse af Spiselokalerne, saalænge Servering finder Sted, og af de for Damer reserverede Lokaler. Naar Foreningen lader afholde Festligheder, Foredrag eller Koncerter, er Tobaksrygning henvist til særlige Lokaler.
4. Kortspil, med Undtagelse af Hasard, samt Brædtspil og Domino er tilladt.
5. Iøvrigt er man forpligtet til at rette sig efter de Anvisninger, det kontrollerende Bestyrelsesmedlem maatte give.

En Prisliste fra samme Aar — fra »Foreningshuset« — vil hensætte ærede Læsere i blide Fortidsminder: Smørrebrød 15 Øre pr. Stk., Øl 20 Øre pr. ½ Fl., Snaps 10 Øre pr. Glas, Whisky 40 Øre, Hennesy * 30 Øre, *** 40 Øre, Whisky-Toddy 50 Øre, Kognac-Toddy 40 Øre. — Ak, hvor forandret!

Den Kreds af Medlemmer, som kom til de »ordinære« Møder, indskrænkedes efterhaanden til en lille, men trofast Skare. I »Absalon« for 1. August 1908, under *Lütz-Höppermanns's* Redaktion, finder vi følgende Hjertesuk:

> *Kommunalforeningens ordinære Sammenkomster* bedes erindrede af Medlemmerne. — Møderne afholdes i Sommermaanederne paa »Gimle«, hvor Billard, Keglebane og mange andre Fornøjelser staa til Disposition gratis. — I Reglen samles kun en lille trofast Kreds paa dette Sted, — en

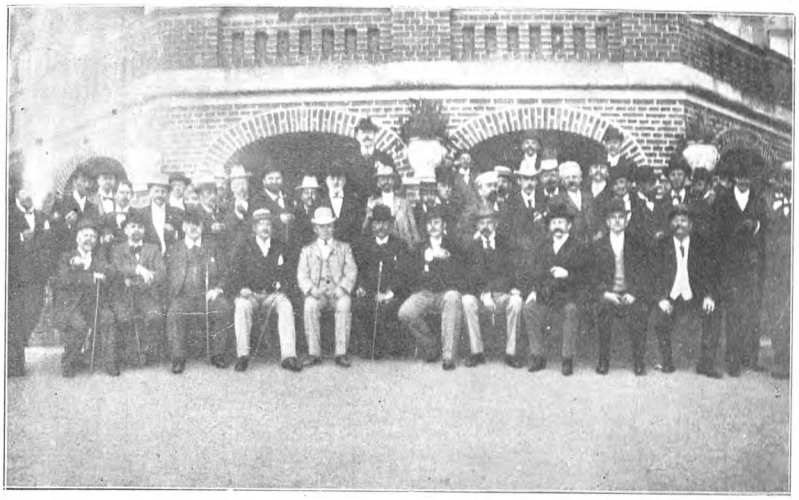

Udflugten til Helsingborg 13. Juli 1900

Kreds, som gennem Foreningens mange Leveaar har arbejdet sig sammen til en lille selskabelig Venneklub, men det er givet, at enhver ny Gæst vil blive hilst velkommen i Kredsen og bive optaget med fuld Honnør.

Paa Gimle serveres udmærket Smørrebrød; ovenpaa trakterer den jourhavende ofte med Kaffe. I fornøjeligt Samvær forløber Aftenen, og man hjembærer altid et behageligt Indtryk derfra.

Ved Siden af de ordinære Møder trivedes der en udstrakt Selskabelighed i større Stil med Afholdelse af Udflugter, Sommerfester, Koncerter, Foredragsaftener, Baller, enkelte Dilettantforestillinger, Karneval m. m. »Absalon« bærer i utallige Spalter Vidnesbyrd om disse Sammenkomster gennem de optagne Festreferater. Blandt disse indtager »Stiftelsesfesterne« en fremskudt Plads. Der er som Regel en større Selskabelighed hver Maaned, i alt Fald om Vinteren. Der er Fællesspisninger, hvor der holdes Taler og hvortil der skrives Sange af Foreningens Lyrikere — et Aar havde man det Uheld paa en Udflugt at have glemt en Sang i København, den var forfattet af afdøde Forvalter *Leth* ved »Vestre Hospital« og naaede først frem til Medlemmerne gennem det følgende Numer af »Absalon« — »Taler og Sang vekslede til Punscheglassenes Klang til henimod Midnat«, siger Referatet af den første Stiftelsesfest i 1899, »men for flere trak Tiden noget længere ud, thi den prægtige Sommeraften bredte sin behagelige Stemning over Deltagerne og gav dem Ulyst til at bryde op.«

»Der har i Aarets Løb været afholdt de i Lovene foreskrevne to maanedlige Møder, til hvilke Medlemmernes Damer i nogle Tilfælde have haft Adgang« fortæller Aarsberetningen for Aaret 1900. Damerne har aabenbart ikke været med paa Udflugten til Helsingborg »med eget Dampskib« den 13. Juli 1900 med Besøg paa Raadhuset og Sexa i Ramlösa. Vort Billede, der er taget paa denne Udflugt, er et Indicium i saa Henseende.

Formodningen støttes ogsaa af den Omstændighed, at der i »Absalon«s Nummer for Oktober 1901 findes en Protest — paa Svensk — fra en »Fru Magdalena«, der bl. a. skriver: »Åter igen i år har kommunalföreningens bestyrelse visat, att den icke verken häfder eller hyller den gamla ridderliga satsen »damerna först«. — Nej — till denna Sommarens fäst, — som bestämdt alla sätta mäst pris på, — är det herrarne först i fjol och herrarne först i år, — isanning ridderligt. . . . Det har blifvit mig sagt, att om damerna skulle med till sommerfästen, blef det ingen förnöjelse«. — I Juni-Nummeret 1902 indbyder Fru Magdalena til en »Damernes Skovtur«. Bestyrelsen har mange Genvordigheder. »Ved Turen til Helsingborg« skriver den, »hed det fra flere Sider, at havde Bestyrelsen arrangeret Turen, saa at Damer kunde komme med, vilde der have meldt sig langt flere Deltagere end Tilfældet var. Bestyrelsen, hvis Flertal havde en bestemt Følelse af, at Sammenkomster med Damer passer bedst i Vintersæsonen, bøjede sig for Opinionen« og arrangerede i September en Nøddetur med Damer til Skovene ved Ørholm og Søllerød, »men Tilslutningen fra Medlemmerne udeblev« og Turen maatte aflyses.

Paa Billedet fra Helsingborg-Turen træffer vi mange kendte Ansigter. Siddende fra venstre: 1) Arkitekt *Clausen* (†), 3) Rodemester *Nielsen* (†), 4) Forvalter *Leth* (†), 5) Manden i det lyse Tøj er Helsingborgs daværende Borgmester *Hoff*, 6) *Øst*, 8) *Hultin-Hansen* (†), 9) Ass. *Tranekjær* (†), 10) nuv. Lygteinspektør *Chr. Petersen*, 11) Rodemester *Fasting* (†). Staaende længst tilvenstre paa Fløjen Ass. *Bense* (udtr. af K.s Tj.), længst til højre nuv. Ekspeditionssekretærer *Vald. Larsen* og *Ulrich* (med Røverskæg). Blandt de øvrige staaende Herrer vil man let kende *Krøyer*, *Duncker*, Ass. *V. E. Nielsen* (»Dannebrogsmanden«, †), Kasserer *Joh. Jensen* (pens.), Inspektør *Niels Hansen*, Ø.-H. (høj Hat paa Snur, pens.), Ass. *Christensen* (†), *Tardini* (†), Kontorchef *Rasch* (hvid Kasket), Inspektør *Th. Lund*, Rodemester *Møller* (barhovedet, †), Stadsarkitekt *Wright*, længst tilbage inde i Nischen skimtes afdøde Forvalter *Schultz*. Fotografiet er taget af daværende Bestyrelsesmedlem, nu afdøde Kommunelærer *Lyngs*.

Næste Aar, 1901, er man paa Skovtur fra Holte til Vedbæk den 4. Juli med Køretøjer. Henved 50 Medlemmer deltager. Den 28. Juni 1902 gaar Sommerturen til Hveen med Afslutning i Vedbæk. Vort andet Billede er hentet herfra. Man ser i Forgrunden Ass. *O. Petersen* (»Palæet« kaldet, senere død) og Fuldmægtig *N. O. Jørgensen*. »Udflugten havde samlet saa mange Deltagere som ingen Udflugt tidligere. Nogle og Halvfems gav Møde, da »Stærkodder« lidt over Kl. 3 stod ud af Havnen.« 1903 udflugtes til Frederiksværk, 1904 til Lottenborg Huset ved Lyngby (30 Deltagere). 1905 vover man sig over Østersøen til Bornholm med 13 Deltagere à 27 Kr. Stiftelsesfesten fejres i Tuborg Pavillon og er »stærkt besøgt«. 1906 holdes Stiftelsesfesten i Vedbæk. Foreningen har lejet Dampskib. Turen er »vellykket og stærkt besøgt«. 1907 samledes henved 100 Deltagere paa Fortunen for at fejre Foreningens Fødselsdag »ved et veldækket Bord og Kaffe med

Udflugten til Hveen den 28. Juni 1902

Banco, serveret i Haven. Festen afsluttedes med et animeret Punschesold paa Bellevue«. Det var ved denne Lejlighed, man havde glemt *Leth's* Sang i Byen. Den er et morsomt lille Stykke Historie og har Titlen:

SNAP-SHOTS FRA EN GENERALFORSAMLING

Mel.: Peter Skjøt i Barndomsalder.

Øst, vor Formand, først paa Stolen
giver Krause dette Hverv
at fordele lig'lig Solen
mellem dem, som gi'er der' Skærv.
:|: Nogle tænker jo korrekt,
andres Tanker er defekt :|:

Op et æret Medlem springer,
sit Besyv han altid gér;
det dog nogle andre bringer
til at ønske ham — naa — dér!
:|: Hvem er det, Du spørger, Ven?
det er J. D. Sørensen :|:

Os det ikke længe hjælper,
at vi gerne vil ha'e Ro;
thi nu vil Kontorchef Elper
et Ord sige eller to.
:|: Anonymitet han da
tager særlig Afstand fra :|:

Saa V. Nielsen ta'er til Orde
og bekender, at han skrev,
hvad paa Sedlerne han turde,
saa det kriminelt ej blev.
:|: Han vil lægge Ryggen til,
komme, hvad der komme vil :|:

Fra Freds'berg Hr. Oluf rider
for at stive Fjerde a'
hvordan Fanden han det gider,
det forstaar vi ej endda!
:|: Skønt — maaske — vi dog det kan,
ekstraordinær er han! :|:

Resultatet vi notere,
det er nærmest Parodi,
hverken mindre eller mere
end at netop alle vi,
:|: der ej tænke kan, var flest,
det man vented' ikke mest :|:

Den sidste Bemærkning i Sangen hentyder til en Episode fra den bevægede ordinære Generalforsamling den 18. Marts 1907, hvor et ungt Menneske, en Assistent *Frederiksen,* som er identisk med en vis Herre, der senere

kalder sig Kaarøe, havde udtalt, at han ikke kunde gaa med til at dele Foreningens Medlemmer i gamle og unge, men i »to Hold, ét, der tænker, og ét, der ikke tænker«.

En paatænkt Berliner-Tur i Paasken 1907 (75 Kr. pr. Deltager) maa opgives paa Grund af manglende Tilslutning.

Ti-Aars Stiftelsesfesten den 29. Juni 1908 i Vedbæk refereres i »Absalon« af *Max Sommer:*

»Dejlige Øresund ....!«

Naar man til Citatet af denne bekendte Sang føjer en meteorologisk Bemærkning som: høj Luft, straalende Sol, glade og fornøjelige Mennesker, godt Samvær, udmærket Mad og fortræffelig aandelig Føde — ja, saa er man vel naaet saa langt i sin Begejstring over Kommunalforeningens 10 Aars Stiftelsesfest, at man har Lov til at bruge det noget forslidte og ofte misbrugte: *Sukces!*

Thi en Sukces — det blev faktisk Udflugten i Mandags. Lad der saa ogsaa være nogen Berettigelse i de Klager, der lød over, at den Vedbæk-Værts Skinker var mere forsinkede end ønskeligt.

— — Men til Referatet! Og Referatet begynder fra det Tidspunkt, da de forsinkede Skinker skulde have været serveret.

Formanden (Øst) bød Velkommen og foreslog Madro — d. v. s. at Ingen (under Bordet) fik Lov til at mæle et Ord; der er i det Hele taget en meget praktisk og hævdvunden Tradition i K. F., at Ingen faar Lov til at tale, naar der spises — en Regel, der burde indføres i alle Foreninger.

Dog, til Gengæld blev der sagt saa meget destomere en Times Tid senere, da man — ligeledes Traditionen tro — samledes om den obligate Punschebolle, og Fuldmægtig *Blom* valgtes til Dirigent.

Efter en Sang, hvoraf her citeres det første Vers:

Et Tiaar svandt — hvad har det bragt?
Hvad har det skænket os i Eje?
Fik vor Forening Liv og Magt?
Blev Maalet naaet paa alle Veje?
Gik ingen Planer op i Røg?
Blev intet Alvorsord til Spøg?
Blev intet Haab lig Fugl, som fløj
og faldt til Jord med knækket Vinge.

— talte *Formanden,* der særlig lagde paa Sinde at hjælpe de Gamle. Ønskede, at det altid maatte være dette Formaal, der maa samle os.

Efter denne Skaal, der vandt almindelig Tilslutning, blev der afsunget en af Forvalter *Leth* paa Vestre Hospital skrevet, fortræffelig Sang, der meget apropos blev en Kompliment til den sidste ærede Taler:

Vor Formand har trofast i mange Aar
med Glæde stridt for vor Fremtid og Lykke,
og givet Eksempel til dem, der gaar
igennem Livet med Huder saa tykke,
saa knap de kan fatte,
at ham vi maa skatte,
fordi han har vist os, at hvad der kan batte
:|: er klart Bestik! :|:

Vi er hermed naaet til det, man i Festreferater almindelig kalder »Festens clou«. — Værkformand *Schierff* rejser sig, synlig bevæget, overrækker Formanden Foreningens Bomærke i Guld og udtaler sin Tak til Hr. Øst for dennes Virke for Foreningen — en Tak, han supplerer med Ønsket om endnu i mange Aar at se Hr. Ø. som Formand.

Nu gik det Slag i Slag med Taler, men Pladshensyn nøder os til at fatte os i Korthed; Forretningsfører *Beyer* foreslaar under almindelig Tilslutning at yde Foreningens Æresmedlem, Oberst, Raadmand *Abrahamson,* den samme Anerkendelse som Formanden — et Emblem i Guld, — hvorhos det enstemmigt vedtoges at sende Hr. A. et Telegram.

Formanden følte sig berettiget til at takke paa Hr. Abrahamsons Vegne. Jeg er overbevist om, at Obersten vil føle sig meget smigret over denne Opmærksomhed.

Nu blev en af Assistent, Dbmd. V. *Nielsen* forfattet udmærket Sang afsunget. Vi citerer et ret aktuelt Vers:

Hvergang *K. M. K.* er gnaven,
ja, saa bli'r der Bal i Haven
— Makkedulle o. s. v.
Og naar *K. K.* rynker Brynet,
Uh! saa gyser vi ved Synet!
— Makkedulle o. s. v.
Og de si'er: „Hør nu, gamle,
I kan ikke længer hamle
— Makkedulle o. s. v.

Op med vore unge Kræfter,
I maa rette Jer derefter,
— Makkedulle o. s. v.
For nu skal I ha'e
Det, I holder a' —
ja, vi mener Forholdstal!
Og saa ta'er vi hele Grejen,
der er Ingenting i Vejen"
— Makkedulle o. s. v.

Bragende Bifald! Et af Versene forlangtes da capo.

Umiddelbart derefter udbragte bemeldte Sangs Forfatter et Leve for Redaktør *Höppermann* med Ønsket om endnu i mange Aar at se Hr. H. som »Absalon«s Leder.

Formanden udbragte nu et Leve for Foreningens Stifter, Assistent cand. jur. *Holm*, hvorefter Kontorchef *Oluf Jensen* bragte en Hilsen fra Nabokommunen, Frederiksberg, hvor man agter at stifte en Kollegaforening, med hvilken der muligen kan blive et Samarbejde, — et Haab, Hr. J. udtalte, og som *Formanden* i en paafølgende Tale sluttede sig til.

— — Men lad os ikke glemme det vigtigste: En Tak til Festarrangørerne d'Hrr. Rodemester *Lindgren* og Værkformand *Schierff*, der begge havde indlagt sig et stort og fortjenstfuldt Arbejde.

Vi tror at gøre os til Tolk for samtlige Deltagere ved paa Falderebet at udbringe et Leve for de to Fornøjelsesrødder!

En meget stor Del af Læsset ved Selskabeligheden i disse Aar laa paa *Schierffs* Skuldre. Det er et ganske betydeligt Arbejde og et Overmaal af sin Fritid, denne vor gamle Kollega har ofret Foreningen. Selv efter den Øst'ske Periode benyttes han stærkt, da han som Repræsentant for de ældre gaar med over i 1909 under det nye »Regime Krause«.

I de første Aar fra 1898—1904 spiller »*Sangkoret*« en vigtig Rolle i Foreningens selskabelige Liv. Det er saa heldigt for Forfatteren af denne Redegørelse, at Sangkorets energiske Dirigent, Kontorchef *A. H. Rasch* endnu er et virksomt og aktivt Medlem af Kommunalforeningen — han er stadig Embedsmandsforeningens skattede Næstformand — og det vil derfor være naturligt at lade Hr. Rasch selv fortælle os lidt om

Kommunalforeningens Sangkor

af

Kontorchef *A. H. Rasch.*

Allerede kort Tid efter Kf.s Stiftelse var jeg med til at opfordre Foreningens første Formand, Inspektør *Øst*, til at søge dannet et Sangkor i Foreningen, der til at begynde med jo væsentligst samlede Medlemmerne til selskabeligt Samvær, og hvor et Sangkor derfor var paa sin Plads.

Formanden interesserede sig for Sagen og bevægede dav. Forvalter paa Ladegaarden *Höppermann* til at søge den realiseret. Det lykkedes ogsaa, for saa vidt som der blev samlet 12—15 Medlemmer, hvoraf dog ingen kunde rose sig af at eje betydelige Sangevner. Under H.s Ledelse holdt vi Prøver i Søpavillonen og fik indstuderet 5—6 Sange, der dannede Kærnen i et Program ved en selskabelig Sammenkomst i Foraaret 1899. I Foreningens Sommerudflugt samme Aar deltog »Koret«

og afleverede sine faa Numre, jeg véd ikke, hvor mange Gange, til øjensynlig Glæde for Medlemmerne, ikke mindst naar vi var paa Marsch.

Höppermann, der var (og stadig er) meget musikalsk og musikinteresseret, men ikke selv var Sanger, ønskede imidlertid hurtig at trække sig tilbage, og han opfordrede da med Tilslutning fra Formanden mig til at overtage Korets Ledelse. Skønt jeg havde stærk Tvivl om mine Evner hertil, lovede jeg at gøre et Forsøg, og jeg blev da Korets anden — og sidste — Dirigent. Det lykkedes efterhaanden at skaffe Sangkræfterne suppleret paa heldig Maade, og uden at rose mig selv, tør jeg sige, at Korets Præstationer i nogle Aar godt lod sig høre. Med Kontorchef *Leth* blandt Tenorerne og Kommunelærer *Gudmand Christensen* blandt Basserne var det muligt at lade Koret prøve sig i ikke helt lette Opgaver, f. Eks. hele 1. Del af Heises »Tornerose«. Koret talte da op mod en Snes Medlemmer med ikke faa gode Røster.

Værkmester *O. Schierff*
„Fornøjelsesraad"

Kontorchef *A. H. Rasch*
Sangkorets Dirigent

Sangkoret gav regelmæssig 2 à 3 Gange i Vintersæsonerne en lille Koncert i Foreningen og høstede som Regel Bifald. Derimod lykkedes det ikke, trods mine Bestræbelser, at stille et Kor paa Benene til Foreningens Sommerudflugter, hvilket Bestyrelsen syntes at være ked af. Hvad Grunden egentlig var, véd jeg ikke. Muligvis hidrørte det fra, at Kormedlemmerne, der for en væsentlig Del hørte hjemme i Assistent- og Skriverklassen, ikke havde Raad til at deltage. Jeg talte et Par Gange med Inspektør Øst om Muligheden af at indbyde Koret. Han stillede sig ikke uvillig, men Indbydelsen kom aldrig.

Som nævnt begyndte Koret sine Prøver i Søpavillonen, der gratis afgav Lokale. Dette ophørte en Isvinter, da Skøjteløberforeningen skulde benytte Lokalet selv. En Tid fik vi overladt Mødesal i Kvægtorvsrestauranten, og nogle Gange prøvede vi i et af »National«s Selskabslokaler, men her skulde der betales Leje, hvad der ikke var bevilget Penge til. Først da et af Kormedlemmerne, Kommunelærer *J. Eriksen*, stillede en rummelig Stue i sin Lejlighed i Aabenraa til Raadighed, fik vi stabile Lokaleforhold. Han betingede sig dog et Vederlag af 10 Kr. maanedlig til Renholdelse, og dette Beløb gik Bestyrelsen ind paa at betale.

Det gik med Kf.s Sangkor som med saa mange andre lignende Sammenslutninger. Der kom en Tid, da Lykken ganske syntes at svigte det. De bedste Sangstemmer faldt fra og Ydeevnen forringedes følgelig i betydelig Grad. Koret havde aldrig nydt Bestyrelsens særlige Gunst. Nogle Udgifter til Noder, Nodeafskrivning, Lokale, Programtrykning o. a. voldte vi jo Foreningen. At vi ikke kunde optræde paa Sommer-

udflugterne var kedeligt nok, men at vi ikke desto mindre et Par Gange lavede vor egen lille Skovtur til Kongekilden med medbragte Madkurve under meget beskedne Former, faldt nogle af Bestyrelsens Medlemmer stærkt for Brystet. Vi opfattedes som en Forening indenfor Foreningen, og det gik ikke an. En skønne Dag fik vi fra Bestyrelsen Meddelelse om, at de 10 Kr. maanedlig til Renholdelse af Mødelokalet ikke længere kunde ydes. Vi befandt os netop paa dette Tidspunkt i en Bølgedal — faa Medlemmer og svage Sangstemmer — og vi blev da enige om at svare Bestyrelsen, at Sangkoret under de foreliggende Omstændigheder maatte indstille sine Møder og indtil videre »fortsætte Sommerferien«. — De blev aldrig genoptagne.*)

Naar jeg nu kaster Blikket tilbage, møder det et Par Ansigter, som bør fremdrages. Der er først Assistent i Vej- og Kloakanlægene *F. S. E. Sommer* († 1904). Han var allerede ved Korets Start en ældre Mand, men han havde bevaret en slet ikke ueffen Tenorstemme, der kom Koret til god Nytte, og han var — som tidligere Skuespiller og Sanger — utrættelig i sine Bestræbelser for Koret og dets Medvirkning ved Underholdningerne i Foreningen, saaledes særlig ved Opførelsen af Hornbecks Revu i 1904, ved hvilken Lejlighed de fleste af Korets Medlemmer var medvirkende. — Det andet Ansigt, jeg mindes, er Fuldmægtig *J. D. Sørensens* († 1922). Han var et meget interesseret og pligtopfyldende Medlem af Koret med udmærket Sans for Programvalg, og bl. a. skrev han til Musikken til en af J. P. E. Hartmanns Kantater — altsaa et ret stort Opus — en meget fornøjelig Tekst med Raadhusets Indvielse som Emne. — Kantaten gjorde stor Lykke.

Under Kf.s nuværende Forhold er der ingen Plads for et Sangkor, men jeg tror med god Samvittighed at kunne sige, at Sangkoret i sin Tid havde sin berettigede Opgave, og at det løste den paa anerkendelsesværdig Maade.

A. H. Rasch.

— — — Foruden med Udflugter og Sammenkomster arbejder Bestyrelsen med Besøg for Medlemmerne paa de kommunale Institutioner og ordner sig med Rabatbilletter til Teatre og andre Forlystelser. Man forsøger nogle Gange at udsende Læsemapper med udenlandske, faglige Tidsskrifter, men de gaar hurtigt ind igen.

Det nye Raadhus, til hvilket Grundstenen var blevet nedlagt i 1894, bliver færdigt og tages i Brug under denne Periode. Denne Begivenhed sætter ganske naturligt ogsaa sine Spor i Foreningens Historie.

Raadhusforvalter *Nyrop Larsen* (der forøvrigt under Forberedelserne til Foreningens Start i 1898 i et Brev (af 11. Juni 1898) fra *Vilh. Holm* til *Øst* nævnes som Emne »i Nødstilfælde« til Formandsposten i Foreningen, en Tanke, som Øst i sit Svar (af 12. Juni 98) til Holm tiltræder) var blevet ansat den 1. Juli 1899 og flyttede som første Mand ind i Raadhuset.

Skattedirektoratet flyttede som det første Væsen fra det gamle Raad- og Domhus paa Nytorv i Oktober 1900 ind i Byens nye Raadhus. Magistraten tog sine Lokaler i Besiddelse i sidste Halvdel af 1901.

Paa en Henvendelse til Bygmesteren, Arkitekt *M. Nyrop,* om Adgang for Foreningens Medlemmer til at bese det nye Raadhus den første Søndag

---

*) I »Absalon« for November 1904 findes herom et Indlæg fra »et syngende Medlem« med Titlen: »Om Sangkoret. En ny Udgave af Wessels: Smeden og Bageren«.

i Oktober 1900, modtager Formanden under 25. Septbr. s. A. en Skrivelse fra Arkitekten, der beklager, at dette ikke kan lade sig gøre. Paa Søgnedage mellem 9—4 kan Medlemmerne ved personlig Henvendelse paa Tegnestuen erholde Adgang. »Absalon« kommenterer dette Afslag med følgende Bemærkninger:

> Da alle i Kommunens Tjeneste værende som Regel ere bundne netop paa denne Tid af Døgnet, smager Afvisningen meget af et Forbud imod at se Raadhuset, og det forlyder da ogsaa, at de, der skulle færdes i Raadhuset, helst maa holde sig borte med deres Kritik, som man ikke venter sig bliver god, idet Arrangementet i det Indre ikke just skal naa op paa Højde med det smagfulde Ydre. Men mærkeligt er det, at Medlemmer af »Polyteknisk Forening« og »Arkitektforeningen« have kunnet faa Raadhuset forevist en Søndag, men »Københavns Kommunalforening« nægter man det!

I en Skrivelse af 2. April 1899 spørger Bestyrelsen Formanden for Raadhusudvalget, Borgmester Borup, om Foreningen kan faa Lov til at benytte nogle Lokaler i øverste Etage til Afholdelse af Foreningens Møder. Men der er allerede truffet Bestemmelse om disse Lokalers Anvendelse.

Den 19. Decbr. 1900 skriver Bestyrelsen igen til »Raadhusudvalget« og fremsætter Ønske om Overladelse af et Lokale, hvorfra Udlevering af Kaffe, The, Mælk, Øl, Hvedebrød og Smørrebrød under Foreningens Kontrol kunde finde Sted. og faar 18. Januar 1901 Svar, at Sagen skulde blive holdt i Erindring. Den 11. Marts 1901 vedtager Kommunalbestyrelsen, at der i det nye Raadhus' underste Etage skal indrettes et Lokale til offentlig Servering. Da Bestyrelsens Ønske herefter »nu vel ikke lader sig imødekomme«, skriver den d. 16. April 1901 igen til Raadhusudvalget og anmoder om, at det maa blive taget under Overvejelse, dels at Personalet kan opnaa Moderation i Priserne, dels at der forbeholdes Personalet et særligt Serveringslokale, som man ønsker stillet til Disposition, udelukkende for Foreningen, om Aftenen som Samlingslokale.

Det bliver som bekendt ikke til noget med den offentlige Raadhuskælder — og heller ikke med Foreningslokalet. Paa et Bestyrelsesmøde den 25. Marts 1903 er Dagsordenens eneste Punkt: »Skal Kommunalforeningen overtage Raadhuspersonalets Forsyning med Spise- og Drikkevarer?« Det er Raadhusforvalteren, der har spurgt. Han er villig til at overtage Ledelsen under Bestyrelsens Tilsyn. Et eventuelt Overskud skal tilfalde Understøttelsesfonden. I en Skrivelse af 15. April 1903 foreslaar Bestyrelsen Borgmester *Jensen,* der i Marts 1903 var blevet valgt til Borgmester for anden Afdeling, at give Approbation paa en Ordning, hvorefter Værten i Industrikaféen, Restauratør *Thomsen*, i nogle i Kælderetagen anviste Lokaler overtager Servering til Personalet under Tilsyn af Kommunalforeningens Bestyrelse. Borgmesteren approberede, og den 18. Juni 1903 tages Lokalerne i Brug til »almindelig Tilfredshed rundt om i Kontorerne paa Raadhuset«. Borgmesteren maa i Borgerrepræsentationen fra en Side høre ilde for sit Tilsagn, men Angrebene afvises kategorisk, idet Forsamlingen — ret ene-

staaende i dennes Historie — vedtager Afslutning af Debatten med 21 Stemmer mod 2.

I et Møde i Borgerrepræsentationen den 11. Januar 1904 vedtoges et Udvalgsforslag, som stadfæstede Marketenderiordningen og lod Kommunen anskaffe de til Monteringen nødvendige Møbler. Den 24. April s. A. tilsender Borgmester *Jensen* Foreningen »et Eksemplar af de Regler, der ere vedtagne for Driften af Raadhuskøkkenet«, hvorefter bl. a. »Værten antages og opsiges af Kjøbenhavns Magistrat indtil videre efter Indstilling af Bestyrelsen for Kjøbenhavns Kommunalforening.«

Ved en fin Middag i Industrikaféen Onsdag den 11. Maj 1904, hvortil Restauratør *Thomsen* og Frue er Indbydere, og hvor Borgmestrene for 2. og 4. Afdeling, Arkitekt *Nyrop,* Afdelingsingeniør *Karsten,* Raadhusforvalteren, forskellige Ingeniører og Arkitekter samt for Kommunalforeningen *Øst, Hultin-Hansen* og *Thierry* er Gæster, fejres Sagens lykkelige Løsning. — *Thomsen* holdt Tale for Foreningen og *Øst* takkede Værten og hans Frue »for den fortrinlige Maade, paa hvilken de løste deres Opgave i den nyoprettede Restaurant«.

I Maj 1906 dukker Spørgsmaalet om Foreningslokaler paa Raadhuset op igen. Det er *V. Nielsen* (Dbmd.), der rejser det i en Artikel i »Absalon«. Bestyrelsen henvender sig den 4. Maj 1906 til Borgmester *Jensen* med et Andragende om et saadant Lokale i en af Kældersalene paa Raadhuset. Borgmesteren svarer nogle Dage efter i en Skrivelse, at »den ønskede Tilladelse ikke kan indrømmes«.

Hvor længe var Adam i Paradis? I 1906 er Middagsstemningen fra Industrikaféen glemt. Den 14. Juni vedtager Bestyrelsen at overdrage »det til det angaaende Raadhusmarketenderiet nedsatte Udvalg at rette en alvorlig Opfordring til Værten om en bedre Opfyldelse af de i sin Tid ved Overdragelsen paatagne Forpligtelser under Henvisning til, at Foreningens Bestyrelse, hvis en saadan Henvendelse ikke medfører en Forbedring af Forholdene, vil se sig nødsaget til at henvende sig til Magistraten om en anden Ordning« — hvad der naturligvis foranlediger, ganske som i nyere Tider, at 25 Medlemmer i »Absalon« indrykker en Protest mod Bestyrelsen, idet de finder Forholdene upaaklagelige. Det *er* ikke let at være Bestyrelse. Moralen i den gamle Historie om Hatten, man lader ligge — eller tager op, dette »Enten-eller«, har evig Gyldighed. Klø skal en Bestyrelse nu have.

Bestyrelsen fremsætter i sin Tid (Skrivelse af 2. April 1899) Ønske om en *Embedsmandsloge* i Borgerrepræsentationen. Dette Ønske opfyldes gennem Vedtagelsen af Arkitekt Nyrops Monteringsforslag af 1902, hvori det herom hedder: »Den ene Loge foreslaas indrømmet de kommunale Embedsmænd, saaledes at i alle Tilfælde den anden Loge haves i Behold til særlige Tilhørere.«

Den 13. Januar 1906 skriver *Øst* til Kommunalbestyrelsen om »en Ordning, hvorved det kan blive muligt for den store Mængde af Kommunens

Embeds- og Bestillingsmænd, der ikke have Adgang til den reserverede Tilhørerloge i Borgerrepræsentationens Forsamlingssal, at sikre sig Adgang til Salens Tilhørerplads for at kunne overvære Forhandlingerne.«

Den 8. Marts s. A. svarer Borgerrepræsentationens Formand, *Herman Trier:* »Som Svar paa Bestyrelsens Henvendelse af 13. Jan. d. A. meddeles herved, at *Logen paa Tilhørerpladsen* i Borgerrepræsentationens Mødesal nærmest den lille Referentloge fremtidig vil blive forbeholdt Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd, indtil Tiden for Forhandlingernes Begyndelse.«

Foruden disse praktiske Udslag af Bekendtskabet med det nye Raadhus kan Foreningen ogsaa herfra notere Begivenheder, der vil være at postere paa Konto for Festvæsenet.

Lørdag Aften, den 30. November 1901, havde Bestyrelsen foranstaltet en »festlig Sammenkomst« i »Foreningshuset«, Studiestræde 1, »af aldeles privat Karakter« (og til 8 Kr. pro persona) for at fejre Magistratens og Embedsmændenes Indflytning i det nye Raadhus. Til denne »*første Raadhusfest*« var Overpræsidenten, samtlige Borgmestre og Raadmænd, Borgerrepræsentationens Formand og Viceformand samt Bygmesteren, Arkitekt M. Nyrop indbudt som Gæster.

(I et Bestyrelsesmøde 8. Okt. 1901 meddeler Formanden, at han »underhaanden, for ikke at risikere et Afslag, havde forespurgt Konferensraad Borup, hvorvidt man kunde gaa ud fra, at Magistratens Medlemmer vilde modtage Indbydelsen. Borgmester Borup, der ikke straks turde afgive noget endeligt Svar, havde derefter konfereret med den samlede Magistrat, og det var da blevet vedtaget, at man kunde modtage Indbydelsen.« Ved samme Lejlighed opponerer et nu afdød Bestyrelsesmedlem, der ikke mener »at kunne forsvare at gaa med til, at Foreningens Midler skulde anvendes til at lade Borgmestrene spise gratis.« Det vedtages dog med alle Stemmer mod 2, at Gæsterne »da de ved Formandens Henvendelse til Borgmester Borup allerede paa en Maade vare indbudte, ikke skulde betale noget.« Det opponerende Bestyrelsesmedlem nedlagde kort efter sit Mandat).

Kun Borgmesteren for 4. Afd. og Raadmændene for 2. og 3. Afdeling havde maattet melde Forfald. Desuden var en Del Borgerrepræsentanter, der var ekstraordinære Medlemmer af Foreningen, tilstede. Ialt 72 Festdeltagere marscherede til Riberhusmarschens Toner til Bords i Spisesalen, der af Kunstmaler Engmann var dekoreret »som en rigtig gammel Raadhuskælder, gennem hvis højtsiddende, tilgitrede Vinduer man havde Udsigt til Raadhustaarnets Spir.«

Formanden, *A. C. Øst,* holdt Talen for Københavns Kommune, for hvilken han udtalte de varmeste Ønsker om Held og Fremgang. »Han sluttede med at bede de tilstedeværende Repræsentanter for Kommunalbestyrelsen tillade Kommunens Embedsmænd at være de første, der bragte Kommunalbestyrelsen en oprigtig Lykønskning til det stolte Raadhus, der nu har aabnet sine Porte for de kommunale Kontorer.«

Næstformanden, *Hultin-Hansen,* talte for de Indbudte, »der som han bemærkede, næsten alle ere Medlemmer af Kommunalforeningen.« . . . . »Ved i sin Tid at melde sig ind i Foreningen havde de skudt en Bresche i den Mur, man altid fra gammel Tid havde tænkt sig mellem Over- og Underordnede; ved nu at give Møde i Foreningen var de gaaet *igennem* Breschen.« Han sluttede med at takke Magistrat og Borgerrepræsentation samt Arkitekten for de forbedrede Forhold, hvorunder der nu kunde arbejdes i de kommunale Kontorer.

Overpræsidenten (*Oldenburg*) takkede paa Københavns Kommunes og særligt paa Magistratens Vegne for de faldne Udtalelser. »Han udtalte i sympathetiske Ord sin Tilslutning til Tanken om denne Forenings Dannelse og betonede, at det var Kommunalbestyrelsen kært, at den kommunale Embedsstand gennem sin Forenings Formand var den første til at lykønske Kommunen til det nye Raadhus. Noget Skel maatte der vel være mellem Over- og Underordnede, men vilde man endelig tale om nogen Mur, saa han dog gerne, der var mange Aabninger i den. Sluttelig udtalte han de bedste Ønsker om Foreningens Fremgang og Trivsel.«

Borgerrepræsentationens Formand (*Herman Trier*) takkede paa Borgerrepræsentationens Vegne, og »han udtalte ligesom Overpræsidenten i en smuk og velformet Tale sin fulde Tilslutning til den Sammenslutningstanke, der laa til Grund for Dannelsen af Kommunalforeningen. — — — Han var ingen Ynder af »Muren«, men hvis den alligevel skulde være der, saa han gerne, at den bestod af bare Huller eller i det mindste var af Glas.«

Herefter var Ordet frit. *Tranekjær* udbragte i en versificeret Tale en Skaal for det gamle Raadhus og de Minder, der knyttede sig til dette. Fuldmægtig *J. D. Sørensen* talte for de tre ældste tilstedeværende Embedsmænd, Kontorchef, Justitsraad *Thygesen,* Hovedkasserer, Justitsraad *Petersen* og Kontorchef, Justitsraad *Petersen.*« Sidstnævnte takkede Bestyrelsen »for den saa smukt arrangerede Fest.« Foreningens Formand takkede for de udbragte Skaaler.

Lütz-Höppermann havde skrevet to Sange og Rodemester *Bentzen* en humoristisk »Absalon-Vise.«

Festreferatet slutter: »Efter Bordet indtoges Kaffe og Likører i de tilstødende Lokaler, og den hjærtelige Stemning, der hele Tiden havde hersket ved Bordet, svækkedes ikke, efter at man i mindre eller større Grupper, hvor gamle Bekendte fandt hinanden og unge for første Gang kom i fortrolig Samtale, drøftede gammelt og nyt. Det blev sent, inden denne fornøjelige og vellykkede Fest, der sikkert vil efterlade behagelige Minder hos Deltagerne, sluttede.«

— I Betragtning netop af »de behagelige Minder« maa følgende Episode, der gik forud for »*den anden Raadhusfest*« have haft en vis afkølende Virkning.

Det var i Januar 1903, altsaa ikke meget mere end et godt Aars Tid efter »den hjærtelige Stemning« med »Hullerne i Muren«. Der var berammet en Indvielsesfest paa Raadhuset den 12. Januar 1903 i Anledning af, at Borgerrepræsentationen holdt sit første Møde i de nye Lokaler. Denne Gang var det Kommunalbestyrelsen, der var Vært.

I et den 7. Januar 1903 afholdt Bestyrelsesmøde »meddelte Formanden, at Foreningen havde modtaget 3 Adgangskort til »Raadhusets Indvielse«. -- Bestyrelsen vedtog enstemmigt at tilbagesende Kortene og overdrog Formanden at besørge det i saa Henseende fornødne.« Adgangskortene tilbagesendtes med en saalydende Skrivelse af 8. Januar 1903:

> »Da der kun er bleven tildelt Kjøbenhavns Kommunalforening 3 Adgangskort tilRaadhusets Indvielse og saaledes end ikke Foreningens Bestyrelse er bleven sat i Stand til at være til Stede og ved denne Lejlighed repræsentere Foreningen, der som bekendt udelukkende bestaar af Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd, kan den ikke anvende de modtagne Kort, hvorfor disse hermed tilbagesendes.«

Besyrelsen kommenterer selv Sagen nærmere i en Artikel i »Absalon«, der tager ganske haandfast om Tingene:

> »Da den Mangel paa Hensynstagen, der ved Festen paa Raadhuset d. 12. Januar er bleven vist den kommunale Embedsstand, er bleven gjort til

Genstand for Omtale i Dagspressen, finder Bestyrelsen Anledning til at bemærke følgende:

Medens der var reserverede Siddepladser paa Gulvet for alle mulige Foreninger, hvis Medlemmer ikke have anden Berøring med Raadhuset og Kommunen end den, at de ligesom vi andre ere skatteydende Borgere og Vælgere, havde vedkommende Udvalg henvist Embedsmændene — med Undtagelse af visse Spidser — til Staapladser paa det øverste Galleri bag ved de Damerne forbeholdne Siddepladser. Man skulde dog have troet, at vi, der ogsaa ere Vælgere og Borgere her i Staden, og som har ofret den Kommune, hvis Raadhus blev indviet, vor Arbejdskraft og Interesse, maatte være mindst ligesaa berettigede til at komme i Betragtning ved den nævnte Festlighed som enhversomhelst udenforstaaende. Og det var jo endda kun de Embedsmænd der ere beskæftigede i Kontorerne paa selve Raadhuset, der blev begunstigede med de omtalte Staapladser; alle de mange andre kommunale Embedsmænd udenfor Raadhuset blev aldeles udelukkede fra Indvielsesfesten til Fordel for Damer, Ekstraarbejdere, Budenes Familier, Rengøringspersonale m. fl. Det maa derfor ogsaa betragtes som en fuldt berettiget og naturlig Protest mod den Mangel paa Hensyn, der var vist fra Udvalgets Side, at Embedsmændene paa Raadhuset dels returnerede deres Adgangskort, dels undlod at give Møde, og Kommunalforeningens Bestyrelse fandt det ligeledes paa sin Side fuldt ud korrekt med en Skrivelse at tilbagevise de 3 Billetter, der var det hele Antal, Udvalget mente at kunne eller burde ofre paa Foreningen.

I en Tid, hvor der vises de kommunale Arbejderforeninger al mulig Honnør, ser det unægteligt besynderligt ud, at der Gang paa Gang tages saa lidt Hensyn til Embedsmændene og deres Forening, saa meget mere som Kommunalbestyrelsen sikkert indrømmer, at Embedsstanden er et vigtigt Led i den hele kommunale Styrelse, og at et godt Samarbejde mellem Kommunalbestyrelsen og Embedsmændene er af største Betydning for Kommunens Trivsel og Fremgang. Embedsstanden er altid optraadt paa en hensynsfuld og korrekt Maade og er derfor berettiget til at vente, at der paa alle Omraader vises den det Hensyn, som den i Kraft af sin Stilling kan gøre Fordring paa.

Kjøbenhavn, den 14. Januar 1903.

Bestyrelsen for
Kjøbenhavns Kommunalforening.

Tonen er unægtelig af en lidt anden Karakter i denne Artikel end i Festtalerne fra Foreningshuset.

— Den 12. September 1905 finder den store og egentlige Indvielse af Raadhuset Sted — »*den tredje Raadhusfest*« efter vor Forenings Regning.

Det hedder i Betænkningen fra Kommunalbestyrelsens »Fællesudvalg ang. Afholdelsen af en Fest i Anledning af Raadhusets Fuldførelse«:

> Fællesudvalget har tænkt sig Festligheden indledet med en Sammenkomst i Festsalen, hvorved denne første Gang tages i Brug — den vil kunne rumme ca. 400 Personer — og fortsat i større Stil ved en Aftenfest, hvortil der indbydes ca. 3000 Gæster. Det er Tanken ved Festen at samle Repræsentanter for alle, der har deltaget i Raadhusets Opførelse og Udsmykning. Endvidere mener man, at der til Festen skal indbydes, foruden Kongehuset, Regeringen,Rigsdagens Formænd og Viceformænd og de københavnske Rigsdagsmænd, tillige Medlemmer af Stadens Kommunalbestyrelse siden 1890, Repræsentanter for alle Landets Købstadskommuner, der har vist deres Interesse for Raadhuset ved at skænke dette deres Vaaben, som er ophængt i Festsalen, og tillige Repræsentanter for Sogneraadene paa Landet, samt endelig Repræsentanter for Københavns Kommunes Embeds- og Bestillingsstand.

»Absalon« indeholder i sit September No., 1905 en lyrisk stemt Førartikel og i Oktobernummeret et ikke mindre begejstret Referat. Festen faldt i to Tempi, først et stilfuldt Festbord for en snævrere Kreds i Festsalen,

siden en straalende Aftenfest i Hallen og Gallerierne, hvortil »Absalon« ses at have været indbudt. Hverken af »Absalon« eller af Bestyrelsens Forhandlingsprotokol fremgaar det, om Bestyrelsen denne Gang har været indbudt. Dokumenta er forunderligt tavse paa dette Punkt. Af Protokollen ser man blot, at Redaktionsudvalget — mod Sædvane — har ønsket Bestyrelsens Godkendelse af Festreferatet og faaet den. *Schierff* har dog endnu i sin Besiddelse en personlig Indbydelse, og han mener, at Bestyrelsesmedlemmerne *var* med til Aftenfesten, men ikke til den forudgaaende Festlighed i Festsalen. Ved Aftenfesten var der et Traktement med Forfriskninger; »Absalon«s nævnte Festreferat omtaler det i en »Randbemærkning«: »Med Begejstring gaar Festskarerne over til at vise Frk. Nimbs Forfriskninger Ære ved alle Buffetterne; muligvis turde Meningerne om hendes Traktement være delte, men i alle Tilfælde bør man glæde sig over, at Frøkenen ikke kan have haft Tab af Opdækningen. «

— I Aarene fra 1898—1908 (incl.) har Udgiften af Foreningens Kasse til Møder og Selskabelighed været: Faste Lokaler (heri Generalforsamlinger): 3552 Kr. 00 Øre, Foredrag og andre Sammenkomster: 3073 Kr. 38 Øre, Fester: 7477 Kr. 19 Øre, *ialt 14.102 Kr. 57 Øre,* fordelt paa et Antal Møder, Udflugter, Fester m. m., der uden Risiko kan sættes til godt og vel 200. Foreningens samlede Indtægt og Udgift i samme Tidsrum udgør henholdsvis 38.812 Kr. 82 Øre og 37.902 Kr. 20 Øre, medens Henlæggelsen til Understøttelsesfonden for de 11 Aar andrager 9.926 Kr. 25 Øre, Tilskud til »Absalon« netto 2002 Kr. 49 Øre, Tryksager 3916 Kr. 81 Øre, Lønninger 5509 Kr. 98 Øre, Kranse 607 Kr. 00 Øre, og Diverse 1284 Kr. 04 Øre. Udgiften til den selskabelige Side af Foreningens Virksomhed er saaledes langt den fornemste. Inden vi forlader dette Kapitel, vil det derfor være interessant at undersøge, hvilket Udbytte Bestyrelsen kan notere af sine Bestræbelser for at varetage denne efter Datidens Love stærkt fremskudte Del af Foreningens Formaal, idet vi standser lidt ved de Udtalelser, der fra Tid til anden fremkommer fra Medlemmerne eller Bestyrelsen selv herom.

Saa tidligt som ved Udgangen af 1899 skriver *A. C. Øst* i en Artikel (»Absalon« Januar 1900) under Overskriften »Hvad Kommunalforeningen udretter«:

> Bestyrelsen har søgt forskellige Midler for at faa Medlemmerne i Tale; der er foruden de i Lovene paabudte to maanedlige Møder afholdt Foredrag, Aftenunderholdninger, forevist Lysbilleder m. m., men Deltagelsen har fra Medlemmernes Side været meget ringe; det er i Grunden kun, naar der har været Tale om Dans, at Medlemmerne have givet Møde i større Antal. — End ikke Generalforsamlingerne have kunnet skaffe ud over $^1/_6$ af Medlemmerne til Stede, og det er jo ikke glædeligt nu ved Aarsskiftet at maatte indrømme, at Resultatet ikke har været stort, og at den Dag i Dag mange Medlemmer staa fuldstændig fremmede overfor hinanden; men det maa i Forbindelse hermed udtales, at Skylden for det daarlige Resultat mindre kan lægges de Mænd til Last, som Foreningens Medlemmer har overdraget Ledelsen, end Medlemmerne selv personligt.
>
> Trods alt, hvad der er forsøgt for at samle Medlemmerne, har Tilslutningen til Sammenkomsterne været forbavsende ringe, det er en meget lille Kreds af Medlemmer, der danner den faste Stok, medens der paa den anden

Side er mange af Foreningens 314 Medlemmer, ja, man kan rolig sige den overvejende Del, der aldrig har overværet en eneste af Foreningens Sammenkomster. — Heri skulde det kommende Aar gerne bringe en glædelig Forandring; der har altid hersket en smuk og kollegial Stemning ved Foreningens Møder, og Grunden til det daarlige Besøg maa vel nærmest søges i, at mange Medlemmer have ønsket at støtte den nye Forening ved dens Fremtræden i Livet og derfor kun have tegnet sig som en Slags Bidragydere eller passive Medlemmer, men hvormegen Støtte der end hermed er ydet Foreningen, vilde dog personligt Møde yde Foreningen en betydelig stærkere Støtte.

I Aarsberetningen for 1899 siges det, at Tilslutningen til Sammenkomsterne kun har været meget jævn, naar der ikke var særlige Forhold til Stede. Vi har foran omtalt Bestyrelsens Genvordigheder med Helsingborgturen og den i Efteraaret 1900 aflyste Nøddetur. Ved et Foredrag den 10. December s. A., som Dr. *Thulstrup* holder om »Billeder af Tro og Viden ved Aarhundredskiftet« møder kun 30-40 Medlemmer. Næstformanden takker Foredragsholderen og beklager det »lidet opmuntrende i at se saa lille en Tilhørerkreds.«

I »Absalon« for Januar 1901 skriver et ånonymt Medlem (A. C.) bl. a.:

Kommunalforeningen blev imidlertid fortrinsvis startet som en selskabelig Forening og har derfor heller ikke trivedes. Den er ikke i Overensstemmelse med Samtidens Fordringer. — Medlemsantallet udgøres af højst uensartede Elementer, som ikke kan bringes sammen ad den selskabelige Vej, fordi her det personlige Valg langt mere end Tilfældets Muligheder alle Tider er raadende. Foreningen burde i denne Henseende kun søge at lede og støtte den Selskabelighed, som den umuligvis kan skabe, da den netop i Henseende til denne Side af sin Virksomhed i den har Forudsætningen for sin Indgribens Berettigelse.

Forfatterens Bemærkninger er — siger han — foranlediget af et Foredrag, som *Dr. Starcke* den 12. November 1900 har holdt i Foreningen om »Embedsstandens Opgave i det moderne Samfund«, og hvor Foredragsholderen har fremhævet Nødvendigheden af, at man lærer Natur- og Økonomividenskaberne i deres Anvendelse paa det praktiske Livs Omraade at kende. Indsenderen mener da, at en af Aarsagerne til, at Interessen for Foreningen ikke har kunnet vedligeholdes, maa søges i den Lovparagraf, »der omtaler Foreningens Forhold til Politik.« Han indrømmer, at Bestyrelsens Opgave er vanskelig,

navnlig da naar Foreningens Love udelukker Behandlingen af én af Nutidslivets mest aabenbare og altomfattende og tillige dog indviklede Foreteelser; men saameget mere maa Ledelsen have Opmærksomheden henvendt paa netop saadanne Ting, som lettere fører Mennesker sammen end den Selskabelighed, der ofte ligesaa meget skiller dem ad og ialt Fald ikke kan udruges af Intet, men snarere vil fremgaa som Frugt af Fællesinteressernes Blomstring end blive den Jord, hvoraf de udspringer. Fortræffelige Foranstaltninger, som f. Eks. Foreningens Besøg paa Kommunens Hospitaler og Stiftelser, fandt en latterlig ringe Tilslutning, netop paa Grund af den ligesaa ringe Interesse for et mere indgaaende, fortroligt Kendskab til de af Kommunens Anliggender, der ligger udenfor de enkelte Kommunalembedsmænds særlige Gerning, som Foreningen har ladet urørt hos sine Medlemmer. Her var det Foreningens rette Felt til Skabelse.

Før Foreningen fra at være et ganske almindeligt Kafélokale eller højst en Selskabssal bliver til en Læresal — — — saaledes at den rimeligste

> Kundskabstrang hos Medlemmerne faar Næring og deres Spørgelyst og Kampiver Afløb, før fortjener Foreningen ikke sit Navn hverken den særbetegnende Del af dette eller den almentbetegnende.

Denne Kritik staar naturligvis ikke upaatalt. »Absalon« kommenterer den straks i en Efterskrift. Redaktøren har ingen Tro til, at Medlemmerne bedre vil lære hinanden at kende ved »at komme sammen for at diskutere den kedsommelige danske Politik eller høre Forelæsninger om Naturvidenskaberne.« Indsenderen skylder Bevis for alle sine Paastande, »— — Endnu er det ikke nødvendigt at lave Foreningen om til en teknisk Højskole, saa at vi alle lære at bygge Broer og lave Gas.«

I næste Nummer af »Absalon« faar »A. C.« Tilslutning af Fuldmægtig *August Hougaard*, der udtaler, at der i Foreningen

> er en god Bund af Kundskaber og Intelligens at bygge paa. Hvad der i saa Henseende skal gøres, er det ikke min Sag at sige, men det gøres ikke med Møder af $^1/_{10}$ af Medlemsantallet, med jævnlige Beklagelser over det slette Besøg, ikke heller ved de næsten uhyggelige Anstrengelser for Medlemmernes økonomiske Vilkaar, i det Hele ikke meget ved de Veje, Ledelsen hidtil er gaaet. Mindre af det materielle, mere af det aandelige er mit Raad, og jeg er saa fast overbevist om, at dette er Vejen, at jeg ikke tager i Betænkning at fremsætte det her.

Saa tager Formanden, *A. C. Øst* Ordet i et Gensvar til Hougaard. Han kan ikke dele dennes Syn, at Foreningens Maal bedst naaes ved at søge det aandelige Niveau hævet hos Kommunens Embedsmænd, »idet jeg vilde anse det for en temmelig stor Anmasselse, om Foreningen stillede sig et saadant Maal, der ligger helt udenfor, hvad der har været udtalt ved dens Stiftelse.« Formanden tror, »at hele eller dog en Del af Grunden til den ringe Tilslutning ligger i, at Foreningen mangler *et fast Lokale*.« Hougaard har heller ikke Ret, naar han skriver »mindre af det materielle, mere af det aandelige;« en hel Del Klager gaar netop ud paa, at Foreningen ikke gør nok for det materielle. Hvor ligger saa Sandheden? Mon ikke — som sædvanlig — i Midten! I ethvert Tilfælde skal det, der i Vinter, saavelsom forrige Vinter, er gjort for det »aandelige«, Foredrag af dygtige Kræfter, ikke levere Beviset for Rigtigheden af Hr. Hougaards Paastand. Det ringe Besøg siger netop det modsatte.«

Den 11. Marts 1901 er der et Diskussionsmøde om »Foreningens Opgaver og Ledelse.« — »Forsaavidt Mødet behandlede Spørgsmaal af den ommeldte Art maa det nærmest karakteriseres som en Ovation til den hidtidige Ledelse,« skriver »Absalon« og fortsætter senere: »Det glæder os for Foreningens Vedkommende at kunne konstatere, at de her i Bladet fremsatte Anker imod Foreningen og dens Ledelse saaledes absolut ingen Genlyd fandt paa Mødet, ja Opponenterne lod end ikke deres Stemme høre, skøndt dog en af dem varmt havde anbefalet netop et saadant Møde.«

Der kom Tider efter, hvor Røsterne blev stærkere og flerstemmige.

Et Bestyrelsesmøde den 10. December 1902 har en Dagsorden med udelukkende selskabelige Punkter. Man vedtager først at lade et Forslag fra Ass. *Hendriksen* om at leje en Bolig i Nærheden af Raadhuset til Samlings-

lokale behandle i et Udvalg. Fra Fuldm. *J. D. Sørensen* og Ass. *Sommer* foreligger et Tilbud om at arrangere en Dilettantforestilling, og endelig finder der en Generaldebat Sted om Selskabeligheden, hvorom Referatet siger:

> Efter en Forhandling, under hvilken det fra alle Sider i høj Grad beklagedes, at Bestyrelsens forskellige Forsøg paa at faa Liv i Foreningsmøderne vare faldne saa uheldigt ud, at Møderne sjældent overværedes af en Snes Medlemmer og at navnlig i de i 2 Vintersæsoner gjorte Forsøg paa, ved Afholdelsen af Foredrag over Emner, der formentes at maatte passe for kommunale Embedsmænd, havde været saa mistrøstende, at Bestyrelsen ikke kunde søge Bistand til Gentagelse af disse Forsøg paa at samle et blot nogenlunde nævneværdigt Antal Medlemmer, vedtoges det at overdrage Festudvalget nærmere at søge arrangeret Aftenunderholdninger af forskellig Art paa Foreningens Mødeaftener i Haab om, at det dog en Gang maatte kunne lykkes denne Bestyrelse at træffe Medlemmernes Smag.

Det er med Tanken paa denne Forhandling, Bestyrelsen 2 Aar efter, da den søger at etablere de tidligere omtalte Discussionsaftener, anbefaler disse i en Artikel i »Absalon«s Nummer for November 1904 — det samme No., hvori Sangkoret faar »Silkesnoren« — med følgende Indledning:

> I de første Aar af Foreningens Tilværelse gjorde Bestyrelsen sig store Anstrengelser for at formaa veltalende, øvede og kyndige Mænd til at holde Foredrag ved Foreningens Sammenkomster. Det lykkedes den at finde gode Foredragsholdere, men den maatte hurtigt erkende, at trods det, vare dens Anstrængelser forgæves, idet Tilhørernes Antal ved Foredragene blev færre og færre, saa faa til Slut, at Bestyrelsens Medlemmer maatte føle sig flove paa Foreningens Vegne og end ikke vovede at anmode nogen Foredragsholder om at beære Foreningen med sin Nærværelse, af Frygt for at han skulde komme til at staa overfor tomme Bænke.

Artiklen fortsætter med at forklare, at man nu vil forsøge at lade Medlemmer indlede Discussioner. Slagordet bør være »jævnt og ligefrem.« Som vi foran har set, blev dette heller ikke Vejen frem, Tilslutning udeblev ogsaa hertil. Det blev kun til fire Discussionsaftener.

Det er paa det Tidspunkt, hvor den faglige Interesse begynder at gøre sig gældende, hvor der begynder at komme Krav til Bestyrelsen om en ny Kurs.

I »Absalon« for November 1905 skriver *J. E. H. Bjerre* (Skriver i Økonomikontoret, $^{1}/_{12}$ 05 Ass v. Kom.hosp., udtr. af Kom.s Tj. $^{1}/_{1}$ 13) i en Opfordring til Ikke-Medlemmer:

> »Det er maaske et yderst uheldigt Øjeblik nu at agitere for Tilgang af Medlemmer til Foreningen; Program er der intet som helst af, og »Absalon«, der er det eneste Sammenknytningspunkt mellem Medlemmerne, indeholder intet uden: Ord, møder op med Smørrebrødsseddel som Spidsartikel — — —. Ikke destomindre tillader jeg mig indtrængende at bede Dem om at melde Dem ind; det kan nemlig altsammen blive saare godt, naar de Herrer og Damer, som ikke er Medlemmer, men saa udmærket ved, hvordan Foreningen bør være, kommer til og bringer Liv og Discussion med.
>
> Meld Dem ind og forvandl Klikens Kortklub til en Forening, som vi alle kan have Gavn og Glæde af.
>
> Meld Dem ind og gør Deres til, at der afholdes Discussionsmøder om alle de mange Emner, som foreløbig maa hvile, fordi ingen føler Lyst til at tale for den halve Snes Mennesker, der endnu finder det sømmeligt at gaa til Spillebordene lige for Næsen af Taleren.

Den 17. Januar 1906 indleder Formanden, *A. C. Øst* den tidligere omtalte Discussion med Emnet »Hvad kan der gøres for at fremme Tilgang til

Foreningen.« For første Gang siden Stiftelsen er Foreningens Medlemstal gaaet tilbage. »Hvad er nu Grunden hertil?« spørger han. Han tvivler om, at Foreningen »nogensinde vil kunne samle alle eller blot en overvejende Del af de Mænd, som ifølge Lovene kunne blive Medlemmer.«

»Der fordres Foredrag! Ja, det vilde være en udmærket Idé at genoptage disse, naar blot der saa tillige kunde skaffes Tilhørere.« — »Der har været forlangt Discussioner. Ja, Bestyrelsen har ansat saadanne, men som Regel har det hele indskrænket sig til en Indledning, selve Discussionen er udebleven.« — »Der ankes over, at Foreningen hovedsagelig har en selskabelig Karakter. For den første Tid af Foreningens Bestaaen kan Betegnelsen passe, det fremhævedes ved den første Sammenkomst, at dens foreløbige Formaal var at give Kommunens Embedsmænd Lejlighed til at lære hverandre at kende, og jeg tilstaar, at jeg vedblivende har den Mening, at indbyrdes Kendskab mellem Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd har stor Betydning. Senere er imidlertid det selskabelige traadt i Skygge for Arbejde paa Fremme af Medlemmernes økonomiske Interesser. Men for Resten er det underligt, at naar Foreningen et Par Gange om Aaret samler sine Medlemmer til Sammenkomster, der afsluttes med en lille Dans, saa har Foreningen sit talrigste Besøg.«

Den efter Øst's indledende Tale følgende Discussion har en ikke ringe foreningshistorisk Interesse, idet det udelukkende er »de ældre«, der her tager Ordet og udtaler sig om Foreningens Fremtidsmuligheder. Den viser, at man var ved at indse, at Foreningen var kommet ind i en blind Gade ved den Hovedvægt, Ledelsen — trods alle utvetydige Beviser i modsat Retning — stadig lagde paa »det selskabeliges« Betydning. Den gengives derfor her in extenso efter »Absalon«s Referat:

Assistent *Collerup-Jørgensen* mener, at Foreningens fornemste Opgave er at skaffe Penge og derved gøre sig til en Magt. Derimod bør der lægges mindre Vægt paa det selskabelige, idet man jo ved, at Kommunalforeningens Medlemmer ligesom alle andre har Adgang til at komme til Fest uden just at behøve at søge Kommunalforeningen. Det vil vække Interesse udadtil, hvis Medlemsbidragene først og fremmest anvendes til en Grundfond, hvorved vi engang kan faa vor egen Bygning.

Fuldmægtig *Jørgensen* ønsker, at Foreningen maa blive en faglig Forening, saaledes at Embedsmændene og Bestillingsmændene af Pligt tvinges til at indmelde sig i den. Bestyrelsens Opgave er bl. a. og navnlig at staa i vor Stands Bevidsthed som en Støtte — en Faktor, der har Viljen til at gaa i Breschen for Standens Interesser, naar det er nødvendigt.

Formanden er af den Mening, at Bestyrelsen til enhver Tid har været villig til at gaa i Ilden for Standens Interesser, og mangfoldige Eksempler beviser dette. Han kan give Collerup-Jørgensen Ret i, at vi skal arbejde paa at blive en Pengemagt, thi derved faar vi Rygstød og Autoritet, hvad der er en Betingelse for, at vi med Udbytte kan skaffe Øre for vore Fordringer. Det har jo hidtil været en Brist, at Embedsstanden ikke besidder virksomme Midler, hvorved den kan hævde sig som faglig Stand.

Kontorchef *Pantmann* og Fuldmægtig *Jørgensen* lægge begge Hovedvægten paa, at vi optræde som en s a m l e t Stand og at vi bliver en økonomisk Kraft, som kan træde understøttende til.

Ass. *Collerup-Jørgensen* holder sig til det økonomiske som det virkelig betingende for en Gennemførelse af vore Fordringer, eventuelt ogsaa i faglig Retning.

Fuldmægtig *Jørgensen* mener, at Foreningen ikke har udrettet nok i Forhold til, hvad den antagelig kunde have udrettet.

Ekspeditionssekretær *Hultin-Hansen* beklager sig over, at de yngre Medlemmer ikke viser sig i Foreningen; de bør komme herhen og mærke, at vi ældre er Kammerater af dem. Men hvorledes skal vi faa fat paa dem? Den hidtil benyttede selskabelige Form duer ikke, maaske af den Grund, at økonomiske Vanskeligheder hindrer dem. Men kan vi da ikke foreslaa Generalforsamlingen at vedtage, at vi kun komme sammen en Gang om Maaneden, og at Foreningen saa til Gengæld byder paa gratis Aftensmad?

Kontorchef *Madsen* (Elper) kan tiltræde Hultin-Hansens Forslag med Hensyn

til det selskabelige. — Han vil dernæst anbefale Bestyrelsen at erindre, at den aldrig kan sige nok overfor Kommunalbestyrelsen, thi den, der tier, faar ingenting.

Kontorbestyrer *Herman Beyer* anbefaler, at Foreningen gaar den rolige og besindige Vej og ikke glemmer, at vi er Embedsmænd og ikke Fagmænd. Vi skal have vort Rygstød i det økonomiske og i Medlemsantallets Størrelse. Taleren tror paa, at en Indskrænkning af Møderne bør forsøges og vil være til Gavn.

Fuldmægtig *Jørgensen:* Der tiltrænges ikke mere Selskabelighed, men mere Bestemthed i Optræden. Vore Kolleger skal mærke, at vi hævder os i Magistratens og Borgerrepræsentationens Bevidsthed, og dette vil give Stød til Medlemstallets Stigning.

Ass. *Fehmerling* beklager, at Folk slutter sig sammen i Smaaforeninger fremfor i Kommunalforeningen.

Kontorchef *Madsen* (Elper) finder det uheldigt, at der indenfor de forskellige Afdelinger findes forskellige Interesser; alle Afdelinger bør dog kunne samles om de Standsinteresser, som vedrører hele Embedsstanden.

Formanden forklarer Særinteresserne ved, at de forskellige Afdelinger have deres mindre eller større Foreninger, som kæmper for de samme Interesser, som Kommunalforeningen arbejder for.

Fuldmægtig *Jørgensen* foreslaar, at der sker et Opraab i »Absalon« til alle Ikke-Medlemmer, og at det heri præciseres, at vi i første Række tage os af det faglige og kun i anden Række af det selskabelige.

Dette Forslag vedtoges af hele Forsamlingen.

I de følgende Aar 1907 og 1908 kommer de stormende Generalforsamlinger, hvor de Medlemmer, der ønsker Selskabeligheden lagt paa Hylden og det faglige Arbejde fremmet, trænger paa, og »Regeringen« kun langsomt og Fod for Fod viger — alt medens Selskabeligheden fortsætter ad de vante og lovmedholdelige Baner.

Der maa dog være gaaet nogen Sparsommelighed i Arrangementet, thi efter en Sammenkomst den 9. November 1907, hvor kgl. Skuespiller *Emil Poulsen* og Frue læser op i Prins Wilhelms Palæ, hvorefter »Terpichores Kunst dyrkedes en god Stund udover borgerlig Sengetid,« beklager et Medlem Alx. H., sig i »Absalon« over, at »der synes mere og mere at gøre sig en udpræget Tarvelighed gældende med Hensyn til Bestyrelsens Ordning af Foreningens Sammenkomster. — — — Hvis man har en alvorlig Hensigt med at stille en saadan Fest paa Benene, saa burde man først og fremmest sørge for, at Deltagerne kan befinde sig vel; men det opnaar man ikke ved utidig Sparsommelighed.«

I sin Nytaarshilsen til Medlemmerne den 1. Januar 1908 ser *Øst* tilbage over de rundne 10 Aar. »Har Foreningen nu i de 10 første Aar af sit Liv fuldt opnaaet, hvad den tilsigter?« spørger han. »For at kunne besvare dette Spørgsmaal retfærdigt, maa man tage Hensyn til de store Forandringer, der ere foregaaede i Forholdene, som de stille sig i Dag mod for 10 Aar siden.« Han kommer derefter ind paa de foretagne Ændringer i Lovenes § 1, Formaalet og fortsætter:

De oprindelige Loves Hovedformaal er nu — og tilmed i stærk afdæmpet Form — blevet det mindst vigtige, nu gælder det om først og fremmest at danne en Repræsentation, der kan fremme Embedsstandens Interesser.

Det vil med andre Ord sige, at vor Forening i de 10 Aar er gaaet over fra, ved Sammenslutning blandt selve Embedsmændene at arbejde for Standens Levevilkaar, til nu at søge Opnaaelsen af bedre Vilkaar ved at fremføre Standens Krav og Ønsker for den Myndighed, under hvilken vi har vor Gerning.

Det er den samme Bevægelse eller Forskydelse, der overalt og i omtrent alle

Forhold har grebet Tiden, der ogsaa har sat sit Præg paa Kobenhavns Kommunalforening.

Man mærker i disse Udtalelser, at *Øst* ligesom hovedrystende, noget skeptisk, bøjer sig for det, der nu ikke kan være anderledes.

I »Absalon« No. 113 for 15. Marts 1908 er Foreningens første 10-Aar behandlet i en kortfattet, historisk Oversigt. Den indeholder nogle Udtalelser, som her kan danne Konklusionen i den Dom, som denne vor Forenings første Periodes Mænd selv fælder over den selskabelige Virksomhed:

> »Bestyrelsen arbejdede ivrigt for at fremme Forstaaelsen mellem de forskellige Lag, afholdt interessante Foredrag over de forskelligste Æmner, arrangerede en Række selskabelige Sammenkomster, et Slags Klubliv, hvor man skulde blande sig og aabne sig for hverandre.
>
> Meningen var lige saa god som Arbejdet. Men det maa siges, at den selskabelige Side af Foreningens Tilværelse fra den allerførste Tid, trods de virkelig smukke Bestræbelser, der er gjort for at lokke en Kreds sammen, kun har været maadelig udviklet.
>
> Hvori ligger nu Aarsagen til dette Faktum?
>
> Selskabelig set har de forskellige Lag i Embeds- og Bestillingsstanden ikke udpræget fælles Interesser. Indenfor de enkelte Kredse er der tilstrækkelig Anledning til Sammenkomster for Ungdommen gennem Sporten, Studielivet o. s. v., og for de ældre udvides Kløften gennem Forholdet mellem Over- og Underordnet samtidig med, at det almindelige Foreningsliv ikke frembyder tilstrækkelig Ækvivalent for det specielle Samfundslags private Selskabelighed.
>
> Saaledes er det gaaet til, at Foreningens selskabelige Foranstaltninger i Aarenes Løb altfor ofte er bleven til Skuffelser, ikke mindst for dem, der har ofret Tid og Kræfter paa denne Del af Foreningens lovbefalede Opgave. Sangkoret skal i denne Forbindelse nævnes; det vandt aldrig den Paaskønnelse, det med sit gode Formaal saa fuldt fortjente.
>
> Men er saaledes den selskabelige Side faldet saa temmelig til Jorden, har til Gengæld den praktiske Side udviklet sig hurtigt og frodigt.«

DE FAGLIGE INTERESSER. — § 1 i de oprindelige Love angiver Foreningens Formaal som udelukkende helliget den selskabelige Sammenknytning af Medlemmerne og Foretagender af indre økonomisk Natur til Bedste for Medlemmerne. Ikke med en Stavelse tenderes det faglige. Paa det Tidspunkt, da man startede Foreningen, var det sikkert heller ikke gørligt. Der var saa mange virkelige og mindre virkelige Hensyn at tage, hvis man vilde opnaa at finde et Grundlag, hvor de forskellige Anskuelser kunde forliges. Den kommunale Embedsstand fra Skrivere til Direktører var ikke noget homogent Materiale, som uden videre lod sig sammensvejse. Der var

Afstand i Grader og i Alder, som der var Afstand i Livsopfattelser og politiske Trosbekendelser. Arbejdernes Fagbevægelse sad endnu dengang Godtfolk i Blodet som en Slags Forskrækkelse, og paa den anden Side var Provisorietiden med sit Sprængstof ikke helt glemt endnu. Man maatte være neutral og ikke udæskende til nogen Side. Ud fra en almenmenneskelig Erfaring byder da ogsaa i denne Forbindelse § 16, at »Politik skal holdes ude fra Foreningens Møder, saavelsom fra dens øvrige Virksomhed.«

Tiden var for den enkelte Embedsmand den ærbødige Supplikationens Vej, hvis han ønskede noget for sig. At man i Flok kunde henvende sig med sine Ønsker (Ordet »Krav« opstaar først i en langt senere Sprogbrug) til Myndighederne, var foreløbig utænkeligt i Embedsmandskredse.

Der gik dog kun relativt faa Aar af Foreningens Liv, før disse Hensyn begyndte at falme. Selve det, at man sluttede sig sammen i en Forening, banede Vejen herfor. Man lærte at tænke som Korporation. Kravet om Varetagelse af faglige Interesser kom nedefra, fra de unge, Assistenter og Skrivere. Til en Begyndelse blev det afvist som liggende ganske udenfor Foreningens Virkefelt; men Henvendelserne til Bestyrelsen blev efterhaanden for mange, Tiderne for onde, Dyrtidsperioden omkring Aarhundredskiftet gjorde sin Indvirkning, Opdukken af Smaaforeninger i forskellige Væsener skabte en vis Konkurrence, Tilslutningen til det selskabelige glippede, Interessen for Foreningen slappedes — alle disse Forhold i Forening undergravede Ledelsens og dens mest trofaste Tilhængeres Modstand mod »det fagliges« Indtrængen, og omend langsomt og kun i forsigtigt Tempo og ikke uden Sværdslag gav man efter. Man undlod dog ikke ved passende Tid og Lejlighed at skilte med, at man tog sig af faglige Opgaver, naar det gjaldt om at agitere for Tilgang. Der var ganske vist ikke meget at opvise, og der var noget vel lange Intervaller mellem de Gange, man foretog sig noget.

Allerede i den første Bestyrelse var der dog et vist fagligt Element repræsenteret. Der var fire Assistenter. Af disse var *Joh. Jensen,* der ikke var helt ung længere, saa nær knyttet til Foreningens Start og det givne Lovgrundlag, at han maatte føle sig samhørig med den ældre Fløj; han blev ogsaa kort efter selv Embedsmand. *Alexander Hansen,* der var Jurist og ansat i Centraladministrationen, maatte være noget fremmed overfor de Rørelser, som gjorde sig gældende i Udenværkerne, hvor de større Kontorer, som Belysningsvæsenets, fostrede et Personale, hvis ensartede Forhold frembragte et vist fælles Syn paa Tingene af en ikke helt konservativ Farve. *Krøyer* og *Tranekjær,* den ene fra Belysningsvæsenet, den anden fra Politikontoret, som begge var kommet ind i Bestyrelsen ved noget af en Tilfældighed, mødte mindre bundet til det givne Grundlag. Det blev da ogsaa disse to, der i de første Aar inden for Bestyrelsen stod som Forkæmperne for en faglig Retning, og af disse to var *Krøyer,* der i personlig Anskuelse ikke var tynget af Fordomme, Føreren. Undertiden fandt de Støtte for deres Standpunkter hos enkelte af Bestyrelsens Medlemmer. Det skal saaledes

nævnes, at *Hultin-Hansen* og Kommunelærer *Morten Hansen* i flere Afstemninger ses at have fulgt dem.

I den følgende Artikel fortæller *Lorenz Krøyer*, nu Kontorchef i Belysningsvæsenet, lidt om Arbejdet — — —

I den første Tid.

Af

Kontorchef *Lorenz Krøyer.*

Foreningen blev stiftet kort Tid efter Lønreformen af 1898. De ny Lønsatser gennemførtes uden nogensomhelst foregaaende Drøftelse endsige Forhandling med Tjenestemændene, og det maa antages, at denne Omstændighed bevidst eller ubevidst har været en medvirkende Faktor ved Foreningens Oprettelse. Reformen medførte mindre Forhøjelser for alle Lønklasser alene med Undtagelse af Assistenterne af 2den Klasse udenfor Centraladministrationen, der blev udskilt i en særlig Gruppe (paa ca. 50 Mand) med Bibeholdelse af Begyndelseslønnen fra 1875. Det følte sig af disse Assistenter ikke alene som en Skuffelse, men tillige som en Forurettelse, at de ikke fik samme beskedne Forhøjelse (fra 1000 til 1200 Kr.) som deres Kolleger i Centraladministrationen, og bevirkede, at man fra deres Side var særlig virksom for at bevæge Kommunalforeningens første Bestyrelse til at træde i Skranken for faglige Formaal.

Forinden Kommunalforeningens Oprettelse havde Assistenterne ved særlig dertil valgte Repræsentanter rettet en forgæves Henvendelse til Magistraten. Senere søgte de uden Resultat at formaa Foreningens Bestyrelse til at tage sig af deres Sag. Bestyrelsen mente ikke at kunne »stille sig i Opposition til Magistraten.« Et enkelt, meget konservativt Medlem pegede forfærdet paa Udtrykket: »retfærdigere Ordning« i Assistenternes Henvendelse og bemærkede: »det var som om Magistratens Afgørelser ikke var retfærdige.« Assistenterne forsøgte da endnu en Gang paa egen Haand med samme negative Resultat en Henvendelse til Magistraten og anmodede derefter om Optagelse i Medlemsbladet »Absalon« af en saalydende Notits: »Assistenterne af 2den Klasse udenfor Centraladministrationen, der blev saa stedmoderligt behandlede ved Lønreformen, har paany faaet Afslag paa en Henvendelse til Magistraten.« Redaktøren fandt imidlertid Indholdet saa oprørsk, at Optagelse pure nægtedes.

Man søgte saa ved Ændringsforslag til Lovenes Paragraf om Foreningens Formaal at bane Vejen for et Foreningsarbejde ogsaa i faglig Retning, idet man dog fra »Oppositionens« Side omhyggelig undgik at anvende Ordet »faglig«, men saadanne Ændringsforslag blev nedstemt paa bevægede Generalforsamlinger. Formanden skrev skrækslagen i »Absalon«: »Da dette Forslag imidlertid i § 1 første Stykke sætter følgende Ord som første Maal for Foreningens Virksomhed: »at varetage og fremme disses (Embeds- og Bestillingsmænds) Interesser ved at arbejde for rimelige Forbedringer i Standens Tjeneste- og Lønningsvilkaar« var jeg intet Øjeblik i Tvivl om, at jeg efter al Evne vilde arbejde imod at sætte denne Udtalelse som Indskrift paa Foreningens Fane« og en Indsender underskriver sig 5203, omtaler i Bladet Forslagsstillerne som »stundesløse Reformatorer med deres evige Trang til »Bessermachen« og hel- og halvsocialistiske Radikalere, som ikke kan taale at se et Foretagende trives i Ro.«

Modstanden viste sig kort sagt saa stærk, at Assistenter og Skrivere — dog uden at skille sig ud fra Kommunalforeningen — dannede en særlig faglig Forening.

der indtil videre kunde tage sig af de faglige Spørgsmaal, der var af Interesse for deres Lønklasser.

I den første Tid valgtes Bestyrelsen afdelingsvis med 2 Repræsentanter fra hver af de daværende 4 Magistratsafdelinger. Første Afdeling var saa tyndt repræsenteret, at der til Valgmødet kun indfandt sig 2 Medlemmer, Kommunelærer Lyngs og Assistent i Politikontoret Tranekjær, der stemte gensidig paa hinanden. 4de Afdeling var den største, og indenfor denne dannede Belysningsvæsenet et stor Gruppe. Personalet her var som Følge af Kogegassens stærke Udbredelse i Halvfemserne vokset stærkt og talte derfor mange yngre Medlemmer, blandt hvilke Oppositionen mod de gammeldags Synsmaader ganske naturligt fandt sin talrigeste Tilslutning.

I den første Bestyrelse var 4de Afdeling repræsenteret af Vanddirektør Øllgaard. Den anden Repræsentant fandt man det — under Hensyn til Belysningsvæsenets forholdsvis store Medlemsantal — rimeligt at vælge blandt dettes Personale, og der var som Kandidat udsét en Fuldmægtig, der imidlertid paa Grund af sin ubeherskede Optræden var saa ilde lidt af Personalet, at hans Kandidatur vakte Opposition. Jeg paatog mig da sammen med en noget ældre Kollega det Hverv at skaffe en anden Kandidat. Under de daværende Forhold viste det sig dog umuligt at formaa nogen anden blandt Personalet til at lade sig opstille som Modkandidat. Svarene, vi fik, gik i Reglen ud paa, at en af os kunde lade sig opstille, saa skulde man nok støtte Kandidaturen. Det endte saa med, at min Kollega sagde til mig: »De kommer til at lade Dem opstille, vi kan ikke være bekendt nu at lade Sagen falde.« Skønt jeg med mine 23 Aar ikke et Øjeblik havde tænkt at være saa anmassende at trænge mig ind i Bestyrelsen, maatte jeg dog indvilge i at tage Konsekvensen af min Opposition mod den først udséte Kandidat. En Forslagsliste med min Kandidatur blev udfærdiget og sat i Cirkulation til Underskrift blandt Personalet. Listen indsendtes til Udvalget angaaende Foreningens Oprettelse, og da de forholdsvis mange Underskrivere ogsaa gav Møde paa den konstituerende Generalforsamling, gennemførtes mit Valg.

Under Inspektør Øst's mangeaarige Formandsskab afholdtes Bestyrelsesmøderne i hans Kontor paa den gamle Ladegaard. Samarbejdet indenfor Bestyrelsen forløb under elskværdige og behagelige Former, hvad der for en stor Del maa tilskrives Formandens sympatetiske Personlighed. Forskellen mellem Embedsmænd og Assistenter følte s egentlig kun, naar der til Behandling forelaa Forslag af faglig Karakter. Det konservative Flertal benyttede da sin Magt paa haandfast Maade, og hvor det befrygtede ikke at kunne samle tilstrækkeligt Flertal, gik man ikke af Vejen for Spidsfindigheder. Jeg erindrer en Episode, hvor Assistenterne i Bestyrelsen mente at have Udsigt til at skaffe Flertal om et fagligt Forslag, idet man gik ud fra, at Assistent i Centraladministrationen A. H. som Følge af sin Silling som Assistent anstændigvis maatte slutte sig til Forslaget. I Bestyrelsesmødet udtalte han da ogsaa sin Sympati for dette, men henstillede, at man af Hensyn til Spørgsmaalets store principielle Betydning kun afgjorde det med en nærmere angivet, kvalificeret Majoritet (uanset at Lovene foreskrev simpel Stemmeflerhed for Bestyrelsens Afgørelser). Han stemte da først sammen med Embedsmændene for, at der burde udkræves kvalificeret Majoritet, og da dette var vedtaget ved Hjælp af hans Stemme, gav han uden Risiko ved den følgende Afstemning Assistenternes Forslag sin Stemme. Da der herved kun viste sig simpel Stemmeflerhed for Forslaget, mente Formanden og Juristerne indenfor Bestyrelsen virkelig, at Forslaget dermed var bortfaldet.

Det maa erkendes, at Bestyrelsen under Inspektør Øst's Ledelse udførte et stort og dygtigt Arbejde for at samle Standen, og at baade Formanden og de andre Bestyrelsesmedlemmer i stor Udstrækning ofrede Tid og Arbejde i Foreningens Interesse. Der arbejdedes til Stadighed energisk for Tilgang til Foreningen. Der

startedes et Medlemsblad og arrangeredes hyppigt paa Vintersøndage Medlemsbesøg paa kommunale Institutioner. Det er vistnok ikke yngre Medlemmer bekendt, at Embedsmandslogen i Borgerrepræsentationen skyldes Kommunalforeningens Initiativ. Jeg erindrer ogsaa, at Flertallet søgte at tilfredsstille min Trang til fagligt Arbejde ved i nogle Sæsoner at overdrage mig Arrangementet af et Abonnement i Dagmarteatret for Foreningens Medlemmer.

Bestyrelsen lagde Hovedvægten paa filantropiske og selskabelige Formaal. Der oprettedes som bekendt baade Sygekasse, Hjælpekasse og Begravelseskasse. Iøvrigt maa det indrømmes, at det konservative Flertal efterhaanden lod sig paavirke af Udviklingen og i nogen Grad indsaa Nødvendigheden af Foreningsarbejde i faglig Retning. Det samme Flertals Tro paa Magistratens Ufejlbarlighed fik saaledes en mærkelig Svækkelse efter Valget af den første socialdemokratiske Borgmester.

Det selskabelige Samvær mellem Foreningens Medlemmer søgtes fremmet paa forskellig Maade. Vi der dengang tilhørte den unge Opposition, saa — paa Grund af Foreningens Forsømmelse af de faglige Opgaver — med nogen Uvilje paa den megen Selskabelighed. Vi forstod dog efterhaanden, at disse mange Sammenkomster med frit Samvær uden Hensyn til Løn- eller Aldersklasse bidrog deres til at fremme Samfølelsen indenfor Standen, og at det forøgede Personalkendskab lettede os de tjenstlige Forbindelser med andre kommunale Afdelinger.

De nu forløbne 25 Aar har naturligt medført mange og store Forandringer ogsaa indenfor Kommunen og dens Tjenestemandsstab. Af Foreningens første 9 Mands Bestyrelse lever endnu kun to, fhv. Kasserer Johs. Jensen og undertegnede. Jeg kan sikkert ogsaa tale paa Hr. Jensens Vegne, naar jeg udtaler, at det for os, der efter Evne har ydet vort Bidrag til at hjælpe Foreningen gennem de første Børnesygdomme, er en stor Glæde og Tilfredsstillelse at have været Vidne til dens fortsatte Vækst gennem Aarene. Vi mindes paa 25 Aars Dagen med Taknemlighed de mange afdøde og nulevende Kolleger, der har medvirket til at skabe den store Organisation, der nu staar samlet under Kommunalforeningen. ..

I Forvisning om, at vor Stands faglige Ledelse vedblivende vil vise sig som et dygtigt Værn, hvis kommende Tider skulde bringe Standen Vanskeligheder, og i Haab om, at det da ikke maa skorte paa Samfølelse blandt Medlemmerne, bringer jeg Kommunalforeningen min hjærteligste Lykønskning til 25 Aars Dagen og mine bedste Ønsker om fortsat Fremgang.

Lorenz Krøyer.

— — — Det første faglige Spørgsmaal, vi i Foreningens Annaler træffer behandlet, er — det lyder helt aktuelt — »H j e m m e p l i g t« for Indehavere af Tjenestebolig. Det behandles ganske vist kun af en Indsender i »Absalon« for Oktober 1899 og benyttes af Forfatteren, en Hr. »S«, som Indledning til en Artikel, hvis Tendens er en Opfordring til Embeds- og Bestillingsmændene om af Bypatriotisme at tage Bopæl indenfor Kommunens Grænser — en Lovsang til den 10 Aar senere indførte »B o l i g t v a n g«. Artiklen har dog efter sin Fremkomst ingen foreløbige Konsekvenser.

Det næste angaar »E m o l u m e n t e r« for Tjenesteboligindehavere og behandles redaktionelt af »Absalon« (August 1900), uden at det derfor kan siges, at det er nogen Foreningssag. Det samme gælder en Discussion i Bladet i 1902 om et — ogsaa i Nutiden discuteret — Spørgsmaal som »F o r f r e m m e l s e s r a a d«.

Nogen Karakter af Foreningssag har den af *Krøyer* foran omtalte Sag

om 2'Klasses-Assistenterne. Vi møder den første Gang i »Absalon« for Oktober 1900. I et Bestyrelsesreferat hedder det:

> Ved Assistent *Krøyer* var rettet en Forespørgsel til Bestyrelsen, om denne vilde optage Sagen om Lønninger til Assistenter af 2. Klasse udenfor Centraladministrationen. Bestyrelsens Flertal mente ikke med Nytte for Tiden at kunne optage Sagen. Et Forslag af Assistent Krøyer om, at Kommunalforeningen skulde sammenkalde et Møde af 2. Klasses Assistenter udenfor Centraladministrationen — — — forkastedes, derimod vedtoges enstemmig et af Assistent *Alex. Hansen* stillet Forslag, der gik ud paa, at Kommunalforeningen foranstalter sammenkaldt et Møde af samtlige under Kommunen sorterende Embeds- og Bestillingsmænd for at drøfte, om der maatte være Stemning for at foretage en Henvendelse til Kommunalbestyrelsen om Dyrtidstillæg.

»Absalon« omtaler Sagen redaktionelt. Det siger om Bestyrelsens Afvisning, at denne »betyder selvfølgelig ikke, at Bestyrelsen i sin Helhed skulde være vrangvillig overfor nogen Del af Medlemmerne; tværtimod finder vi de paagældende Assistenters Bestræbelser fuldtud naturlige.« Efter at have opfordret Assistenterne til ikke helt at opgive Haabet, slutter Artiklen med følgende mystiske, noget skræmmende Sætning: »Derimod ville vi fraraade Skridt i Retning af at søge Støtte, hvor der følger et Afhængighedsforhold i Hælene, der kan blive skæbnesvangert ikke blot for de paagældende som Klasse, men ogsaa for den enkeltes Fremtid.« Mon det skulde have været en Henvendelse til den daværende, social-demokratiske Mindretalsgruppe i Borgerrepræsentationen, Advarslen hentyder til?

Det i det foran gengivne Bestyrelsesreferat planlagte Møde om Dyrtiden kom i Stand den 12. Oktober 1900. Her mødte efter Indbydelse Repræsentanter for andre Foreninger og forskellige kommunale Institutioner, og man vedtog en Henvendelse til Kommunalbestyrelsen. Denne Henvendelse cirkulerede til Underskrift i Institutionerne, ogsaa blandt Ikke-Medlemmer og blandt Bestillingsmænd, som tilhørte andre Foreninger. Den fik 1911 Underskrifter. Kommunalforeningen paatog sig at fremsende den, hvilket skete ved en Skrivelse af 15. November 1900. — Den 7. Marts 1901 kom Magistratens Svar, det var afvisende. Svaret, der indeholdt en udførlig Motivering af Magistratens Standpunkt, sluttede saaledes (omtrent som Nutidens Skrivelser):

> I Henhold til foranstaaende kan Magistraten ikke anse det forsvarligt at bringe Spørgsmaalet om et Dyrtidstillæg frem, og det saa meget mindre, som Kommunens nuværende vanskelige finansielle Stilling, der for en ikke ringe Del skyldes Lønningsreformen, gør det absolut nødvendigt at holde igen paa Lønningsraadet.

»Naturligvis er det gaaet ad undas!« skriver en Indsender, »Deres ærbødige Petersen«, allerede i Januar 1901 i sikker Forventning om Afslaget. Men Redaktionen trøster ham: »Vi stole i alt Fald paa, at vi have en Borgmesters Ord for, at Sagen ikke fra Magistratens Side vil blive syltet.«

Blandt Assistenter og Skrivere var der megen Utilfredshed med Kommunalforeningen og dens Ledelse. For at faa oplyst, om der maatte være

Stemning for Dannelsen af en faglig Forening for Belysnigsvæsenets Kontorpersonale, afholdtes der efter Indbydelse af Skriverne *H. C. Lund* og *Edv. Sørensen* et Møde den 17. Januar 1901 i »Helmerhus«, hvor der mødte 42 Assistenter og Skrivere fra Kontorerne i Belysningsvæsenet. Der var stærk Stemning for at starte en saadan faglig Forening, og paa Mødet nedsattes et Udvalg, bestaaende af *Krøyer, Oluf Jensen, Heggum, V. Møller* og *H. C. Lund* til at arbejde videre paa Sagen.

Til et nyt Møde den 27. Februar 1901 i »Nyt Landmandshotel« havde man indbudt samtlige Assistenter og Skrivere under Kommunen, idet Udvalget var kommet til det Resultat, at Foreningen burde omfatte ikke alene Belysningsvæsenet, men alle Kommunens Assistenter og Skrivere. En Del Assistenter udenfor Belysningsvæsenet var dog stemt for at blive ved Kommunalforeningen, og Foreningen startedes derefter med Tilslutning udelukkende fra Belysningsvæsenet. Foreningen fik Navnet »*K. K.*« — (udlagt Kommuens Kontorarbejderforening«) — og Undertitel »Faglig Forening af Assistenter og Skrivere«. De konstituerende Generalforsamlinger afholdtes 29. Marts og 19. April 1901, og til Foreningens første Bestyrelse valgtes *S. Gylding,* Vestre Gasværk, Formand, *L. Drewes,* Gasværkernes Ingeniørkontor, Næstformand, *Albert Jørgensen, Edv. Sørensen* og *Charles Andreasen,* Meterkontoret. Grundet paa Sygdom maatte Gylding kort efter trække sig tilbage, og Assistent *G. Heggum* (nu Ekspeditionssekretær), Gasværkernes Ingeniørkontor, valgtes derefter paa en ekstraordinær Generalforsamling den 8. Maj 1901 til Formand. Heggum fungerede til 27. Oktober 1904, da han afløstes som Formand af Assistent *H. C. Lund* (nu Fuldmægtig), der sad som saadan til 26. Marts 1906 og afløstes af Assistent *Charles Andreasen* (nu Fuldmægtig), der herefter var Formand, indtil Foreningen sammen med den senere i 1907 stiftede »K. M. K.« (Ass. og Skr. udenf. Belysningsvæsenet) den 20. December 1909 gik op i Sammenslutningen: »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere«, den nuværende »Kommunal Assistentforening«.

»K. K.« blev en god, fast sammentømret Organisation, der udelukkende helligede sig faglige Spørgsmaal. Den havde en klog og myndig Ledelse og har ikke saa faa gode Resultater at opvise af sin Virksomhed. Overfor Kommunalforeningen har den haft en stor Betydning, det skyldes i væsentlig Grad »K. K.«s Mænd, at Kommunalforeningen efterhaanden blev drevet ind i en mere faglig Kurs. Det var Folk, velskolede i Foreningsarbejdet og da navnlig overfor de faglige Opgaver, der herfra i Tidernes Løb blev sat ind af deres Kolleger i Kommunalforeningens Ledelse og gav denne sit Præg.

Omkring Tidspunktet for »K. K.«s Start modtager Bestyrelsen for Kommunalforeningen et Andragende fra 30 Assistenter ved Belysningsvæsenet om at foretage en Henvendelse til Magistraten om Fremgangsmaaden ved Besættelsen af Kommunens Embeder og Bestillinger. I Skrivelsen, der behandles i et Bestyrelsesmøde den 18. Marts 1901, henvises der til en fornylig sket Ansættelse under Belysningsvæsenet, hvorved en hidtil udenfor Kommunens

Tjeneste staaende Mand var blevet ansat, uden at der var givet Belysningsvæsenets egne Assistenter Anledning til at søge Stillingen.

Det er ved denne Lejlighed Ass. *Alex. Hansen* stiller sit berømmelige Forslag — som foran omtales i *Krøyers* Artikel — om kvalificeret Majoritet ved Afstemningen indenfor Bestyrelsen. Han motiverer det med, »at det i den foreliggende Sag drejede sig om et Formaal, der formentlig laa udenfor de i Foreningens Love fastsatte Opgaver.« Forslaget vedtoges. *Morten Hansen* karakteriserer den trufne Beslutning som ulovlig, hvad den uden Tvivl ogsaa var. Da Hovedsagen kommer til Afstemning, stemte *Alex. Hansen, Hultin-Hansen, Morten Hansen, Krøyer* og *Tranekjær* for Fremme af Andragendet, medens *Øst, Joh. Jensen, Thierry* og *Øllgaard* stemte imod. Tiltrods for, at der er almindelig Flertal for Sagen, falder den saaledes dog til Jorden paa Grund af Vedtagelsen om »den kvalificerede Majoritet«. *Joh. Jensen* fremlagde derefter et Udkast til et Svar til Andragerne. For dette stemte Alex. Hansen sammen med de fire, der nedstemte Andragendet. Hultin-Hansen stemte imod; M. Hansen, Krøyer og Tranekjær undlod at stemme, *Krøyer* meddelte herefter, at han nedlagde sit Mandat som Bestyrelsesmedlem. Han blev dog genvalgt paa den følgende ordinære Generalforsamling fire Dage senere, efter at hans Kolleger havde opfordret ham til atter at modtage Valg.

Bestyrelsens Svar indeholder nogle ganske interessante Momenter til Belysning af Datidens Opfattelse:

> Kjøbenhavns Kommunalforening er efter sine Love forudsat at skulle omfatte alle Embeds- og Bestillingsmænd indtil Skrivere. Bestyrelsen omfatter derfor ikke blot Mænd, der kunne komme til at nyde godt af forefaldende Avancements, men ogsaa Mænd, hvem det som Embedspligt paahviler at deltage i Overvejelserne om, hvem der i et givet Tilfælde skal foretrækkes ved en Ansættelse. Bestyrelsen som saadan er derfor paa Forhaand udelukket fra at befordre en Henvendelse videre, der i sit Grundsyn gaar ud paa, at Embedsbesættelser ikke sker efter retfærdige Motiver. — — Det er i Foreningens Love sat som et af Foreningens væsentligste Hovedformaal ved Foretagender af økonomisk Natur at virke til Bedste for Medlemmerne, deres Hustruer og Efterladte. Paa Grundlag heraf ere Foreningens Kasser og Fonds startede, og i god Overensstemmelse med disse Loves Aand har Bestyrelsen flere Gange henvendt sig til den øverste Administration, hvor det gjaldt pekuniær Forbedring af Embedsstandens Levevi kaar.
>
> Anderledes stiller Sagen sig derimod for Bestyrelsen, hvor det, som i det foreliggende Tilfælde gaar bort fra det almindelige over til det specielle. — — — Det forekommer Bestyrelsen, at hvor stor Sympathi man end kan føle for de Kolleger, der ved det skete føle sig forurettede og tilsidesatte, ligger det desværre under de nuværende Forhold udenfor Foreningens Opgaver her at søge at gøre sin Indflydelse gældende. — — — Kommunalforeningen — — — bør være varsom med de Midler, den benytter udadtil.
>
> Af det her anførte vil det sés, at Bestyrelsen for Tiden ikke mener med Nytte at kunne tage sig af den foreliggende Sag som Udgangspunkt for en almindelig Henvendelse, men idet Bestyrelsen takker d'Hrr. for det Tillidsvotum der ligger i Henvendelsen, kan den forsikre om, at selv om denne ikke fører til det ønskede Resultat, vil den ikke være helt forgæves, idet man vel vil vide, naar Forholdene maatte tillade det, at træde i Skranken ogsaa for de Interesser, der have fundet deres Udtryk i Henvendelsen.

Det har næppe været den bare Tillid, de 30 har næret til Bestyrelsen efter Modtagelsen af dette Svar. Henvendelsen blev forsaavidt ikke forgæves,

som den blev en Pind til den Ligkiste, hvori Bestyrelsens Modstand mod det faglige Arbejde senere blev begravet.

— I et Bestyrelsesmøde den 12. December 1900 foreslog *Hultin-Hansen,* at man skulde søge at faa en Repræsentant for den kommunale Embedsstand indvalgt i Borgerepræsentationen ved det forestaaende Valg. Ved Afstemningen vedtoges dette med 5 Stemmer mod 3 (Øst, Joh. Jensen og Thierry), Øllgaard var fraværende. Der nedsattes et Udvalg, bestaaende af Hultin-Hansen, Krøyer og Tranekjær til at arbejde med Sagen. Den 13. Februar 1901 aflagde Udvalget Beretning til Bestyrelsen. Det hedder heri:

> Under de stedfundne Forhandlinger er der imidlertid fra forskellig Side næret Betænkelighed ved at lade en kommunal Embedsmand vælge ind i Borgerrepræsentationen, idet man dels har anset det for mindre heldigt at faa rene Standsinteresser repræsenterede indenfor Forsamlingen, og dels har ment, at en kommunal Embedsmand næppe vil kunne blive den Støtte for Borgerrepræsentationen, der var tilsigtet. — Om end Udvalget ikke deler disse Betænkeligheder, idet en kommunal Embedsmands Stilling i Borgerrepræsentationen efter Udvalgets Mening ikke er væsentlig forskellig fra en Statsembedsmands Stilling i Rigsdagen, har det dog ment, at det i Aar ikke vilde være formaalstjenligt at fortsætte Forhandlingerne.

Som bekendt har senere flere kommunale Tjenestemænd haft Sæde i Forsamlingen. Vi nævner saaledes Ekspeditionssekretær *Rich. Krause,* Rodemester *G. B. Weygaard,* Skoleinspektør *P. J. Pedersen,* Fuldmægtig Frk. *Fritze Teisen,* Overopsynsmand *Hans Palbo,* Maskinmester *O. Bouêt* og Pastor *R. P. Rasmussen,* de seks sidstnævnte er Medlemmer af den nuværende Borgerrepræsentation.

— I Spørgsmaalet om den kommunale Embeds- og Bestillingsstands *Pensionsforhold* følte den daværende Ledelse sig noget nærmere i Kontakt med Foreningens Formaal end overfor andre faglige Emner. Det var Tilværelsen efter Tjenestens Ophør og de Efterladtes Stilling, det her gjaldt, og dette lod sig nok indordne under det Maal, Foreningen havde sat sig, at virke til Bedste for Medlemmerne, deres Hustruer og Efterladte. I 1900 nedsatte Bestyrelsen et Udvalg, bestaaende af Alex. Hansen, Hultin-Hansen og Tranekjær, til at forberede en Indstilling til Kommunalbestyrelsen om »Pensionssagen«. I et Møde d. 12. Juni 1901 vedtager Bestyrelsen i Hovedtrækkene Formen for en saadan Henvendelse, men udsætter dog Sagen til en mere indgaaende Behandling paa kommende Møder. I Beretningen for 1901 siges det, at Sagen nu »ligger parat til at bringes frem, naar der skulde vise sig Tegn til, at en gunstig Brise kan føre den videre og ikke udsætte den for at blive liggende i Dødvande.« Disse Tegn maa have ladet vente paa sig; i et Bestyrelsesmøde den 10. Juni 1903 foreslaar *Schierff* at fremsende Sagen, men Bestyrelsen vedtager at henlægge den »til et dertil bedre egnet Tidspunkt.« En Artikel i »Absalon« for Juli 1904 behandler instruktivt de gældende Pensionsregler; der skrives meget forsigtigt i Indledningen: »Det er imidlertid ikke Hensigten her at komme ind paa Reformforslag; For-

holdene ere næppe gunstige for dem i Øjeblikket, og en Drøftelse i saa Henseende kan derfor let volde mere Skade end den vil kunne gøre Gavn.«

Endelig, d. 17. Juni 1905 er Tidspunktet modent, og Bestyrelsen indsender til Magistraten et Andragende, der nu omfatter baade Løn- og Pensionsforholdene. Medens Lønningssagen fandt sin Afgørelse ved Lønreformen, der traadte i Kraft fra 1. April 1906, blev Pensionsspørgsmaalet — ved Skrivelse af 4. Juli 1906 — overgivet til Behandling i en Kommission. I denne Kommission fandt Kommunalforeningen Anerkendelse som Organisation for de vedtægtsmæssige Embeds- og Bestillingsmænd, idet Formanden, *A. C. Øst,* udnævntes til Medlem deraf, ligesom Sprøjtefører *C. Pedersen* som Formand for »Kommunalt Arbejderforbund« indtraadte i Kommissionen, der iøvrigt bestod af Hospitalsdirektør, Justitsraad *Gredsted* som Formand, Chefen for Stadens Hovedbogholderi, Kaptajn *Jessen,* og Chefen for Statistisk Kontor, Kontorchef *C. Trap.* Daværende Fuldmægtig i Stadens Hovedkasse, cand. mag. *Schaarup* (nu Direktør for Hovedbogholderiet) var Kommissionens Sekretær. Kommisionen indgav den 30. Januar 1907 sin Betænkning til Magistraten, og den 9. Marts 1908 indstillede Magistraten sit Forslag til Borgerrepræsentationen. »Absalon« skriver om Forslaget: »Magistraten har vel ikke paa alle Punkter kunnet slutte sig til Kommissionens Forslag, — men den Velvilje, hvormed Magistraten ved dette Forslag i det Store og Hele har imødekommet Embedsstanden, bør hilses med Glæde og Taknemmelighed af denne. Enhver »Tjenestemand« vil med det nye Pensionsforslag in mente kunne se Fremtiden i Møde med Fortrøstning.« Den 4. Maj 1908 foretoges Sagen første Gang i Borgerrepræsentationen, der nedsatte et Udvalg, hvis Betænkning forelaa og vedtoges den 7. Decbr. 1908. Betænkningen tiltraadte i det væsentlige Magistratens Forslag, kun med nogle Ændringer, som yderligere forbedrede Vedtægten.

Det tog saaledes otte Aar at naa dette Maal. Det var den første store, faglige Sag, Kommunalforeningen arbejdede med, og den bør fremhæves som et af de smukkeste Resultater af Foreningens Virksomhed i denne Periode. *A. C. Øst* fortjener en særlig Tak af Eftertiden for sin Andel i dette Værk.

En anden Sag vedrørende et Pensionsspørgsmaal havde beskæftiget Bestyrelsen i disse Aar. Den 4. Juli 1904 indkaldte Bestyrelsen til en ekstraordinær Generalforsamling i »City«, hvor den forelagde Medlemmerne et Forslag gaaende ud paa følgende:

> »Generalforsamlingen meddeler Samtykke til, at Bestyrelsen af Foreningens Midler afholder Omkostningerne ved en eventuel Retssag ogsaa for Højesteret mellem pens. Værkformand Olsen og Kjøbenhavns Magistrat angaaende hans Pension.«

Med et enkelt Forbehold *(J. D. Sørensen),* der udtalte Frygt for, at Bevillingen skulde skabe Præcedens for Fremtiden, og en iøvrigt fra flere andre udtalt Tak til Bestyrelsen for dens Initiativ i Sagen, vedtoges Forslaget en-

stemmigt. Sagen tabtes i første Instans (1906), og Appel blev ikke forsøgt, efter at Højesteretssagfører *Rée* havde fraraadet en saadan.

— For Fuldstændighedens Skyld skal her nævnes nogle Smaasager, som Bestyrelsen tog sig af. Den 14. Maj 1903 indsendtes en Skrivelse til Magistraten, om at Lønninger, der skulde udbetales den 31. Maj og 1. Juni, i Anledning af Pinsen maatte blive udbetalt den 30. Maj. I Skrivelse af 19. Maj s. A. svarede Magistraten imødekommende. — Den 25. Marts 1904 fremsendes en med 233 Underskrifter forsynet Henvendelse til Overpræsidenten om Lukning af Kontorerne Paaskelørdag. Den 28. Marts s. A. svarede Overpræsidenten, at det maatte overlades de enkelte Administrationsgrene i den Udstrækning, som Tjenesten tillader, at meddele den ønskede Orlov. En lignende Henvendelse rettedes d. 15. Decbr. s. A. til Overpræsidenten om Lukning af Kontorerne Juleaftensdag. Overpræsidenten meddelte i Skrivelse af 19. Decbr. s. A., at der vilde udgaa Bekendtgørelse, om at samtlige Magistratens Kontorer lukkedes Kl. 1 Juleaftens Dag. — I et Par enkelte Spørgsmaal vedrørende Løn- og Pensionsanciennitet blev der i 1903 og i 1905 rettet Forespørgsler til Magistraten. — I Bestyrelsens Møde den 11. November 1903 forelaa en Skrivelse fra »et gammelt og godkendt Medlem« med Forslag om Indførelse af Uniformer for samtlige Kommunens Embedsmænd. Det vedtoges at henlægge Skrivelsen. »Om en Besvarelse kunde der jo paa Grund af Forfatterens Anonymitet ikke være Tale.«

— I »Absalon« for Februar 1906 opremser Bestyrelsen i en Agitationsartikel disse Smaasager (dog ikke »Uniformerne«) i Forbindelse med sin Henvendelse i Pensions- og Lønsagen og Sagsanlæget som Bevis paa sit faglige Sindelag. — Bestyrelsen vedtager i sit Møde den 11. Juli 1906 at fremme en Henvendelse fra 4 Assistenter ved Belysningsvæsenet om at opnaa en anden Beregning af deres Anciennitet ved Udnævnelse til Ass. af 1. Kl. end den dem tillagte. Magistratens Svar af 30. August s. A. lød kort og godt: »Kan ikke tilstaas«. — Den 6. Maj 1907 indsender Bestyrelsen en Skrivelse i en Anciennitetssag vedrørende 6 Assistenter og Skrivere ved Vej- og Kloakanlægene og beklager sig i samme Skrivelse over, at en Mand udefra er bleven ansat som Ass. af 1. Kl. i Vej- og Kloakanlægene. Magistratens Svar i Skrivelse af 6. Juni 1907 er usædvanligt udførligt, men der kan intet ændres i Anciennitetен. Med Hensyn til den anden Sag, udtalte Magistraten, at den maa forbeholde sig Ret til at tage Folk udefra. Om denne sidste Sag skrev *J. E. H. Bjerre* en berømt Artikel i »Absalon« for Maj 1907: »Vagt i Gevær!« Vi citerer Optakten:

> Der er i de sidste Dage igen forefaldet en mærkelig Embedsbesættelse, denne Gang under Vej- og Kloakanlægene, idet — hvor karikaturagtigt det end lyder — en Cigarhandler er bleven ansat som Assistent af 1. Klasse paa Vej- og Kloakanlægenes Stenplads i Gasværkshavnen med den Motivering, at ingen af de Assistenter, som i Forvejen var ansat under Anlægene, havde Forstand paa Sten, uden at der foreligger noget om, hvorvidt bemeldte Cigarhandler har dette. — Foruden denne Motivering er der et

andet Motiv, der maaske har bidraget nok saa meget til hans Ansættelse: det forlyder nemlig, at han er besvogret med en af Afdelingsingeniørerne ved Vej- og Kloakanlægene.

Artiklen, der iøvrigt var skrevet med en vis Skarphed og med et i hin Tid ikke helt almindeligt Mod, indbragte sin Forfatter en Invitation til Foretræde hos Borgmesteren for 2. Afd. og dér en venskabelig Henstilling om fremtidig at lægge en Sordine paa sine Udtalelser.

Med disse Smaasager — mellem hvilke der dog for det meste ligger næsten et Aar — blev Kommunalforeningens Bestyrelse efterhaanden noget fortrolig med sine faglige Opgaver. Og trængt fra flere Sider gav den sig da ogsaa i Kast med de to store Opgaver, som meldte sig forud for Lønreformerne i 1906 og 1909.

Aarene efter Lønreformen af 1898 var ikke gode, hverken for Kommunen eller dens Funktionærer. Priserne steg — ganske vist ikke i et saadant Format, som vi, der har oplevet Verdenskrigen, senere har faaet et smerteligt Kendskab til — og Lønningerne blev hurtigt utilstrækkelige. Det gik da, som det gaar nu, Historien er en Række obligate Gentagelser, Funktionærerne var utilfredse og maatte paa den anden Side være »Prügel-Junge«, naar der taltes om »den pekuniære Misère i Kommunen.« I Januar 1903 fremsætter »Absalon« nogle Betragtninger om Stillingen og udtaler bl. a.:

Embedsmændene er en Vare, som Kjøbenhavns Kommune skal bruge, og som den derfor maa betale med gængs Pris; man har Lov til personlig at være vred, fordi man ikke kan faa Varen billigere eller maaske troer at have betalt for dyrt, men det er uberettiget af den Grund at omtale Embedsstanden som en Samling Snyltere, der lumsker sig til at suge ens Hjerteblod.

Assistenterne af 2. Kl. var blevet stedmoderlig behandlede i 1898, og Skriverne var det ikke gaaet stort bedre. I 1904 indsendte Skriverne i Centraladministrationen et Andragende til Budgetudvalget om Lønforhøjelse, og om at deres Stillinger maatte blive benævnt: Assistenter af 3die Klasse. Begge Andragendets Punkter blev slaaet ned. Aaret efter indsender Skriverne paany et Andragende. De søger beskedent om en Forhøjelse af Begyndelseslønnen fra 800 til 1000 Kr. Kommunalforeningen anbefaler Andragendet ved en Omtale af det i »Absalon« (Febr. 1905). Den 25. Februar 1905 havde »K. K.« indsendt Andragende fra Assistenter af 2. Kl. I Bestyrelsens Møde den 8. Marts 1905 vedtages det at forespørge Magistraten, »hvorvidt denne paatænkte en Lønforbedring for enkelte Klasser af de ifølge Vedtægten ansatte Embeds- og Bestillingsmænd, idet Bestyrelsen i modsat Fald paa et senere Tidspunkt vilde fremkomme med en motiveret Henstilling i saa Henseende.« Magistraten svarer i en Skrivelse af 20. s. M., at »i Henhold til den samlede Magistrats Resolution af D. D. paatænker Magistraten ikke en egentlig Lønningsforhøjelse for de vedtægtsmæssige Lønningsklasser, men vel at søge enkelte Mangler ved disse rettede, navnlig saaledes, at der tages et særligt Hensyn til de lavere lønnede Embeds- og Bestillingsmænd. Denne

Sag vil iøvrigt blive gjort til Genstand for Forhandling i det Fællesudvalg, Kommunalbestyrelsen har vedtaget at nedsætte.« Den 17. Juni 1905 indsendte Kommunalforeningen »et Forslag til Kommunalbestyrelsen om forskellige Ændringer i Lønnings- og Pensionsbestemmelserne.« Det vækker ikke udelt Tilfredshed blandt de fagligt interesserede Medlemmer. Ganske vist har man fremsat et antageligt Forslag for 2. Kl.s Assistenterne, men har helt glemt 1. Kl. Assistenterne, og til Skriverne er der taget meget ringe Hensyn.

»K. K.« skriver d. 7. Juli 1905 til Kommunalforeningen og henstiller, at den indsender et Supplementsandragende fra 1. Kl.s Assistenter, saaledes at disse oprykkes i den daværende 6te Lønklasse. Kommunalforeningens Bestyrelse beslutter den 25. s. M. at følge Henstillingen. I »Absalon«s Augustnummer kritiserer Skriver *J. E. H. Bjerre* og Assistent *H. P. C. Hansen* Foreningens Andragende. »Kommunalforeningens Bestyrelse har endelig slaaet et ordentlig Slag,« skriver Bjerre, og han beklager derefter, at Andragendet savner Grundighed, og at Foreningen ikke ved Henvendelser til Medlemmerne har sikret sig disses Ønsker og Detailkendskab. »Hvilken Modtagelse vil Kommunalbestyrelsen give et Andragende, der paa dette Punkt (1. Kl.s Ass.) gør Indtryk af at være mindre vel gennemtænkt?« spørger H. P. C. Hansen. Den 6. Septb. s. A. vedtager Bestyrelsen efter en Henvendelse fra 20 Skrivere at supplere sit Andragende med en Henstilling til Magistraten, om at Skriverne maatte stige med 200 Kr. hvert tredie Aar i Stedet for som foreslaaet af Bestyrelsen med 150 Kr.

Den 1. April 1906 traadte Lønreformen i Kraft. »I det væsentlige støtter Reformen sig til det af Københavns Kommunalforenings Bestyrelse under 17. Juni 1905 indgivne Andragende,« siger »Absalon«, og er i det hele godt tilfreds med den, skønt det maa indrømmes, »at der endnu eksisterer Embeds- og Bestillingsmænd, som ved Skæbnens stedmoderlige Behandling have høstet grumme ringe Udbytte af Lønreformerne, saavel af dem fra 1898 som af de senere og senest vedtagne.« Artiklen slutter med, at Medlemmerne »maa ikke glemme, at de har et solidt Rygstød og et villigt Øre hos Kommunalforeningens Bestyrelse, der altid er rede til at yde en Haandsrækning, hvor den finder, at Ret og Billighed taler derfor.«

Den 4. Maj 1906 henvendte »Foreningens Formand og Næstformand sig til Borgmesteren for Magistratens 2. Afdeling for at bringe ham, som Formand for Lønningsudvalget, Bestyrelsens Tak for den Velvilje, hvormed Udvalget havde taget sig af Foreningens Forslag.« — Lønreformen af 1906 var kun en Lap paa sin Forgænger af 1898.

— I 1907 retter Bestyrelsen en Anmodning til »Privat statistisk Laboratorium« om at foretage en Undersøgelse af Prisstigningens Størrelse i de sidste Aar. Resultatet af denne findes optaget i »Absalon« for Februar 1907. I Efteraaret 1907 indsender »Kommunalt Arbejderforbund« et Andragende til Kommunalbestyrelsen om et Dyrtidstillæg eller en Lønforhøjelse. Om-

trent samtidig — 27. August 1907 — indsender »K. K.« et Andragende til Magistraten bl. a. om, at de to Assistentklasser 1. og 2. slaas sammen til en Klasse med aarlig Lønning 1200—3000 Kr., stigende med 300 Kr. hvert 3. Aar. Til Kommunalforeningens Bestyrelse indgaar der forskellige Henvendelser om Lønforbedringer, og den 7. Oktober 1907 beslutter Bestyrelsen at nedsætte et Udvalg til at forberede et Lønandragende.

Belært af Erfaringerne fra 1905—06 var der ikke ude blandt Assistenter og Skrivere megen Tillid til Kommunalforeningens Handledygtighed i den foreliggende Situation. Forholdet mellem »de yngre«, den faglige Retning indenfor Foreningen, og Foreningens Ledelse, der med enkelte personelle Ændringer havde bevaret sit Præg gennem Aarene, var ret spændt. En meget stor Del af Assistenterne og Skriverne var overhovedet ikke Medlemmer af Kommunalforeningen, som de betragtede som en væsentlig selskabelig Klub. »K. K.« tog sig af Belysningsvæsenets Folk og gik sine egne Veje. Udenfor Belysningsvæsenet havde man hidtil staaet uden nogen særlig Repræsentation for de faglige Interesser.

Tiden omkring en Lønreform er erfaringsmæssigt en Grødetid for Tjenestemandsorganisationer. Den 22. November 1907 afholdtes i »Mygind«s Lokale efter Indbydelse af 31 Assistenter og Skrivere et Møde for at drøfte Oprettelsen af en Organisation til Varetagelse af Assistenter og Skriveres faglige Interesser. Assistent *J. E. H. Bjerre* var Indleder og foreslog Dannelsen af en Medlemsgruppe indenfor Kommunalforeningen. Stemningen viste sig imidlertid at være for en selvstændig Forening om muligt i Forbindelse med »K. K.« Denne Forenings Ledere ønskede imidlertid at stille sig afventende, indtil man saa, hvorledes en saadan ny Assistent- og Skriverforening vilde komme til at virke. Man vedtog herefter at søge dannet en faglig Forening af Assistenter og Skrivere, foreløbig udenfor Belysningsvæsenet, og paa Forslag af Ekstraskriver *H. Chr. Ridter* nedsattes der et Lovudvalg, bestaaende af Assistenterne Fru *Haslund, Fehmerling, A. F. Hansen, Bjerre, Gunnar Clausen,* Rodemesterassistent *Prause,* Rodemestermedhjælper *E. Friis,* Skriver *Kornbeck* og Ekstraskriver *Ridter.* Foreningen, der antog Navnet »*K. M. K.*« (Københavns Magistrats Kontorassistenter), konstituerede sig paa en Generalforsamling den 15. Januar 1908 og opnaaede hurtigt over 200 Medlemmer. Dens første Bestyrelse blev Assistent ved Vej- og Kloakanlægene *Thorv. Hansen,* Formand, Ass. *Svend Holm* (Begravelsesvæsenet), Ass. *Gunnar Clausen* (Økonomikontoret), Ass. *Vilh. Buhl* (Skattedirektoratet), Skriver Frk. *Alma Klint* (Skatteligningen), Skriver *Hyller* (Stadskonduktørens Kontor), Ass. *J. E. H. Bjerre* (Kommunehospitalet), Ass. *Olaf Juhre* (Mag. III. Afd.s Kontor paa Kommunehosp.) og Ass. *M. Lollesgaard* (Mag. IV. Afd.s Sekretariat). »K. M. K.«, der var startet med en Sammenslutning med »K. K.« for Øje, fik en kort Levetid, idet denne Sammenslutning, som tidligere omtalt, fuldbyrdedes allerede den 20. December 1909.

Den 24. April 1908 besluttede et Medlemsmøde i »K. M. K.« at indsende

et Andragende til Magistraten om Lønrevision, i det væsentligste i Overensstemmelse med det af »K. K.« tidligere indsendte.

Omtrent samtidig med »K. M. K.«s Stiftelse dannede de kommunale Ingeniører — paa en Generalforsamling den 20. December 1907 i Dansk Ingeniørforeningens Lokaler — deres egen Organisation: »*Københavns kommunale Ingeniørforbund*«. Det var paa en vis Maade Borgmesteren for Mag.s IV. Afdeling, som gav Stødet til denne Foreningsdannelse, idet han paa en Forespørgsel, som blev rettet til ham i Anledning af en Lønregulering for de under Stadsingeniøren og Vej- og Kloakanlægene løst ansatte Ingeniører, svarede, at han ikke ønskede at forhandle med de enkelte Kontorers Repræsentanter men maatte henvise dem til deres Fagforening. Paa et derefter afholdt Møde enedes man om at lade Ingeniørerne *E. Borch, K. J. Einersen, A. Ring* og *S. Svendsen* forberede Dannelsen af en Forening. Den første Bestyrelse, der valgtes paa den ovennævnte Generalforsamling bestod af Afdelingsingeniør *Fr. Meyer* (Vej- og Kloakanl.) Formand, Driftsingeniør *Irminger* og Ingeniør *Olivarius* (Belysningsvæsenet), Ingeniørerne *Borch* og *Ring* (Stadsingeniørens Kontor), Afdelingsingeniør *Ursin* og Ingeniør *Poul Sørensen* (Vandforsyningen), Ingeniør *Ejnersen* (Vej- og Kloakanl.) og Brandfuldmægtig *Mülertz*. Ogsaa Ingeniørforbundet indsendte sit Lønandragende til Magistraten i 1908.

Kommunalforeningens Bestyrelse arbejdede imidlertid gennem sit Lønudvalg, der søgte Samarbejde med »Kommunalt Arbejderforbund«s Bestyrelse — en Forløber for det senere Samarbejde i Hovedorganisationerne. Den 2. December 1907 udtalte Borgmester *Jensen* i Borgerpræsentationen:

> Der ligger en Bunke Ansøgninger i Magistraten angaaende Lønforhøjelser. Næste Aar er det 10 Aar siden, at vi fik den første almindelige Lønreform, og det er et Spørgsmaal, om vi ret længe kan staa imod en Revision af den. Vi har sat Lap paa Lap paa den, men en tilfredsstillende Løsning paa dette vigtige Spørgsmaal har vi ikke naaet. Nu har Staten taget Initiativet til en stor ny Lønreform, som ganske overfløjer de Lønninger, vi betaler, og jeg er ganske klar over, at vi til næste Aar kommer til at reformere vore Lønninger.

Den 9. Januar 1908 afleveredes Kommunalforeningens Andragende af 4. s. M. til Magistraten. Mellem Affattelsen og Afleveringen var det blevet suppleret med et Omnormeringsønske fra Distriktsforstanderne. I Modsætning til »K. K.«s og »K. M. K.«s Lønandragender, der havde opført Assistenternes Slutløn til 3000 Kr., naaede Kommunalforeningens Forslag paa dette Punkt kun til 2800 Kr. (hvilket som bekendt blev vedtaget). Allerede den 31. Januar s. A. maatte Bestyrelsen — der ikke havde kunnet naa at indkalde et af forskellige Medlemmer før Andragendets Indsendelse ønsket Møde — fremsende et Supplementsandragende for 1ste og 2den Lønklasse, der ikke var tilfreds med det af Bestyrelsen foreslaaede; samtidig fremsendtes en Anmodning fra de statsvidenskabelige Kandidater.

Blandt Assistenter og Skrivere var der megen Forbitrelse mod Kommunalforeningens Bestyrelse, fordi den havde underbudt de to Assistent-

Foreningers Andragende. Det kom til stormende Scener paa den ordinære Generalforsamling den 30. Marts 1908, hvor *Charles Andreasen* og *Thorv. Hansen* bebrejdede Bestyrelsen dens Optræden. Paa samme Generalforsamling var der stor Opgørelse mellem »den selskabelige« og »den faglige« Retning ved Behandlingen af Lovændringsforslag, der tilsigtede at indføre Forholdsvalg og et Repræsentantskab. En ekstraordinær Generalforsamling den 27. April 1908 fulgte som Fortsættelse af Opgøret. Assistenterne forlangte, at Kommunalforeningen skulde tage sit Andragende tilbage og indsende Supplementsandragende for dem, som den havde gjort for de øverste Lønklasser og truede i modsat Fald med Udmeldelse en bloc. Formanden og Bestyrelsen vilde ikke bøje sig. Lovændringsforslagene forkastedes. Assistenter og Skrivere forlod i samlet Trop Generalforsamlingen. Det hele laa i Kaos. I den følgende Maaned arbejdedes der derefter fra forskellig Side paa et Forlig, og paa en ny ekstraordinær Generalforsamling den 23. Maj 1908 lykkedes det endelig at komme til Forstaaelse. Et Udvalg, bestaaende af 3 Medlemmer af hver af Bestyrelserne for Kommunalforeningen, »K. K.« og »K. M. K.«, havde forinden truffet en Overenskomst, gaaende ud paa, at Forholdstalsvalgmaaden vedtoges med det samme, men først trædende i Kraft fra den ord. Generalforsamling i 1909, og at Kommunalforeningens Bestyrelse indsendte et Aftryk af »K. K.« og »K. M. K.«s Lønandragender til Magistraten med Anbefaling og Meddelelse om, at disse Andragender var i Overensstemmelse med Assistenter og Skriveres Ønsker. Desuden skulde de to Assistenforeningers Repræsentanter tilkaldes, hvis der blev Tale om Forhandlinger med Magistraten.

Aaret efter, den 1. April 1909, traadte Lønreformen i Kraft.

Tjenestemændenes organisatoriske Stilling under det forberedende Arbejde til denne Lønreform var ikke noget opbyggeligt Skue. Ligesaa mange Foreninger der var, ligesaa mange Lønandragender, ofte indbyrdes modstridende, laa der i Kommunalbestyrelsens rummelige Papirkurv. Vi, der dengang — staaende i Oppositionens Række — skuede udover Kommunalforeningens Fremtid, lovede os selv og hinanden, at en saadan Forvirring vilde vi gøre vort til at forhindre for Fremtiden.

Kommunalforeningens daværende Ledelse kendte ikke sin Besøgelsestid og forsømte en Lejlighed, hvor den dengang kunde have gjort Foreningen til et virkelig samlende Centrum for de Klasser, den ønskede at repræsentere. Det var i væsentlig Grad dette Moment, der bevirkede, at Ledelsen kort efter maatte falde.

Det blev den sidste Sag, Bestyrelsen under den første Æra førte for Foreningen, og først under den nye Periodes Mænd begyndte det egentlige, faglige Arbejde i Kommunalforeningen.

Det fortjener at fremhæves, at Kommunalforeningen i de sidste Dage (Februar 1909) af denne Foreningens første Periode, var Medopfordrer — sammen med Ingeniørforbundet, Maskinmestrenes Forening, Konstruktør-

foreningen, Inkassatorforeningen, Rodemesterassistentforeningen, »K. M. K.« og »K. K.« — til en Indsamling til de Arbejdsløse. Kommunalforeningen var i dette Samarbejde repræsenteret ved *Andr. Andersen* og *Schierff*. Indsamlingen, der gav det smukke Resultat, at der indkom 5589 Kr. 09 Øre, afsluttedes den 26. Maj 1909.

LOVE, skrevne af Mennesker, er — enten de nu danner Grundvolden for det store almene Samfund eller blot for de snævrere Korporationssamfund, Foreningerne — som alt Menneskeværk underkastet en højere Lov, Udviklingens Lov. Det lader sig gøre at holde igen i nogen Tid, stampe imod Udviklingen, hvis man er stærk nok; men Fristen er stakket, en Dag skyller Dæmningen dog bort under Strømmens Tryk. Den ny Tid sætter ind, former sine Love. Og saa begynder Processen forfra. Det, der er revolutionært i Dag synes stokreaktionært om et Aarespand.

Københavns Kommunalforening har saa langt fra dannet nogen Undtagelse i saa Henseende, som dens 25aarige Liv netop er tilbagelagt ad en Vej, der har været rigt brolagt med Lovændringsforslag, og paa hvis Marker mægtige Braavallaslag desaarsag har været udkæmpet.

Det vil derfor ikke kunne siges at være ubetimeligt, at vi her — for den rette Forstaaelse af Udviklingen — nagler Udgangspunktet fast og gengiver de oprindelige, paa det konstituerende Møde d. 29. Juni 1898 vedtagne

Love
for
Kjøbenhavns Kommunalforening

Foreningens Formaal.

§ 1.

Foreningens Formaal er dels ved regelmæssige Sammenkomster at knytte et selskabelig Baand mellem de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd i Kjøbenhavn, dels ved Oprettelsen af en Sygekasse og en Understøttelsesfond saa vel som eventuelt andre Foretagender af økonomisk Natur at virke til Bedste for Medlemmerne, deres Hustruer og Efterladte.

Foreningens Organisation.

A. Foreningens Medlemmer.

§ 2.

Foreningen optager saavel ordinære som extraordinære Medlemmer.
Som ordinære Medlemmer kunne optages:
samtlige under Magistraten, Borgerrepræsentationen og de forskellige kommunale Virksomheder ansatte Embeds- og Bestillingsmænd, der beklæde Stillinger, for hvilke Lønningsvilkaarene ere fastsatte i Vedtægtsbestemmelserne af 28de December 1874 vedrørende forskellige kommunale Embeds- og Bestillingsmænd med

senere dertil sig knyttende Bestemmelser, samt i Vedtægtsbestemmelserne af s. D. for Kjøbenhavns Politi §§ 1 og 5, og i Vedtægtsbestemmelserne af 9de August 1876 om Lønninger ved Skoevæsenet §§ 1, 2 og 5, eller hvis Stilling efter Bestyrelsens Skøn i det væsentlige maa sættes i Klasse med de her nævnte.

Kvinder i ovennævnte Stillinger have lige Adgang med Mænd til at blive ordinære Medlemmer.

Som extraordinære Medlemmer kunne optages:

a. samtlige Medlemmer af Kommunalbestyrelsen;
b. afgaaede kommunale Embeds- og Bestillingsmænd, forsaavidt de ikke allerede ved deres Afgang ere ordinære Medlemmer, i hvilket Tilfælde de bevare deres Ret som saadanne;
c. Politidirektøren og Vicepolitidirektøren;
d. Embeds- og Bestillingsmænd ved de under Magistratens Bestyrelse henlagte selvejende Institutioner (Hospitaler, Stiftelser og desl.), forsaavidt de beklæde Stillinger, der efter Bestyrelsens Skøn kunne sættes i Klasse med de ordinære Medlemmers.

Medlemsretten gælder for de under a. c. og d. nævnte kun, saalænge den Paagjældende beholder en af de ovennævnte Stillinger.

§ 3.

Indmeldelse i Foreningen kan ske til enhver Tid ved Anmeldelse til Bestyrelsen. Der udleveres ethvert Medlem et Medlemskort og et Exemplar af Lovene. Ved Indmeldelsen betales et Indskud af 2 Kr. Forsaavidt Vedkommende indmelder sig i Sygekassen, overføres den ene Krone som Indskud i Sygekassen.

Det maanedlige Kontingent er 75 Øre, der opkræves forud, første Gang for den Maaned, i hvilken Indmeldelsen sker.

Et Medlem, som i 2 paa hinanden følgende Maaneder har undladt at betale Kontingent, og som ved den 3die Maaneds Udløb efter skriftligt at være opfordret dertil af Kassereren ikke har betalt hele sin Restance, udslettes som Medlem; dog kan han optages paany, naar Restancen og fornyet Indskud betales. Bestyrelsen er berettiget til, naar den dertil finder Anledning, at give yderligere Henstand samt efter Omstændighederne eftergive Restancen. — Udmeldelse skal ske skriftligt til Bestyrelsen med mindst 1 Maaneds Varsel. Medlemskortet maa samtidig tilbagesendes.

B. Generalforsamlingen.

§ 4.

Generalforsamlingen, som er den højeste Myndighed i Foreningen, er dels ordinær dels extraordinær. Den sammenkaldes af Bestyrelsen med mindst 10 Dages Varsel ved Bekendtgørelse i »Berlingske Tidende« og 2 andre af Stadens Dagblade efter Bestyrelsens Skøn, samt ved Opslag i Foreningens Samlingslokale.

§ 5.

Den ordinære Generalforsamling afholdes i hvert Aars Marts Maaned.

Extraordinær Generalforsamling kan til enhver Tid afholdes efter Bestyrelsens eller en Generalforsamlings Beslutning eller efter en skriftlig motiveret Begæring, der indgives til Bestyrelsen af mindst 25 Medlemmer, forudsat at disse i 3 Maaneder have været Medlemmer af og betalt Kontingent til Foreningen. I Tilfælde af en saadan Begæring er Bestyrelsen forpligtet til at sammenkalde Generalforsamlingen til senest 3 Ugers Dagen efter Begæringens Modtagelse.

§ 6.

Generalforsamlingen vælger ved simpel Stemmeflerhed en Dirigent, som ikke maa være Medlem af Bestyrelsen, og en Sekretær, der indfører Forhandlingerne i en Protokol. Denne forsynes ved Mødets Slutning med Dirigentens og Sekretærens Underskrifter.

§ 7.

For at afgive Stemme paa Generalforsamlingen er personligt Møde nødvendigt. Forslag, der ikke angaa Lovforandringer, afgøres af Generalforsamlingen ved simpel Stemmeflerhed. Til Vedtagelse af Forandringer i de bestaaende Love fordres, at mindst Halvdelen af Medlemmerne ere til Stede, og at mindst $^2/_3$ af de

afgivne Stemmer ere for Lovforandringen, jfr. dog § 29. Hvis et tilstrækkelig Antal ikke er mødt, sammenkaldes en ny Generalforsamling paa den i § 4 foreskrevne Maade. Denne Generalforsamling kan, uanset de Mødendes Antal, vedtage det paany foreliggende Forslag med ovennævnte kvalificerede Stemmeflerhed. Kun Medlemmer, der have været optagne 3 Maaneder før Generalforsamlingen og have betalt deres Kontingent, have Stemmeret.

§ 8.

Paa den ordinære Generalforsamling fremlægges trykt og revideret Aarsregnskab over Foreningens samtlige Indtægter og Udgifter til Decharge. Extrakt af Regnskabet samt Dagsorden skal forinden Generalforsamlingen tilstilles Medlemmerne. Bestyrelsen afgiver derhos Beretning om Aarets Virksomhed og stiller Forslag om Tilskud til Foreningens Understøttelsesfond. De Medlemmer, som ønske Noget gjort til Genstand for Afstemning paa Generalforsamlingen, maa inden Udgangen af Februar Maaned skriftligt meddele Bestyrelsen det i saa Henseende Fornødne.

C. Foreningens Bestyrelse.

§ 9.

Foreningens samtlige Anliggender administreres af en Bestyrelse, der skal bestaa af en Formand og 8 Medlemmer, 2 for hver af Magistratens 4 Afdelinger.*) For hver ny oprettet Magistratsafdeling udvides Bestyrelsen med 2 Medlemmer. Bestyrelsen vælges af og blandt Foreningens ordinære Medlemmer, saaledes at Formanden vælges af Generalforsamlingen i dens Helhed, medens Bestyrelsens øvrige Medlemmer vælges særskilt for hver enkelt Afdelings Vedkommende udelukkende af de til denne hørende tilstedeværende Medlemmer. De Medlemmer, der ikke henhøre under nogen af Magistratens Afdelinger, henregnes ved Valg af Bestyrelse til Magistratens 1ste Afdeling. Valget foregaar ved skriftlig og hemmelig Afstemning efter Bestyrelsens nærmere Anvisning. I Tilfælde af Stemmelighed afgøres Valget ved Lodtrækning. Valget gælder for 2 Aar, dog afgaar efter det første Aars Forløb 4 af Bestyrelsens Medlemmer efter Lodtrækning, 1 for hver af Magistratens Afdelinger, men fremtidig afgaar hvert Aar kun de Medlemmer, som have fungeret i 2 Aar. Genvalg kan finde Sted.

§ 10.

Bestyrelsen vælger blandt sine Medlemmer en Næstformand, der fungerer i Formandens Forfald, samt blandt de ordinære Medlemmer udenfor Bestyrelsen en Kasserer, hvem Bestyrelsen er berettiget til at yde Honorar for hans Arbejde. Forsaavidt ingen af Bestyrelsens Medlemmer ser sig i Stand til at overtage Sekretærforretningerne, kan Bestyrelsen antage en lønnet Sekretær blandt Foreningens ordinære Medlemmer.

§ 11.

Bestyrelsen er ikke beslutningsdygtig paa sine Møder, medmindre samtlige Medlemmer ere tilsagte, og mindst 5 Medlemmer foruden Formanden eventuelt Næstformanden ere til Stede. Alle Beslutninger vedtages med simpel Stemmeflerhed. I Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme Udslaget. Sager af paatrængende Beskaffenhed eller underordnet Betydning kunne afgøres ved skriftlig Stemmegivning.

§ 12.

Bestyrelsens Beslutninger om Optagelse eller Vægring ved Optagelse af et Medlem, Tilstaaelse eller Nægtelse af Hjælp, saavelsom dens Fortolkning af Foreningens Love kunne indankes til en ordinær eller extraordinær Generalforsamlings Afgørelse.

D. Revisionen og Regnskabsvæsenet.

§ 13.

Paa den aarlige Generalforsamling vælges af og blandt Foreningens ordinære Medlemmer 2 Revisorer, hvem der med Generalforsamlingens Billigelse kan tilstaas et passende Honorar for deres Arbejde.

*) Herunder forstaas ikke alene vedkommende Afdelings Centraladministration, men ogsaa samtlige under Afdelingen henhørende kommunale Institutioner.

§ 14.

Regnskabsaaret gaar fra 1ste Januar til 31te December.

Ingen Udgift kan afholdes af Foreningens Midler uden efter Anvisning af Formanden og et Bestyrelsesmedlem.

Aarsregnskabet aflægges af Kassereren og skal af denne med Formandens Paategning tilstilles Revisorerne inden Udgangen af Januar Maaned, ledsaget af de fornødne Regnskabsbilag. Regnskabet skal være revideret senest ved Udgangen af Februar Maaned og tilstilles umiddelbart derefter Bestyrelsen. Regnskabet skal være forsynet med Revisorernes Paategning om, at Revision er foretaget, samt ledsaget af de mulige Bemærkninger, som Revisionen har givet Anledning til. Forinden Regnskabet forelægges Generalforsamlingen, skal der gives Kassereren Lejlighed til at udtale sig om Revisorernes Bemærkninger. Foruden det egentlige Aarsregnskab skal Kassereren inden den 8de i den første Maaned i hvert Kvartal tilstille Revisorerne en summarisk Kasseextrakt, der udviser Foreningens Indtægter og Udgifter i det forløbne Kvartal paa hver af Regnskabets Hovedkonti. Revisorerne skulle sammenholde Kasseextrakten med Kassebogen og øvrige fornødne Dokumenter samt forvisse sig om, at Kassebeholdningen er til Stede. Naar Alt befindes at være i Orden, sendes Kasseextrakten, forsynet med Revisorernes Paategning, til Bestyrelsen.

Skulde der ved Revisionen af Aarsregnskabet og Kasseextrakten opdages Misligheder, skulle Revisorerne straks underrette Bestyrelsen derom.

Regnskabet og Kasseextakten affattes i en af Bestyrelsen godkendt Form. Iøvrigt skal der udenfor de ovennævnte Tidspunkter gives Revisorerne Adgang til, naarsomhelst og saa ofte de maatte ønske det, at efterse Foreningens Bøger, Aktiver og Kassebeholdning. Uoverensstemmelser imellem Bestyrelsen og Revisorerne indstilles til Generalforsamlingens Afgørelse.

§ 15.

Foreningens Kassebeholdning indsættes til Forrentning i en anerkendt solid Sparekasse i Kjøbenhavn, saaledes at de Sygekassen og Understøttelsesfonden tilhørende Midler indsættes paa særlige Konti. Midlerne kunne ogsaa anbringes i anordningsmæssige Værdipapirer, der noteres paa Foreningens Navn.

Foreningens Virksomhed.

A. Foreningens selskabelige Formaal.

§ 16.

Til Fremme af det kollegiale Forhold mellem Medlemmerne, afholder Foreningen Møder mindst 2 Gange maanedlig i et passende Lokale. Paa Mødeaftenerne ere de almindelige Selskabsspil tilladte. Hazardspil er forbudt. Mindst eet Medlem af Bestyrelsen skal være til Stede hver Mødeaften. Politik skal holdes ude fra Foreningens Møder saavelsom fra dens øvrige Virksomhed.

§ 17.

Naar Bestyrelsen finder det rigtigt og hensigtsmæssigt, kan den foranstalte Møder og der sætte Spørgsmaal af særlig Interesse for de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd under Debat. Til saadanne Møder kunne efter Bestyrelsens Skøn alle i Kommunens Tjeneste staaende Embeds- og Bestillingsmænd faa Adgang uden Hensyn til, om de ere Medlemmer af Foreningen eller ej.

§ 18.

Foreningen kan afholde selskabelige Sammenkomster hvortil Medlemmernes Familier efter særlig Bestemmelse af Bestyrelsen kunne faa Adgang.

Foreningen kan foranstalte Koncerter, dramatiske Forestillinger og lign. til Fordel for dens Understøttelsesfond. Ved disse Lejligheder kan eventuelt Enhver erholde Adgang. Til de selskabelige Sammenkomster m. m. kan Foreningen af sin Kasse yde passende Tilskud.

§ 19.

Bestyrelsen er berettiget til at indbyde eller lade indbyde Fremmede til Besøg i Foreningen.

§ 20.

I Foreningens Lokale ophænges et af Bestyrelsen vedtaget Ordensreglement, som ubetinget skal efterkommes af Medlemmerne. Bestyrelsen kan efter eget Initiativ midlertidigt udelukke et Medlem af Foreningen, naar det gør sig skyldigt i gentagne Overtrædelser af Ordensreglementet, men den skal senest 1 Maaned derefter forelægge Spørgsmaalet om, hvorvidt den Paagældende skal endelig udelukkes af Foreningen til Afgørelse af en Generalforsamling.

B. Foreningens Sygekasse.

§ 21.

I Sygekassen optages kun ordinære Medlemmer af Kommunalforeningen.

Kontingentet er 50 Øre maanedlig, men det kan af Bestyrelsen om fornødent og med 1 Maaneds Varsel forhøjes indtil 1 Kr. De Medlemmer, der ved Indmeldelsen ikke ere fyldte 30 Aar, betale intet særligt Indskud (se § 3). Ved Indmeldelse i 30 Aars Alderen betales et Indskud af 4 Kr., i 31 Aars Alderen af 8 Kr., og saaledes lægges yderligere 4 Kr. til for hvert følgende Aar, som den, der indmelder sig, er fyldt. Den, der først efter det fyldte 30te Aar ansættes i Kommunens Tjeneste og indmelder sig i sit første Tjenesteaar, betaler intet Indskud. Sker Indmeldelsen senere, beregnes Indskudet først for Aaret fra hans Ansættelse.

Ved Kassens Stiftelse og indtil Aarets Udløb holdes Adgangen aaben for ethvert Alderstrin uden Indskud.

Et Medlem kan paa samme Vilkaar som for sig selv sikre sin Hustru den nedennævnte Sygehjælp, dog betales der for hende et særligt Indskud af 1 Kr.

§ 22.

Enhver, der i 3 paa hinanden følgende Maaneder har været Medlem af Sygekassen, har Ret til at erholde den nedenfor omhandlede Sygehjælp undtagen for følgende Sygdomme:

a. kronisk eller uhelbredelig Sygdom, der medfører en væsentlig Indskrænkning i Arbejdsevnen;
b. Sygdom, der er Genstand for offentlig Behandling, eller som skønnes at være selvforskyldt;
c. Sygdom, som Medlemmet maa antages at have lidt af allerede ved dets Indtrædelse i Sygekassen;
d. Sygdom under 8 Dages Varighed;
e. lettere Sygdomstilfælde, der, selv om de medføre Lægebehandling, skønnes ikke i nogen væsentlig Grad at hindre Vedkommende i at udføre det sædvanlige daglige Arbejde.

For Sindssygdom ydes Hjælp som for anden Sygdom, saa længe den ikke er bleven uheldbredelig. Barselskvinder have ikke Ret til Hjælp for Barselfærden, men derimod for en Sygdom, selv om den staar i Forbindelse med Barselfærden; Hjælpen løber dog ikke tidligere end fra 8de Dagen efter Nedkomsten.

§ 23.

Med foranstaaende Undtagelser tilstaas der i et Tidsrum af 26 Uger i 12 paa hinanden følgende Maaneder efter Vedkommendes frie Valg:

enten Sygepenge 1 Kr. om Dagen

eller Forplejning paa Fællesstue eller Sindssygeanstaltens 3die Klasse for Sygekassens Regning, dog er Sygekassen ikke forpligtet til for et Medlems Hospitalsophold m. v. at betale mere end i det højeste 1 Kr. 20 Øre daglig.

Sygepengene udbetales bagud i passende Rater til Medlemmet selv eller andre, der skønnes at være rette Vedkommende. I Sygepengene afdrages det maanedlige Kontingent og skyldige Restancer. Saa længe et Medlem aftjener sin Værnepligt, ydes der ham ingen Sygehjælp, men han er samtidig fritaget for Kontingent imod fornøden Anmeldelse til Bestyrelsen.

§ 24.

For at erholde Sygehjælp af Sygekassen maa Medlemmet til Bestyrelsen indsende Anmeldelse paa en dertil bestemt Blanket, ledsaget af Lægeerklæring, og forsaavidt Hospitalsindlæggelse har fundet Sted, Attest herom. Bestyrelsen skal være berettiget til under Sygdommens videre Forløb, naar som helst den maatte anse

det fornødent, at forlange Lægeerklæring om den Syges Helbredstilstand og Udsigterne for Udskrivning.

Naar Sygdommen er hævet, eller Udskrivning fra Hospitalet har fundet Sted, skal Medlemmet uopholdelig underrette Bestyrelsen derom. Forsaavidt Medlemmet udskrives, forinden Sygdommen er ophørt, har det, mod at producere ny Lægeattest, Ret til at oppebære Sygepenge for den resterende Tid.

§ 25.

Hvis et Medlem har vist Svig eller Forbeholdenhed, saasom ved at tilbageholde Oplysninger om sin Helbredstilstand, som vilde have umuliggjort Udbetaling af Sygepenge, eller ved at oppebære Sygepenge, efter at Betingelserne herfor vare ophørte, udslettes det af Foreningen eller idømmes under formildende Omstændigheder en Bøde af Bestyrelsen fra 10—20 Kr. til Understøttelsesfonden, hvorhos det i hvert Fald er forpligtet at tilbagebetale, hvad det uretteligt har oppebaaret.

§ 26.

Sygekassen kan træde i Virksomhed, saasnart der har indmeldt sig et efter Bestyrelsens Skøn tilstrækkeligt Antal Medlemmer, og skal den træde i Virksomhed, naar Medlemmernes Antal udgør 200, eller Kassebeholdningens Størrelse beløber sig til 800 Kr. Kontingentet tilbagebetales paa Forlangende, saafremt Sygekassen ikke træder i Kraft inden Forløbet af 1 Aar fra dens Stiftelse.

C. Foreningens Understøttelsesfond.

§ 27.

Ethvert ordinært Medlem, der i 12 paa hinanden følgende Maaneder har været Medlem af Foreningen, samt et saadant Medlems Efterladte, vil kunne søge Understøttelse. For et udtraadt og atter indtraadt Medlems Vedkommende udfordres ligeledes, at det efter sin Genindtrædelse maa have været Medlem i 12 paa hinanden følgende Maaneder.

Forsaavidt et Medlem maatte afgaa ved Døden inden 12 Maaneders Forløb fra Optagelsen, kan hans Efterladte dog med samme Berettigelse søge om Understøttelse.

Medlemmer af Bestyrelsen kunne ikke søge Understøttelse.

§ 28.

Ansøgninger om Understøttelse skulle, motiverede og bilagte med fornødne Attester, indsendes til Bestyrelsen, der snarest muligt undersøger samme og træffer Afgørelse om, hvorvidt Understøttelse kan tilstaas.

Foreningens Opløsning.

§ 29.

Foeningen kan kun opløses, naar $^5/_6$ af Foreningens Medlemmer stemme derfor paa en særlig i dette Øjemed med 3 Ugers Varsel indkaldt Generalforsamling. I dette Tilfælde tilhøre Foreningens Fonds og øvrige Ejendele ikke de Medlemmer, der til den Tid maatte være i Foreningen, hvorfor disse Midler ikke kunne komme til Deling mellem Medlemmerne. Derimod ville Foreningens samtlige Ejendele være at samle til et Understøttelsesfond, hvis aarlige Renteudbytte vil være at uddele paa Foreningens Stiftelsesdag til de i § 2 omhandlede trængende kommunale Embeds- og Bestillingsmænd eller deres Efterladte. Bestemmelse om Bestyrelsen af dette Understøttelsesfond træffes af den samme Generalforsamling, som har besluttet Foreningens Opløsning.

Denne Paragraf kan kun forandres med samme kvalificerede Stemmeflerhed, ved hvilken Foreningen kan opløses.

Saaledes vedtagne ved konstituerende Møder den 22de og 29de Juni 1898.

— Disse Love var blevet til efter svære Fødselsveer. Derom vidner en Samling i Foreningens Arkiv af forskellige Udkast, der afløser hinanden, bilagt med utallige Ændringsforslag fra Lovconcipisternes Hænder. Det vil

sikkert være af betydelig Interesse for Medlemmerne af 1923 at stifte Bekendtskab med nogle faa Enkeltheder i dette Materiale.

I det af det foreløbige Tremandsudvalg (Holm, Thierry og Øst) til Mødet den 4. Maj 1898 udarbejdede, trykte Lovudkast, der indeholdt 59 §§ (det endeligt vedtagne nøjes med 29), findes der saaledes en saalydende § 21:

»I Bestyrelsen skal saavidt muligt stedse et af Magistratens Medlemmer have Sæde.«

og en § 59:

»Foreningens Love skulle forelægges den samlede Magistrat til Sanktion.«

Dette Udkast er ikke mindst interessant ved de trykte Bemærkninger, som ledsager det. I Bemærkningerne til de her citerede Paragraffer siges der saaledes:

ad § 21: »Bestemmelsen er vistnok heldig for at give Foreningen Autoritet og for at afskære enhver Tanke om »Fagforening«.«

ad § 59: »Tanken med denne Bestemmelse er en lignende som med Hensyn til § 21.«

Det paa det nævnte Møde nedsatte større Lovudvalg har dog klogeligen, formentlig af Hensyn til Muligheden for at faa »det brede Lag« med, bortelimineret disse Udslag af en selv paa hin Tid vel overdreven Loyalitet.

Der gaar en vis frimodig Tone gennem følgende Passus i Bemærkningerne til § 23:

»Det er Meningen, at Sekretæren skal have det egentlige Slid, hvorfor han vel bør have et passende Honorar — — —«

og hvor tillidsfuldt lyder det ikke, naar det et senere Sted i Bemærkningerne hedder:

»Samtidig kan bemærkes, at det jo er rimeligt, at Foreningen f. Ex. af dens ogsaa filantropiske Formaal kan erholde Tilskud af Kommunens Kasse, i hvilken Henseende kan henvises til, at Jernbaneforeningen, hvis Formaal udelukkende er selskabeligt, paa de aarlige Finanslove opføres med et Tilskud af 2,000 Kr. Ved et saadant Tilskud vil Foreningen eventuelt kunne samle sig et Reservefond.«

Denne haabefulde Veksel paa Fremtiden, udstedt af de første Concipister, er som bekendt aldrig blevet indfriet. Det skal dog fremholdes, at den heller aldrig er blevet præsenteret — den vilde i saa Fald med en til Vished grænsende Sandsynlighed vel ogsaa være blevet mødt med det fra saa mange senere Lejligheder kendte, lakoniske Svar: »Kan ikke indrømmes.«

Tremands-Udvalgets Forslag gennemgaar en ret decimerende Proces i Udvalget af 4. Maj. Men ogsaa i dette Udvalgs egne Udkast forandrer Paragrafferne sig efterhaanden paa afgørende Punkter, eftersom Stemninger og Anskuelser brydes under Arbejdet. I et af de trykte Udkast herfra findes der saaledes i Paragraffen om Bestyrelsen følgende Bestemmelse:

»Foreningens samtlige Anliggender administreres af en Bestyrelse, der skal bestaa af en Formand og 8 Medlemmer, 2 for hver af Magistratens 4 Afdelinger. — — — Bestyrelsen vælges af Generalforsamlingen blandt Foreningens ordinære Medlemmer, saaledes at Formanden vælges først og derefter de øvrige Medlemmer under Et. Valget foregaar ved skriftlig og hemmelig Afstemning efter Bestyrelsens nærmere Anvisning. I Tilfælde af Stemmelighed afgøres Valget ved Lodtrækning. Naar 25 Medlemmer mindst 5 Dage før Generalforsamlingens Afholdelse stille skriftligt Forlangende om Anvendelse af Forholdstalsvalgmaade ved Valget, skal denne Valgmaade anvendes efter Bestyrelsens nærmere Anordning og kan første Gang bringes til Anvendelse ved Valget i (1899?). — — —«

Denne Formulering stammer formentlig fra et Ændringsforslag med noget lignende Tekst, som findes i et Aktstykke, der indledes:

»Joh. Jensen henstiller til Overvejelse følgende Forandringer i Lovudkastet for »Kjøbenhavns Kommunalforening.«

Bestemmelsen synes dog at have været f o r demokratisk for Lovgiverne — skønt Kravet om Forholdstalsvalg i hin Tid i den »store« Politik ogsaa frembares fra konservativ Side — og den er da ogsaa forsvunden i de senere og det endeligt vedtagne Forslag, hvor denne Paragraf er betydelig skærpet, idet herefter »Bestyrelsens Medlemmer vælges særskilt for hver enkelt Afdelings Vedkommende udelukkende af de til denne hørende tilstedeværende Medlemmer«.

Bedre er det heller ikke gaaet § 1, der i samme Udkast ender saaledes:

»— — — yde Understøttelse til trængende Medlemmer og deres Efterladte, samt ved andre Foretagender af økonomisk Art at varetage Medlemmernes sociale Interesser.«

At »varetage sociale Interesser« maa have forekommet at være for stærkt et Udtryk. Det er mildnet og hedder nu mere neuralt i det vedtagne Forslag: »at virke til Bedste for Medlemmerne.«

Der skulde gaa 11 lange Aar, før Forholdstalsvalgmaaden vandt Indpas i vor Forenings Lovværk. Og der skulde adskillige indre Kampe og et Utal af ekstraordinære Generalforsamlinger til, før en Omdannelse af Foreningens Virkemaade fra det rent kollegiale Samvær til det mere faglige Arbejde trængte igennem.

— Foreningen var knap blevet 3 Aar gammel, før de første Lovændringer anmeldtes. Paa den ordinære Generalforsamling den 22. Marts 1901 stillede Fuldmægtig *L. P. V. Madsen (Elper)* Ændringer til §§ 10 og 14, samt til Begravelseskassens §§ 2, 6 og 7 og Fuldmægtig *J. D. Sørensen* til § 16. De førstnævnte gik ud paa, at der skulde være en Kassekontrollør til at overvaage Kassereren og iøvrigt paa Revisionsforanstaltninger, Ændringerne til Begravelseskassen tilsigtede at komme bort fra »Hundredmandsprincipet.« Sørensens Ændring havde til Hensigt at indskrænke de 2 maanedlige Sammenkomster til een og at sikre Sangkoret Rod i Lovene. Efter at Formanden havde udtalt, at det var Bestyrelsens Hensigt at nedsætte et Udvalg til en eventuel Revision af Lovene, tog Forslagstillerne deres Ændringer tilbage, og der vedtoges en af Rodemester *O. Bentzen* foreslaaet Udtalelse:

> Idet Generalforsamlingen vedkender, at forskellige Punkter i Foreningens Love efter den indvundne Erfaring muligvis bør omredigeres, men ikke finder en stykkevis Revision tilraadelig, opfordrer den Bestyrelsen til at foranledige nedsat et Udvalg til at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse, samt eventuelt fremkomme med Forslag til Lovændringer, og gaar derefter over til næste Sag paa Dagsordenen.

I en Redaktionsartikel i »Absalon« nogen Tid efter Generalforsamlingen hedder det bl. a.:

> Det kan næppe være med nogen stor Tilfredsstillelse, at den konstituerende Generalforsamlings Medlemmer kan modtage denne Tilkendegivelse af, at det, der blev samarbejdet for knapt tre Aar siden, ikke har kunnet tilfredsstille længer. — — — Det lod saa fredsommeligt — — — da Generalforsamlingen vedtog at — — forskellige Punkter i Foreningens Love — — bør omredigeres, — — — men »omredigeres« er et bevægeligt Udtryk og kan ogsaa betyde, at Foreningens Kurs skal søges lagt om paa en anden Boug.

Lovudvalget kom til at bestaa af de fire Bestyrelsesmedlemmer *Hultin-Hansen, Morten Hansen, Joh. Jensen* og *Schierff* og udpeget udenfor Bestyrelsen af denne: Rodemester *Bentzen,* Politifuldmægtig *Goll,* Fuldmægtig *L. P. V. Madsen* og Assistent *Aage Madsen* (Højring) — under Forsæde af *A. C. Øst* som Formand.

Der arbejdedes allerede ved denne Lejlighed fra enkelte Sider paa Indførelse af Forholdstalsvalg og Spørgsmaalet om et Repræsentantskab er ogsaa til Drøftelse. I »Absalon« gøres der i instruktive Artikler Rede for de forskellige Forholdstalsvalg-Systemer, og der føres i Bladets Spalter ret hæftige Diskussioner, bl. a. mellem Redaktøren og Ass. *Oluf Jensen* (senere Kontorchef under Frederiksberg Kommune).

Udvalget, i hvilket Ekspeditionssekretær *V. Møller* var indtraadt i Stedet for *Goll,* havde sit Forslag færdigt til en ekstraordinær Generalforsamling d. 4. Februar 1902. Det hedder om Forslaget i »Absalon«:

> Det, der i første Plan giver disse (Lovforslagene) deres Særpræg, er den Stemning, der har vist sig blandt en Del af Medlemmerne for, at Foreningen skulde følge Tidsstrømmen og fra udelukkende at bygge paa Selskabelighed og økonomisk Nytte gaa over til at søge at fremme og varetage Embedsstandens Interesser ogsaa i andre Henseender. — — — I Forbindelse med denne mere fagmæssige Form for Foreningen staar det naturligt at overveje en Sikring for, at Bestyrelsen ogsaa virkelig bliver et formindsket Udtryk for Foreningen i dens Helhed, saaledes at mulige forskellige Anskuelser mere end hidtil kunde vente at blive repræsenterede. — — De to Paragrafer 1 og 8 ere formentlig Hovedhjørnestenene i det nye Lovforslag.

Generalforsamlingen var ikke beslutningsdygtig, og Forslaget kom derfor til fornyet Behandling paa en ekstraordinær Generalforsamling den 18. Februar 1902. Her vedtoges med 43 Stemmer mod 30 følgende Dagsorden:

> »Generalforsamlingen vedtager, at de gamle Love staa ved Magt, og Lovforslaget udgaar af Dagsordenen, eftersom Forskellen mellem de gamle og nye Love er uvæsentlig.«

Der blev straks efter Generalforsamlingen rettet stærke Bebrejdelser mod Formanden, fordi han, skønt Formand for Lovudvalget, havde stemt for Resolutionen. Han forsvarede sig med, at han fra første Færd havde

været Modstander af Lovændringer efter 3 à 4 Aars Forløb, og at han overfor et fra en enkelt Side (Oluf Jensen) fremsat Ændringsforslag (i mere faglig Retning) i intet Øjeblik var i Tvivl om, at han efter al Evne vilde modarbejde den Tendens, der laa heri. »Jeg handlede her af Interesse for Foreningen, og jeg vil til enhver Tid modsætte mig den Slags Foreningsformaal. Det er nu mit Syn paa Sagen, jeg her har fremstillet; det forandrer jeg ikke.«

I Bestyrelsesmødet den 21. Februar 1902 forlanger *Krøyer* følgende Punkt behandlet: »Lovudvalgets Adfærd paa Generalforsamlingen den 18. ds.« Det blev en varm Debat, der endte i et af Krøyer stillet Mistillidsvotum, der forkastedes med 5 Stemmer mod 1. Hultin Hansen og Tranekjær undlod at stemme.

Paa den ordinære Generalforsamling den 18. Marts s. A. fremsatte *Tranekjær* atter et Sæt Lovændringer og *J. D. Sørensen* nogle Underændringer hertil. Generalforsamlingen var ikke beslutningsdygtig, og ekstraordinær Generalforsamling indkaldtes den 15. April 1902. *Tranekjær* anbefalede atter Forslaget, støttet af *L. P. V. Madsen, Hultin Hansen, Oluf Jensen, Krøyer* m. fl. Forslagene blev forkastet. *Krøyer* nedlagde herefter sit Mandat som Bestyrelsesmedlem.

I et Bestyrelsesmøde den 11. Februar 1903 forelaa der Meddelelse fra nogle Medlemmer(Oluf Jensen, L. P. V. Madsen og Krøyer), at de vilde stille Ændringsforslag til Lovene paa den ordinære Generalforsamling. Bestyrelsen vedtog »at anmode disse Medlemmer om saasnart som muligt at tilstille Bestyrelsen deres Forslag for at Bestyrelsen kunde tage Stilling til det eller mulig ved Samarbejde med Forslagsstillerne søge at finde en Form, der kunde have Udsigt til at vinde Generalforsamlingens Billigelse og gøre Ende paa de i de seneste Aar noget rigelige ekstraordinære Generalforsamlinger.«

Det ikke ukendte Fænomen, at den ordinære Generalforsamling den 16. Marts 1903, hvor det samarbejdede Lovændringsforslag nu forelaa, ikke var beslutningsdygtig, var naturligvis gældende, men paa en derefter den 6te April 1903 indkaldt ekstraordinær Generalforsamling lykkedes det endelig — efter at *L. P. V. Madsen* og *J. D. Sørensen* havde stillet Underændringer — at faa Lovene forandret, og den »faglige« Fløj kunde notere sin første, lille Sejr.

»Den 6. April vil staa som en Mærkedag i Foreningens Historie« — skriver »Absalon«. — »Efter at det i Aar og Dag har gæret indenfor Foreningen, og der var stridt mangen Dyst mellem de forskellige Anskuelser om den bedste Maade at lede Foreningen fremad mod større Tilslutning uden samtidig at udsætte sig for at miste nogen af dem, der var vundne, har Kampen forhaabentlig fundet sin Afslutning nu ved Vedtagelsen af en Række Lovændringer.«

De vigtigste Forandringer i Lovene var Formaalet og Bestyrelsesvalget. § 1 blev herefter saalydende:

Foreningens Formaal er ved Sammenslutning af de i disse Loves § 2 ommeldte Embeds- og Bestillingsmænd under Kjøbenhavns Kommune:

1. at danne en Repræsentation til at varetage og fremme disses Interesser i Almindelighed,
2. Ved Foretagender af økonomisk Natur at virke til Bedste for Medlemmerne, deres Hustruer og Efterladte,
3. samt ved Afholdelse af Møder og Sammenkomster at styrke det kollegiale Forhold.

§ 8, Bestyrelsesvalget blev formuleret saaledes:

Foreningens samtlige Anliggender administreres af en Bestyrelse, der — foruden af en Formand — bestaar af 2 Medlemmer fra hver af Magistratens Afdelinger med de under hver af disse hørende kommunale Institutioner samt Overpræsidiet og Politiet, hvilke sidste i denne Forbindelse regnes som hørende til første Afdeling. Af disse 2 Medlemmer fra hver Afdeling skal det ene have tjent Kommunen i mindst 10 Aar. De Medlemmer, der ikke henhøre under nogen bestemt Afdeling, henregnes ved Valg af Bestyrelse til 1ste Afdeling.

Bestyrelsen vælges paa den ordinære Generalforsamling af og blandt Foreningens stemmeberettigede Medlemmer. Formanden vælges først. Valget, der afgøres ved simpel Stemmeflerhed, foregaar skriftligt og hemmeligt efter Bestyrelsens nærmere Anvisning. I Tilfælde af Stemmelighed benyttes Lodtrækning. Valget gælder for 2 Aar, og Genvalg kan finde Sted. Efter det første Aars Forløb afgaar 4 af Bestyrelsens Medlemmer, nemlig 2 af 10 Aars Klassen og 2 udenfor denne, 1 fra hver af Magistratens Afdelinger, men fremtidig afgaar hvert Aar kun de Medlemmer, der have fungeret i 2 Aar. Afgaar et Bestyrelsesmedlem inden et halvt Aar efter den ordinære Generalforsamling, skal Suppleringsvalg finde Sted for den resterende Del af Valgperioden.

Fremskridtet fra de første Love til dette bestod saaledes først og fremmest deri, at »Formaalet« ogsaa kom til at omfatte Lovhjemmel for fagligt Arbejde og dernæst i, at Valget af Bestyrelsesmedlemmer, der hidtil var foretaget særskilt for hver Afdeling, nu kunde finde Sted ved, at samtlige Medlemmer fik Indflydelse paa Valget af alle Kandidaterne.

Der er nu Ro om Lovene i nogle Aar. Paa den ord. Generalforsamling den 15. Marts 1905 stiller ganske vist Fuldmægtig *J. S. Koch* (nu Direktør for Stadens faste Ejendomme) Forslag om at udskille Sygekassen fra Foreningen. Der nedsættes et Udvalg herom, men der kommer intet ud af Sagen. Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 5. April s. A. nægter man at forhandle en af *Koch* foreslaaet Resolution om »at sætte al mulig Kraft ind paa Arbejdet for det faglige«. Efter Behandling paa to Generalforsamlinger, den ordinære d. 16. Marts 1906 og en ekstraordinær d. 29. Marts s. A. ændres efter Bestyrelsens Forslag §§ 3 og 19, der omhandler »Indskud«.

I disse Aar vokser imidlertid Utilfredsheden med Ledelsens ringe Interesse for det faglige Arbejde. Paa den ordinære Generalforsamling den 18. Marts 1907, hvor Bestyrelsen møder med Lovændringer vedrørende Begravelseskassen, stiller *L. P. V. Elper, Krøyer, N. E. Lindgren* og *Charles Andreasen* Ændringsforslag til §§ 2, 7 og 8, i det væsentlige gaaende ud paa, at Lærerne ikke fremtidig kan optages, at Fordringen om at Halvdelen af Medlemmerne skal være til Stede for at vedtage Lovændringer ændres til Tredjedelen, og at Bestyrelsen fremtidig bliver en Repræsentation med en Repræsentant for hver fulde 50 Medlemmer og Repræsentanterne fordelt paa Af-

delingerne efter disses Medlemsantal; for at være valgbar, skal man have tjent Kommunen i 5 Aar.

Hvis Ledelsen og dens Tilhængere havde været kloge, havde de accepteret dette moderate Forslag. Modstanden mod det blev dyr. Resultatet af de herefter kommende Kampe blev efter Datidens Synspunkter langt radikalere.

Det blev et Par yderst bevægede Generalforsamlinger, der behandlede dette Forslag. Repræsentanterne for de 13 Lærere, der var Medlemmer af Foreningen, gik naturligvis imod Udelukkelsen af Lærerne. Formanden, *A. C. Øst*, modsatte sig Forslaget i dets Helhed, han vilde eventuelt ikke være med i Ledelsen mere. Det var paa denne Generalforsamling, vor nuværende Formand, *Laur. Kaarøe*, der dengang var 20 Aar, og hed Ass. L. Frederiksen, optraadte første Gang i Kommunalforeningen og udtalte de bevingende Ord om »de, der tænker og de, der ikke tænker«.

Den ekstraordinære Generalforsamling den 8. April 1907 vedtog Bestyrelsens Ændringer til Begravelseskassen, men »slog hele Halen af Lovændringer ned« (som Dbmd. V. Nielsen saa smukt havde foreslaaet det i et forud udsendt Opraab). Ved denne Lejlighed holdt *Kaarøe* (Frederiksen) en fortrinlig Forsvarstale for Forholdstalsvalgmaaden (»Absalon«, 1907, S. 70).

Charles Andreasen skriver et Aars Tid efter i »Absalon« for 1. Januar 1908 om Forkastelsen:

> »Naar disse Ændringer ikke vedtoges, var det vist i Grunden ikke, fordi Sympathien for dem manglede, jeg har i hvert Fald hørt mange Medlemmer udtale sig fordelagtigt om dem; men der var af en eller anden Grund rejst en Stemning imod dem, sikkert ikke, fordi man i og for sig havde noget principielt at indvende mod Forslagene, men af andre Aarsager.

I en Artikel i »Absalon« for 15. Januar 1908 foreslaar *Charles Andreasen*, at man skal fordele Antallet af Bestyrelsesmedlemmer efter Forholdstalsvalgmaaden mellem de forskellige Lønningsklasser. I det følgende Nummer af Bladet kommer *A. C. Øst* ind paa Andreasens Betragtninger. Han skriver bl. a.:

> Det er jo nemlig det samme Spørgsmaal, der har været fremme flere Gange, som nu paany skal prøves: hvorledes skal Bestyrelsen sammensættes? — Jeg har, da et lignende Forslag ifjor var fremme paa de to Generalforsamlinger, bestemt hævdet mit Syn paa Sagen, og dette kan indbefattes i de faa Ord: Lad Lovenes § 8 vedblive at gælde! — — — Vi lever jo i Kompromisernes Tidsalder, og der hæver sig alt Røster for at slaa af paa Fordringerne! — Dertil kan jeg ikke gaa med, nu maa der tages et Standpunkt og de dermed følgende Konsekvenser. — Skal der omformes, saa maa den, der vil omforme, ogsaa selv lede Omformningen og tage Ansvaret.

Den ord. Generalforsamling den 30. Marts 1908, der dirigeredes af Fuldmægtig i Overpræsidiet *Richard Krause*, behandlede et Forslag fra *L. P. V. Elper* om »Nedsættelse af et Lovudvalg med det Formaal at forandre Lovene saaledes, at Bestyrelsesvalget fremtidig sker ved Repræsentantskab« og et Forslag fra *J. D. Sørensen* om en ny Affattelse af § 8 (Forholdstalsvalg). Generalforsamlingen, der foran er omtalt under Lønreformsagen, forkastede

Elpers Forslag, mens Sørensens gik til anden Behandling paa en ekstraordinær Generalforsamling, der afholdtes den 27. April s. A.

J. D. Sørensen, der vel paa dette Tidspunkt var i Opposition til Bestyrelsen, men ingenlunde følte sig stærkere knyttet til den øvrige Del af Oppositionen — han gik oftest sine egne Veje — skriver forud for denne Generalforsamling, hvor han venter sit Forslag gennemført, i »Absalon« under Overskriften: »Man maa haabe det bedste, men være forberedt paa det værste«:

> Da der paa Generalforsamlingen ikke fremkom en eneste saglig Indvending mod Indførelsen af Forholdstal ved Bestyrelsesvalget, og Afstemningen — skønt mange undlod at stemme — viste stort Flertal herfor, skulde man tro, at der var al Anledning for den fungerende Bestyrelse til at forberede sig og os paa den Eventualitet, at Forslaget vedtoges. — — — Men nej! — — — Medens Bestyrelsen synes kun at hylde det første Led i Overskriften — — er der andre, der ere overbeviste om, at Forholdstalsvalg nu kan gennemføres, nemlig de 2 Assistentforeninger, der allerede ere enige om i Forening at sammensætte deres Liste, og da deres Antal indenfor Kommunalforeningen vistnok er henved Halvdelen af dennes Medlemstal, er der al Opfordring for de »konservative« i Foreningen til i Tide at overveje, hvem de ville opstille til Valg og navnlig i hvilken Rækkefølge, da de i bedste Fald ikke ville kunne besætte mere end 4-5 af de 8 Pladser.

Generalforsamlingen, der dirigeredes af *Krause,* og om muligt var endnu mere stormende end den forrige, forkastede imidlertid Sørensens Forslag, idet den kvalificerede Majoritet ikke naaedes. Der afgaves dog 114 Stemmer for Forslaget, medens kun 64 stemte imod. Da Valget af Bestyrelsesmedlemmer skulde finde Sted, udmarscherede som tidligere nævnt, Assistentforeningernes Medlemmer m. fl. i samlet Trop som Demonstration mod »Regeringspartiet«.

Som omtalt foran om Lønreformsagen kom en Maaneds Tid senere »Forliget af 1908« i Stand, idet man paa en ekstraordinær Generalforsamling den 23. Maj 1908, der var forlangt indkaldt af 43 Medlemmer, enstemmigt vedtog et af Assistent *H. P. C. Hansen* fremsat Forslag, gaaende ud paa, at »Foreningens Bestyrelse vælges for Fremtiden efter Forholdstalsvalgmaaden af og blandt Foreningens stemmeberettigede Medlemmer (d'Hondts Metode). Formanden bliver dog at vælge ved almindelig Stemmeflerhed. Alle øvrige Regler vedrørende Valg af Bestyrelse m. m. henhørende under Lovenes § 8, vedtages ved almindelig Flertalsbeslutning paa en enkelt Generalforsamling og bliver da gældende ved førstkommende ordinære Valg af Bestyrelsen (i dens Helhed). Der nedsættes et Udvalg til at fremkomme med Forslag desangaaende samt til i det hele at revidere Lovene. — — Generalforsamlingen vælger ved almindelig Stemmeflerhed 6 Medlemmer til at indtræde i det nævnte Lovudvalg, Bestyrelsen vælger 4. Det paalægges Udvalget at offentliggøre sine Forslag i »Absalon« senest i Januar 1909 . . .«

J. D. Sørensen skriver i »Absalon« for 15. Juni 1908 om »Forliget«:

> Efter Sagnet blev den cumanske Sibylles Spaadomsbøger dyrere at købe for Kong Tarquinius, jo længere han betænkte sig, og saaledes er det ogsaa gaaet vor Forenings Bestyrelse ved det med Foreningerne »K. K.« og »K. M. K.« afsluttede Forlig.

Formanden, Inspektør *A. C. Øst* skriver i samme Nummer af Bladet i en Spidsartikel: »1898—29. Juni—1908«.

> Som Overskriften viser, er de første 10 Aar af Kommunalforeningens Liv forløbne den 29. ds., og ikke blot Barnets farlige Tandperiode, men ogsaa Tiden for de forskellige Børnesygdommes Hærgen skulde Foreningen være kommen lykkelig over. — Men er Foreningen nu ogsaa virkelig over de Vanskeligheder, der følger med alle nye Foretagender? I »Absalon«s No. 113 for 15. Marts er nogle af de vigtigste Momenter i Foreningens første 10 Aars Periode meddelte, og i Slutningsbemærkningen fremhæves det, at det ene Hovedformaal, at samle alle Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd e n d n u ikke er naaet og vel heller aldrig vil naaes.
>
> Nej desværre! Hvad der ved Foreningens Stiftelse fra alle Sider blev hævdet som noget, der særlig skulde tilstræbes, nemlig at s a m l e A l l e, en Bestræbelse, som blev yderligere knæsat af det andet Lovudvalg, naar dettes Forslag, som senere godkendtes af Generalforsamlingen, i § 1 bestemt fordrede, at Foreningens første Maal skulde være at danne en Repræsentation for Københavns Kommunes Embedsstand, — det er om ikke endnu opgivet saa dog trængt saa langt tilbage, at vi nu — naar vi omtrent samtidig med Foreningens 10 Aars Stiftelsesdag er nær ved et 25 Aars Jubilæum for Antallet af Foreningens Generalforsamlinger — ere komne saavidt, at omtrent hver enkelt Klasse af Tjenestemænd har mindst én særlig Forening, der skal repræsentere denne Klasse og frembære dens Krav! —
>
> Det er jo muligt, at denne Ordning fører til Maalet, men den er vanskelig at godkende naar man har troet paa Sandheden af det gamle Ord: Enighed gør stærk. Og vist er det, at denne Bevægelse gaar i diametralt modsat Retning af den, der stiftede Kommunalforeningen, og i hvert Tilfælde mangler jeg Evne til at kunne se Foreningens Fremtid betrygget ved en Splittelse i Smaaforeninger, selv om disses Medlemmer i det mindste endnu ere Medlemmer af Kommunalforeningen. Men lad saa end Synet paa Fremtidens Opgaver for Københavns Kommunalforening være nok saa forskellige, om ét kan vel dens Medlemmer samles, nemlig i Ønsket om at det andet af dens store Maal, at skaffe de gamle og udtjente en Gang i Tiden et Hvilehjem, maa blive til Virkelighed, og i dette Haab vil jeg slutte disse Linjer med et: Kommunalforeningen leve!

Tiden gav ikke *Øst* Ret i hans Tvivl. Ved 25 Aars Dagen for Foreningens Stiftelse staar Københavns Kommunalforening som et Forbund af netop de Særforeninger, som han ansaa for Standens Splittelse, og med et samlet Medlemsantal paa 2115, eller saa godt som alle, der efter Foreningens Love kan blive Medlemmer.

— En ekstraordinær Generalforsamling den 18. Juni 1908 godkendte endelig *H. P. C. Hansens* Forslag og valgte følgende 6 Medlemmer til Lovudvalget: Fuldmægtig *Rich. Krause,* Fuldmægtig *Collerup-Jørgensen,* Assistent *V. Christophersen,* Assistent *N. C. Gjødesen,* Assistent *Gunnar Clausen* og Assistent *J. E. H. Bjerre.* Bestyrelsen valgte følgende fire Medlemmer: Fuldmægtig *E. Blom,* Rodemester *E. Lindgren,* Kontorchef *L. P. V. Elper* og Fuldmægtig *J. D. Sørensen.*

Allerede d. 29. Oktbr. 1908 havde Udvalget, der havde konstitueret sig med *Krause* som Formand og *Gunnar Clausen* som Sekretær, sin Betænkning færdig. Den optryktes i »Absalon« for 15. Novbr. 1908 og var enstemmigt afgivet. Forslagets Hovedpunkter var Forholdstalsvalg til Bestyrelsen og Indførelse af et Repræsentantskab for Lønklasserne. »Naar Udvalget efterhaanden har samlet sig om denne Tanke, er det med det for Øje herigennem endelig at naa en Centralisation for de forskellige Klasser med deres Ønsker

og Krav og derved fremtidig at tilvejebringe den Ro i Foreningen, som næppe vilde kunne opnaaes, naar Foreningens Ledelse alene varetoges af en Bestyrelse, der efter Sagens Natur maatte være ret faatallig og af en Sammensætning, der ikke muliggjorde det nøjere Kendskab til hver enkelt Klasses Haab og Forventninger, og som i hvert Fald var valgt ud fra andre Hensyn end Varetagelsen af Klasseinteresserne.« Udvalget betoner videre, at Kommunalforeningens faglige Karakter ved denne Lovforandring understreges kraftigt, uden at Foreningens Formaal derfor indskrænkes i anden Henseende.

Forslaget kom til første Behandling paa en ekstraordinær Generalforsamling den 11. Januar 1909. Her var ikke helt Tilfredshed med Formen for Repræsentantskabet. Udvalget havde foreslaaet, at Repræsentantskabet selv valgte sin egen Formand ved Siden af Foreningens Formand. Blandt Opponenterne var *H. P. C. Hansen* og *Vilh. Buhl;* den første vilde stryge Repræsentantskabet, den sidste stillede et Forslag, hvorefter Repræsentantskabet ikke skulde være nogen selvstændig Institution, men en indendørs Regulator for Foreningens Liv og Trivsel. H. P. C. Hansens Forslag forkastedes. Paa den ekstraordinære Generalforsamling, som den 24. Februar s. A. havde Forslaget til anden Behandling, mente Lovudvalgets Formand, *Krause,* det rigtigt at bøje sig for Stemningen, hvad der gav *J. D. Sørensen* Lejlighed til at fremsætte den klassiske Bemærkning: »Vi kan ikke rette os efter andre Stemninger end Afstemninger! Man skulde tro, at Foreningens Liv bare drejede sig om Lønforhøjelse.« Med et af Lovudvalget selv stillet Ændringsforslag, hvorved Foreningens Formand blev født Formand i Repræsentantskabet og dette fik en noget mere tilbagetrukket Stilling, vedtoges saa endelig de nye Love, hvorefter Foreningen i de følgende syv Aar regeredes.

Paa den ordinære Generalforsamling den 24. Marts 1909 nedlagde Inspektør *A. C. Øst* sit Scepter som Formand, efter i næsten 11 Aar at have beklædt denne Stilling. Samtidig fandt der Bestyrelsesvalg Sted efter de nye Regler, ligesom det første Repræsentantskab valgtes. Af den gamle Bestyrelse gik kun *Schierff* og *Collerup-Jørgensen,* valgt paa »de ældres« Liste, over under den nye Ledelse.

Den nyvalgte Formand, Ekspeditionssekretær *Rich. Krause,* bragte paa Forsamlingens Vegne den afgaaede Formand, Inspektør *Øst,* en Tak for den Interesse og Kærlighed, han i de mange Aar havde vist Foreningen og udbragte et Leve for ham, hvortil Medlemmerne sluttede sig ved kraftige Hurraraab.

Inspektør *A. C. Øst* takkede og udtalte Ønsket om, at Kommunalforeningen under den ny Ledelse maatte trives og have Fremgang samt udbragte et Leve for Kommunalforeningen, der besvaredes af stærke Hurraraab, hvorefter han forlod Generalforsamlingen, idet Medlemmerne ved hans Bortgang beredte ham en stormende Ovation. *H. Chr. Ridter.*

Alexander Christian Øst
f. 9. Septbr. 1838, d. 16. Febr. 1910
Kommunalforeningens Formand 1898–1909

A. C. Øst.

Af

Inspektør ved Sundholm *C. Lütz-Höppermann.*

I 13 Aar har A. C. Øst nu hvilet under sorten Muld. Vaar og Sommer, Høst og Vinter har ligesaa mange Gange skiftet Dragt paa hans Grav, men det levende Minde, som hans Livsvirksomhed har efterladt, har trodset Tidens Skiften, det staar endnu som frisk udsprunget Bøgeløv over Monumentets Navnetræk. —

Københavns Kommunalforening tilhører en Del af hans Livsvirksomhed, og naar Foreningen nu fylder sit 25 Aar, bør den derfor først og fremmest drage A. C. Østs Navn frem, thi det er ham, der gennem 11 Aars intensivt fysisk og psykisk Arbejde lagde det Grundfundament for vor Standssammenslutning, der senere saa glimrende har staaet sin Prøve.

Vi ældre, der har oplevet denne fulde Aarrække, erindrer Diskussionen i Seekamps Lokale paa Gammelholm den 4. Maj 1898 og de følgende Møder, som afsluttedes den 29. Juni 1898 med, at vor Forening blev konstitueret. Derefter fulgte de strenge Arbejdsaar, i hvilke A. C. Øst satte al sin Energi ind paa at skabe Opmærksomhed om og Interesse for det kollegiale Sammen-

hold ved foreningsmæssig Sammenslutning. Der stod i Lovene af 1898, at det, der først og fremmest skulde arbejdes for, var Knytning af Baandet mellem de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd, og Midlet dertil var Selskabeligheden; enhver — hvilken Mening han saa end har om Københavns Kommunalforenings Betydning i nymodens Forstand med Hensættelsen i andet Plan af det selskabelige Formaal — vil sikkert indrømme, at Lovenes Hovedforskrift paa dette Omraade svarede til Datidens og Tjenestemandens Opfattelse af Grænsen for, hvad han turde tillade sig og kræve som Ret. Ud fra den Opfattelse satte man sit Foreningsarbejde ind paa at samle de spredte Kræfter og fremme Kollegialitetsfølelsen; Arbejdet fremmedes med Held for A. C. Øst under hans 11-aarige Virksomhed som Formand. Ved hans Afgang kunde det skrives ham til Ære og Tak, at Københavns Kommunalforening var blevet en stærk Forening, dels ved sit store Medlemstal, dels ved den Anseelse, som en forsigtig og klog Ledelse havde lagt om dens Navn.

Københavns Kommunes Tjenestemænd, der ved deres Tilslutning til Foreningen ydede Sammenholdstanken den skyldige Tribut, som enhver rettænkende Mand har som Pligt at ofre den Stand, som han vel under alle Omstændigheder anser det for en Ære at tilhøre, knyttedes nærmere til Foreningen gennem Sygekassen, Understøttelsesfonden og Begravelseskassen, der alt oprettedes i A. C. Østs Formandsaar. Det skyldes ogsaa hans Medarbejde i Pensionskommissionen, hvoraf han var indvalgt som Medlem i sin Egenskab af Kommunalforeningens Formand, at den indtil 1919 gældende Pensionsvedtægt kom til at indeholde gode og humane Bestemmelser.

Et Arbejde, som det, A. C. Øst nedlagde for sin Stand gennem Foreningen i de Aar, kunde ikke forløbe uden Gnidninger. Ofte maatte han slaa af paa sine Idealer for at faa Maskineriet til at glide; det faldt ham haardt til Tider, fordi Foreningens Velfærd var blevet ham en Hjertesag, og han derfor kunde føle Oppositionen som noget personligt. Den, der skriver disse Linjer, og som har staaet ham meget nær i 17 Aar i Samarbejde og i et derunder opstaaet fortroligt Venskab, har til Stadighed drøftet med ham de Genvordigheder, der nedstemte ham, og det viste sig altid let ved en Appel til hans Retsind at bringe Soiskin for Graavejr.

Saaledes forløb de 11 Aar, hvori han var Formand for Københavns Kommunalforening. — Derefter indtraf den Tid, da nye Kræfter og nye Anskuelser bragte det faglige Moment frem i første Plan. — A. C. Øst var da en Mand i »Støvets Aar«, og han ønskede sig fritaget for de Byrder, som det vilde være for ham at gaa den »ny Aands« Ærinder. Men jeg vil gerne udtale som min Overbevisning, at Grunden til hans Afgang var denne og ikke en aandelig Forbenethed. Hans Aand var nemlig uberørt af Aarene og hans Syn paa Tiden og Kollegerne forblev frisindet.

Der er en guddommelig Fugl Simurg, der besidder den Evne, med det ene Øje at kunne se tilbage paa Fortiden og med det andet Øje skue ind i Fremtiden. A. C. Øst havde den Gave, at han med Glæde kunde se paa sit

Arbejde, der var nedlagt i de svundne Aar, og se fortrøstningsfuldt ind i Fremtiden i den sikre Forventning, at en god Udsæd giver en god Høst.

Saaledes kendte jeg A. C. Øst, Københavns Kommunalforenings Medstifter og vor Stands Pryd!

C. Lütz-Höppermann.

Biografiske Noter:

Alexander Christian Øst var Søn af den bekendte Urtekræmmer og mangeaarige Borgerrepræsentant og Stænderdeputerede A. C. Øst i Kirkestræde. Han fødtes den 9. September 1838 og døde den 16. Februar 1910. Oprindelig var han Landmand, men indtraadte den 16. Maj 1884 i Københavns Kommunes Tjeneste som Medhjælper i et Forsørgelsesdistrikt under Magistratens 3. Afdeling. Allerede den 1. Juli 1885 blev han forfremmet til Fuldmægtig ved Sct. Johannes Stiftelsen, og faa Aar efter, 1. Oktober 1889, da Inspektør Bülow paa Ladegaarden blev syg, blev Øst konstitueret i denne Stilling. Sin Udnævnelse fik han 1. Oktober 1892. Øst var dekoreret med Medaljen for Druknendes Redning og var Ridder af Dannebrog.

R.-r.

Paa Grænsen mellem gammelt og nyt.

Af

fhv. Ekspeditionssekretær cand. jur. *Rich. Krause.*

Min Forgænger som Formand var Frimurer og en højt anset kommunal Embedsmand, som havde Forstaaelsen af, at Sammenslutningens Tid var inde, og *»at en Tanke eller et Ønske, der bæres frem af mange, har ganske anderledes let ved at vinde frem til Anerkendelse eller Opfyldelse, end hvor en enkelt Røst prøver paa at opnaa det samme.«*

Inspektør Øst kunde i sin Nytaarshilsen 1907 desforuden pege paa, at Kommunalforeningen havde en Sygekasse og en Begravelseskasse, som hver paa sin Maade havde virket til Gavn for Medlemmerne og deres Efterladte, og at Foreningens Formue var ca. 20,000 Kr., af hvilken Understøttelsesfonden ejede 15,000 Kr. i Obligationer.

Endvidere kunde han henvise til, at Kommunalforeningen havde medvirket til den senest opnaaede Lønforbedring og Nedsættelse af en Pensionskommission, hvoraf Kommunalforeningens Formand var Medlem.

Der var derfor, rent sagligt set, ingen Grund til et Formandsskifte, men Udsigterne til et parlamentarisk Systemskifte, da Foreningens yngre Kræfter, som ønskede Hovedvægten lagt paa det faglige Arbejde, fremsatte Forslag om Lovændringer, har antagelig ængstet Inspektør Øst, som paa en Generalforsamling udtalte Frygt for et »Flertalstyranni«.

Forhandlingerne og Afstemningen paa den nævnte Generalforsamling, hvor det gamle og det ny tørnede ret skarpt sammen, gav iøvrigt Anledning til, at en Indsender i »Absalon« citerede en Karakteristik af Danske, som nylig var fremsat i et politisk Blad, nemlig »at der selv hos intelligente Folk er en vis Forstokkethed i Anskuelser, der trodser alle Fornuftgrunde, og en Sky for at erkende, at man har taget fejl. Dernæst at den enkelte, saa snart han er i Flok og Følge, kan gaa imod en Betragtning, som han godt indser er rigtig, hvad enten det nu er af Ængstelse for at vedkende sig en anden Mening end Standsfællernes, eller det er en Slags Suggestion fra de højtraabende Omgivelser.«

Denne — vel forøvrigt almenmenneskelige — Karakteristik synes mig stadig aktuel med Henblik saavel paa Verdenssituationen som paa de hjemlige Forhold — de kommunale naturligvis undtagne.

Den oprindelige Aarsag til de yngre Medlemmers Misfornøjelse i 1907 var dog vistnok en Fornemmelse af, at Kommunalforeningens Bestyrelse ikke ved Forhandlingerne om Lønforbedringen, særlig efter Skriveres og Assistenters Mening, havde været tilstrækkelig behændig og retfærdig.

I Forvejen eksisterede jo Foreningen »K. K.«, som var Belysningsvæsenets Talerør for Skrivere og Assistenter, og nu dannedes en ny Forening af alle Skrivere og Assistenter »K. M. K.«, begge Foreninger udenfor Kommunalforeningen. Endvidere dannedes Københavns kommunale Ingeniørforbund, ogsaa udenfor Kom-

munalforeningen. Udviklingen gik altsaa imod den ved Kommunalforeningens Stiftelse tilsigtede Samling af alle højere og lavere Embeds- og Bestillingsmænd, men Inspektør Øst var ikke Tilhænger af Kompromis'er, og under Diskussionen i »Absalon« erklærede han i Januar 1908, at skulde der omformes, saa maatte den, der vilde omforme, ogsaa selv lede Omformningen og tage Ansvaret.

Da Bestyrelsens Lønandragende i 1908 heller ikke tilfredsstillede til alle Sider, var det givet, at et Systemskifte maatte finde Sted, hvis Sammenholdet skulde bevares.

Efter et Par bevægede Generalforsamlinger lykkedes det at faa nedsat et Lovudvalg. Endelig i Februar 1909 gennemførtes Lovændringerne, som indførte et fagligt Repræsentantskab i Foreningens Ledelse.

Ved Inspektør Østs derpaa følgende Fratrædelse skrev »Absalon« følgende, som ved denne Lejlighed fortjener at fremhæves: »Det skal imidlertid ikke glemmes, at det var Inspektør Øst, som tog Tørnen i de første vanskelige Aar, og at han trofast har ofret af sin Arbejdskraft i de forløbne 10 Aar til Gavn for Foreningens Medlemmer og derved for alle Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd, — — — i ét vil alle kunne mødes: I Anerkendelsen af hans noble og værdige Personlighed, som det altid vil være en Ære for Kommunalforeningen at have vaagt til sin første Formand.«

Samtidig med Formandsskiftet rykkede nuværende Vicedirektør Buhl ind som Redaktør af »Absalon« i daværende Forvalter, nu Inspektør Lütz-Höppermanns Sted.

Hr. Buhl havde en væsentlig Andel i Systemskiftets Gennemførelse og omtalte i »Absalon« sin Forgænger bl. a. med følgende Linjer: »Med sine vindende personlige Egenskaber, der har gjort Medarbejderskabet med ham saa behageligt, med sine alsidige Interesser og journalistiske Evner har Hr. Lütz-Höppermann formaaet at løse den Opgave, han som Redaktør havde sat sig, paa den smukkeste Maade.«

I »Absalon« har Kommunalforeningen ogsaa senere haft et Organ, hvor de forskellige Anskuelser, som raader blandt Medlemmerne, har kunnet brydes, og et Talerør overfor den administrative Ledelse og Borgerrepræsentationen, som baade for Undertegnede og Efterfølgerne har været et virksomt Hjælpemiddel i Samlingsbestræbelserne og Arbejdet for Standens Velfærd.

Dér rejste daværende Assistent J. E. H. Bjerre den Diskussion, som gav Stødet til Dannelsen af Kommunalforeningen i dens nuværende Form, og derved bidrog til den endelige Løsning af den Opgave, undertegnede ved min Tiltrædelse stod overfor, nemlig Tilvejebringelsen af en fasttømret Centralorganisation for samtlige vedtægtsmæssige Tjenestemænd og et Fællesudvalg for de 4 Hovedorganisationer af kommunale Tjenestemænd.

Frugterne: Forhandlingsretten og Lønreformen høstedes imidlertid først efter et fleraarigt taalmodigt, ihærdigt og vedholdende dagligt Arbejde, hvori blandt mange mine daværende Medarbejdere og senere Efterfølgere, Hr. Kontorchef Krøyer, Hr. Kontorchef O. Paulson og Hr. Kaarøe tog flittigt Del, og Mindet om Samarbejdet og Samværet med disse Kolleger og alle de mange øvrige Bestyrelsesmedlemmer hører til de bedste blandt de mange gode og smukke Minder, jeg har fra min Embedstid.

Ved Jubilæet ønsker jeg vor gamle Forening, at den ogsaa i Fremtiden maa formaa at samle Kommunens Tjenestemænd til frugtbare Diskussioner indadtil og enig Fællesoptræden udadtil, og Skam faa den, som ikke efter Evne og i hvert Fald ved sit Medlemsskab bidrager hertil.

R. Krause.

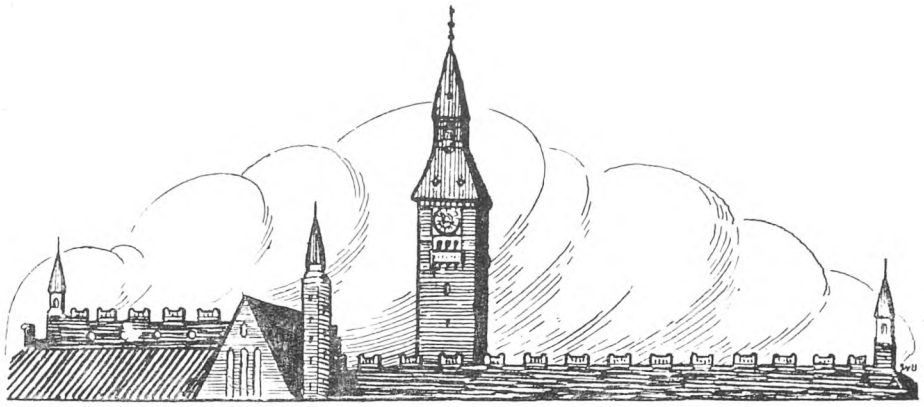

Københavns Kommunalforening.

II.

24. Marts 1909—19. April 1916.

Plovtid. — Krause-Krøyer-Krause.

I FORHOLDSTALSVALGETS TEGN staar denne Periode af Kommunalforeningens indre Liv. Paa de ordinære Generalforsamlinger kæmper Resten af den gamle Garde, »de ældre«, fra de første Aar mod den nyere Tids fremstormende Hære, der fører »Fagligt Arbejde« som Bannermærke.

Straks den første Generalforsamling den 24. Marts 1909, den samme som afsluttede den tilbagelagte Periode, slaar Tonen an.

Foreningerne »K« K.« og »K. M. K.« proklamerer i Fællesskab deres Formandskandidat, Ekspeditionssekretær i Overpræsidiet *Richard Krause,* der var blevet en kendt Mand i Foreningen fra sin dygtige Ledelse af de senere, livlige Generalforsamlinger og ikke mindst fra sin Position som Formand for det Lovudvalg, hvis Forslag til Love danner Grundlaget for denne Fase i Foreningens Tilværelse. Hans Valg støttes ogsaa fra anden Side, dels af »Teknikerne« — den 8. Maj 1908 var »Foreningen af tekniske Tjenestemænd i (daværende) 6. vedtm. Lønklasse« blevet stiftet — dels af en Række Embedsmænd, der ikke har nogen faglig Organisation at falde tilbage paa, men som deler foreningspolitiske Anskuelser med »de unge«.

Paa »de ældres« Vegne gaar Ass. *V. E. Nielsen* (Dbmd.) mod Krauses Valg. Han hævder, at Krause, der dengang var Formand for Foreningen »Frisindet Ungdom«, indtager en fremskudt Post i Politik, og at dette gør ham uskikket til at være Formand for »en Forening som vor, der ikke er politisk.« Han vil derimod foreslaa en anden Kandidat, Inspektør ved Alm. Hospital *Lehmann* (senere Borgmester for 3. Afd.), der har erklæret sig villig til at modtage Valg.

Krause kan tilbagevise disse Angreb med at oplyse, at »Frisindet Ungdom« ikke er en Forening af nogen bestemt politisk Farve, den rummer Medlemmer fra alle Lejre, og at han og Lehmann begge er Medlemmer af samme politiske Organisation, den radikale Vælgerforening. Fra anden Side anføres det, at Lehmann kun har været Medlem af Kommunalforeningen siden Efteraaret.

Ved den derpaa følgende Afstemning vælges *Krause* til Formand med overvældende Majoritet.

Til Bestyrelsesvalget opstilles tre Lister:

Liste A.
(Assistentforeningerne).

1. Kontorassistent *J. P. Kjærsgaard.*
2. Kontorassistent *Gunnar Clausen.*
3. Skriver *Alfred Christensen.*
4. Skriver Frk. *Alma Klint.*
5. Kontorassistent *Svend Holm.*

Liste B.
(Teknikerne i 6te Lkl.)

1. Lygteinspektør *V. Hansen.*

Liste C.
(»De ældre«).

1. Værkformand *O. F. V. Schierff.*
2. Fuldm. *N. J. Collerup-Jørgensen.*
3. Rodemester *M. Lauridsen-Jensen.*
4. Fuldmægtig *F. C. J. Abkjær.*
5. Assistent *J. Chr. Nielsen.*
6. Assistent *A. L. P. Ulrich.*

Valghandlingen er heftig. Resultatet af Afstemningen bliver, at Liste A og Liste C hver faar fire Kandidater valgt, medens Liste B ikke opnaar et tilstrækkeligt Antal Stemmer til at faa sin ene Mand ind i Bestyrelsen.

Repræsentantskabsvalget — det første Repræsentantskab — fik følgende Udfald:

For 1ste Lønklasse: (ingen foreslaaet).
» 2den : Kontorchef *Hougaard.*
» 3die : Ekspeditionschef *v. Holstein.*
» 4de : Forvalter *E. Schultz,* Ekspeditionssekretær *Topsøe-Jensen* og Rodemester *Fick* (Ingeniør *Claudi-Hansen* var foreslaaet, men opnaaede ikke Valg).
» 5te : Fuldmægtigene *A. K. N. Nielsen, J. S. Koch, W. Behrend* og *Grønvold.*
» 6te : Lygteinspektør *V. Hansen* og Rodemesterassistent *J. G. Zangenberg* (Vejassistent *H. A. Borrild* og Rodemesterassistent *P. K. Flindt* var foreslaaet, men opnaaede ikke Valg).
» 7de : Assistenterne *H. P. C. Hansen, Thorv Hansen* og *Søren Juul.*
» Ass. af II Kl.: Frk. *Ruth Blicher-Hansen, Leon Petersen, N. C. Gjødesen, H. R. Holving* og *J. E. H. Bjerre.*
» Skriverne: Frk. *L. Wessel, N. K. Christensen, H. Sørensen* og *V. F. H. Christophersen.*
Udenfor Lønkl.: Konstruktør *Ambjørn.*

Delingslinjerne ved Repræsentantskabsvalget var af en noget anden Karakter end ved Bestyrelsesvalget, kun for 4de og 6de Lønklasses Vedkommende var der foreslaaet flere Kandidater, end der skulde vælges, idet Rodemestrene og Rodemesterassistenterne havde opstillet egne Lister. Lønklassebetegnelserne var de gamle fra 1906, faa Dage efter ændredes de ved den i

Kraft trædende Lønreform af 1909, hvorefter 2den og 3die Lønklasse faldt sammen, 4de blev til 3die, 5te til 4de, 6te til 5te, 7de og Ass. af II. Kl., der ikke tidligere var værdige til Lønklassenavn, gik op i en ny 6te, og Skriverne kom i 7de vedtægtsmæssige Lønklasse.

I et Bestyrelsesmøde den 26 Marts 1909 — i Krauses Kontor paa Raadhuset — konstituerede den nyvalgte Bestyrelse sig med Rodemester *Lauridsen-Jensen (Raage)* (nu Inspektør ved Oppebørelseskontor) som Næstformand og Assistent *Gunnar Clausen* (nu Kontorchef) som Sekretær. I samme Møde valgtes Assistent *Vilh. Buhl* (nu Viceskattedirektør) til Redaktør af »Absalon« i Stedet for *Lütz-Höppermann,* der allerede i April 1908 havde bedt sig fritaget for Hvervet, men paa den afgaaede Bestyrelses Opfordring havde indvilget i at fungere Bestyrelsesaaret ud.

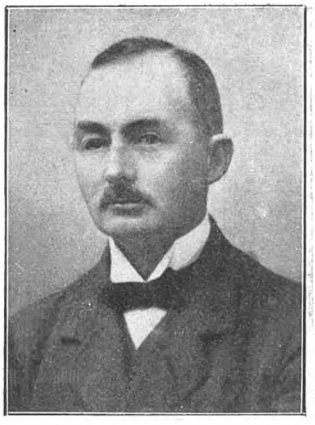

M. Raage (Laur. Jensen)
Næstformand 1909 10

— Forholdstalsvalget medførte et ret omstændeligt Apparat. Der maatte være Valglister tilstede paa Generalforsamlingen, paa hvilke Medlemmerne afkrydsedes — ganske som ved de borgerlige Valg — hvorefter Stemmeseddel udleveredes til hver enkelt; der maatte opstilles hemmelige Rum og Stemmekasser, og et større Betjeningsmandskab maatte udskrives. Det kunde nok give en Bestyrelse Arbejde at sørge for, at alt dette klappede. Ogsaa her drog *Schierff* en betydelig Del af Læsset, og efter ham, da han var traadt ud, blev det *Borrild,* som maatte holde for. Denne Stemmeafgivning bidrog naturligvis ogsaa til at gøre Generalforsamlingerne langstrakte, saa meget mere, som der skulde stemmes baade ved Bestyrelses- og Repræsentantskabsvalg.

— Paa det næste Aars Generalforsamling, den 21. Marts 1910, genvalgtes Ekspeditionssekretær *Rich. Krause* enstemmigt til Formand uden Modkandidat. I Slutningen af 1909 var »K. K.« og »K. M. K.« gaaet op i en højere Enhed, »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere«, der til Bestyrelsesvalget opstillede en ren Assistent- og Skriverliste, medens Teknikerne og de »rodløse« Embedsmænd havde slaaet sig sammen, og »de ældre« denne Gang — da deres fire Bestyrelsesmedlemmer ikke ønskede Genvalg — indskrænkede sig til at opstille to Kandidater. Listerne saa saaledes ud:

Liste A.
(Assistentforeningen).
1. Assistent *J. P. Kjærsgaard.*
2. Skriver Frk. *A. Klint.*
3. Skriver *Alfred Christensen.*
4. Assistent *H. R. Holving.*
5. Assistent *Alb. Jørgensen.*
6. Skriver *C. M. Rytter.*

Liste B.
(»De ældre«).
1. Forvalter *E. Schultz.*
2. Konstruktør *F. Ambjørn.*

Liste C.
(Teknikere m. fl.).
1. Vejassistent *H. A. Borrild.*
2. Fuldmægtig *Gunnar Clausen.*

Diskussionen inden Afstemningen var ikke særlig krigerisk dette Aar. Liste A og Liste C fremhævede begge »det faglige« som det bærende i Foreningens Arbejde og satte »det selskabelige« i andet Plan, begge Lister stod praktisk talt paa samme Program; naar de ikke var gaaet sammen til Valg, skyldtes det maaske nærmest en vis Lyst i Assistentforeningen til at staa paa egne Ben. Liste B's Argumentation havde kun den ene Tone i Registret: »Ogsaa de ældre i Foreningen maa have Krav paa at være repræsenterede.« Afstemningen skiftede Sol og Vind lige. I Iste A fik 73 Stemmer og 4 Kandidater valgt, begge de andre Lister fik hver deres 2 Kandidater ind i Bestyrelsen. Det var nærmest et Fredsvalg. (Om Repræsentantskabsvalget i dette og de følgende Aar henvises til Tabel 5).

E. Schultz
Næstformand 1910—11, † 4/9 1915

I et Bestyrelsesmøde den 26. Marts 1910 konstituerede Bestyrelsen sig med Forvalter *E. Schultz* som Næstformand og Fuldmægtig *Gunnar Clausen* som Sekretær.

Paa Grund af private Forhold kunde *Krause* fra 1. Januar 1911 ikke længere afse Tid til Formandshvervet, og paa en ekstraordinær Generalforsamling den 29. December 1910 foreslog Bestyrelsen: at Næstformanden, Forvalter *E. Schultz* bemyndigedes til at fungere som Formand til Udgangen af Marts Maaned, »eventuelt Valg af Formand«. Fra Assistentforeningens Side ønskede man helst Valg af ny Formand straks og opstillede Fuldmægtig ved Gasværkernes Ingeniørkontor *Lorenz Krøyer* som Kandidat. Efter Henstillinger fra »de ældre« accviescerede dog Assistentforeningen ved at lade *Schultz* fungere som Formand, og dette vedtoges med 63 Stemmer mod 10. Denne Generalforsamling fik et ganske fornøjeligt Intermezzo. Man havde forhandlet vidt og bredt om Henvendelse til Magistraten om »Forhandlingsretten« (hvorom senere), inden Punktet om Formandsspørgsmaalet kom for. Dirigenten, Distriktforstander *Erik Most* oplæste Punktet og Lovenes §§ 8 og 9, som han under Tilraab fra Forsamlingen som »Nej, den gaar ikke!« fortolkede saaledes, at Valg af Formand overhovedet ikke kunde finde Sted paa denne Generalforsamling. Der opstod stor Uro i Forsamlingen, man talte i Munden paa hinanden, det svirrede med Tilraab til Dirigenten: »Selvfølgelig kan der vælges Formand!« — »Det er jo en ganske gal Fortolkning!«, hvorefter Dirigenten, paa Spørgsmaal om man da ikke maatte diskutere hans Fortolkning, ringede med Klokken og sagde: »Nej, jeg har truffet Afgørelsen, der er intet at diskutere om. Dagsordenen er udtømt. Generalforsamlingen er hævet!« Hr. Most ringede herefter af og forlod Talerstolen under livlig Protest og almindelig — med megen Munterhed blandet Forvirring i Salen. Da Forsamlingen havde sundet sig lidt, vedtog den at betragte det passerede

som en Nedlæggelse af Dirigenthvervet fra Hr. Most's Side, annullerede hans Beslutninger og valgte Kontorchef *J. S. Koch* til som ny Dirigent at fortsætte Ledelsen af Generalforsamlingen. *Koch* bragte Krause en Tak for hans Arbejde som Formand: »Naar Kommunalforeningen som faglig Organisation er blevet en Faktor i det kommunale Liv, hvis Betydning man ikke kan overse, skyldes det Hr. Krauses energiske og udmærkede Arbejde. Det er et føleligt Tab, at Krause gaar.« *Krause* beklagede, »at han ikke længere kunde afse Tid til dette Arbejde, som han kun med Sorg forlod. Han kunde tænke sig om nogle Aar at vende tilbage, hvis man til den Tid ønskede ham som Formand.«

— I December Maaned 1910 havde »de ældre« — der paa den afvigte ordinære Generalforsamling ikke havde haft nogen rigtig Samling paa deres Folk — besluttet at danne en »*Valggruppen af ældre Tjenestemænd under Københavns Kommune*«. Den havde faaet saalydende

Vedtægter

1.

Valggruppens Formaal er at udarbejde og lede Opstillingen af Liste over Kandidater til Bestyrelse og Repræsentantskab for Københavns Kommunalforening samt ved Møder dels at forberede saadan Opstilling, dels at stifte nærmere Bekendtskab og sammen drøfte Spørgsmaal, der kan interessere Kommunens Tjenestemænd.

2.

For at blive Medlem kræves, at Vedkommende er eller kan blive Medlem af Københavns Kommunalforening og derhos enten er ansat i 1-4 vedtægtsmæssige Lønningsklasse eller har været ansat under Kommunen uafbrudt i 15 Aar.

For de Tjenestemænds Vedkommende, der ikke henhører til nogen bestemt Lønningsklasse, eller iøvrigt i Tvivlstilfælde afgør Repræsentantskabet, om Paagældende kan blive Medlem eller ikke.

Optagelse sker efter Forslag af et Medlem og Afstemning indenfor Repræsentantskabet.

3.

Valggruppen ledes af et Repræsentantskab bestaaende af mindst 6 og højst 12 Medlemmer. Repræsentantskabet vælger blandt sine Medlemmer 1 Kasserer og 1 Sekretær, hvis Valg gælder 1 Aar og for hvert Møde eller Sammenkomst en Ordfører for hvert enkelt Tilfælde. Udenfor Repræsentantskabet vælges 1 Medlem til at være Revisor. Repræsentantskabet holder Møde, naar mindst 3 af dets Medlemmer ønsker det. Indkaldelse sker ved skriftlig Meddelelse fra Sekretæren eller i hans Forfald Kassereren.

4.

Repræsentanterne vælges for 1 Aar ad Gangen paa et Medlemsmøde i November Maaned. Genvalg kan finde Sted.

5.

Kontingentet er 50 Øre Kvartalet. Indskud 1 Kr. Udmeldelse kan kun ske med 1 Maaneds skriftlig Varsel til 1. Januar, 1. April, 1. Juli eller 1. Oktober.

Det første Repræsentantskab i »Valggruppen« kom til at bestaa af følgende Medlemmer: Hospitalsforvalter *Carl Birch,* Fuldmægtig *Collerup-Jørgensen,* Kasserer *Joh. Jensen,* Rodemester *A. Johansen,* Forvalter *P. Junge,* Rodemester *M. Lauridsen-Jensen,* Politiassistent *P. L. Lindbæk,* Assistent

V. E. Nielsen (Dbmd.), Værkmester *O. Schierff*, Forvalter *E. Schultz* og Assistent *A. L. F. Ulrich*.

Havde det sidste Par Generalforsamlinger været saa nogenlunde fredelige, blev de herefter kommende det ikke. Den »konservative« Opposition var nu med Valggruppens Dannelse organiseret, og havde ogsaa herigennem sikret sig de Midler — ved Kontingentet — som var nødvendige for dens Deltagelse i Bestyrelsesvalget paa de ordinære Generalforsamlingers Krigsskueplads, hvor Kampen — ligesom al anden Krigsførelse — kostede ikke ubetydelige økonomiske Ofre. Der var livligt Røre i Kontorerne forud for en Generalforsamling. Der udfoldedes en energisk Agitation fra begge Lejre, baade med personlig Paavirkning for at faa Folk til at møde og gennem en Strøm af Tryksager, Lister, Plakater og Løbesedler, som vældede ind over Pultene. Denne Agitation, som jo kostede baade Tid og Penge, og som, omend i mindre Format, ikke gav en veritabel Valgagitation meget efter, skabte en ganske stærk Valgstemning, og Generalforsamlingerne talte da ogsaa i disse Aar fra 3—400 Deltagere. Som Minder fra disse livlige Kampaar, der for os, som var ude i det dengang, endnu staar med en vis kampglad Stemning over sig, hidsætter vi her et Par Fotografier af Plakater, hentede en fra hver Lejr og fra forskellige Valg.

Assistenter og Skrivere!

Mød

i Aften Kl. 8 i City og

Stem

paa Liste A

Assistent Kjærsgaard.
Skriver Frk. A. Klint.
Skriver Alfred Christensen.
Assistent Holving.
Assistent Alb. Jørgensen.
Skriver Rytter.

Husk:

At een Stemme kan koste os et Mandat.
At De ved at stemme paa Liste A støtter Dem selv og Deres Stand.
Alle maa derfor møde og sætte × ved A saaledes:

A	×
B	
C	

En »Løbeseddel« fra 1919

Paa den ordinære Generalforsamling den 28. Marts 1911 var »Valggruppen« første Gang i Ilden som organiseret Opposition. Under næsten alle Dagsordenens Punkter kørte den sit Skyts op under Ledelse af forskellige Førere. *Lauridsen-Jensen* opponerede under Punkt 1 mod et Forhold vedrørende den udgivne Personalfortegnelse (Honorar til Medarbejdere), *V. E. Nielsen, J. D. Sørensen* og Ass. *Hjalmar Andersen* gik under Punkt 3 imod, at det Beløb, som stilledes til Raadighed for Formanden uden Regnskabspligt forhøjes fra 150 til 300 Kr. Punkt 5, et Forslag fra Bestyrelsen om Ophævelse af Indskudsbetaling ved Geninmeldelse bekæmpedes af V. E. Nielsen, J. D. Sørensen og *Most* — og saa kom Punkt 6, Valg af Formand, og her kan det nok være, at Kanonerne kom i Stilling.

Paa et »Samlingsparti«s Vegne foreslog *Krause* at vælge Fuldmægtig *Lorenz Krøyer* til Formand.

Da Krause i sin Tid blev opstillet som Formandsemne, blev det bebrejdet

ham, at han som Radikal indtog en for fremskudt Stilling i Politik. Krøyer var Socialdemokrat, det skulde ikke gøre Sagen bedre. *Hjalmar Andersen* udtalte ifølge Referatet herom:

> Der kunde forlanges bedre Motivering for Krøyers Valg. Det maa forlanges af en Formand for en Forening som denne, at han ikke indtager en fremskudt Stilling som Politiker — og Hr. Krøyer er jo Socialdemokrat. Han kan slutte sig til Elpers Udtalelser — heller ikke han billiger den Kurs, Kommunalforeningen har taget, og har med Harme set paa det Arbejde, der er udført i radikal Retning. Taleren har fornylig indmeldt sig i Kommunalforeningen for at kunne give sin Skærv til at modarbejde den Maade, hvorpaa Foreningens Ledelse arbejder.

V. E. Nielsen sluttede sig til Hj. Andersen. — Valggruppen, der ikke selv opstillede nogen Formandskandidat, men blot ønskede at demonstrere sin Opposition mod Ledelsen, overgav Dirigenten et saalydende Dokument:

> Underskrevne Medlemmer begærer herved skriftlig Afstemning m. H. t. Valget af Formanden.
>
> Den 28. Marts 1911.
>
> O. Schierff. L. P. V. Elper. Collerup-Jørgensen. Thor Sick-Petersen. Lund. Carl Birch. Ulrich. O. Funck. Lindbæk. V. E. Nielsen.

Krøyer udbad sig en saglig Motivering for dette usædvanlige Skridt, *Kaarøe* raadede Forslagsstillerne til at frafalde Forslaget.

Elper mente, at »det er en Selvfølge, at de Medlemmer, der ikke sympatiserer med den radikale Retning indenfor Foreningen, maa have Lov til at give dette Udtryk — vi vil protestere mod denne Retning, og har ingen anden Maade at vise det paa end ved skriftlig Afstemning, hvor vi da stemmer *Nej!*«

Krause »vilde gerne spørge d'Herrer fra Valggruppen, hvilke Modsætningsforhold der har været mellem dem og os andre. Hvad er det, man er utilfreds med — lad os faa det at vide — hvilke ganske bestemte Tilfælde er man imod?« Han fik intet Svar siden.

Maskinmester *Gjesing* fandt Valggruppens Fremgangsmaade usømmelig og gamle *J. D. Sørensen* vilde dog »anbefale sine Meningsfæller i Valggruppen at frafalde skriftlig Afstemning, da man jo nu havde faaet sagt, hvad man vilde.«

Paa Dirigenten, Kontorchef *Koch's* Forespørgsel til Valggruppen: »Fastholder De Deres Forlangende?« faldt et kort og bestemt »Ja!« fra *Elper.*

Ved den skriftlige Afstemning valgtes *Krøyer* til Formand med 132 Stemmer. Der var afgivet 95 »Nej«-Stemmer, 19 Stemmesedler var blanke og 3 ugyldige.

Forud for Bestyrelsesvalget var der paa det forberedende Valgmøde gaaet Forhandlinger om en Fællesliste paa Grundlag af Styrkeforholdet i den afgaaende Bestyrelse, men Forhandlingerne var bristede, »Valggruppen« vilde ikke nøjes med »status quo«, den gjorde Krav paa fire Mandater. Nu havde man iført sig den fulde Krigsmaling. — De øvrige Grupper slog sig da sammen om en Liste, og paa Generalforsamlingen stod saa Kampen om følgende:

»Valggruppen«s Opraab fra 1912

Liste A.
(»Valggruppen«).

1. Rodemester *Lauridsen-Jensen.*
2. Værkmester *O. Schierff.*
3. Forvalter *E. Schultz.*
4. Forvalter *C. Birch.*
5. Rodemesterass. *K. V. Olsen.*

»Samlingspartiet«s Plakat i 1912

Liste B.

(»Samlingspartiet«).

1. Ekspeditionssekretær *R. Krause.*
2. Assistent *J. P. Kjærsgaard.*
3. Vejassistent *H. A. Borrild.*
4. Skriver *Ernst Fürstnow.*
5. Overassistent *M. Lollesgaard.*
6. Assistent *H. R. Holving.*
7. Fuldmægtig *Gunnar Clausen.*
8. Skriver Frk. *Olga Fjord.*

Afstemningens Resultat blev 98 Stemmer paa Liste A og 3 Kandidater valgt, 138 Stemmer paa Liste B og 5 Kandidater valgt.

Paa det første Bestyrelsesmøde derefter valgtes *Krause* til Næstformand og *Lollesgaard* til Sekretær.

— Næste Aar, d. 21. Marts 1912, var Generalforsamlingen besøgt af henved 400 Medlemmer, lokkede til ved en ihærdig Agitation. Assistentforeningen genopstillede *Krøyer* som Formand. Han valgtes — efter Dirigentens Skøn — med godt halvandet Hundrede Stemmer, ingen stemte imod. Krøyer takkede for Valget og udtalte, at »han var glad ved, at man ikke dennegang havde villet praktisere Nej-Afstemning. Ikke for sin egen, men for Foreningens Skyld kunde han have ønsket, at man i Aar havde staaet helt samlet.«

Forud for Bestyrelsesvalget var gaaet Forsøg paa at skabe Enighed om en Fællesliste, men som det forrige Aar ogsaa nu uden Resultat. Grupperne opstillede følgende Lister:

Liste A. (»Valggruppen«).	Liste B. (»Samlingspartiet«).
1. Rodemester *M. Lauridsen-Jensen.*	1. Eksp.sekr. *Rich. Krause.*
2. Værkmester *O. Schierff.*	2. Assistent *J. P. Kjærsgaard.*
3. Forvalter *E. Schultz.*	3. Skriver *Otto M. Knudsen.*
4. Assistent *A. Ulrich.*	4. Rodemesterass. *Georg Christensen.*
5. Forvalter *C. Birch.*	5. Assistent *H. Chr. Ridter.*
6. Eksp.sekr. *Viggo Hansen.*	6. Vejassistent *H. A. Borrild.*
7. Fuldmægtig *E. H. Hall.*	7. Fuldmægtig *M. Lollesgaard.*
8. Assistent *V. E. Nielsen.*	8. Skriver *J. J. J. Petersen.*

Vilh. Buhl, der i disse Aar var Samlingslistens Ordfører, lyser efter »Valggruppens« Maal og Principer for Oppositionen. »Det er vanskeligt at faa Øje paa, hvad Oppositionen egentlig vil. Det er vel ikke alene det, at de ældre vil have flere Repræsentanter. Lad os faa at vide, hvad det er for ganske positive Ting, man har at bebrejde os. — Fuldmægtig Sørensen fremdrog før nogle Artikler i »Absalon« — er der noget man skal tage sig af, er det da den Slags faglige Ting som Frk. Kirsten Hansens Anciennitetssag — og her er de ældres Repræsentanter i Bestyrelsen jo iøvrigt enige med os.«

Det er paa denne Generalforsamling, Skriver *Johs. Johansen* udslynger sit berømte: »S k r i v e r e ! s t e m p a a L i s t e B! Liste B's Folk vil gøre noget for os, dens Folk vil Handling, ikke tomme Ord — s t e m p a a l i s t e B!«

Der afgives 352 gyldige Stemmer, hvoraf Liste A faar 125 og 3 Mand valgt, Liste B 227 Stemmer og 5 Mand valgt. Styrkeforholdet er bevaret i Mandater, Liste A er fra 1911 gaaet 27 Stemmer, Liste B 89 frem.

Ved Repræsentantskabsvalget er der Kamp indenfor de fleste af Lønklasserne. Af 6te Lønklasses 8 Pladser besætter Valggruppen den ene med *Hjalmar Andersen.* I det samlede Repræsentantskab — 25 Mand — faar Valggruppen ialt 4 Pladser.

Krause genvælges af Bestyrelsen som Næstformand, *Lauridsen-Jensen* vælges til Sekretær.

— I Almindelighed indskrænkede Divergenserne mellem de to Retninger sig til Livtagene paa Generalforsamlingerne om — ja, det var svært dengang at faa fat paa, hvad der egentlig var dem imellem, og noget rigtig haandgribeligt var det da heller ikke. Det var sikkert kun en noget ubegrundet Frygt hos de ældre for at blive trængt til Side, parret med et vist »politisk« Moment. De ældres Lag bestod hovedsagelig af Folk med en konservativ Livsanskuelse, det var brave Folk af »den gamle Skole«; det var ikke helt tilfældigt, at Ass. Hjalmar Andersen, der dengang indtog en fremtrædende Position i »det unge Højre«, sluttede sig til »Valggruppen« og en Tid som en ny Stjerne funklede paa Oppositionens Himmel, for dog kort efter atter at forsvinde fra Kommunalforeningens Firmament. Paa den anden Side kan det ikke benægtes, at de fleste af de Mænd, som stod i forreste Linje i den »faglige Retnings« Rækker, af politisk Opfattelse virkelig tilhørte Partierne til venstre. Og det skal heller ikke nægtes, at disse Mænd i det faglige Arbejde udadtil ikke var bange for at nævne Tingene ved deres rette Navn. Det skal dog siges til de sidstes Ros, at det ikke var dem, der søgte at blande »politiske« Momenter ind i Debatten. De maatte tit nok høre fra den anden Side, at de var »radikale«, og alt hvad de foretog sig i Foreningen, alt hvad de rørte ved, blev »radikalt« og »socialistisk«. — Men, som alt sagt, Uoverenstemmelserne manifesterede sig som Regel kun i de aarlige Valgkampagner, hvor der jo skulde bruges Krudt. I Aarets Løb gik Arbejdet i Bestyrelsen i Fred og Fordagelighed mellem de to Fraktioners Repræsentanter. Her var sjældent eller aldrig Strid om Realiteter. Bestyrelsesmøderne holdtes i disse Aar i Forvalter *Schultz's* hyggelige Ungkarlehjem i Forvalterboligen i Alderdomshjemmet i Guldbergsgade. Det var en alt andet end krigerisk Tone, der herskede ved disse Møder, hvor Schultz gjorde alt, for at Kollegerne i Bestyrelsen, baade de ældre og de unge, skulde føle sig samhørige og som glade Gæster. Det blev ofte sent, inden man kom hjem i disse Tider. Naar Forhandlingerne var til Side, havde Schultz sørget for et veldækket Aftensbord i al Beskedenhed — »Leverpostejen« ved det Schultz'ske Bord var almindelig berømt — og efter dette samledes man i hans »egen« Stue, ved Cigaren og en Whisky og i Selskab med hans to »Børn«, et Par muntre og velopdragne Hunde; ak! det var dengang en Flaske Whisky kostede et Par Kroner. Det var ikke »Konservatisme« contra »Radikalisme«, der fandt Udtryk i disse hyggelige Timer i det lille Schultz'ske Snapsting. Det var et stort Savn for Bestyrelsen, da *E. Schultz,* den gode og vennesæle Kollega og Kammerat, den varme Talsmand for et fordrageligt Samarbejde, blev syg og altfor tidligt døde en Septemberdag i 1915.

— Paa den ord. Generalforsamling den 29. Marts 1913 angriber »Valggruppen«s Ordfører, *Hjalmar Andersen,* »Absalon«s Regnskab og *Buhls* Redaktørvirksomhed. Under Formandsvalget opfordrer han »Valggruppen«s

Medlemmer til ikke at deltage i Afstemningen. *Krøyer* genvælges med ca. 160 Stemmer, ingen stemmer imod. Debatten forud for Bestyrelsesvalget indeholder denne Gang et sagligt Moment; »Valggruppen« har i sit Opraab udtalt sig om Forhandlingsretten og hertil indtaget et Særstandpunkt, gaaende ud paa, at Mindretalsforeninger ogsaa skal have Forhandlingsret. *Krause* udtaler bl. a.:

»I de Aar, han havde haft den Ære at være Tillidsmand for sin Stand, havde han aldrig kunnet opdage, hvad der egentlig var Parterne imellem, men i Aar havde han i Liste A.s Opraab fundet et Punkt, som røbede en væsentlig Uoverensstemmelse, nemlig Bemærkningen om Forhandlingsretten. Nu havde denne Sag været til Forhandling ved Møder, Generalforsamlinger, Bestyrelses- og Repræsentantskabsmøder, men aldrig havde Taleren tidligere truffet den separatistiske Anskuelse, som »Valggruppen« nu sluttede sig til. Det var Talerens absolute Overbevisning, at Forhandlingsreglerne uden den af Staten og Fællesudvalgets Forslag opstillede Flertalsbetingelse var meningsløse. En modsat Ordning vilde kun føre til Splittelse og Opløsning.«

Hjalmar Andersen »kan ikke gaa med til, at Flertallet, alle de unge, skal have Magten.«

Ved Afstemningen over Bestyrelseslisterne

Liste A. (»Valggruppen«).	Liste B. (»Samlingspartiet«).
1. Kontorchef *J. T. Topsøe-Jensen.*	1. Eksp.sekr. *Rich. Krause.*
2. Rodemester *K. V. Olsen.*	2. Skriver *Otto Knudsen.*
3. Forvalter *E. E. Schultz.*	3. Assistent *H. Chr. Ridter.*
4. Rodemesterass. *C. H. Bjørklund.*	4. Vejassistent *H. A. Borrild.*
5. Skriver Frk. *S. M. M. Johansen.*	5. Assistent *Ferd. Nielsen.*
6. Eksp.sekr. *Viggo Hansen.*	6. Skriver *Johan Unger.*
7. Fuldmægtig *L. Jørgensen.*	7. Rodemester *Georg Christensen.*
8. Assistent *V. E. Nielsen.*	8. Fuldmægtig *M. Lollesgaard.*

faar Liste A 107 Stemmer og 3 Kandidater, Liste B 204 Stemmer og 5 Kandidater valgt, og Parterne gaar saaledes ind i den nye Bestyrelse i samme Styrkeforhold som i den tidligere. Ved Repræsentantskabsvalget opnaar Liste A 64 Stemmer og 8 Pladser, hvoraf de 2 af Assistentklassens 8, Liste B 140 Stemmer og 17 Pladser.

Den nyvalgte Bestyrelse genvalgte *Krause* som Næstformand og valgte Rodemester *K. V. Olsen* som Sekretær. Denne sidste udførte i dette Aar et betydeligt Arbejde, som ikke mindst Forfatteren af nærværende Skrift har Grund til at paaskønne, idet han ordnede Foreningens Arkiv fra 1898—1914 paa en saa smuk og omhyggelig Maade, at Foreningen herfor stedse vil være ham megen Taknemlighed skyldig.

— Den ordinære Generalforsamling den 26. Marts 1914 mønstrede omtrent 400 Medlemmer, og Forhandlingerne optoges for en meget stor Del af et alvorligt Opgør mellem Tilhængerne af B-Listen og »Valggruppen af ældre Tjenestemænd«, i Anledning af, at denne Gruppe var gaaet direkte til Magistraten, udenom de i Kommunalforeningen trufne Beslutninger, med et Andragende om, at der ved Fastsættelsen af Forhandlingsreglerne maatte blive

givet Mindretal Særforhandlingsret. Hjalmar Andersen er nu ikke længere »Valggruppen«s Ordfører, hans Kandidatur til Repræsentantskabet tages tilbage af Gruppen; kort efter træder han ud af Foreningen; det er nu Rodemester *Raage*, som skal forsvare »Valggruppen«s Skridt bagom Kommunalforeningens Ledelse. Han indleder med at sige, at »Valggruppen i Aar som i Fjor har vedtaget ikke at støtte Krøyers Valg. Dette betyder imidlertid ikke, at Gruppen ikke vil arbejde loyalt sammen med Formanden i Bestyrelsen.« Stillingen til Forhandlingsreglerne forklarer han som Nødværge, fordi Valggruppen ikke havde nogen Repræsentant i Fællesudvalget, og fordi Kommunalforeningens Flertal havde nedstemt Gruppens Krav. — Det er ikke blide Ord, der herefter fra Ledelsens Side falder til Hr. Raage. Efter en lang Debat genvælges *Krøyer* til Formand med ca. 175 Stemmer, ingen stemmer imod.

Kaarøe lægger ud i Diskussionen ved Bestyrelsesvalget. »Det er ikke Modsætningsforholdet mellem Lønklasserne, der skiller,« siger han, »det er Retningen. Det er Spørgsmaalet om de faglige eller de selskabelige Interesser skal være i Forgrunden. Liste A betyder faktisk en Fortsættelse af Kegleklubstraditionerne. Der er ingen Divergens mellem højere eller lavere Lønklasser og heller ikke mellem politiske Partier.«

Rodemester *Fich* tager paa Rodemesterforeningens Vegne officielt Afstand fra Valggruppen; tidligere er $^{9}/_{10}$ af Rodemestrenes Stemmer gaaet til denne, nu vil man ikke være med længere, men opstiller en selvstændig Liste.

Til Afstemningen forelaa saaledes tre Lister:

Liste A.
(»Valggruppen«).

1. Forvalter *E. Schultz.*
2. Fuldmægtig *A. Ulrich.*
3. Viceinspektør *C. Lassen.*
4. Skriver Frk. *S. M. M. Johansen.*
5. Rodemester *Raage.*
6. Inspektionsass. *S. Bügel.*
7. Kontorchef *J. Topsøe-Jensen.*
8. Assistent *V. E. Nielsen.*

Liste B.
(»Samlingspartiet«).

1. Eksp.sekr. *Rich. Krause.*
2. Skriver *Johs. Johansen.*
3. Assistent *F. Struer.*
4. Vejassistent *H. A. Borrild.*
5. Assistent *A. Schack-Hermansen.*
6. Skriver *A. Gade Svendsen.*
7. Skriver Frk. *Olga Fjord.*
8. Fuldmægtig *V. Buhl.*

Liste C.
(Rodemesterforeningen).

1. Rodemester *H. Bjerke.*
2. Rodemesterass. *A. Birch.*

Resultatet blev et tungt Nederlag for »Valggruppen«, der kun opnaaede 59 Stemmer og 1 Mand valgt mod tidligere 3. Liste B forøgede baade sit Stemmeantal og sine Mandater, idet den med 228 Stemmer fik 6 Mand valgt. Liste C tog den anden Plads fra »Valggruppen« og fik sat Bjerke ind i Bestyrelsen.

I Repræsentantskabet opnaaede Liste A 6 Pladser (mod 8 det foregaaende Aar), Liste B 16 (17 ifjor) og Liste C 3 Pladser.

Bestyrelsen vælger atter *Krause* til Næstformand, mens *Ferd. Struer*

bliver Sekretær. *Buhl* trækker sig samtidig tilbage som Redaktør af »Absalon«, og Bestyrelsen vælger Assistent *H. Chr. Ridter* til hans Efterfølger fra 1. April 1914.

— Med dette Valgresultat var »Valggruppen«s Saga ude. »Forhandlingsretten« var den første saglige Realitet, den prøvede sine Kræfter paa; men her forløftede den sig. Dens Adfærd i denne Sag, der ikke var helt loyal, blev fældende for den, og den formaaede ikke at rejse sig efter dette.

Generalforsamlingen den 24. Marts 1915 fik da ogsaa et overordentlig fredeligt Forløb — og det dertil svarende ringere Besøg. Der var ingen agiterende Tryksager forud, ingen »Nej«-Afstemning ved Formandsvalget, og kun én Liste ved Bestyrelsesvalget — en Fællesliste:

1. Rodemester *H. Bjerke.*
2. Vejassistent *H. Borrild.*
3. Assistent *Vilh. Frendrup.*
4. Skriver *Johs. Johansen.*
5. Assistent *Laur. Kaarøe.*
6. Kontorchef *O. Paulson.*
7. Forvalter *E. Schultz.*
8. Skriver *A. J. F.* (*Gade*) *Svendsen.*

der valgtes uden Afstemning. Den samme Fredens Aand herskede ved Repræsentantskabsvalget, ogsaa her ansaas samtlige opstillede Kandidater for valgt uden Afstemning.

Formanden *Lorenz Krøyer* havde efter fire Aars slidfuldt Arbejde ikke ønsket at lade sig genvælge. I Henhold til sit Løfte fra 1910 efterkom *Rich. Krause* nu en enstemmig, indtrængende Opfordring fra alle Sider om at modtage Valg som Formand. Han valgtes enstemmigt uden Modkandidat med 110 Stemmer.

I den nye Bestyrelse sad nu 3 Formænd for de ved Siden af Kommunalforeningen bestaaende Gruppeorganisationer, *Bjerke* for Rodemesterforeningen, *Borrild* for de tekniske Tjenestemænd i 5te vedtm. Lkl. og *Kaarøe* for »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere«. »Denne Omstændighed er et Skridt paa Vejen til den endelige Løsning af vore Foreningsforhold, Kommunalforeningen som Hovedforbund for de forskellige Grupper og Lønklasseforeninger,« skrev *Ridter* profeterende i Referatet af Generalforsamlingen.

Bestyrelsen valgte Kontorchef *O. Paulson* til Næstformand og Assistent *Vilh. Frendrup* til Sekretær. I Aarets Løb blev *Kaarøe* antaget som Foreningens Kasserer og udtraadte af Bestyrelsen, hans Stedfortræder, Assistent *Alfred Christensen,* Assistentforeningens Næstformand, valgtes paa en ekstraordinær Generalforsamling 28. Juli 1915. Forvalter *Schultz* afgik ved Døden den 4. September 1915 og efterfulgtes af Ekspeditionssekretær *J. Dam,* der valgtes paa en ekstraord. Generalforsamling den 18. September s. A.

— »Om den Fred, der herskede i Aar, skal betyde Indledningen af en ny Ære eller blot skal opfattes som en Vaabenstilstand under de urolige Be-

givenheder i Europa, der jo nok kan mane til Sammenhold, er vi ikke i Stand til at afgøre. Tiden vil vise det.« Saaledes endte *Ridter* Indledningen til sin Omtale af den ord. Generalforsamlings Forløb i »Absalon« for 1. April 1915.

Hans Skepsis var mere begrundet, end han selv vidste. Der skulde kun gaa faa Maaneder, før en Storm paany rejste sig i Foreningens Farvande. Men dennegang blæste Vinden fra en helt ny Kant.

I »Absalon« havde Assistent *Henning Koch* — efter Redaktør *Ridter's* Opfordring — skrevet nogle særdeles velskrevne, causerende Artikler, som vakte en ikke ringe Opmærksomhed. I en af disse havde Redaktionsudvalget fundet sig foranlediget til at stryge nogle Linjer, som det fandt uheldige. Forfatteren af nærværende Skrift begaar ikke noget Discretionsbrud ved nu at meddele, at denne »Censur« fandt Sted meget mod den daværende Redaktørs Ønske, men han maatte trods energiske Protester bøje sig for Udvalgets Flertal. Omtrent samtidig blev Bestyrelsen opfordret af et stort Antal Medlemmer til at indkalde en ekstraord. Generalforsamling — den 12. Maj 1915 — med Dagsorden: Dyrtidstillæg. Bestyrelsen havde ikke selv forinden dette Tidspunkt villet foretage noget Skridt for en Henvendelse til Kommunalbestyrelsen, men havde netop regnet med det Rygstød, som en saadan Opfordring fra Medlemmerne vilde betyde.

Disse to Forhold foranledigede Assistent *Axel Rosmer* — der et halvt Aar senere afgik ved Døden — til i »Absalon« at rette et voldsomt Angreb paa Bestyrelsen, som han beskyldte for »Træthed«. Hans Indlæg efterfulgtes af en skarp Polemik mellem Formanden, *Krause,* og *Rosmer.* I en senere Artikel gik Rosmer over til Angreb direkte paa Krause, og med den Motivering, at han ikke mente, at Krause kunde forene sin Stilling som Kommunalforeningens Formand med sit Mandat som Borgerrepræsentant — Krause var indtraadt i B. R. den 15. Januar 1914 som Medlem af den radikale Gruppe, medens han endnu var Næstformand i Foreningen — forlangte Rosmer, at Krause skulde nedlægge sit Mandat som Formand.

Krause, der ikke havde mødt nogen Betænkelighed af denne Art fra Medlemmernes Side, da disse valgte ham til Formand, vilde nu have Klarhed over, om Rosmer stod alene eller om han talte Meningsfæller blandt Medlemmerne, og stillede derfor øjeblikkelig sit Mandat til Raadighed. Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 28. Juli 1915, hvor Bølgerne gik højt, genvalgtes Krause med overvældende Majoritet.

Men herved var Stormen ikke faldet til Ro. Med Rosmer og Henning Koch som Redaktører udsendte den nye Opposition nu et Flyveskrift, »*Bladet*«, der udkom i fem Numre, inden det atter gik ind. Heri »faldt der Brænde ned« til de forskellige Personer i Foreningens Ledelse, navnlig maatte Krause, Krøyer, Kaarøe, Buhl og Ridter holde for, det var ikke Smaating de maatte høre. Den samme Generalforsamling, som genvalgte Krause, besluttede, at Stemmetallene ikke maatte offentliggøres. Denne Vedtagelse

trodsede »Bladet«, der meddelte Afstemningens Resultat i en Notits. Dette gav Anledning til, at *Johs. Johansen* stillede Forslag om Koch's Eksklusion af Foreningen. Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 18. September 1915 kom dette Forslag til Behandling. Repræsentantskabet havde ikke kunnet slutte sig til Johansens Forslag, som man ikke fandt lovhjemlet, men stillede Forslag om en Misbilligelse af Kochs Optræden. Det blev en overmaade livlig Generalforsamling, der, som atid naar der var Fest i Gaden indenfor Foreningen, kunde notere et stort Besøg. Der blev ikke sparet paa Krudtet fra nogen af Siderne, man var særdeles højt oppe, saa højt, at man midt under det hele maatte skifte Dirigent. Generalforsamlingen vedtog Kl. 12,35 Repræsentantskabet Misbilligelsesresolution med overvældende Majoritet.

Kort efter fik man andre Ting at tænke paa i Foreningen. En Besættelse af en Fuldmægtigstilling ved Almindeligt Hospital blev foretaget under saa opsigtsvækkende Former, at al Tvedragt i Foreningen forstummede, og Medlemmerne stod alle som een i fuld Enighed bag den valgte Ledelse. En varig indre Ro fulgte paa de stormende Optrin.

Tiden har bragt denne lille »Affære«, som den Koch-Rosmer'ske Opposition gav Anledning til, paa Afstand, og den Bitterhed, der fulgte i dens Kølvand er forlængst glemt og henvejret. Det kan vel siges nu, at de mange haarde Ord maatte debiteres Kontoen for Gemytternes Ophidselse. Og mon ikke man dengang, ogsaa fra »Regeringens« Side, tog lidt vel tungt paa Tingene, allerede i »Affæren«s spæde Udspring.

— Den paa Marts-Generalforsamlingen 1915 valgte Bestyrelse og Repræsentantskabet fik paa næste ord. Aarsmøde den 29. Marts 1916, Bemyndigelse til at fungere videre, indtil det i det forudgaaende Efteraar paabegyndte forfatningsmæssige Reorganisationsarbejde var afsluttet. Den 19. April 1916 satte Punktum for denne Periodes Valglov, og herefter bortfaldt Bestyrelsesvalget paa Kommunalforeningens Generalforsamlinger og skrinlagdes den Valgstemning, der ogsaa havde sine lyse og oplivende Sider.

VIRKSOMHEDEN. — *Selskabeligheden* stod som naturligt var noget i Baggrunden i denne Periode. De nye Love af 1909 havde imidlertid ikke ændret noget ved Paragrafferne om denne Del af Foreningens Virksomhed, og Bestyrelsen var derfor pligtig at overholde Paabudet om de to maanedlige Mødeaftener i Vinterhalvaaret. Tilslutningen hertil var stadig ringe og formindskedes yderligere som Aarene gik. Det var en lille meget snæver Klike af den gamle Tids Veteraner, som holdt ud og mødtes her til en stille L'Hombre. Paa den ord. Generalforsamling i 1910 opponerede et af Assistentforeningens Bestyrelsesmedlemmer, Ass. *H. Chr. Ridter,* mod Tilskudene til Sammenkomsterne: »Medlemmerne maa virkelig selv betale, hvad det kostede, naar de vilde more sig. Den langt overvejende Del af Medlemmerne

deltog jo ikke i Festerne, men kom alligevel gennem Tilskudet til at betale deres Part af Gildet uden at faa hverken vaadt eller tørt derfor. Han skulde rette en Henstilling til Bestyrelsen om at bringe Tilskudet til Fester betydeligt ned.« Det manglede saaledes ikke paa Opfordring til Bestyrelsen om at holde igen. Man søgte at bevare den gamle Tradition at holde en aarlig Stiftelsesfest et Sted ude ad Kysten eller i Omegnen. I 1910 var man i Hareskoven, hvor Værkmester *Schierff* med Frue var Æresgæster, idet man fra den nye Ledelses Side ønskede at takke Schierff for hans store energiske Arbejde gennem Aarene for Foreningens selskabelige Arrangementer. Den obligate Punschebolle manglede heller ikke ved denne Lejlighed. Festen var kun maadeligt besøgt. I 1911 gaar Turen til Bellevue Strandhotel, kun med 70 Deltagere. 1912 er man i Taarbæk. Der var lovet Lammesteg, men Lammene havde strejket og var blevet til Fiskefilet. »Fiskefilet er nu engang ikke Lammesteg« bemærkede filosofisk en gammel, trofast Stiftelsesfestdeltager. Det var Foreningens 14 Aars Fødselsdag, og den blev i Taler og Sang fejret som en Slags Konfirmationsfest. Assistent *Herman Jensen,* Vestre Gasværk (nu Revisor i den adm. Revision), var dengang Foreningens talentfulde Husdigter og havde skrevet en meget morsom Revue-Sang, hvoraf et enkelt Vers:

Har De hørt, Hr. Kaarøe sidste Uge
var i Cirkus med en Ven?
Har De hørt, at det bli'r sagt, at Vennen
ikke var Hr. Hjalmar Andersen?
Har De hørt, at der skal være Byer,
hvor man selv maa om, hvor man vil bo?
Har De hørt, at nu kan en Kasserer
li'saa stille gaa og blive to?

Den sidste Sætning hentydede til, at der var blevet givet Foreningens Kasserer en Medhjælper. Næstformanden, Ekspeditionssekretær *Richard Krause* var ved denne som ved lignende Sammenkomster en charmerende Ordstyrer, som ikke alene kunde holde sprudlende Festtaler, men tillige kunde synge en munter Sang for Selskabet. Det var ikke alene i det faglige, han havde sin Styrke. Deltagernes Antal var omkring 150.

Det blev indtil Dato Kommunalforeningens sidste Stiftelsesfest. Næste Aar, 1913, blæser Bestyrelsen en annonceret Fest paa Bellevue af. Dens Ræsonnement var, at den ikke fandt det forsvarligt at anvende 5—600 Kr. til en Sammenkomst, hvor kun et Hundrede af Foreningens ca. 850 Medlemmer kom tilstede. Man vilde ikke sætte Prisen pr. Deltager højere end de sædvanlige 2 Kr., da man derved paa Forhaand udelukkede de mindre velstillede Medlemmer. »Bestyrelsen har derfor ment at være i Overensstemmelse med Flertallet af Foreningens Medlemmer, naar den ræsonnerede som saa, at hellere maa man spare de Penge og gøre Understøttelsesfonden, der kan komme alle tilgode, saa stærk som mulig, at Bestyrelsen kan være noget mere rundhaandet overfor de Medlemmer og Enker efter Medlemmer, der sidder i Trang, end den i Øjeblikket ser sig i Stand til.« — (»Es ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie immer neu;« — det er ganske de samme Betragtninger, som nu, 10 Aar senere, har afblæst en Jubilæumsfest i større Stil).

Dagsordenen for den ord. Generalforsamling den 26. Marts 1914 indeholdt et Forslag fra Bestyrelsen om, at der i hvert af Aarene 1914 til 1918 incl. henlagdes et Beløb af 200 Kr. til Afholdelse af en 20-aarig Stiftelsesfest i 1918. Forslaget forkastedes med stor Majoritet og opfattedes som en Tilkendegivelse fra Medlemmerne, at de ikke ønskede disse Fester afholdt oftere. Et Forsøg paa i 1914 at starte en Stiftelsesdagstur til Møen maatte da ogsaa opgives, idet der kun tegnede sig 60 Medlemmer.

Til Vintersammenkomsterne med Aftenunderholdning og Dans var der derimod stigende Tilslutning, her mødte i hundredvis af Deltagere, en Bekræftelse af A. C. Øst's Udtalelser i gamle Dage om, at der kun kom nogen til Sammenkomsterne, naar der skulde danses.

I 1915 prøvede Bestyrelsen paa den ord. Generalforsamling den 24. Marts at faa ændret Lovreglerne i § 18, idet den ønskede de to maanedlige Møder om Vinteren indskrænket til eet. Mange af de smaa Møder »har kun været besøgt af 3—4 Medlemmer«. Generalforsamlingen var ikke beslutningsdygtig med Hensyn til Lovændringer, og Bestyrelsen tog da Forslaget tilbage. Først ved Reorganisationen af 1916 lykkedes det at naa til en lovmæssig Indskrænkning.

— Den ord. Generalforsamling den 21. Marts 1910 indeholdt et Forslag fra Assistenterne J. E. H. Bjerre, Alfred Christensen og H. Chr. Ridter om Nedsættelse af *Kontingentet* fra 75 til 50 Øre maanedlig. Forslagsstillernes Hensigt hermed var nærmest at opfordre Bestyrelsen til at formindske Udgifterne til det selskabelige, og efter at der var givet Løfte om et større Tilskud til »Absalon«, saaledes at Bladet kunde udvides og i noget højere Grad bringe fagligt Stof, tog de Forslaget tilbage. Næste Aars ord. Generalforsamling, den 28. Marts 1911, vedtager et Bestyrelsesforslag om Ændring af Lovenes § 3, hvorefter Indskudet ved Genindmeldelse bortfalder. I 1912 (21. Marts) er den ord. Generalforsamlings Dagsorden optaget af en Række Forslag til Anvendelse af Foreningens Midler. Bestyrelsen foreslaar henlagt 1000 Kr. til *Understøttelsesfonden,* et Tilskud til den betrængte *Sygekasse* paa 500 Kr. og en Bevilling paa 1000 Kr. til *Rejsestipendier* for Medlemmerne; fra 3 Medlemmer foreligger Forslag om Nedsættelse af et Udvalg paa 7 Medlemmer vedrørende Etableringen af et eventuelt *Boghold* indenfor Foreningen, og fra 17 Medlemmer ved Meterkontoret et Forslag om Nedsættelse af *Kontingentet* fra 75 til 50 Øre maanedlig. Paa samme Generalforsamling stillede Fuldmægtig J. D. Sørensen Forslag om Ændring af Lovenes § 2 b gaaende ud paa, at ogsaa ordinære Medlemmer kunde begære sig overført til passivt Medlemsforhold, saaledes at de bevarede deres Rettigheder i Syge- og Begravelseskassen. »Skønt det var drøjt for Taleren at være i Foreningen under den nuværende Retning, vilde han, da han kunde indse, at Forslaget ikke kunde blive vedtaget, tage det tilbage.« Sørensens Forslag knyttede sig til en Polemik, der var ført i »Absalon« mellem Kasserer *Joh. Jensen* og *Krøyer.*

Medens Henlæggelsen til Understøttelsesfonden straks vedtoges, besluttedes det at henvise de øvrige fremsatte Forslag til nærmere Overvejelse i Repræsentantskabet, der var hungrigt efter Arbejdsstof. Repræsentantskabet nedsatte et Udvalg, bestaaende af Fuldmægtig *Abkjær,* Ass. *Hjalmar Andersen,* Fuldmægtig *Behrend,* Fuldmægtig *Vilh. Buhl,* Skriver *V. E. Carlsson,* Assistenterne *Alfred Christensen, Svend Holm, Laur. Kaarøe, F. Nielsen (Struer),* Kontorchef *O. Paulson,* Skriver *L. Runøe* og Rodemesterass. *J. Zangenberg.* Dette Udvalgs Indstilling forelaa den 13. Marts 1913 og gik i store Træk ud paa at anbefale, at Generalforsamlingen 1) forkastede Forslaget om Kontingentnedsættelse, 2) forkastede Bevillingen af et Tilskud til Sygekassen, der maatte hvile i sig selv, 3) forkastede Bevillingen til Rejsestipendier udfra den Betragtning, at Uddelingen vilde blive et slet Pengelotteri, der kun kom en meget lille Brøkdel af Medlemmerne til Gode, og 4) vedtog at nedsætte et Udvalg til nærmere at udarbejde Planerne for et Boghold.

Generalforsamlingen den 29 Marts 1913 fulgte beredvilligt Indstillingens tre første Punkter og forkastede Forslagene. Til det fjerde Punkt havde et Mindretal (Behrend og Paulson) i Repræsentantskabsudvalget stillet Forslag om ogsaa at forkaste »Bogholdet«. Paa Generalforsamlingen blev dette Standpunkt stærkt støttet af Assistenterne *N. K. Christensen* og *Ridter* og fandt Medhold ved Afstemningen.

Det var paa den ord. Generalforsamling den 21. Marts 1910 blevet besluttet at udgive en *Personalfortegnelse.* En saadan udkom senere paa Aaret under Fuldmægtig *Abkjærs* Redaktion. Den blev ret hurtigt forældet, navnlig betød Kommunens Overtagelse af Sporvejene, at en Mængde ny tilkomne Tjenestemænd ikke stod i den. Paa den ord. Generalforsamling 29 Marts 1913 foreslog Bestyrelsen, at man udgav en ny Personalfortegnelse. Men Forsamlingen, der var kommet i Vane fra de ovennævnte Forslag med at forkaste, slog ogsaa dette Forslag ned og opfordrede Bestyrelsen til at udarbejde et Supplement til den gamle Fortegnelse. Da Bestyrelsen i Aarets Løb gik i Gang med et saadant, viste det sig hurtigt, at det vilde blive saa omfattende, at det alligevel bedst maatte kunne betale sig at udarbejde en helt ny Fortegnelse, og paa den ord. Generalforsamling den 26. Marts 1914 fik Bestyrelsen da sit Forslag om en ny Personalfortegnelse vedtaget. Fuldmægtig *M. Lollesgaard* paatog sig efter Bestyrelsens Opfordring Arbejdet, og Fortegnelsen udkom i December 1914. Der har desværre ikke siden været udgivet nogen ny Fortegnelse; den af 1914 er forlængst saa forældet, at den nu kun har historisk Interesse.

Raadhuskøkkenet blev ofte Foreningens Smertensbarn. Der kom hyppigt Klager fra Medlemmerne paa Raadhuset over Maden og Serveringen, ligesaa hyppigt efterfulgt af Protester fra andre Medlemsgrupper, der fandt alt i sin Orden, »de gustibus« — som bekendt — »non disputandum est«. Bestyrelsen havde — som tidligere meddelt — et vist Tilsyn med Restaurationen, baade med Priserne og Serveringen. I 1913 opsagde Restauratør

H. Thomsen sin Kontrakt til Ophør med Udgangen af Oktober Maaned. Allerede i 1900 havde Foreningen haft Mod paa selv at drive Restaurationen, men det blev jo ikke til noget. Nu mente man i Bestyrelsen, at der her bød sig en gunstig Lejlighed til at genoptage Spørgsmaalet. Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 27. September 1913 forelagde den et Forslag, der gik ud paa, at Foreningen søgte Magistratens Tilladelse til at overtage Driften for egen Regning. Det maa dog ikke have interesseret Foreningens Medlemmer stærkt, kun ca. 50 Medlemmer havde beæret Bestyrelsen — der havde gjort store Forarbejder — med deres Nærværelse paa Generalforsamlingen, og blandt disse var Interessen ogsaa yderst kølig. *Hjalmar Andersen* foreslog pure at forkaste Forslaget og *Johs. Johansen* sluttede sig »for en Gangs Skyld« til Andersens Standpunkt. Forslaget faldt med 25 Stemmer imod og 11 for. Magistraten antog fra 1. November 1913 Frk. *Alma Petersen* som Restauratør i Raadhuskøkkenet, og Forholdet fortsattes efter de gamle Regler.

Sygekassen, der aldrig fik den Tilslutning, som dens Fædre i 1898 havde tiltænkt den, kørte i disse Aar svært paa Pumperne. Ved Udgangen af 1913 havde den 249 Medlemmer, Foreningens Medlemstal var 842. Den havde efter sine Forhold ret store Udbetalinger, det var den gamle Medlemsbestand, Folk som jo stadig blev ældre, der tyngede. Den savnede Tilgang af unge Medlemmer, som kunde forudsættes i højere Grad at være ydende end nydende. Nogen Tilgang fik den dog paa Grund af den Begunstigelse, som den forrige Periodes Mænd havde skaffet den, og som bestod i Adgangen til at købe Billetter til halv Pris til Kommunehospitalets Badeanstalt. Det gjorde ikke dens Status bedre, at Generalforsamlingen i 1913 nægtede den et Tilskud fra Foreningens Kasse. Noget maatte der gøres. Paa den ord. Generalforsamling den 26. Marts 1914 forelaa der Forslag fra 3 Medlemmer (Assistenterne Alfred Christensen, Vilh. Frendrup og Laur. Kaarøe) om Nedsættelse af et Udvalg paa 5 Medlemmer til at undersøge Sygekassens Forhold og til eventuelt at fremkomme med Forslag om dens Reorganisation. Forslaget vedtoges og til Udvalgets Medlemmer valgtes Formanden *Lorenz Krøyer,* Assistenterne *Charles Andreasen* og *H. Chr. Ridter,* Skriver *Johs. Johansen* og Værkmester *O. Schierff.*

I Januar 1915 havde Udvalget sin Betænkning færdig; den betød en Skærpelse baade af Optagelsesreglerne og af Reglerne om Hjælp i Tilfælde, hvor objektive Tegn paa Sygdommens Tilstedeværelse manglede. For at lokke yngre Medlemmer til, satte den et lavere Kontingent for Medlemmer undere 30 Aar. Udvalget foreslog endelig, at Foreningen gav et Tilskud paa 500 Kr. engang for alle. Johs. Johansen, der havde været fraværende ved Betænkningens Afgivelse, afgav Særbetænkning og foreslog heri en særlig Klasse for Folk med kroniske Sygdomme. Flertallet fraraadede hans Forslag, der vilde være mere vidtrækkende, end Kassen kunde bære. Paa den ord. Generalforsamling den 24. Marts 1915 stod Diskussionen mellem Fler-

tallets Ordfører *Ridter* og *Johs. Johansen*. Udvalget var selv nogenlunde klar over, at dets Resultat var blevet noget negativt. Assistent *N. K. Christensen* gik stærkt imod baade Flertals- og Mindretalsindstillingen, og Enden paa Debatten blev, at Sagen gik tilbage til Udvalget, i hvilket *N. K. Christensen* indvalgtes i Stedet for *Krøyer*, der afgik som Formand paa samme Generalforsamling. Den næste Betænkning forelaa til Behandling paa den ord. Generalforsamling den 29. Marts 1916, den var enstemmig, og indeholdt et Forslag om en Forhøjelse af Kontingentet og dette med stigende Skala efter Alder ved Optagelsen, samt Forslag, om at der fra Foreningens Midler overførtes 500 Kr. til Sygekassen som en Art Driftskapital, og at Foreningen desuden dækkede det daværende Underskud. Dette Forslag vedtoges endeligt samtidig med den almindelige Ændring af Lovene ved Reorganisationen af 1916.

Kort efter Verdenskrigens Udbrud i 1914 startedes »Centralkomitéen af 1914 (Dronningens Indsamling)« for at skaffe Midler til at afbøde den ulykkelige Stilling, hvori Landets ubemidlede Befolkning blev stedt ved Arbejdsløshed, Militærindkaldelser og Prisernes pludselige og voldsomme Opskruning. For ogsaa at give Udtryk for de kommunale Tjenestemænds Offervilje i denne Situation, indkaldte Bestyrelsen den 19. September 1914 en ekstraordinær Generalforsamling og forelagde her et Forslag om at yde et *Bidrag* paa 2000 Kr. af Foreningens Midler *til »Centralkomitéen af 1914«*. Med en lille Opposition fra Valggruppemanden *V. E. Nielsen* (Dbmd.), der fandt Tanken smuk men mente, at Pengene burde blive i Kassen, og at man i Stedet kunde foretage en Indsamling blandt Medlemmerne — vedtoges Bestyrelsens Forslag enstemmigt.

I Begyndelsen af 1914 var der Undersøgelser og Forhandlinger i Gang om Muligheden for at starte en »Kommunale Tjenestemænds Brændselsindkøbsforening«. For flere Aar tilbage havde en saadan Tanke allerede været drøftet. Kommunalforeningen traadte nu ved et Par Repræsentanter i Forhandling med Lærernes og andre Organisationer, men Sagen strandede.

Efter Krigsudbrudet steg som bekendt Brændselspriserne straks til enorme Højder, Kommunen lukkede for Kokessalget og Grosserernes Beholdninger var meget smaa, Efterspørgslen meget stor og de kommende Tiders Udsigter meget mørke. Tanken om at skaffe b i l l i g t Brændsel maatte opgives, det gjaldt blot om at s k a f f e Brændsel og paa lempelige Betalingsvilkaar. Og her satte Bestyrelsen ind med et godt Stykke Arbejde. Det skyldtes i første Række *Johs. Johansen's* Iniativ og Energi, at Sagen kom i Gang og førtes igennem til stor Tilfredshed.

Paa den ekstraord. Generalforsamling den 18. September 1915 vedtoges enstemmigt følgende af Johansen paa Bestyrelsens Vegne stillede Forslag:

»Generalforsamlingen bevilger et Beløb af indtil 10,000 Kr. til *Indkøb af Brændsel* til Københavns Kommunalforenings Medlemmer i Henhold til den trykte Bekendtgørelse i »Absalon« for 9. September 1915.«

Der leveredes indtil 50 hl Kokes pr. Medlem, og Betalingen kunde erlægges ratevis; ca. 200 Medlemmer gjorde Brug af Tilbudet. Leverandør var »Arbejdernes Fællesorganisation«. Der indkøbtes 4256 hl Kokes og 460 Sk. Brænde. Driftskapitalen laantes i Revisionsbanken.

I Borgerrepræsentationens Møde den 28. Oktober s. A. tiltraadtes et Forslag, om at Kommunens Tjenestemænd og faste Arbejdere kunde købe Kokes paa Afbetaling fra Gasværkerne.

— Paa Falderebet af denne Periode fremsatte Bestyrelsen paa den ekstraord. Generalforsamling den 19. April 1916 et Forslag om Bemyndigelse for Bestyrelsen til Køb og Drift af en Ejendom til *Ferie- og Rekreationshjem.* Man havde en Ejendom i Liseleje og en i Holte paa Haanden til henholdsvis 30,000 og 25,000 Kr. Stemningen var ret lunken overfor Forslaget. Paa Forslag af *N. K. Christensen* udsattes Sagen til nærmere Overvejelse i den nye Hovedbestyrelse. Den var hermed kvalt i Fødselen og fik aldrig Liv. Ejendommen i Liseleje naaede senere en Pris af vistnok opmod 50,000 Kr. Der havde været en køn Skilling at tjene.

Johs. Johansen

Ved denne Periodes Begyndelse var *Medlemsantallet* 552, ved dens Slutning 1043. Denne Forøgelse med næsten 100 pCt. skyldtes vel i væsentlig Grad, at Foreningen nu som faglig Forening øvede en større Tiltrækning paa de vedtægtsm. Tjenestemænd end Tilfældet tidligere havde været under »Selskabeligheden«, men Forøgelsen skyldtes tillige en meget energisk Agitation fra Bestyrelsens og navnlig fra *Krøyer's* Side. I »Absalon«s 1ste Juli-Nummer 1910 sætter Bestyrelsen i en af *Abkjær* skrevet Artikel sit Maal: »Kommunalforeningen som Tusindsmandsforening«, et Maal det altsaa lykkedes at naa, inden Forspandet atter skiftedes. Man tager Agitationen i forskellige Tag. I. Oktober 1911 har man 790 Medlemmer, vi maa have 900, siger Bestyrelsen. Tallet stiger jævnt og er ved Udgangen af 1911: 823, 1912: 837, 1913: 842, 1914: 859, — i 1915 naas 955. Nr. 900, Assistent *P. G. A. Fals* portræteres i »Absalon««. »Vi gaar nu løs paa det næste Maal: 1000 Mands- Foreningen. Vort yderste Maal er ingen udenfor Kommunalforeningen,« skriver Redaktør Ridter i Teksten til Portrætet. Nr. 1000 indmelder sig 1. April 1916 og er Frk. *Ellen Jablonsky,* der samme Dag var ansat som Skriver. Frøkenens Billede figurerer naturligvis ogsaa agitatorisk i »Absalon«.

»Tallet 1000 er et godt Skridt paa Vejen mod det endelig Maal: I n g e n u d e n f o r F o r e n i n g e n, et Maal, som alle gode Kræfter maa forene sig om at indhente,« — er »Absalon«s Tekst til Begivenheden.

DET FAGLIGE ARBEJDE. — Det ligger udenfor dette Skrifts Opgave og Plads at gøre detailleret Rede for Behandlingen af de mange faglige Sager, som Bestyrelsen i dette Tidsrum fører frem til Administration og Kommunalbestyrelse. Kun en kortfattet Oversigt vil være nødvendig for at antyde, i hvilken Retning Arbejdet er gaaet, og hvilke Opgaver der har foreligget.

Den første store Sag, denne Periodes Mænd møder, er *Boligtvangen.* Paa den samme Generalforsamling, den 24. Marts 1909, hvor *Krause* vælges til Formand, foreslaar han og faar vedtaget saalydende Resolution:

> I Anledning af den til »Fællesudvalget angaaende Lønningssagen« rettede Henvendelse vedrørende Kommunalbestyrelsens Beslutning om Boligtvang udtaler Generalforsamlingen følgende:
>
> Bestyrelsen bemyndiges til — samtidig med at den overfor Magistraten og Borgerrepræsentationen udtrykker Foreningens Tak og Paaskønnelse af de vedtagne Lønforbedringer — at henstille til Kommunalbestyrelsen at tage »Forslaget om Tjenestemænds og Arbejderes Pligt til at bo paa Stadens Grund« op til ny Forhandling — og eventuelt ogsaa med Kommunalforeningen — under Hensyn til, at dette Spørgsmaal efter Forsamlingens Mening griber ind i mangfoldige private og intime Interesser, som ikke behøver at staa i Modstrid med de paagældendes Interesse og Arbejde i Kommunens Tjeneste, men kun angaar personlige, ikke tjenstlige Forhold.
>
> Forsamlingen tilføjer, at den ikke ønsker nogen Henvendelse fra Kommunalforeningen til Indenrigsministeriet om dette Spørgsmaal og gaar dermed over til Dagsordenen.

Den næste store Sag er *Forhandlingsretten.* Paa et Bestyrelsesmøde den 14. Maj 1910 besluttede Bestyrelsen »at sætte sig i Forbindelse med Kommunalt Arbejderforbund, Kommunelærerforeningen og Kommunelærerindeforeningen angaaende en Henvendelse til Kommunalbestyrelsen om Forhandlingsret for de kommunale Tjenestemænd i Lighed med, hvad der er indrømmet Statens Tjenestemænd.« Vi har heri den først udsaaede Sæd til det Samarbejde mellem Hovedorganisationerne, som siden til stor Gavn for samtlige kommunale Tjenestemænd har fundet Sted gennem Aarene. Af Hovedorganisationerne nedsattes der et Fællesudvalg, som udarbejdede et Forslag til en Henvendelse til Borgerrepræsentationen. Dette forelagdes paa en ekstraord. Generalforsamling den 29. December 1910, anbefalet af et Flertal af Repræsentantskabet. Et Mindretal med Kontorchef *J. S. Koch* som Ordfører foreslog Sagen udsat. Fuldmægtig *F. V. R. Jespersen* (nu Kontorchef i »Lønkontoret«) drog kraftigt til Felts mod Forslaget. Efter at Koch's Forslag og et af Jespersen hertil stillet Ændringsforslag — gaaende ud paa at stryge Forslagene om Indførelse af Voldgift og Indstillingsraad og iøvrigt udsætte Sagen foreløbig — var faldet, vedtoges med stor Majoritet følgende Udtalelse:

> »Generalforsamlingen billiger Bestyrelsens og Repræsentantskabets Arbejde i Sagen om Forhandlingsret.«

Disse to her indledede Sager kom til at beskæftige Foreningens Ledelse i en Aarrække. Som det vil vides, fandt de begge først deres endelige Løsning ved Lønreformen af 1919 og den sig hertil knyttende nye Personalved-

tægt. De afgiver et Bevis for, at fagligt Foreningsarbejde oftest maa anlægges paa langt Sigt.

Men vi vil følge Arbejdet kronologisk.

1909—10. — »Som rimeligt er, har Foreningen saa kort efter Lønreformen kun undtagelsesvis haft Anledning til Arbejde med Lønsager eller lignende,« siger Aarsberetningen. Resolutionen i *Boligtvangssagen* blev straks tilstillet Kommunalbestyrelsen, og der forhandledes i Aarets Løb med forskelige Medlemmer af denne. I Borgerrepræsentationens Møde den 13. December 1909 fik Sagen sin foreløbige Afgørelse i en i alt Fald noget mere moderat Form end oprindelig tænkt. Der foretages Henvendelser til Magistraten i en Sag om Fastsættelse af Maksimalforbrug af frit *Lys og Brændsel* for Tjenesteboligindehavere og i en Sag om Anciennitetsberegning for de *kvindelige Skrivere i Skattedirektoratet.* Paa en Henvendelse fra Foreningen i Forbindelse med Assistentforeningen beslutter Magistraten »som Regel at ville lade *opslaa Bekendtgørelse om saadanne Poster,* der antages at kunne besættes med Personer, som allerede er i Kommunens Tjeneste.

1910—11. — »Det nu snart forløbne Bestyrelsesaar har ikke været mærkeligt ved Opnaaelse af store ydre Resultater af Foreningens Virksomhed — — dette Aar, som vel snarest kendetegner sig ved nogen Ugunst i Konjunkturerne for vor Stand.« Andragender om fast Ansættelse, Oprykning i højere Lønklasser og forøget Anciennitet modsætter Kommunalbestyrelsen sig »under de forhaandenværende« Forhold. Bestyrelsen holder da saavidt muligt igen overfor saadanne Ønsker. Sagen om Anciennitetstillæg paa 200 Kr. til *Skattedirektoratets 18 kvindelige Skrivere* føres igennem med Held. En Sag vedr. Arkitekt *Westergaards* Ansættelsesforhold opnaar Borgerrepræsentationens Tilslutning. Magistraten havde forlangt, at Tjenestemænd, som søgte *Laan* i de forskellige Laanekasser, skulde redegøre for deres Forhold for deres Overordnede, inden Tilladelse til Afdragenes Indeholdelse i Lønnen kunde gives. Bestyrelsen har ikke Held med at søge denne Bestemmelse omstødt. Overfor »*Boligtvangen*« har der ikke vist sig nogen gunstig Lejlighed for Foreningens Optræden. Paa den ord. Generalforsamling den 21. Marts 1910 var der vedtaget en saalydende Opfordring:

> I Tilslutning til forrige Aars Generalforsamlingsbeslutning og som Udtryk for den Misstemning og Følelse af Usikkerhed, de af Kommunalbestyrelsen vedtagne Boligbestemmelser har vakt blandt de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd, opfordrer Generalforsamlingen Bestyrelsen til — ogsaa med Henblik paa den af Regeringen foreslaaede Ændring af det mellemkommunale Beskatningsspørgsmaal — at virke for, at Boligpligten i al Almindelighed opgives og navnlig bortfalder i Tilfælde af Avancement for de allerede ansatte Tjenestemænds Vedkommende.
>
> Generalforsamlingen tilføjer, at Vilkaarene for kommunale Tjenestemænd i det hele taget ikke bør forandres uden forudgaaende Forhandling — og gaar dermed over til Dagsordenen.

Bestyrelsen har Sagen i Erindring, men det mellemkommunale Skattespørgsmaal er endnu ikke løst.

Fællesudvalgets Forslag til *Forhandlingsregler* var blevet tilstillet Magi-

straten, der pure afviste to af Andragendets Punkter, Voldgift og Indstillingsraad, og ønskede at stille sig afventende for at høste Erfaringer fra Statens Omraade, hvorledes den af den radikale Regering Statstjenestemændene tilstaaede Forhandlingsret virkede i Praksis. Den i sin Tid meget omtalte Sag vedr. Kontorchef Elper og hans kvindelige Personale i Meterkontoret havde ikke Kommunalforeningens Medvirkning og tilhører saaledes alene Assistentforeningens Historie.

1911—12. — »Bestyrelsesaaret kan ligesom det foregaaende nærmest betragtes som et roligt Arbejdsaar.« Bestyrelsen har beskæftiget sig med *Feriesagen* og den 11. Maj indsendt et Andragende. I Belysningsvæsenet gøres et Forsøg med Gennemførelse af 3 Ugers Ferie for Assistenter og Skrivere uden Udgift for Kommunen. Man haaber herefter paa bedre Ferieregler. I dette Aar indledes den berømte Sag om Skriver ved Arbejdsanvisningen Frk. *Kirsten Hansen's Lønningsanciennitet.* Foreningens Forslag om Sagens Afgørelse ved Voldgift afslaas af Magistraten. I denne Sag udførte Formanden *Lorenz Krøyer* et meget dygtigt og betydeligt Arbejde. Ogsaa her forekommer første Gang den aarelange Kamp for *Avancementsforholdene for Belysningsvæsenets Skrivere.* Sammen med Assistentforeningen rettede Bestyrelsen Henvendelse til Magistrat og Borgerrepræsentation. Magistraten vedtog for sit Vedkommende ikke at fremme Sagen, mens B.-R.s Budgetudvalg udtalte, at det havde set med megen Sympati paa Andragendet, men alligevel nærede Betænkeligheder ved for Tiden at skride til en Forandring af de bestaaende Forhold. Der rettes en Henvendelse til Magistraten om *Besættelsen af nogle Stillinger ved Hospitalsvæsenet* — uden Held, der blev ansat et Par Akademikere udefra. *Forhandlingsretten* har hvilet i dette Aar. »Det forlyder, at Magistraten har beskæftiget sig med Spørgsmaalet, og at man snart kan vente en Løsning.« Ogsaa om *Boligtvangen* er der stille.

1912—13. — »Foreningens Betydning fremgaar af de mange Sager, der har været til Behandling i Aarets Løb, og som har givet Bestyrelsen rigeligt Arbejdsstof.« Bestyrelsen har nedsat særlige Udvalg i en Række Sager som f. Eks. Forhandlingsretten, Lys- og Brændsel til Tjenesteboliger, i Anledning af en eventuel Omordning af Belysningsvæsenets Administration (der nedsattes af Magistraten en Kommission, hvis Sekretær *Krøyer* blev), Omnormeringen af 20 Skriverstillinger ved Belysningsvæsenet, Pensionsforhold vedr. Skattedirektoratets Skrivere, Partiledernes Honorar, Forholdet mellem Begravelsesdirektøren og hans Assistenter og Skrivere (den bekendte *Svend Holm-Sag),* Dispensation fra Boligbestemmelserne for Rodemestrene, Kirsten Hansen-Sagen, en Sag om Huslejegodtgørelse til en Folkebibliotekar og en Anciennitetssag for en Tjenestemand under Sporvejene. Bestyrelsen har søgt juridisk Bistand hos Højesteretssagfører *Rée* i Sagen ang. Lys og Brændsel, der herefter er henlagt som haabløs, og i Kirsten Hansen's Sag, der stadig er under Behandling. *Feriesagen* har Magistraten stillet i Bero foreløbig. Foruden de alt nævnte beskæftiger Bestyrelsen sig med en Række andre Sager

som Nyansættelse af 1 Assistent og 1 Skriver i Meterkontoret, Oprettelse af 6 Stillinger under Stadsingeniøren, Besættelse af 7 Rodemestermedhjælperposter, Besættelsen af 5 ledige Skriverstillinger ved Belysningsvæsenet og Sporvejsgodtgørelse til en Klasse Tjenestemænd.

»Har Bestyrelsen saaledes kunnet glæde sig ved Medlemmernes Tillid og rigeligt Arbejdsstof, har den derimod i sit Arbejde med Magistraten lidt store Skuffelser, idet Sagerne Gang paa Gang er bleven afviste, og man egentlig kun som Resultat kan anføre, at der for den haardest trængende Stand, Belysningsvæsenets Skrivere, er givet fortrinsvis Adgang til Avancement i andre Etater, — og saa Udsigten til Forhandlingsreglerne, dette Lyspunkt i Mørket.«

1913—14. — »Det nu forløbne Bestyrelsesaar har udkrævet et ret betydeligt Arbejde af Bestyrelsesmedlemmerne. Sagernes Antal har ikke alene været stort, men der har været flere Sager, hvis Behandling har krævet Tid.« I dette Aar faldt Indvielsen af Belysningsvæsenets ny Administrationsbygning, samt Indvielsen af det ny Bispebjærg Hospital og Kommunehospitalets 50 Aars Jubilæum. Bestyrelsen var in pleno indbudt til Raadhusfesten den 19. September 1913 i Anledning af Jubilæet.

Aarets faglige Arbejde indlededes med et lille Resultat, idet Magistraten delvist bevilgede Rodemestrenes Andragende om at faa Vederlaget for at have Bolig og Kontor i deres Distrikt udbetalt først i Kvartalet og ikke som tidligere sidst i Kvartalet. Aaret afsluttedes ogsaa med et Resultat, idet *Feriesagen* fandt sin Afslutning ved Budgetbehandlingen for 1914—15. Tjenestemænd af Assistent- og Skriverklassen med over 10 Aaars Tjeneste faar 3 Ugers Ferie. Et Ferieregulativ er under Udarbejdelse. *Skriversagen* i Belysningsvæsenet, der her er 3 Aar gammel, lykkes det trods alle Anstrengelser ikke at bringe til Afslutning, nu er det den om Belysningsvæsenets Administrationsforhold nedsatte Kommission, der bruges som Paaskud til at slippe udenom den.

»Under denne Sags Behandling i Borgerrepræsentationen har Kommunenes store Administrationspersonale — — i særlig Grad følt Savnet af, at der ikke har siddet nogen vedtægtsmæssig lønnet Tjenestemand i Borgeraadet.« Den 5. Januar 1914 blev Ekspeditionssekretær *Rich. Krause* Medlem af Borgerrepræsentationen (den radikale Gruppe). »Det maa derfor hilses med Glæde, at en kommunal Embedsmand, Hr. Ekspeditionssekretær R. Krause, der ved sit mangeaarige Arbejde indenfor vore Organisationer (han var paa dette Tidspunkt Næstformand i Bestyrelsen) har erhvervet sig et omfattende Kendskab til vore Forhold, nu har faaet Sæde i Borgerrepræsentationen. Selv om Hr. Krause ikke er indvalgt i Forsamlingen specielt som Repræsentant for de vedtægtsmæssigt lønnede Tjenestemænd, kan man vente, at hans Virksomhed indenfor Borgerrepræsentationen vil bidrage til, at Borgerrepræsentanterne efterhaanden faar en bedre Forstaaelse af vor Stands Forhold.« — Det skal siges her, at selv om den Gruppe, Krause til-

hørte i B.-R., ved sit lille Medlemstal ikke formaaede at øve nogen større Indflydelse paa vore Forhold, lykkedes det dog Krause, oftest udenfor det officielle, ved Paavirkning af Kollegerne ogsaa i de andre Grupper, at gøre sin Stand mange Tjenester og mere Gavn, end Samtidens Medlemmer af Foreningen kunde vide. Han har Krav paa adskillig mere Paaskønnelse for sit Arbejde her, end Samtiden ydede ham. Det var bl. a. en Uretfærdighed at brejde ham, at han — paa Grund af sit Tjenestemandsforhold og i H. t. B.-R.s Forretningsorden — undlod at stemme, da et Forslag om »Boligtvangen«s Ophævelse kom til Behandling. Denne Sag havde ingen varmere Modstander end Krause. *Boligtvangssagens* Genoptagelse var foranlediget ved Andragender fra Organisationerne — ogsaa Kommunalforeningen — med den Motivering, at der var knap Tid paa Lejligheder i Byen. Sagen fik ikke Tilslutning, hverken i Magistraten eller B.-R., hvor dog nogle faa Stemmer faldt for dens Ophævelse, men Grunden begyndte at vakle under den. Magistratens Udkast til *Forhandlingsregler* af 13 Januar 1913 havde været til Behandling i Organisationerne, der havde udbedt sig mundtlig Forhandling. Denne fandt Sted Aaret efter, den 14. Januar 1914, men førte ikke til noget Resultat. »Det er for Øjeblikket vanskeligt at udtale sig om Udsigterne for en tilfredsstillende Løsning af denne vigtige Sag.« Af andre i Aaret behandlede Sager kan nævnes: en Pensionssag vedr. Skriver i Meterkontoret, Fru Østergaard — en Sag for Skriver, Frk. Bailum, hvem Elper havde stillet Afsked i Udsigt — en Sag vedr. Besættelsen af en Assistentstilling i Raadhusforvalterens Kontor — Andragende om Omnormering af 3 Skriverstillinger ved Arbejdsanvisningskontoret — samt Fr. *Kirsten Hansen's Sag*, der efter Magistratens Svar af 25. April 1913 paa Foreningens Skr. af 27. Marts s. A. om Sagens Afgørelse ved Domstolene, indtil videre blev stillet i Bero. Spørgsmaalet om Beregningen af Lønanciennitet for 4 tekniske Assistenter og den vanskelige Situation, hvori Belysningsvæsenets ca. 36 Ekstraskrivere befandt sig, var drøftet i Bestyrelsen.

1914—15. — »Bestyrelsesaaret har ligesom det forudgaaende Aar givet Bestyrelsen rigeligt Arbejdsstof. Arbejdet har som tidligere været delt mellem forskellige Udvalg og er for Bestyrelsens Vedkommende gaaet forholdsvis let og hurtigt fra Haanden. Det samme kan desværre ikke siges om Magistratens Behandling af de Sager, som Foreningen har fremsendt til den, skønt disse Sager har været velmotiverede og deres Løsning stærkt paakrævet. Det synes, som om der skal hengaa en kortere eller længere Aarrække, inden Magistraten indser Berettigelsen og Rimeligheden i de fra vor Side fremsatte Ønsker.«

Kirsten Hansen-Sagen havde endelig fundet en Slags Løsning, idet Magistraten paa Budgetforslaget for 1915—16 imødekom Foreningens Andragende om Omnormering af 3 Skriverstillinger ved Arbejdsanvisningen, hvorved Frk. Hansen opnaaede Assistentudnævnelse. Det var et Kompromis, der her var sluttet. *Skriversagen* var blevet henvist til det Udvalg af B.-R., som

beskæftigede sig med Belysningsvæsenets Forhold og man ventede nu en Løsning.

Verdenskrigen er brudt ud, og man mærker snart dens Indvirkninger. Der føres Forhandlinger med Magistraten om de til Sikringsstyrken indkaldte Tjenestemænds Vilkaar af forskellig Art.

Magistratens Udkast til *Ferieregulativ* modtages og behandles af Kommunalforeningen, der tilkalder de bestaaende Sær-Organisationer til Forhandling herom. Forinden Udfærdigelsen af det endelige Regulativ finder der mundtlig Forhandling Sted mellem Magistraten og Hovedorganisationerne. Uden noget egentligt Forhandlingsregulativ begynder »Forhandlingsretten« at udvikle sig gradvis i Praksis. Selve Sagen herom ligger nogenlunde stille. Den 6. Februar 1915 genoptager dog Hovedorganisationernes Fællesudvalg, der har holdt Pause p. Gr. af Arbejderforbundets Formand, Sprøjtefører *C. Pedersen's* langvarige Sygdom, sine Møder under Kommunelærer *J. P. Olsen's* Ledelse.

For Rodemesterassistenterne søges der om Ophævelse af deres Boligpligt i Distriktet. Budgetudvalget afslaar og henviser dem til at søge Dispensation, naar de ikke kan finde passende Bolig indenfor Distriktet. I Samarbejde med Assistentforeningen rettes der Henvendelser i en Række Sager, saaledes ved Belysningsvæsenet: Adgang til Incassatorstillingerne for Kontorpersonalet, Arbejdstiden for Ekstraskrivere, Omnormering af 1 Ass.-stilling til Fuldmægtigstilling, Opslag af 3 Fuldmægtigpladser, Anciennitetstillæg for 6 Skrivere og Indsigelse mod en Assistentudnævnelse udenfor sædvanlig Aldersorden. Sporvejsdirektøren tilskrives ang. en forestaaende Besættelse af nogle nyoprettede Assistent- og Skriverpladser. Med Hospitalsdirektøren konfereres om Besættelsen af en Assistentplads. I en Sag ang. Pension til Kontorchef *Rich. Møller's Enke* indhentes Højesteretssagfører *V. Kondrup's* Responsum. Fuldmægtig i Meterkontoret *Albert Jørgensen* var efter Kontorchef *Elper's* Indstilling blevet suspenderet med et Par Timers Varsel, fordi han ikke havde efterkommet en Ordre til at afbryde sin Ferie, da Krigen var udbrudt og Ferierne blev inddraget. Jørgensen var uskyldig, han havde ikke været hjemme, da Ordren kom, og indfandt sig straks Dagen efter. Uden at afvente hans egen Fremstilling var Elper øjeblikkelig gaaet videre med Sagen. Kommunalforeningen greb ligesaa øjeblikkeligt ind og fik hurtigt Elper's Disposioner omstødt. Jørgensen fik fuld Oprejsning. Belysningsdirektøren kunde bemyndiget af Magistraten meddele, at »man er villig til at imødekomme Foreningens Ønske om, at Hr. Jørgensen forflyttes til et andet Kontor under Belysningsvæsenet.«

1915—16. — »Det nu tilbagelagte Bestyrelsesaar, der maa siges at have staaet i de ekstraordinære Generalforsamlingers Tegn, idet der har været afholdt 4 saadanne, har, hvad Arbejdsstof angaar, ikke givet sine Forgængere noget efter, men i fuldeste Maal lagt Beslag paa Bestyrelsens Tid og Kræfter.«

I dette Aar begynder Kampen mod Dyrtiden og Lønningernes svigtende Købeevne, en Kamp, der — omend under andre Former, nu hvor det gaar den anden Vej — endnu i 1923 fortsættes.

Vi har foran omtalt den Generalforsamling, som i 1915 opfordrede Bestyrelsen til at rette en Henvendelse til Magistraten om et *Dyrtidstillæg*. Det lykkedes, efter at Magistratens første Tilbud om et Dyrtidstillæg — Statstjenestemændene havde nylig faaet — var blevet afvist, saavel af Kommunalforeningen som af de Organisationer, den i denne Sag havde søgt Samarbejde med, som uantageligt endog blot som Forhandlingsgrundlag, i September 1915 at opnaa et Dyrtidstillæg for gifte Tjenestemænd, som havde Børn under 15 Aar, og hvis Aarsløn ikke oversteg 2800 Kr. Tillægget beregnedes med Beløb pr. Barn — indtil 5 Børn — fra 30 til 50 Kr. efter Lønnens Størrelse en Gang for alle. Det fyldestgjorde dog langtfra de Forventninger, man med nogen Ret kunde nære.

Om *Forhandlingsreglerne* forelaa der i November Maaned en Skrivelse fra Magistraten med nyt Udkast. Repræsentantskabet behandlede det, men udtalte, at man ikke burde tiltræde det under Henvisning til, at der ikke deri var taget Hensyn til Fællesudvalgets Forslag om, at de forhandlingsberettigede Foreninger skulde tælle et Flertal af de Tjenestemænd, der kunde optages i Foreningen, og at Organisationerne ingen Ret havde til at tale med i Spørgsmaal om Ansættelse og Afskedigelse.

I den 5 Aar gamle Sag om *Belysningsvæsenets Skrivere* var det stadig ikke lykkedes at naa et Resultat. Der er anmodet om Forhandling med B.-R.s Udvalg. Et Andragende om Omnormering af 3 Assistenter ved Vandforsyningen fra 6a til 6b Lkl. var indsendt. Et Forsøg paa under Dyrtiden at komme de lavest lønnede til Hjælp ved under Sikringsstyrkens Formering at tillade betalt Ekstraarbejde i Kontorerne til det faste Personale, strandede efter mundtlig Forhandling »for Principets Skyld«. Der opnaaes nogen Forbedring med Hensyn til indkaldte Tjenestemænds Løn- og Ferieforhold. Der søges om Forhøjelse af Rodemestrenes Kontorholdsgodtgørelse fra 400 til 500 Kr. og om en Bevilling til Ekstrahjælp i Rodemesterdistrikterne i Anledning af Folketællingen. Det sidste imødekommes, Afgørelse for det førstes Vedkommende er ved Beretningens Afgivelse ikke truffet. Et Medlem, der var fyldt 35 Aar ved Ansættelsen i Kommunens Tjeneste, var blevet afskediget efter adskillige Aars Gerning som Følge af denne Omstændighed. Ved Forhandling med Magistraten blev Afskedigelsen annulleret.

Denne Foreningsperiodes faglige Arbejde blev afsluttet med en Sag, som vakte en ganske usædvanlig Opsigt langt udover den kommunale Verdens Grænser, nemlig *Besættelsen af en Fuldmægtigstilling ved Alm. Hospital.* Den begyndte — kort fortalt — med, at den daværende Borgmester for 3. Afdeling forsøgte at faa en ikke fuldmyndig Assistent med en meget kort Tjenestetid — han var den yngste i Afdelingen — konstitueret i Embedet. Da dette ved Henvendelse til Borgmesteren var konstateret, rettede Bestyrelsen

et stkriftligt Andragende til Overpræsidenten om at foranledige, at Stillingen i Henhold til Vedtægten af 1857 blev opslaaet ledig. Overpræsidenten mente sig herefter ikke berettiget til at udfærdige Konstitutionen, da den paagældende ikke var fuldmyndig. Dette kom man uden om ved at lade Assistenten søge Fuldmyndighedsbevilling, og han blev da konstitueret »indtil videre«.

»Foreningerne betragter ikke sit Arbejde i denne Affære som endt endnu. Vi skal foreløbig stille det bestemte Krav, at den omhandlede Stilling i en meget nær Fremtid opslaaes ledig,« udtalte Bestyrelsen herefter i »Absalon«, og i Skr. af 28. Oktober 1915 formulerede den sammen med Assistentforeningen dette Krav. En Række Artikler i »Absalon« beskæftiger sig med Sagen. Embedsmandsforeningen slutter sig ogsaa til Kravet om Opslag. Den 17. Novbr. kommer der Skrivelse fra Mag.s III. Afd. om, at nu vil Pladsen blive opslaaet, Opslaget kommer Dagen efter. »Hermed er den første Skanse i denne Sag indtaget,« skriver »Absalon«.

Der indkom 61 Ansøgninger, hvoraf 41 fra kommunale Tjenestemænd, blandt hvilke baade Distriktsforstandere og Fuldmægtige var repræsenterede. Sagen kom til Behandling to Gange i den samlede Magistrat, der efter første Forelæggelse ønskede nye Oplysninger. I Mødet den 3. Januar 1916 stemte et Flertal indenfor Magistraten for Udnævnelse af den konstituerede Fuldmægtig, der var yngre i Tjenesten end de ansøgende Embedsmænd og Afdelingens 4 Overassistenter og 53 Assistenter.

Kommunalforeningens Svar herpaa var Indkaldelsen af en ekstraordinær Generalforsamling den 22. Januar 1916. Sjælden eller aldrig har en saa enstemmig Forsamling talt i Kommunalforeningen, som ved denne Lejlighed. Forud drøftedes i »Absalon« Eksklusion af Borgmesteren, der fra sin Inspektørtid endnu var Medlem af Foreningen. En Embedsmand i II. Lønklasse foreslog Demonstrationsstrejke. Fra Frederiksberg Kommunalforening indløb en Skrivelse, hvori der udtaltes Samfølelse med de københavnske Tjenestemænd i deres Indignation. I Dagspressen var Sagen Genstand for livlig Omtale. Den talrigt besøgte Generalforsamling vedtog følgende af Repræsentantskabet stillede Resolution, den skarpeste Udtalelse Kommunalforeningen nogensinde har fremsat:

> Generalforsamlingen udtaler sin Harme over den Krænkelse, der er tilføjet Kommunalforeningen derved, at Magistraten — trods gentagne Henvendelser fra Foreningen — blandt 61 Ansøgere til Fuldmægtigembedet ved Almindelig Hospital har foretrukket en 24-aarig Ansøger — som, da Embedet blev ledigt, kun havde været Assistent i 5 Maaneder — fremfor 40 ældre Ansøgere i Kommunens Tjeneste.
>
> Generalforsamlingen opfatter efter alt foreliggende denne Embedsbesættelse som en uretfærdig Afgørelse og som et groft Udslag af et Protektionssystem, der maa virke demoraliserende paa Tjenestemændene og saaledes er i Modstrid med Kommunens velforstaaede Interesser.
>
> Generalforsamlingen ønsker dernæst saa skarpt som muligt at tage Afstand fra et af Foreningens Medlemmer, Borgmester Lehmann, der mod Kommunalforeningens Protest har gennemført den paagældendes Konstitution og endelige Udnævnelse, og opfordrer derfor dette Medlem til at udtræde af Kommunalforeningen.

Resolutionen vedtoges med alle Stemmer mod 3, der meddelte, at de ikke fandt den skarp nok. Den efterfulgtes af Borgmesterens Udmeldelse, og af Udmeldelser, dels fra de faa Medlemmer af Magistraten, der fra gammel Tid endnu stod som ekstraordinære Medlemmer af Foreningen, dels fra nogle ganske enkelte Embedsmænd.

»Absalon« skrev herom:

»Den første Følge af Resolutionen har været, at en Del af Magistratens Medlemmer har udmeldt sig af Kommunalforeningen. Som Foreningen gennem Aarene har udviklet sig til mere og mere at blive en faglig Sammenslutning, finder vi det ogsaa unaturligt, at Magistratens Medlemmer vedblivende er Medlemmer af Foreningen. Disse Udmeldelser vil da lette os Vedtagelsen af den Lovændring, der maa komme, og som tilsigter at ophæve Bestemmelsen om, at Magistratens Medlemmer kan optages i Kommunalforeningen.

— Vi maa søge at skabe os rene Linjer nu, hvis vi vil frem mod vore Maal, og de der ikke vil følge disse Linjer — ja, de maa gaa deres egne Veje, til de kommer paa bedre Tanker.«

FORFATNINGEN. — Ordlyden af Paragraffen om Repræsentantskabets Myndighed i Lovene af 1909 var følgende:

§ 12.

Til at bistaa Bestyrelsen ved Varetagelsen af alle Klassesager, som vedrører Foreningens Medlemmer, vælges et Repræsentantskab.

Som Klassesager betragtes navnlig Spørgsmaal om Løn, Anciennitet eller Pension, saafremt Spørgsmaalet angaar en eller flere Lønklasser eller andre større Medlemsgrupper paa andet Grundlag, men ikke Spørgsmaal vedrørende enkelte Personer, medmindre de er af væsentlig og principiel Natur.

Intet Andragende eller anden Henvendelse vedrørende saadanne Sager maa af Bestyrelsen rettes til vedkommende Myndigheder, forinden Repræsentantskabet er gjort bekendt med og har godkendt samme. Der tilkommer endvidere Repræsentantskabet Ret til af egen Drift at optage Sager af fornævnte Beskaffenhed til Behandling og at træffe Beslutning om deres Fremme. Vedtages det, at en saadan Sag ønskes fremmet, bliver Beslutningen herom at tilstille Bestyrelsen, som derefter afgør, hvorvidt den vil foretage videre i Sagen. Saavel Bestyrelsen som Repræsentantskabet kan i Tilfælde af, at der opstaar Uenighed mellem dem om, hvorvidt eller paa hvilken Maade en Sag bør fremmes, forlange Spørgsmaalet herom henvist til Afgørelse ved en Generalforsamling, der om fornødent kan indkaldes med 3 Dages Varsel.

Repræsentantskabet har som det fremgaar af det foregaaende Kapitel om »det faglige Arbejde« haft en Række større Sager til Behandling, det gælder saaledes bl. a. Boligtvangen, Forhandlingsreglerne, Ferieregulativet, Dyrtidstillæget og Sagen om Fuldmægtigstilingen ved Alm. Hospital, ligesom nogle Sager af indre foreningsmæssig Natur blev henvist til Repræsentant-

skabet, som f. Eks. Forslagene om Rejsestipendier, Boghold, Kontingentnedsættelse og Tilskud til Sygekassen.

Det blev aldrig nødvendigt at gøre Brug af den Ventil, som § 12's sidste Sætning indeholdt for Udløsningen af en eventuel Uenighed mellem Bestyrelsen og Repræsentantskabet. Forholdet mellem disse tvende Styrelsesled blev altid fredsælt. Repræsentantskabets Opgave var raadgivende, det skulde »bistaa« Bestyrelsen. Dets væsentligste Betydning var da ogsaa den, at det ved sin Sammensætning, alle Lønklasser (undtagen første) repræsenteret, kunde give Bestyrelsens Beslutninger et bredere Relief, dets Virksomhed blev sanktionerende.

I det foregaaende Kapitel er Rækken af de vigtigste Sager, som Kommunalforeningen arbejdede med i disse syv Aar, opnoteret. Æren for Arbejdet tilkommer dog ikke Kommunalforeningen alene, den maa deles med Gruppeforeningerne. Saadanne Sager som Boligtvangen, Forhandlingsretten, Kirsten Hansen-Sagen var rene Kommunalforeningsprodukter, hvorimod Skriversagen, Feriesagen og alle de mange personelle og lokale Sager først havde faaet deres grundige Behandling i Gruppeorganisationerne, og af disse var det naturligt Assistentforeningen, som var Arnestedet for de fleste, inden de kom til Kommunalforeningen og herfra blev fremsendt til de respektive Myndigheder. Adskillige Sager naaede aldrig udenfor Gruppeorganisationerne, det gjaldt saadanne, som disse selv ordnede med de enkelte Institutioners Administration.

I September 1909 havde Assistent *J. E. H. Bjerre* skrevet sin bekendte Artikel »Organisation« i »Absalon«. Efter en kort Omtale af de Begivenheder, som havde ført til Rekonstruktionen i samme Aar, opfordrer han de Grupper, som endnu ikke har dannet Klasseforeninger, til at gøre dette, »for derigennem blandt andet at sikre sig, at de faar de rette Repræsentanter valgt ind i Hovedforeningens Bestyrelse og Repræsentantskab, og ikke, som det ellers let vil kunne ske, en eller anden tilfældig tilstedeværende.« Om Grænsen mellem Hovedforeningens og Klasseforeningernes Arbejde siger han, at den synes ham klarest trukket, »naar Klasseforeningerne vedtog, at alle Henvendelser til Kommunalbestyrelsen fremtidig sker gennem Hovedforeningen (eventuelt selvfølgelig paa Klasseforeningens Initiativ), hvorimod alle Henvendelser til Chefer sker gennem Klasseforeningen. Denne Ensartethed i Fremgangsmaade vil sikkert fremme en god Forstaaelse mellem Tjenestemændenes Organisationer og Kommunalbestyrelsen; man vil bl. a. undgaa, at flere Foreningers Repræsentanter samtidig ulejliger om Sager af ensartet eller beslægtet Natur.«

For at give Læserne et fyldigt Begreb om Nødvendigheden af en Ordning af Organisationsvæsenet under fastere Rammer opremser Bjerre samtlige under Kommunen bestaaende Organisationer. Indenfor de vedtægtsmæssigt lønnede Tjenestemænds Rækker bestaar alene følgende Foreninger; Medlemstallet regnet pr. 1. April 1909:

Københavns Kommunalforening	562 Medlemmer.
Det kommunale Ingeniørforbund	93 Medlemmer.
Maskinmesterforeningens komm. Afd. . .	55 Medlemmer.
Foreningen af Kbhvns. Komm.s tekniske Tj.mænd i 5te Lønkl.	39 Medlemmer.
Rodemesterassistentforeningen	49 Medlemmer.
K. K. (Ass. & Skr. v. Belysningsvæs.) . .	200 Medlemmer.
K. M. K. (Ass. & Skr. udenf. Belysningsv.)	212 Medlemmer.
Den komm. Foren. af $^{4}/_{10}$ 07 (Kvartermestre o. l.)	14 Medlemmer.

(Rodemesterforeningen blev dannet senere paa Aaret).

Herefter følger Fortegnelsen over Læreres, Lærerinders, de budgetmæssigt lønnede Funktionærers og forskellige andre Organisationer. »Som det ses heraf, er der en ikke ringe Frodighed tilstede, og det er utvivlsomt godt, men der maa virkes henimod, at disse Foreninger arbejder ensartet og i Takt, saa at alle disse Hjul ikke — snarere end at gøre Gavn — skal gribe forstyrrende ind i hinanden, og jeg skal derfor tillade mig at opfordre Kommunalforeningens Bestyrelse til:

> *dels* gennem Forhandling med Medlemmernes Klasseforeninger at søge at faa disse til at arbejde parallelt — og i alle større Sager gennem Hovedforeningen,
> *dels* gennem Forhandling med Kommunelærer- og Kommunelærerindeforeningen, de to kommunale Arbejderforbund og Inkassatorforeningen at fremkalde en Ordning, hvorved der skabes Mulighed for en fælles Optræden af *alle* Københavns Kommunes Tjenestemænd i alle Sager, der vedrører *hele* Standen.

Der var et Storsyn, et frit Blik og en vid Horisont i disse Udtalelser. De kom da ogsaa Ord til andet til at danne Grundlaget for de følgende Tiders Udvikling.

Det første Skridt mod klarere Linier blev taget af de to Assistentforeninger, K. K. og K. M. K., der den 20. December 1909 blev sammensluttede i »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere«. Stødet til Sammenslutningen blev givet paa en Generalforsamling i »K. K.«, hvor *Bjørke, Alfred Christensen, Kaarøe* og *Ridter* stillede og fik vedtaget følgende Resolution:

> »Forsamlingen henstiller til Bestyrelsen at undersøge Muligheden af og de eventuelle Betingelser for en Sammenslutning mellem K. K. og K. M. K.«

Indenfor K. M. K. havde Sammenslutningstanken sine ivrigste Forkæmpere i *Bjerre, Buhl* og *Svend Holm.*

Det var naturligt, at det blev *Bjerre,* der, som den første Formand for den nye Sammenslutning, gjorde det næste Skridt paa Vejen. Mellem Assistentforeningen og Kommunalforeningen sluttedes nemlig det følgende Aar en saalydende

Overenskomst

mellem

Københavns Kommunalforening

og

Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere.

Spørgsmaal, som afgøres af Kommunalbestyrelsen, fremsendes gennem Kommunalforeningens Bestyrelse efter forudgaaende Forhandling i hvert enkelt Tilfælde mellem de to Foreninger.

Spørgsmaal, som afgøres af underordnede Myndigheder, forelægges disse gennem »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere«, med mindre denne ønsker Kommunalforeningens Medvirken.

Ved mundtlig Forhandling mellem Kommunalforeningens Bestyrelse og Myndighederne angaaende Spørgsmaal, der angaar Assistenter eller Skrivere, skal en af disses Repræsentanter i Bestyrelsen have Adgang til at være til Stede.

København, den 25. Juli 1910.

R. Krause. *J. E. H. Bjerre.*

Denne Overenskomst fik i Oktober 1911 et saalydende Supplement:

> Kollektive Sager vedrørende Assistenter og Skrivere behandles først i »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere« og fremsendes gennem Kommunalforeningen, saafremt de skal til Kommunalbestyrelsen.
>
> Sager vedrørende Enkeltmand behandles først i den Forening, til hvilken Andragende kommer, men skal under alle Omstændigheder tilstilles »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere« til Erklæring.

I Efteraaret 1909 samlede Redaktør *Vilh. Buhl* i »Absalon« en Enquête af Udtalelser fra de forskellige Formænd for Hovedorganisationerne og Klasseforeningerne, og fra alle Sider udtaltes Velvilje overfor det af *Bjerre* blæste Samlingssignal. Bjerre takker i en Artikel i »Absalon« for 1. Novbr. 1909 Bestyrelsen og Redaktøren for deres Interesse for hans Tanker. Han skriver bl. a. profeterende, at der maa gaas varsomt frem, »thi selv om jeg selvfølgelig ikke er blind for, at der ved Fremsyn hos de Mænd, der arbejder paa Sagen, meget vel nu med det samme kan fastslaas saadanne Rammer for Samarbejdet, h v o r t i l m a n a l l i g e v e l v i l n a a a d A a r e, og hvorved der selvfølgelig vil kunne undgaas et betydeligt Arbejde senere hen, saa maa man huske paa, at Kontortjenestemændene først i de aller seneste Aar er begyndt at faa Øjnene op for Organisationens Betydning, og for ikke at splitte, hvor man netop har til Hensigt at samle, bør det være et skyldigt Hensyn at gaa forsøgsvis frem.«

Det blev Opgaven for denne Periodes Mænd at arbejde paa Gennemførelsen af de Former, hvorunder et homogent Samarbejde kunde trives.

Paa kommunalt Arbejderforbunds Initiativ blev der den 16. November 1909 holdt et Møde, hvor Forbundets Formand, Sprøjtefører C. Pedersen, indledede en Diskussion over Emnet: »Faglig Organisation blandt kommunale Tjenestemænd, dens Formaal og Former.« Kommunalforeningens og K. K.s Bestyrelser, samt Redaktør *Buhl* og Ass. *Bjerre* var indbudt. Mødet gav Indtryk af den bedste Vilje til gensidig Forstaaelse, og Forsamlingen

udtalte sin varme Sympati for Tanken om en Samvirken mellem de kommunale Organisationer.

Som foran omtalt kom det første Fællesudvalg, nedsat af Hovedorganisationerne, i Stand i 1910 med »Forhandlingsretten« som Arbejdsstof.

I 1910-11 lykkedes det Kommunalforeningens Bestyrelse, foruden som omtalt med Assistentforeningen, at opnaa tilsvarende Overenskomster med følgende da bestaaende Særforeninger: »Foreningen af Rodemestre i København«, »Foreningen af Rodemesterassistenter i København« og »Foreningen af Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i V vedtm. Lønklasse«. Med »Københavns kommunale Ingeniørforbund« blev der foreløbig truffet den Ordning, at intet Andragende af dette maatte indsendes til Kommunalbestyrelsen, uden at Kommunalforeningen gjordes bekendt dermed.

Rodemestrenes og Rodemesterassistenternes Organisationer blev den 13. Marts 1913 sammensluttede i »Rodemesterforeningen«, som med Rodemester *H. Bjerke* som Formand fortsatte Overenskomstforholdet.

Ved disse Aftaler havde Kommunalforeningen opnaaet den intime, faglige Føling med den største og en Række mindre Grupper af de vedtægtsmæssigt lønnede Tjenestemænd, som var ønskelig for et planmæssigt Arbejde.

Men en vigtig Del af Foreningens Medlemsbestand, de administrative Embedsmænd, stod endnu uden nogen faglig Gruppedannelse, og dette Forhold følte s som et stærkt Savn i Arbejdet, baade i det løbende faglige Slid og i Bestræbelserne for at gøre Foreningen saa virkedygtig som muligt. »Valggruppen af ældre Tjenestemænd« kunde ifølge sin Opbygning — den var et Sammensurium af Elementer og Interesser — ikke anerkendes som optrædelsesberettiget udenfor Valgkampagnerne, og langt den største Del af Embedsmændene holdt sig ogsaa udenfor den.

Det hilstes derfor med største Glæde i alle organisationsinteresserede Krese, da »Foreningen Københavns Kommunes Embedsmænd« paa et konstituerende Møde den 27. Maj 1914 blev stiftet med Inspektør *C. Lütz-Höppermann* som Formand. Ganske vist forholdt denne Forening sig foreløbig afventende overfor et overenskomstmæssigt Samarbejde med Kommunalforeningen. Det var ganske naturligt, at denne nye Foreningsdannelse først vilde have Tid til at sunde sig og samle Medlemmer og Erfaringer. I Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg søgte den dog Samarbejde med Kommunalforeningen, men blev herfra henvist til først at optage Forhandlinger om en Overenskomst. Ved Affæren med Besættelsen af Fuldmægtigstillingen ved Alm. Hospital stillede Embedsmandsforeningen sig loyalt paa Kommunalforeningens Side.

— Mod Slutningen af 1915 blev Tiden moden til en nærmere Drøftelse af en fastere Organisationsform. Dyrtiden og dens Følgesvende satte tvingende sit »Tættere sammen!« op for Tjenestemændene.

I et Bestyrelsesmøde i Kommunalforeningen den 15. November 1915 indbringer Assistentforeningens fire Repræsentanter, *Alfred Christensen,*

Johs. Johansen, Vilh. Frendrup og *A. J. F. Gade Svendsen* paa denne Forenings Vegne følgende Forslag:

> Nedsættelse af et Udvalg til Undersøgelse af Spørgsmaalet om Kommunalforeningens Omdannelse til et Forbund af de under Foreningen staaende Organisationer.

Efter Tilslutning fra de øvrige i Bestyrelsen siddende Gruppeforeningsrepræsentanter, *Borrild* (Tekn. i V Lkl.) og *Bjerke* (Rodemesterforen.) foreslog *Krause* Indkaldelsen af et Fællesbestyrelsesmøde med de bestaaende Klasseforeningers Bestyrelser.

I »Absalon«s Nummer for 15. November 1915 trækker Redaktøren, Assistent *Ridter,* Linjerne op for »Kommunalforeningen som Centralforbund.« Han ser den mest formaalstjenligt dannet som et Forbund af følgende fire Fraktioner:

1. Foreningen af 1-4 vedtm. Lønklasser (Embedsklasserne).
2. Foreningen af tekniske Tjenestemænd i 1-4 vedtm. Lønklasser (Ingeniører o. l.)
3. Foreningen af 5-7 vedtm. Lønklasser (Assistentklasserne).
4. Foreningen af tekniske Tjenestemænd i 5-6 vedtm. Lønklasser (Vejass., Maskinmestre, Trafik- og Stationstjenestemænd, m. fl.).

»Denne Gruppering vilde efter min Formening skabe klare og rene Linjer. Imidlertid tør man vel næppe regne med saa megen Resignation, at en saadan Gruppering lader sig iværksætte, og vi maa derfor indtil videre operere med de bestaaende Organisationer.«

Han slutter saaledes: »Det er min Opfattelse, at Hovedvægten i det faglige Arbejde bør ligge i Gruppeorganisationerne, der skal have saa megen Selvstændighed som muligt, medens Centralforbundet bør være det samlende og afvejende Element, hvor Repræsentationen for Særinteresserne ikke ubetinget er Nummer eet, men Hensynet til de fælles Interesser er det overvejende, hvor Kontorchefen forstaar, at Assistenters og Skriveres Forhold ogsaa danner et Led i Grundlaget for hans Kaar, og hvor Skriveren indser, at Kontorchefens og Fuldmægtigens Kaar ikke er uden Interesse for ham og hans Klassefæller, i hvis Tornistre mangen fremtidig Marskalstav kan ligge. Hvor kort sagt Forstaaelsen af en Samhørighed, af en fælles Standsinteresse bør være herskende.«

I en af Ridter fremkaldt Enquête i de følgende Numre af Bladet giver Særforeningernes Formænd Sammenslutningstanken Tilslutning i Hovedsagen. Af Udtalelserne fremgaar det, at man mener at maatte holde sig til de bestaaende Grupper som Grundlaget.

Den 29. November 1915 finder det planlagte Fællesbestyrelsesmøde Sted. Her møder Bestyrelserne for Kommunalforeningen, Kommunalt Ingeniørforbund, Rodemesterforeningen, Embedsmandsforeningen, Foren, a.

tekn. Tjenestemænd i V Lønkl., Assistentforeningen og den nylig stiftede »Kommunal Maskinmesterforening«.

Det vedtoges at nedsætte et Fællesudvalg med to Repræsentanter for hver Forening.

Forinden havde Repræsentantskabet paa et Møde den 27. November vedtaget følgende Udtalelse:

> Kommunalforeningens Repræsentantskab anbefaler, at Arbejdet paa at reorganisere Kommunalforeningen tages op, og billiger, at Bestyrelsen har indkaldt et Fællesbestyrelsesmøde med samtlige bestaaende Organisationer.

Fællesudvalget kom til at bestaa af følgende Medlemmer: For Kommunalforeningen: Ekspeditionssekretær *Rich. Krause* og Kontorchef *O. Paulson* (valgt af Repr.skabet), for kommunalt Ingeniørforbund: Overdriftsbestyrer *C. Hentzen* og Afdelingsingeniør *Poul Sørensen*, for Embedsmandsforeningen: Inspektør *C. Lütz-Höppermann* og Fuldmægtig *A. Ulrich*, for Rodemesterforeningen: Rodemester *H. Bjerke* og Rodemesterassistent *A. Birch*, for Foren. af tekn. Tjenestemænd i V Lkl.: Vejassistent *H. A. Borrild* og Værkmester *E. G. Lyng*, for Assistentforeningen: Assistent *Laur. Kaarøe* og Rodemestermedhjælper *Johs. Johansen* og for Kommunal Maskinmesterforening: Maskinmestrene *A. V. Fix* og *J. M. Schmidt*.

Fællesudvalget holdt sit første Møde den 8. Januar 1916 og valgte *Krause* til Formand og *Borrild* til Sekretær. I et følgende Møde nedsattes et Underudvalg paa 5 Medlemmer til at gennemgaa de fremkomne Forslag og afgive Indstilling. Til Underudvalget valgtes *Krause, Borrild, Johs. Johansen, Poul Sørensen* og *Ulrich*. Under *Kaarøes* Sygdom i den sidste Tid af Udvalgets Arbejde indtraadte Ass. *H. Chr. Ridter* som Medlem af dette.

Det var saaledes anden Gang i Foreningens Historie, at det faldt i *Krauses* Lod at staa som Formand for et Reorganisationsudvalg. Takket være hans fortrinlige Egenskaber til at lede saadanne Forhandlinger og faa Modsætningerne til at mødes i Enighed, lykkedes det ogsaa denne Gang at naa til et for alle Parter tilfredsstillende Resultat.

Efter en første Behandling paa den ord. Generalforsamling den 29. Marts 1916 vedtoges Fællesudvalgets Forslag til Kommunalforeningens Reorganisation (se »Absalon« for 1. April 1916, Side 136) med nogle faa uvæsentlige Ændringer enstemmigt paa den ekstraordinære Generalforsamling den 19. April 1916.

Paa samme Generalforsamling afgik Bestyrelsen, og Formanden, *Rich. Krause*, trak sig efter syv Aars dygtigt og fortjenstfuldt Arbejde i Kommunalforeningen, dels som Formand, dels som Næstformand under *Krøyer's* energiske Formandsskab, tilbage fra Foreningsarbejdet, fulgt til Dørs af Forsamlingens enstemmige Bifald til den Tak, der ved Generalforsamlingens Slutning af et menigt Medlem, Vejassistent *Vald. Larsen*, bragtes ham fra Talerstolen.

H. Chr. Ridter.

Richard Krause
Formand 24/3 1909—31/12 1910 og 24/3 1915—8/5 1916
Næstformand 1911—15

Richard Krause.

Af

Viceskattedirektør *Vilh. Buhl.*

Det er forbavsende, saa hurtigt »Tingenes Logik« kan omforme Folks Anskuelser. Nu findes der vel ikke den Tjenestemand, som ikke anser det for en selvfølgelig Nødvendighed at staa som Medlem af en faglig Organisation. Og dog er det ikke mere end et godt Tiaar siden, man i Kommunalforeningen førte lidenskabelige Valgkampe om, hvorvidt Foreningen skulde være en faglig Sammenslutning eller ej. Men dengang var der heller næppe nogen, som tænkte sig i Aaret 1923 at se de samvirkende Præste-, Officers- og Professor-Organisationer træde frem som faglige Demonstranter mod Regering og Rigsdag.

Det var to Tidsperioders forskellige Opfattelse af de offentlig ansattes Stilling og Vilkaar udefter og indefter, der dengang brødes i Foreningen — et Symptom paa Overgangen fra Embedsmanden af den gamle Skole til den Tjenestemandstype, som vor Tid har skabt.

Det var naturligt, at det blev daværende Ekspeditionssekretær i Overpræsidiet *Richard Krause,* der ved Overtagelsen af Formandsstillingen i Kom-

munalforeningen fra 1. April 1909 i første Række kom til at markere den nye Kurs. Krause havde alle Betingelser for at gøre Fyldest som Formand under de givne Forhold. Hans Syn var friskt og fordomsfrit, hans Omdømme sundt med Sans for det reelle, han var fra anden Foreningsvirksomhed en slagfærdig Debattør og rutineret Festtaler; hans Fremtræden var repræsentativ og behagelig, han var i Besiddelse af megen Forhandlingsdygtighed, uden dog at savne Fasthed, naar det gjaldt, han havde »de unges« Sympati og mange af »de ældre« saa paa ham med Velvilje formedelst hans personlige Egenskaber; han indehavde en tilpas høj Embedsstilling og var Formand for det Lovudvalg indenfor Foreningen, der forberedte Overgangen til den nye Tingenes Tilstand. Han blev da ogsaa i Følge Generalforsamlingsreferatet valgt med »overvældende Majoritet« (Modkandidaten var den senere Borgmester, daværende Inspektør Lehmann), skønt »de unges« Liste til Bestyrelsesvalget ikke havde noget stort Forspring for »de ældres«.

Krause forstod paa en udmærket Maade at lede Foreningen ind i det nye Spor, og det vakte almindelig Beklagelse, at han med Udgangen af 1910 trak sig tilbage fra Formandsposten. Snart efter — fra April 1911 — gik han dog igen ind i Bestyrelsen som Næstformand, og som saadan fungerede han indtil 1. April 1915. Fra dette Tidspunkt overtog han igen Formandsstillingen, som han nu beklædte indtil 8. Maj 1916. I denne sidste Periode udfoldede han navnlig en betydningsfuld Virksomhed som Leder af Forhandlingerne i det Reorganisationsudvalg, som skabte de nuværende Rammer for Kommunalforeningen.

I det hele har Krause ydet en betydelig Indsats i Kommunalforeningens Liv i de Brydningsaar, der gik indtil Organisationsforholdene kom i fast Leje.

V. Buhl.

Lorenz T. Krøyer
Formand 28/3 1911—24/3 1915.

Lorenz Krøyer.

Af

Inspektør *H. Chr. Ridter.*

Femten Aar gammel begyndte *Lorenz T. Krøyer* den 4. September 1890 sin kommunale Løbebane som Ekstraskriver ved Belysningsvæsenet. Hans Vej paa Embedsstigen betegnes ved følgende Data: 1. Februar 1892 Skriver, 1. Februar 1897 Assistent, 1. April 1906 Fuldmægtig, 1. Januar 1914 Ekspeditionssekretær og 1. Juli 1917 Kontorchef, alle Trin indtaget indenfor Belysningsvæsenet, og snævrere sagt Gasværkernes Ingeniørkontor.

Han tjenstlige Dygtighed er ubestridt, ikke faa Opgaver har Institutionen i Aarenes Løb paalagt ham at løse, og han har med sin udviklede praktiske Sans og hurtige Haand løst disse Opgaver paa anerkendt fortrinlig Vis.

Sin faglige Interesse demonstrerede Krøyer allerede ved Kommunalforeningens Start den 29. Juni 1898, da han som Repræsentant for Medlemmerne i IV. Afdeling lod sig indvælge i Foreningens første Bestyrelse. Han er saaledes en Veteran i vor Forening. I vor Medlemsfortegnelse er han og

Joh. Jensen — pudsigt nok de to, som i hine Tider tog de største Livtag sammen — de eneste tilbage af denne første Regering. Krøyer var den første, som rejste faglige Spørgsmaal i Bestyrelsen, og var i det hele Pioneren for det faglige Arbejde i Kommunalforeningen. I 1901 var han Medlem af det Udvalg, som skrev Lovene for »K. K.«. Den 11. Marts 1905 valgtes han ind i »K. K.«s Bestyrelse, blev Næstformand og sad her til sin Udnævnelse til Fuldmægtig 1. April 1906. Der er foran i dette Skrift nærmere gjort Rede for de Grunde, der bevægede Krøyer til paa den ekstraordinære Generalforsamling den 15. April 1902 at nedlægge sit Mandat som Bestyrelsesmedlem i Kommunalforeningen. Det var det daværende Flertals ringe Lyst til at beskæftige sig med Standens faglige Interesser, som Krøyer mente bedre at kunne bekæmpe udenfor end indenfor Bestyrelsen.

I 1911 havde Foreningen atter Bud efter Krøyers Initiativ, da Krause efter 1½ Aars Formandsskab af private Grunde maatte bede sig fritaget for Hvervet. Man havde Brug for en rask Mand, der kunde fortsætte Arbejdet paa Foreningens faglige Opbygning efter den nylig i 1909 vedtagne Rekonstruktion. Og man kunde næppe have valgt nogen bedre Mand end Krøyer. Det var dog ikke med udelt Tilslutning, han første Gang blev valgt til Formand. Med et saa opsigtsvækkende Skridt som den berygtede »Nej-Afstemning« paa Generalforsamlingen den 28. Marts 1911 blev han modtaget af »de ældre«, med en af hans ikke altfor gode Venner, Kontorchef Elper, i Spidsen. Hovedargumentet mod ham var, at han var Socialdemokrat. Men efterhaanden som »de ældre«s Repræsentanter, der arbejdede sammen med ham i Bestyrelsen, her lærte baade hans samvittighedsfulde Arbejde og hans gennemførte Loyalitet at kende, svandt Modstanden mod ham, »Nej-Afstemningen« udeblev paa de senere Aarsmøder, og han kunde sluttelig glæde sig ved enstemmig Kaaring.

Som Formand gjorde Krøyer et stort og dygtigt Arbejde for sin Stand. Man behøver blot kaste et Blik paa Oversigten i det foregaaende Afsnit over de Sager, som beskæftigede Bestyrelsen i hans Formandstid, for at se hvilket betydeligt Arbejde, han har præsteret. Hans Indsigt i kommunale Forhold, hans personlige Dygtighed og Energi, hans Evne til at overskue og tilrettelægge Sagerne, kom Foreningen til stor Nytte. Han var en myndig Leder af Bestyrelsens Forhandlinger — den, der skriver disse Linjer om Krøyer, har nogle Gange i Bestyrelsen i hin Tid modtaget velvillige, men bestemte Vink fra ham om at holde inde med Skydningen, naar jeg i min ungdommelige Ubændighed kom længere ud i Debatten, end han fandt foreneligt med den ærede Forsamlings parlamentariske Værdighed; selvom jeg maaske i Øjeblikket knyttede Haanden i Lommen, formaaede saadanne smaa Dukkerter dog ikke at gøre noget Skaar i den Glæde, baade jeg og Kollegerne følte ved Samarbejdet med Krøyer. Vi vidste, at der altid stod en Mand bag Standpunkterne.

I 1914 vilde *Krøyer* gerne trække sig tilbage fra Formandsposten. Ar-

bejdet var af den Natur, at det nok skulde tage en Mands Kræfter og Tid fuldtud. Noget Privatliv var der ikke mange Stunder til, og selv en stærkt interesseret Organisationsmand kan undertiden længes efter et saadants Glæder. Paa kraftige Opfordringer indvilgede han dog i at fungere et Aar endnu. Men paa den ordinære Generalforsamling den 24. Marts 1915 var hans Beslutning om at gaa urokkelig, og han overlod derefter Styret til sin Forgænger i Embedet og daværende Næstformand, Krause.

Lorenz Krøyer har ved sin Indsats i Foreningslivet i disse arbejdsrige Brydningsaar sat sig et Minde, som Københavns Kommunalforening vil bevare i Taknemlighed, ikke alene ved denne Lejlighed, hvor han selv er Jubilar sammen med Foreningen, men ogsaa udover Nuet.

H. Chr. Ridter.

Omkring Reorganisationen.

Af

Kontorchef *O. Paulson.*

Nægtes kan det vel ikke, at Kommunalforeningens tidligere Forfatningsform med de livlige Generalforsamlinger, hvor Valg af Formand og Bestyrelse foregik, hvor det stod alle Foreningens Medlemmer frit for at tale med om faglige Spørgsmaal, og hvor de ved Afstemningen øvede direkte Indflydelse paa enhver Sags Afgørelse, frembød adskillig større Interesse for de menige Medlemmer end den nuværende Organisationsform, hvorefter deres Adgang til at influere paa Foreningens Anliggender er begrænset til at deltage i Drøftelser og Afstemninger, som foregaar indenfor de respektive Særforeninger, der hver for sig — paa en enkelt nær — er saa smaa, at de ikke paa egen Haand kan have nogen Udsigt til at faa deres Beslutninger vedtaget paa det afgørende Sted.

Adgangen til umiddelbar Deltagelse i Foreningsarbejdet maatte naturligvis i høj Grad fremme Medlemmernes Interesse for Foreningen og dens Anliggender, foruden at den jo gav opdukkende Ærgerrigheder en kærkommen Lejlighed til ved Udfoldelse af demosthenisk Veltalenhed at paavirke »Masserne« til Gunst for deres foreningspolitiske Aspirationer. Men de endeløse Diskussioner og Kampe paa Generalforsamlingerne havde paa den anden Side store Ulemper — de var ikke blot tidsspildende, men de forstyrrede ogsaa Arbejdsfreden og resulterede tidt i overraskende og mindre velovervejede Beslutninger.

Tanken om at ændre Organisationsformen maatte derfor ganske naturligt melde sig; den havde vistnok ulmet længe hos Lederne, men tog fast Form i Efteraaret 1915. Man mente, at en Lønreform var nær forestaaende og indsaa Nødvendigheden af under de kommende Forhandlinger med Kommunalbestyrelsen at staa samlet og at kunne optræde med den Styrke, som kun Enighed og Sammenhold kan give. — Erfaringen fra Lønreformen i 1909, da de forskellige Underorganisationer optraadte hver med sine Særkrav, der paa en uheldig Maade komplicerede Forhandlingerne, havde tydeligt vist Svagheden i den bestaaende Ordning. Der forelaa vel forskellige Overenskomster om et vist Samarbejde, men Forbindelsen var temmelig løs og kunde let briste. Men der var ogsaa andre Vanskeligheder; den aargamle Strid mellem de ældre og de yngre indenfor Foreningen havde saaledes ført til Stiftelsen af Foreningen Københavns Kommunes Embedsmænd, der i Virkeligheden var en Separatistforening uden noget Samarbejde med Kommunalforeningen. Det er ikke hermed tilsigtet at udtale nogen Kritik over de Mænd, der tog Initiativet til og gennemførte Oprettelsen af Embedsmandsforeningen; enhver Tid maa maales med sin Alen, siger et i disse Dage anvendt Slagord, hvilket i nærværende Tilfælde maa betyde, at de paagældende i de foreliggende Forhold kan have haft gode Grunde til at handle som sket. Et Faktum er det imidlertid, at der ved de højere Lønklassers eksklusive Sammenslutning var tilføjet Kommunalforeningen en Svækkelse.

Det lykkedes trods alt at vinde ogsaa Embedsmandsforeningen for Tanken om en almindelig Sammenslutning af de bestaaende Organisationer. Der blev nedsat et Fællesudvalg med Kommunalforeningens daværende Formand, R. Krause, som Formand, og det vil erindres, hvorledes det lykkedes denne udmærkede Organisator ved en af alle anerkendt Forhandlingsdygtighed at føre Udvalgets Arbejde til et heldigt Resultat. Det maa bemærkes, at den vedtagne Ordning, der fremtraadte som et Kompromis, tilvejebragt ved en paaskønnelsesværdig Forhandlingsvillighed hos de i Udvalgsarbejdet deltagende Repræsentanter for de interesserede Organisationer, ikke tilfredsstillede nogen helt, men dog af alle ansaas for at være et Skridt i den rigtige Retning. Dette fik et tydeligt Udtryk paa de Generalforsamlinger, hvor Udvalgets Forslag diskuteredes og tilsidst vedtoges. Den væsentligste Indvending, der fremkom, rettedes mod den Bestemmelse i Forslaget, som reducerede Fællesgeneralforsamlingens Myndighed til kun at omfatte Foreningens økonomiske Foranstaltninger, medens det faglige Tyngdepunkt kom til at ligge udelukkende i Særforeningernes Generalforsamlinger. Ikke uden Føje blev det ogsaa gjort gældende, at nogle af de tilsluttede Organisationer var for smaa til at optages som Særforeninger under Hovedorganisationen.

Den i Foraaret 1916 vedtagne Reorganisation betegner Begyndelsen af det 3die Afsnit i Kommunalforeningens Tilværelse. Trods de paapegede Mangler betød den utvivlsomt et betydeligt Fremskridt, idet den førte Foreningen ind paa et roligt Spor og skabte Betingelserne for en af indre Stridigheder uforstyrret Fordybelse i Arbejdet for Foreningens Formaal.

I den følgende Tid, der prægedes af den ved Verdenskrigen fremkaldte Nødstilstand, maatte Kommunalforeningen se sin væsentligste Opgave i at søge hidført en rimelig Forbedring af Medlemmernes Lønforhold. Den længselsfuldt ventede Lønreform var udskudt paa ubestemt Tid, og Bestræbelserne maatte derfor gaa ud paa at faa de tilstaaede Dyrtidstillæg forhøjet. I Forbindelse med de øvrige københavnske Tjenestemands-Organisationer førtes der i dette Øjemed hyppige Forhandlinger med Magistraten. Resultaterne var — som bekendt — smaa, indtil det endelig i Sommeren 1918 lykkedes at opnaa et midlertidigt Løntillæg efter rationelle Principper.

Jeg kan ikke slutte disse Linier uden at udtale min varmeste Anerkendelse af det store og fortjenstfulde Arbejde, som Kommunalforeningen har udført i de forløbne 25 Aar. Jeg føjer hertil mine bedste Ønsker for Foreningens fremtidige Virksomhed.

O. Paulson.

Københavns Kommunalforening

III.

19. April 1916—29. Juni 1923.

Foreningen som Forbund. —Paulson-Kaarøe.

Generalforsamlingen den 19. April 1916 betegner i Kommunalforeningens Historie det afgørende Vendepunkt, hvor Foreningen fra at være en Sammenslutning af Enere, med halvt selskabeligt Formaal, bliver et Forbund af faglige Særforeninger med Varetagelsen af Standens faglige Interesser som det egentlige Hovedformaal og det selskabelige skudt tilbage i sidste Plan, indskrænket til nogle ganske faa Vintersammenkomster.

Formaalet er udtrykt i Lovene af 1916 saaledes:

§ 1.

Formaalet er ved Sammenslutninger af de i disse Loves § 2 ommeldte Embeds- og Bestillingsmænd under Københavns Kommune:

1. at danne en Repræsentation til at varetage disses faglige Interesser, derunder særlig at søge Medlemmernes Løn- og Arbejdsvilkaar forbedrede samt at arbejde for retfærdige Avancementsforhold, eventuelt efter Forhandling med andre Organisationer af Tjenestemænd om fælles eller samtidig Optræden til Varetagelse af beslægtede Interesser,
2. ved Foretagender af økonomisk Natur at virke til Gavn for Medlemmerne, deres Hustruer og Efterladte,
3. samt ved Afholdelse af Møder og Sammenkomster at styrke det kollegiale Forhold.

Foreningen organiseres som en Sammenslutning af følgende ved Reorganisationen bestaaende faglige Særforeninger:

1. Foreningen af Københavns Kommunes Embedsmænd (I—IV vedtægtsmæssige Lønklasse med Undtagelse af de Medlemmer, som henhører under Københavns kommunale Ingeniørforbund og Rodemesterforeningen).
2. Københavns Kommunale Ingeniørforbund.
3. Rodemesterforeningen.

4. Foreningen »Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i V vedtm. Lønningsklasse«.
5. Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere (V—VII vedtægtsmæssige Lønklasse med Undtagelse af de Medlemmer, som henhører under Foren. af tekn. Tjenestemænd i V vedtm. Lønkl. og Rodemesterforeningen).

Hertil kom fra 7. August 1916 som ny Særforening:

6. Foreningen »Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i VIb vedtm. Lønningsklasse.«

Kommunalforeningens Anliggender varetages herefter af en Formand og en Hovedbestyrelse gennem et af denne nedsat Forretningsudvalg.

Formanden vælges af Hovedbestyrelsen ved almindelig Stemmeflerhed. Han maa ikke være Formand for eller Medlem af nogen Særforenings Bestyrelse.

Hovedbestyrelsens Medlemmer vælges paa Særforeningernes ordinære Generalforsamlinger, der afholdes hvert Aar senest i første Halvdel af Marts Maaned. Den bestaar foruden af Særforeningernes Formænd af Repræsentanter for de enkelte Foreninger i Forhold til deres Medlemstal, saaledes at hver Særforening foruden Formanden har en Repræsentant for hvert fulde Antal af 50 Medlemmer pr. afvigte 31. December, dog mindst een.

Endvidere vælger hver Særforenings Generalforsamling mindst 2 Suppleanter, som ved eventuel Sygdom eller Udtrædelse af Hovedbestyrelsen tiltræder samme.

Valgene, der sker efter Forholdstal, gælder for et Aar ad Gangen fra hvert Aars 1. April.

Umiddelbart efter hvert Aars Generalforsamlinger træder Hovedbestyrelsen sammen til et Møde, hvor *Forretningsudvalget* nedsættes. Dette bestaar af samtlige Formænd og en Repræsentant for hver Særforening udpeget af denne blandt Hovedbestyrelsens Medlemmer. Endvidere vælger Hovedbestyrelsen af Forretningsudvalgets Midte en Næstformand, der fungerer i Formandens Forfald, og en Sekretær. Forsaavidt ingen af Forretningsudvalgets Medlemmer ser sig i Stand til at overtage Sekretærforretningerne, kan Forretningsudvalget antage en lønnet Sekretær.

Generalforsamlingen i Kommunalforeningen har herefter helt skiftet Karakter. Den faglige Ballast ligger ude i Særforeningerne, her vælges Repræsentanterne til Ledelsen, og Generalforsamlingen i Forbundet har kun bevilgende Myndighed.

Særforeningerne er hver indenfor sit Omraade selvstændige og behandler alle faglige og tjenstlige Spørgsmaal, som alene vedrører vedkommende Forenings Medlemmer, dog skal alle Henvendelser til Kommunalbestyrelsen eller en af dennes Afdelinger passere Forretningsudvalget, ligesom dette i hvert enkelt Tilfælde underrettes om alle foretagne Henvendelser til andre kom-

munale Myndigheder samt iøvrigt om alle faglige Beslutninger, som Særforeningernes Bestyrelser hver for sit Vedkommende har truffet.

Enhver Sag, der har Betydning direkte eller indirekte for andre end vedkommende Særforenings Medlemmer, forelægges Forretningsudvalget, ligesom enhver af Særforeningernes Bestyrelser er berettiget til at søge Forretningsudvalget Medvirkning, naar dette maatte ønskes, og eventuelt forlange en Sag forelagt Hovedbestyrelsen.

Ingen Særforening kan behandle Sager, som efter deres Karakter rettelig henhører under andre Særforeninger.

Kan Forretningsudvalget ikke tiltræde en Beslutning eller Anmodning fra en Særforenings Bestyrelse, og Enighed ikke kan opnaas, forelægges Sagen for Hovedbestyrelsen. Kan Hovedbestyrelsen ikke give Særforeningen Medhold i det foreliggende Spørgsmaal, begrænser dette dog ikke Særforeningernes Handlefrihed udover, at Særforeningens Bestyrelse er forpligtet til at give Hovedbestyrelsen Adgang til at gøre vedkommende Medlemmer eller Myndigheder, som Sagen vedrører, bekendt med sin Stilling til Sagen.

Dette er i korte Træk Forfatningen af 1916.

— Den først valgte Hovedbestyrelse traadte sammen til sit første konstituerende Møde den 8. Maj 1916 Kl. 8 Aften i Havnebestyrelsens Mødesal paa Raadhuset. Dens første Handling var enstemmigt at vælge Næstformanden i den afgaaede Bestyrelse, Kontorchef i Overpræsidiet *O. Paulson* til Formand for Københavns Kommunalforening. Hovedbestyrelsen bestod iøvrigt af følgende 25 Medlemmer:

For Foreningen Københavns Kommunes Embedsmænd:

1. Formanden, Inspektør *C. Lütz-Höppermann,* Sundholm.
2. Kst. Kresinspektør *J. Herding.*
3. Ekspeditionssekretær *A. L. Holgersen,* Sporvejene.
4. Ekspeditionssekretær *Azur Levin,* Vej- og Kloakanlægene.
5. Fuldmægtig *A. Ulrich,* Gothersgades Elektricitetsværk.

For Københavns kommunale Ingeniørforbund.

1. Formanden, Afdelingsingeniør *Poul Sørensen,* Vandforsyningen.
2. Ingeniør *Poul Jensen,* Vej- og Kloakanlægene.
3. Ingeniør *S. L. Sørensen,* Stadsingeniøren, Afd. B.

For Rodemesterforeningen:

1. Formanden, Rodemester *H. Bjerke.*
2. Rodemester *H. P. Weygaard.*
3. Rodemestermedhjælper *Johs. Johansen.*

For Foreningen Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i V vedtm. Lønklasse:

1. Formanden, Vejassistent *H. A. Borrild,* Vej- og Kloakanlægene.
2. Maskinmester *N. Traberg,* Alm. Hospital.

Poul Jensen
Mdl.af For.udv.
Ing.forb.

H. Bjerke
Form. f.
Rodem.for.

Ch. Andreasen
Ass.for.

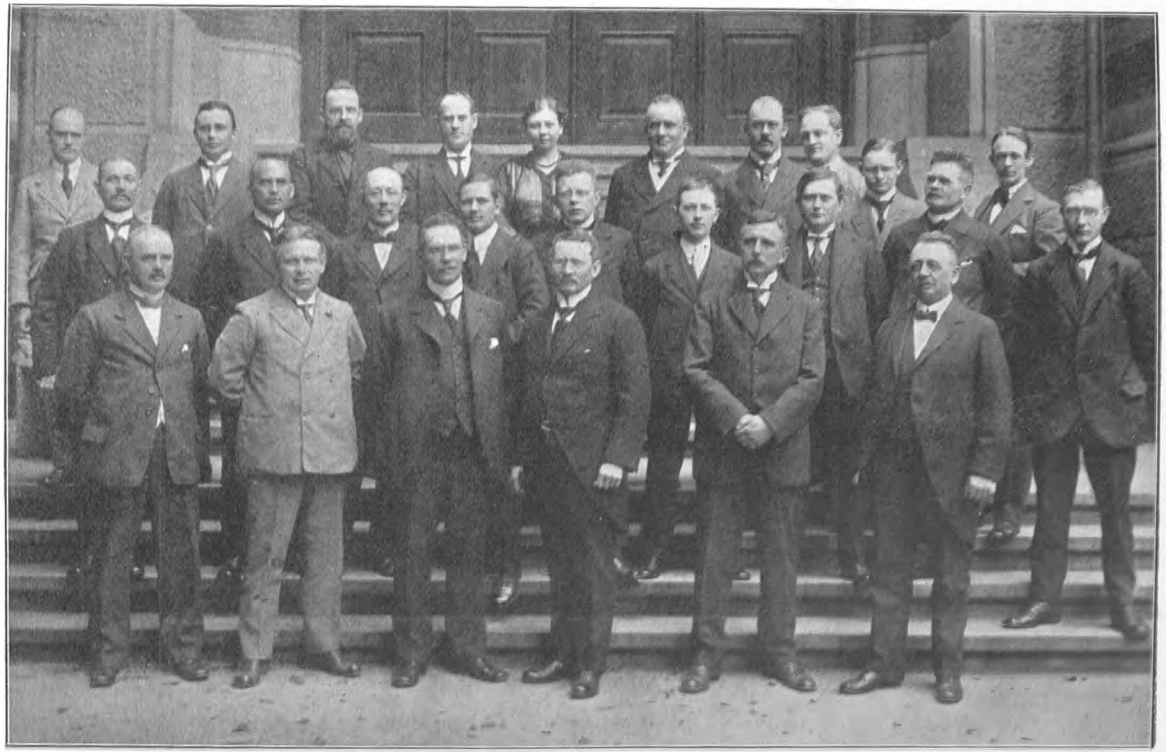

J. Herding
Emb.for.

S. L. Sørensen
Ing.forb., †

HOVEDBESTYRELSEN 1916

Bagerste Række fra venstre: *V. Christophersen*, Ass foren., *G. Rigbolt*, Ass.foren , *G. B. Weygaard*, Rodemesterforen., *A. J. F. Svendsen*, Ass.foren., *Jenny Ersley*, Ass foren., *R. Holving*, Ass foren , *Svend Bojers*, Ass.foren., *Jens Pangel*, Ass.foren., *H. Bredmose*, Ass.foren., *P. Carstensen*, Ass.foren. — Midterste Række fra venstre: *J. P. Christiansen*, Medl. af Forr.udv, (VI b), *A. Ulrich*, Emb.mds.foren., *A. Levin*, Emb.mds foren., *A. L. Holgersen*, Medl. af Forr udv., Emb.mds.foren., *V. Frendrup*, Sekretær, *E. Fürstnow*, Kasserer, *H. Chr. Ridter*, Redaktør, Medlem af Forr.udv., Ass.foren., *N. J. Traberg*, Medlem af Forr.udv., V Lkl., *Johs. Johansen*, Medlem af Forr.udv., Rodem foren. — Forreste Række fra venstre: *A. V. Fix*, Form. for Foren. tekn. VI b Lkl., *L. Kaarøe*, Form. for Ass.for., *C. Lütz-Høppermann*, Form. for Emb.mds.foren., *O. Paulson*, Form. for Kommunalforen., *Poul Sørensen*, Næstform., Form. for Ing.forb., *H. A. Borrild*, Form. for tek. V Lkl.

For Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere:

1. Formanden, Assistent *Laur.Kaarøe,* Elektricitetsv. Ingeniørkontor.
2. Assistent *Charles Andreasen,* Vestre Gasværk.
3. Skriver, Frk. *Jenny Erslev,* Skatteligningen.
4. Assistent *H. Chr. Ridter,* Kommunehospitalet.
5. Distriktsassistent *Svend Bojers,* Forsørgelsesvæsenet.
6. Skriver *G. Rigbolt,* Meterkontoret.
7. Assistent *R. Holving,* Vandforsyningen.
8. Assistent *Jens Pangel,* Centralarbejdsanvisningen.
9. Skriver *A. J. F. Gade Svendsen,* Sporvejene.
10. Assistent, cand. jur. *H. Bredmose,* Mag.s III. Afd. III. Sekr.
11. Assistent *V. Christophersen,* Gasværkernes Ingeniørkontor.
12. Skriver *P. Carstensen,* Belysningsvæsenets Kassererkontor.

Det af Hovedbestyrelsen nedsatte Forretningsudvalg — det første Forretningsudvalg — blev sammensat foruden Formanden af følgende af de respektive Særforeninger udpegede Repræsentanter:

Formanden, Kontorchef *O. Paulson.*

Embedsmandsforeningen: Formanden, Inspektør *C. Lütz-Höppermann.*
Ekspeditionssekretær *A. L. Holgersen.*

Ingeniørforbundet: Formanden, Afdelingsingeniør *Poul Sørensen.*
Ingeniør *Poul Jensen.*

Rodemesterforeningen: Formanden, Rodemester *H. Bjerke.*
Rodemestermedhjælper *Johs. Johansen.*

Foren. tekn. Tj.mænd i V Lkl.: Formanden, Vejassistent *H. A. Borrild.*
Maskinmester *N. Traberg.*

Assistentforeningen: Formanden, Assistent *Laur. Kaarøe.*
Assistent *H. Chr. Ridter* (Red. af »Absalon«).

Paa Embedsmandsforeningens ved *Ulrich* fremsatte Forslag valgtes Afdelingsingeniør ved Vandforsyningen *Poul Sørensen* (nu Direktør) enstemmigt til Næstformand. Da ingen af Forretningsudvalgets Medlemmer ønskede at paatage sig Sekretærhvervet, valgte Forretningsudvalget i et Møde samme Aften den hidtilværende Sekretær, Assistent i Mag. III Afd. III Sek., exam. jur. *Vilh. Frendrup* (nu Fuldmægtig) til Sekretær.

Den 7. August 1916 tiltraadtes Hovedbestyrelsen og Forretningsudvalget af Repræsentanterne for den nystiftede og i Kommunalforeningen optagne Særforening:

Foreningen Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i VIb vedtm. Lønningsklasse:

1. Formanden, Maskinmester *A. V. Fix,* Elektricitetsværkerne.
2. Trafikmester *J. P. Christiansen,* Sporvejene.

Hovedbestyrelsen talte herefter det første Aar med Formanden 28 Medlemmer og Forretningsudvalget 13 Medlemmer.

— Paa Hovedbestyrelsesmødet den 2. April 1917 genvalgtes enstemmigt Kontorchef *O. Paulson* til Formand og Afdelingsingeniør *Poul Sørensen* til Næstformand. I Forretningsudvalget skete kun den ene Ændring, at Rodemesterassistent *E. Friis* indtraadte i Stedet for Johs. Johansen. Friis udgik dog allerede 1. Juli s. A. ved sin Udnævnelse til Rodemester, og *Johs. Johansen* kom ind igen. Samme Dag udtraadte Repræsentanten for Assistentforeningen, *H. Chr. Ridter,* der var blevet udnævnt til Fuldmægtig; han efterfulgtes af Assistent *Jens Pangel* ved Centralarbejdsanvisningen. Rodemester *H. Bjerke* trækker sig, paa Grund af en Krise i Rodemesterforeningen tilbage den 3. September 1917, men kommer atter ind den 10. December s. A. efter at hans Forening er rekonstrueret. Mens han er ude, indtages hans Plads af Rodemester *Georg Christensen* som midlertidig Formand for Rodemesterforeningen. Samtidig med, at Georg Christensen den 10. Decbr. igen viger for Bjerke, forlader Johs. Johansen Forretningsudvalget, afløst af Rodemesterassistent *Gunnar Teglbjærg,* som Formand for den under Rodemesterforeningen nyoprettede Afd. B.

Poul Sørensen
Næstformand 1916—19

Om Medlemmerne i de skiftende Hovedbestyrelser henvises til den bag i dette Skrift indlagte Tabel 5.

Forretningsudvalget genvalgte *Frendrup* som Sekretær.

—Hovedbestyrelsesmødet den 2 .April 1918 genvalgte med samme Enstemmighed som tidligere Kontorchef *O. Paulson* og Afdelingsingeniør *Poul Sørensen* til henholdsvis Formand og Næstformand. Paulson havde dog paa et tidligere Tidspunkt meddelt Forretningsudvalget, at han ikke ønskede at modtage Genvalg; efter at nogle Forhandlinger med Kontorchef *Azur Levin* om dennes Kandidatur var endt resultatløse, indvilgede Paulson imidlertid i at lade sig genopstille for dette Aar.

I Forretningsudvalget var der foregaaet nogle Ændringer. Inspektør Lütz-Höppermann havde trukket sig tilbage fra Formandsposten i Embedsmandsforeningen, og *A. L. Holgersen* var blevet hans Efterfølger her. Som anden Repræsentant for denne Forening indtraadte nu Fuldmægtig *A. Ulrich.* Af Ingeniørforbundets Repræsentanter var *Poul Jensen* gaaet ud og Ingeniør *G. R. Christophersen,* Sporvejene, kommet istedet. Christophersen

trak sig tilbage den 9. December 1918 og afløstes af Afdelingsingeniør *J. Funck,* Vej- og Kloakanlægene. For Foreningen af tekniske Tj.mænd i V Lkl. var Maskinmester *A. P. Bouêt* kommet ind i Stedet for *Traberg*. Forretningsudvalget genvalgte *Frendrup* som Sekretær.

— Hovedbestyrelsesmødet den 2. April 1919 var stillet overfor at skulle vælge en ny Formand, da Kontorchef *Paulson* nu ikke vilde fravige sin Beslutning om at trække sig tilbage. Man stod lige foran det afgørende Slag i Lønreformkampagnen. Naturligt faldt da Øjnene paa den Mand, som i en lang Aarrække havde staaet som Formand for den største Særforening, Assistentforeningen, og som med sine ubestridelige Førerevner, sin Forhandlingsdygtighed og sine Kundskaber og Erfaringer, i den foreliggende Situation maatte anses for at være den, der bedst kunde føre Foreningen videre. Det var første Gang i Kommunalforeningens Historie, man ved Valget af Formand skulde gaa udenfor Embedsmændenes Kres, for første Gang var Talen om at sætte en Assistent i Foreningens øverste Tillidspost. Det tjener samtlige Særforeningers Ledelser til Ære, at de her kunde se bort fra alle Betænkeligheder og eventuelle Fordomme og kun saa paa det ene Formaal, at faa den rette Mand ved Roret. Hovedbestyrelsen valgte enstemmigt Assistent *Lauritz Kaarøe* til Formand for Københavns Kommunalforening.

Azur Levin
Næstformand 1919—20

Kaarøe bragte sin Forgænger Kontorchef *O. Paulson* en Tak ved dennes Afgang og udtalte bl. a.: »Kontorchef Paulson havde været Foreningens Formand i hele den Tid, hvori Foreningen havde bestaaet i sin nuværende Skikkelse efter Reorganisationen i 1916. Under dennes Førerskab var Organisationens Struktur fæstnet, og dens Form havde vist sig brugelig. Under Paulsons Ledelse var Foreningen ført endnu en Streg op imod det rent faglige. Paulson havde derfor den største Ære af Foreningens nuværende faglige Stilling og den Anseelse, Foreningen udadtil nyder.«

Forsamlingen sluttede sig til Formandens Udtalelser ved at rejse sig.

Forretningsudvalget var undergaaet nogle Personforandringer. *A. L. Holgersen* var som Formand for Enkeltmandsforeningen blevet efterfulgt af Kontorchef *Azur Levin.* For Foren. af tekn. Tj.mænd i V Lkl. var Værkmester *F. T. N. G. Læssing* indtraadt i Stedet for *Bouêt.* Ved *Kaarøe's* Valg til Kommunalforeningens Formand var Assistent ved Gasværkernes Ingeniørkontor *N. K. Christensen* rykket ind i hans Plads som Formand for Assistentforeningen, og endelig havde Baneassistent ved Sporvejene *P. Haase* afløst *Fix* som Formand for Teknikerne i VI b Lkl. *Fix* vedblev dog at have Sæde i Forretningsudvalget, idet Trafikmester *J. P. Christiansen* var udgaaet.

Afdelingsingeniør *Poul Sørensen* havde ikke ønsket at modtage Gen-

valg som Næstformand. I hans Sted valgtes enstemmigt Embedsmandsforeningens Formand, Kontorchef *Azur Levin*. Paa Forespørgsel, om nogen af Forretningsudvalgets Medlemmer ønskede at overtage Posten som ulønnet Sekretær, meldte *N. K .Christensen* sig. Han valgtes enstemmigt.

Den 13. August 1919 nedlagde *Bjerke* sit Mandat som Formand for Rodemesterforeningen. Rodemester *A. Birch* indtraadte i hans Plads. Den 9. Februar 1920 mødte Assistent *V. Christophersen* første Gang i Forretningsudvalget som Formand for Assistentforeningen, efter at *N. K. Christensen* var blevet udnævnt til Fuldmægtig ved Sporvejene. Christensen fortsatte herefter som lønnet Sekretær Aaret ud.

Tilbage i Forretningsudvalget foruden de nævnte sad endnu fra de foregaaende Aar Ekspeditionssekretær *A. Ulrich,* Afdelingsingeniørerne *Poul Sørensen* og *Funck,* Rodemesterassistent *G. Teglbjærg,* Vejassistent *Borrild* og Assistent *Jens Pangel.* I Redaktørposten sad Fuldmægtig *H. Chr. Ridter,* der uden Stemmeret deltog i Forretningsudvalgets Møder. Det var disse Mænd, som i de bevægede Dage i 1919 drog Læsset for Hjemhentelsen af den længselsfuldt ventede Lønreform.

Arbejdet i Foreningens Ledelse var omkring og efter Lønreformen steget i en overordentlig Grad. Det at være Formand for Foreningen og samtidig passe en Stilling som kommunalt ansat Tjenestemand var i denne Tid det samme som at prøve paa at forlige en Kat og en Hund, der ikke kan taale at se hinanden. Formanden maatte tidlig og silde møde til Konferencer og Forhandlinger om alle de Spørgsmaal, der rejste sig i Hobetal omkring Lønregulativet og den nye paragrafrige Personalvedtægt. Det var kun den mindste Tid af Dagen, han kunde afse til sit Arbejde i Kommunens Tjeneste, om han da overhovedet kunde møde til denne. Og dette Forhold var ikke helt værdigt for Foreningen.

Fra »Absalon«s Redaktør, Inventarieskriver *H. Chr. Ridter* forelaa der til Hovedbestyrelsen en Begæring om at blive fritaget for Hvervet som Redaktør fra 1ste April 1920.

Under disse Forhold foreslog Hovedbestyrelsen paa Foreningens ordinære Generalforsamling den 20. Marts 1920 en Række Lovændringer, tilsigtende at skabe lovhjemlet Basis for at lade Formanden træde ud af aktiv Tjeneste med Permission fra Kommunen og derefter lønne ham af Foreningens Midler som Formand, saaledes at han helt stod til Raadighed for Foreningsarbejdet. Samtidig foresloges Redaktionen af »Absalon« henlagt under Forretningsudvalget med Formanden som ansvarshavende Redaktør. En ekstraord. Generalforsamling den 30. s. M. stadfæstede Lovændringerne.

Paa Hovedbestyrelsesmødet den 4. April 1920 genvalgtes Overassistent *Laur. Kaarøe* enstemmigt til Formand, og det vedtoges i Henhold til de stedfundne Lovændringer at indgaa til Magistraten med et Andragende om Permission uden Løn indtil videre for Kaarøe. Samtidig vedtoges det at fastsætte hans Løn som Formand til den Løn, han til enhver Tid vilde have

oppebaaret i Kommunens Tjeneste plus et Beløb paa 1648 Kr. som Formandshonorar. Desuden vilde der være at indbetale 10 pCt. af hans normerede kommunale Løn til Kommunens Kasse for at bevare hans Pensionsret, ligesom han selv maatte indbetale de sædvanlige 2½ pCt.; Permissionen blev kort efter tilstaaet Formanden.

Af Forandringer i Forretningsudvalget kunde noteres: Kontorchef *Azur Levin* var blevet afløst af Ekspeditionssekretær *A. Ulrich* som Formand for Embedsmandsforeningen, som dennes anden Repræsentant indtraadte nu Inventarieskriver *H. Chr. Ridter*. Ingeniørforbundet mødte med to nye Folk, Ingeniør *G. R. Christophersen,* Sporvejene, som Formand og Ingeniør *Martin Udsen* fra Vandforsyningen. *Poul Sørensen* havde trukket sig tilbage efter fire Aars udmærket Arbejde i Forretningsudvalget, hvor han bl. a. under Kontorchef Paulsons Sygdom havde fungeret som Formand i længere Perioder, og hvor han havde forstaaet i ganske særlig Grad at gøre sig afholdt og æret af sine Kolleger paa Grund af sit retlinede Væsen, sin joviale Façon og sin gode Vilje til Forstaaelse af andres Forhold, som ofte kunde bringe Forhandlingen ud over et dødt Punkt. Uden Forklejnelse af hans fortrinlige Efterfølgere tør det siges, at han ved sin Udtræden efterlod et stort Savn i Forretningsudvalget. — For Rodemesterforeningen havde Rodemesterass. *Johs. Johansen* afløst *Teglbjærg,* og Rodemester *H. Bjerke* var atter blevet denne Forenings Formand i Stedet for *Birch.* Foreningen af tekn. Tjenestemænd i 7. Lkl. sendte sin nye Formand, Overgartner *K. Brandt Klixbüll* og Ledningsinspektør *H. P. C. Hansen* i Stedet for de udgaaede *Borrild* og *Læssing.* Vejinspektør *Borrild* havde hermed lagt sig til Hvile paa de Laurbær, han gennem et langt og trofast Arbejde havde tjent sig baade i Kommunalforeningen og sin Særforening. Han havde siddet i den gamle Bestyrelse for Kommunalforeningen fra 1910-12 og 1913-16 og var derefter gaaet over i Forretningsudvalget ved Reorganisationen og havde siddet her fra 1916-20. Ogsaa Borrilds hjælpsomme Elskværdighed og dygtige og interesserede Medarbejde blev savnet ved hans Udtræden. — I Stedet for Maskinmester *Fix* sad Maskinmester *J. M. Schmidt* en ganske kort Tid i Udvalget, han afløstes d. 17. Maj 1920 af tekn. Ass. *Otto Hansen* fra Elektricitetsværkerne som Repræsentant for Foren. af tekn. Tjenestemænd i 8. Lønkl. Det var en omtrent fuldstændig Fornyelse af Forretningsudvalget.

A. Ulrich
Næstformand 1920—23

Som Næstformand valgtes enstemmigt Embedsmandsforeningens nye Formand, Ekspeditionssekretær *A. Ulrich.* Da ingen af Forretningsudvalgets Medlemmer denne Gang vilde paatage sig Sekretærhvervet, valgtes enstemmigt Overassistent *Leon Petersen,* Belysningsvæsenet, til Sekretær.

Rodemestrene var et uroligt Folkefærd, de skiftede Repræsentanter noget ofte. Den 28. Juni 1920 udtraadte *Bjerke* for tredje Gang, hans Afløser som Rodemesterforeningens Formand blev samtidig Rodemester *R. Husum*. Den 16. November 1920 tager *Johs. Johansen* sin sidste Udgangstilladelse og efterfølges af Rodemesterassistent *W. R. V. A. Hindskov*.

Fra 15. April 1920 overtog Formanden, *Laur. Kaarøe* i Henhold til de ændrede Love Redaktørposten ved »Absalon«.

— I 1921 holdes Hovedbestyrelsesmødet den 31. Marts. Overassistent *Laur. Kaarøe* genvælges enstemmigt til Formand. Forretningsudvalget har denne Gang bevaret Kontinuiteten saa nogenlunde, dog er Ingeniør *G. R. Christophersen* afløst af Brandinspektør *Poul Vinding* som Formand for Ingeniørforbundet, fungerende Rodemester *E. Bruus* har afløst *Hindskov*, og Overassistent *R. Alstrup* i Mag. III Afd. III Sekr. har som Kommunal Assistentforenings Repræsentant indtaget *Jens Pangels* Sæde i Udvalget.

Ekspeditionssekretær *A. Ulrich* genvalgtes som Næstformand, og efter Opslag af Stillingen genvalgtes Fuldmægtig *Leon Petersen* i et senere Forretningsudvalgsmøde enstemmigt til Sekretær.

I Juni 1921 opløstes Rodemesterforeningen, idet af dens Medlemmer Rodemestrene overgik til Embedsmandsforeningen og Rodemesterassistenter og medhjælpere til Assistentforeningen. Efter særlig Overenskomst vedblev dog Rodemesterforeningens Repræsentanter i Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg at fungere Aaret ud.

— Den 1. April 1922 genvalgte Hovedbestyrelsen *Laur. Kaarøe* til Formand med Akklamation. Efter at Rodemesterforeningen er opløst, har Forretningsudvalget nu med Formanden kun 11 Medlemmer. De eneste Forandringer i Forretningsudvalget er iøvrigt et Skifte af Repræsentant for Teknikerne i 7. Lønklasse, idet *H. P. C. Hansen* er udgaaet og Værkmester ved Sporvejene *S. Andreasen* indtraadt, og at *E. Bruus* nu bliver Repræsentant for Assistentforeningen i Stedet for *Alstrup*.

Ekspeditionssekretær *A. Ulrich* genvalgtes enstemmigt til Næstformand og Fuldmægtig *Leon Petersen* til Sekretær.

— I Begyndelsen af Aaret 1923 opstod nogen Opposition blandt Medlemmerne i Belysningsvæsenet mod Formanden, Overassistent Kaarøe i Anledning af, at han havde modtaget en Konstitution som Fuldmægtig i Belysningsvæsenet ved en Lejlighed, hvor en Del andre Ansøgere — af omkring samme Aargang som Kaarøe — følte sig forbigaaede. Kaarøe havde, inden han søgte Pladsen, forespurgt Belysningsdirektøren, om han kunde regne med, at en ældre Ansøger vilde komme i Betragtning, da han i saa Fald vilde trække sin Ansøgning tilbage; da Direktøren erklærede, at det var sandsynligt, at man vilde gaa endda langt ned i Rækken, ogsaa under Kaarøe, fastholdt han Ansøgningen. Han modtog derefter Meddelelse om, at han vilde faa Stillingen, og efter at han havde faaet Bekræftelse for, at en yngre vilde blive konstitueret, saafremt han ikke modtog Udnævnelsen, lod han sig kon-

stituere og gik hermed tilbage i aktiv Tjeneste under Kommunen. Der blev fra forskellig Side ført en meget paagaaende Kampagne mod Kaarøe i denne Sag og stillet Forlangende om, at han skulde afgaa som Formand. Fra samtlige Særforeningers Bestyrelser blev der imidlertid rettet en indtrængende Henstilling til Kaarøe om ikke at lade disse Angreb indflyde paa sine Overvejelser om, hvorvidt han vilde modtage Genvalg som Formand, idet man ikke fra disse Bestyrelsers Side kunde erkende, at han i denne Sag havde noget som helst at bebrejde sig, og idet man foreløbig vilde accviescere ved, at han gik tilbage i Tjenesten igen, samtidig med at han røgtede Formandshvervet.

V. Christophersen
Næstformand fra 3/4 1923

— Paa Hovedbestyrelsesmødet den 3. April 1923 genvalgtes herefter Fuldmægtig *Laur. Kaarøe* enstemmigt og med stærkt Bifald til Formand for Københavns Kommunalforening.

I Forretningsudvalget for 1923 sidder nu foruden Formanden:

For Embedsmandsforeningen: Formanden, Ekspeditionssekretær *A. Ulrich.* Hospitalsinspektør *H. Chr. Ridter.*

For Ingeniørforbundet: Formanden, Brandinspektør *Poul Vinding.* Afdelingsingeniør *M. Udsen.*

For Foren. af tekn. Tj.m. i 7. Lkl.: Formanden, Overgartner *K. Brandt Klixbüll.* Værkmester *S. Andreasen.*

For Assistentforeningen: Formanden, Overassistent *V. Christophersen.* Rodemesterassistent *E. Bruus.*

For Foren. af tekn. Tj.m. i 8. Lkl.: Formanden, Baneassistent *P. Haase.* Tekn. Assistent *Otto Hansen.*

Efter at Formanden nu tilhørte Embedsmandsforeningens Medlemskres, valgtes Assistentforeningens Formand, Overass. *V. Christophersen* enstemmigt til Næstfmd. Fuldmægtig *Leon Petersen* genvalgtes enstemmigt til Sekretær.

Forretningsudvalget, hvis Forretningsorden i sin Tid blev udarbejdet af et Udvalg under Kontorchef *Paulsons* Ledelse, har altid kunnet glæde sig ved et godt og fordrageligt Samarbejde mellem Særforeningernes Repræsentanter, et Samarbejde, som har givet sig Udtryk i en Enighed i alle væsentlige Spørgsmaal. Hovedbestyrelsen, der ved sin Sammensætning, udgaaet af Forholdstalsvalg, er tænkt som en Slags Sikkerhedsventil for Flertallet, har aldrig i denne Forstand været brugt. Man har altid i Forretningsudvalget kunnet forhandle sig til rette uden at bruge Magtmidler af nogen Art overfor hinanden. For Hovedbestyrelsen har alle større og vigtigere Sager været forelagt til Afgørelse.

Hovedbestyrelsen har med Foreningens Vækst haft et stadigt stigende

Antal Repræsentanter. Fra et Antal, Formanden medregnet, af 28 i 1916 over 31 i 1917, 32 i 1918, 34 i 1919, 42 i 1920, 43 i 1921 og 44 i 1922 har den nu i Jubilæumsaaret 45 Medlemmer, hvoraf — foruden Formanden — 11 tilhører Embedsmandsforeningen, 3 Ingeniørforbundet, 24 Assistentforeningen og 2 og 4 Foreningerne af tekniske Tjenestemænd i henholdsvis 7. og 8. Lønklasse.

Leon Petersen
Sekretær fra 4/4 1920

K. M. Vester
Kasserer fra 1/6 1919

Medlemstallet har i dennne sidste syvaarige Periode været i en glædelig Stigning. Det tør siges, at Foreningen nu praktisk talt tæller alle de Tjenestemænd, der er optagelsesberettigede, som Medlemmer. Det er kun rene Undtagelser, naar en eller anden Tjenestemand, under et eller andet mere eller mindre plausibelt Paaskud, finder det foreneligt med god Kollegialitet at staa udenfor sine Standsfællers Sammenslutning. Det er Enere, som ikke betyder noget for Helheden; de skal være velkomne den Dag, de indser, at de kun har Fordel af at søge indenfor Rækkerne, og derfor indmelder sig. Foreløbig tilegner saadanne »Kolleger« sig Goderne, Foreningen tilkæmper sine Medlemmer, uden at svare den Skat til det lille Samfund, vi foreningsmæssigt udgør, som Kontingentet er.

H. A. Borrild
Revisor fra 1921

Da vi som nævnt praktisk talt er naaet op paa Maximum, vil Medlemstallet nu kunne svinge lidt frem og tilbage, afhængigt af Af- og Tilgang i Tjenestestillingerne. En Tilbagegang vil kunne tænkes som Følge af eventuelle Indskrænkninger i Administrationen.

H. Søborg-Nielsen
Revisor fra 1920

Ved Reorganisationen i 1916 havde Kommunalforeningen pr. 30. Juni 1916: 1043 Medlemmer, ved Reguleringen ved denne Lejlighed tilkom 300 nye Medlemmer, saaledes at Medlemstallet pr. 1. Juli 1916 blev 1343. Siden er det steget hurtigt og stærkt. Det er karakteristisk at se — jfr. Tabellen længere henne, Side 176 — at Lønreformerne i høj Grad paavirker Bevægelsen. Ved Lønreformen af 1919 fik Kommunalforeningen saaledes en

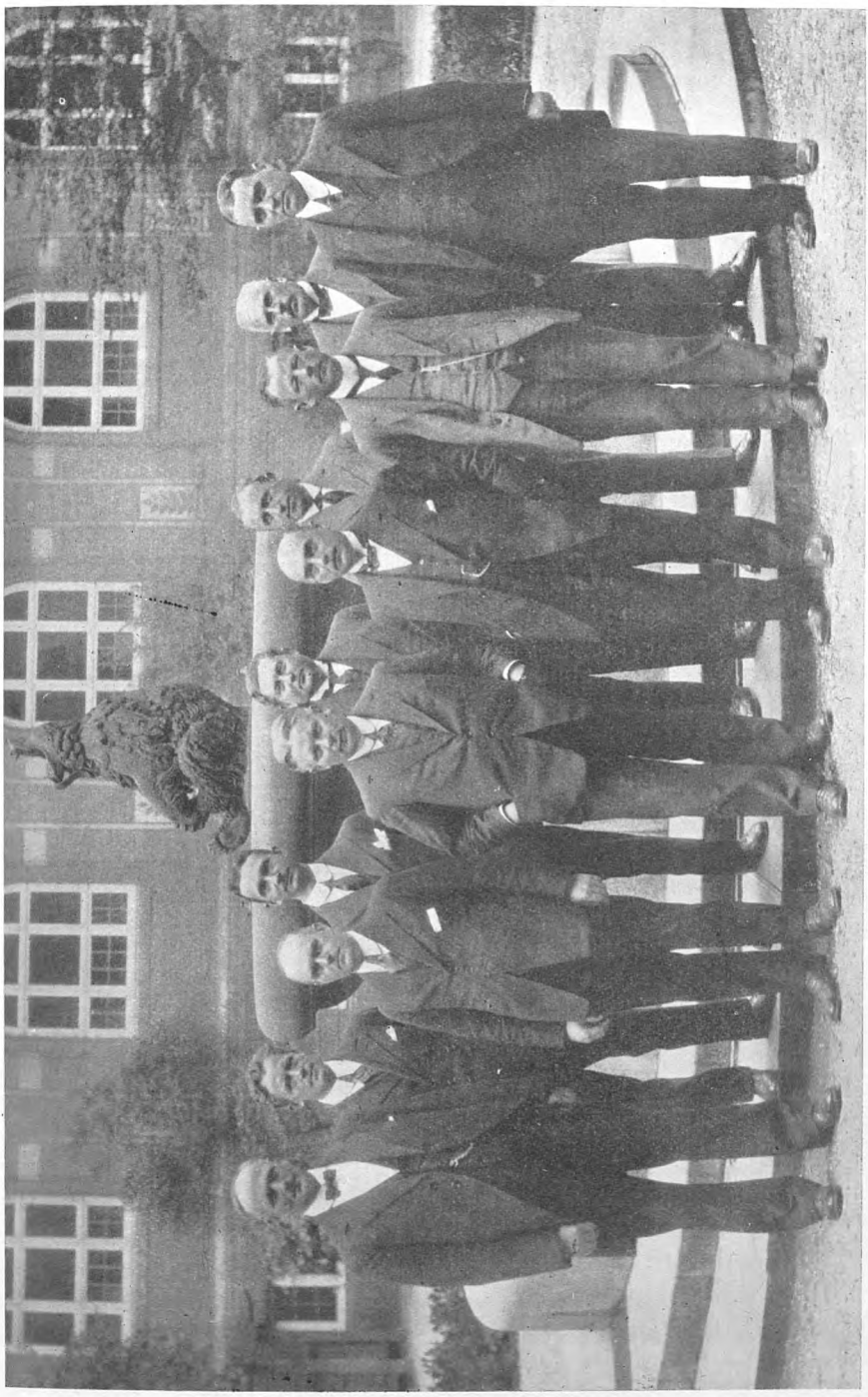

FORRETNINGSUDVALGET 1923

Forreste Række: *P. Haase. V. Christophersen. L. Kaarøe. A. Ulrich. K. Brandt Klixbüll. Poul Vinding.*
Bageste Række: *Otto Hansen. E. Bruus. H. Chr. Ridter. M. Udsen. S. Andreasen.*

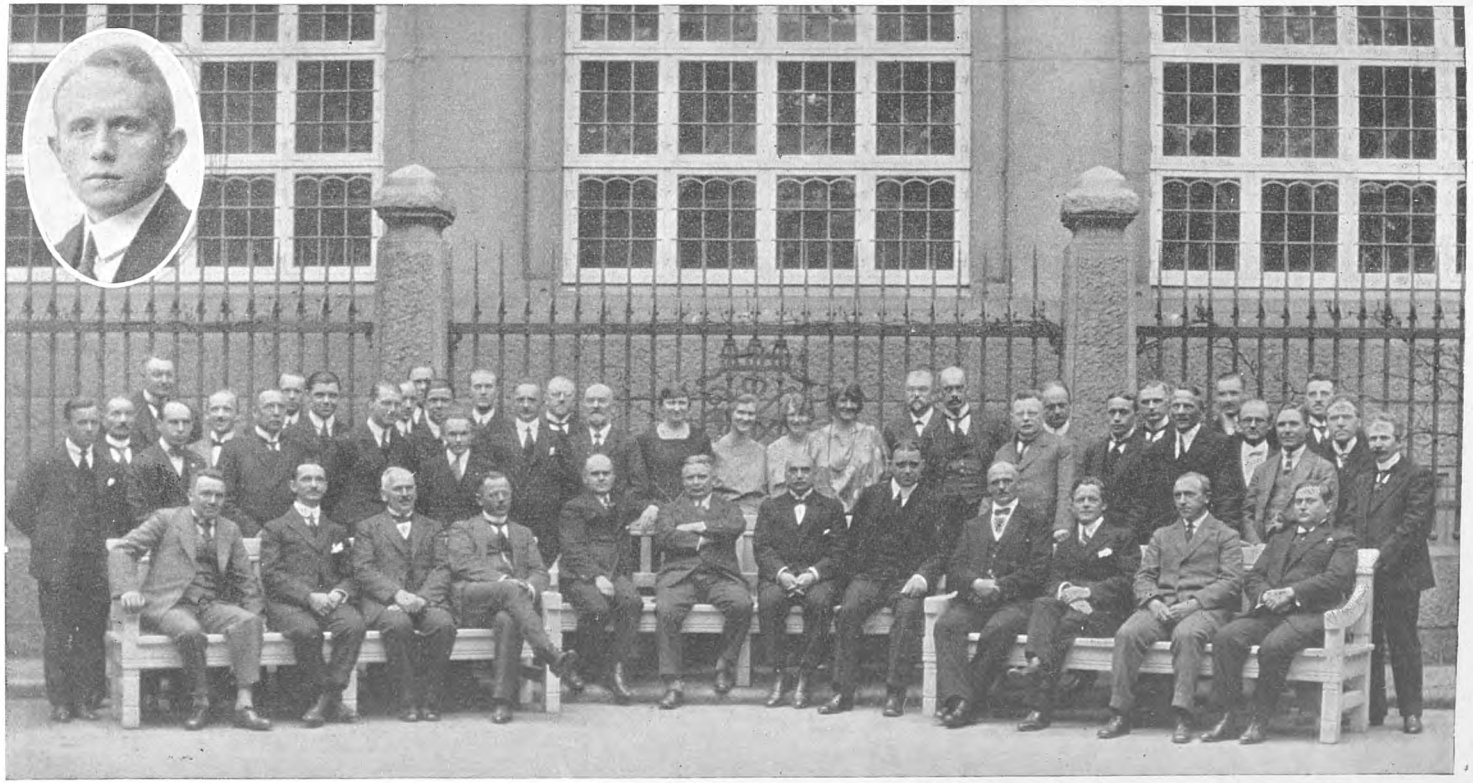

HOVEDBESTYRELSEN 1923

Siddende fra venstre: Fm. *Leon Pedersen*, (Sekretær), Rodem.ass. *E. Bruus*, Værkm. *S. Andreasen*, Overgartner *K. Brandt Klixbüll*, Overass. *V. Christophersen*, Fm. *Laur. Kaarøe*, Eksp.sekr. *A. Ulrich*, Brandinsp *P. Vinding*, Baneass *P. Haase*, tekn Ass. *O. Hansen*, Afd ing. *M Udsen*, Hosp insp. *H. Chr. Ridter*. — Staaende fra venstre: Kont. *Tork Hansen*, Stationsmester *J. P. Christiansen*, Maskinm *A. Roseneng*, Ass *H. Petersen*, Ass. *Edm. Nielsen*, Eksp sekr. *J. Kr. Nielsen*, Overass. *C. Klug-Andersen*, Kont *L. Termøhlen*, Distriktsass. *K. Smith*, Overass. *R. Alstrup*, Skatteass. *Aage Petersen*, Ass. *K. Rafsted*, Kont. *N. Bech-Nielsen*, Kont. *Aa. Winther*, Overass. *A. F. Hansen*, Rodemester *A. Birch*, Kontorchef *A. H. Rasch*, Overass. *Ella Petersen*, Kont. *Agnes Lægaard*, Kont. *Carla Witten*, Ass. *Astrid Sørensen*, Skoleinsp. *M. P. Nøring*, Distriktsforst. *Sv. Bojers*, Fm *Vilh. Frendrup*, Ing. *P. Stuhlmann*, Revisor *Herm. Jensen*, Tilsynsass. *S. T. Nielsen*, Fm. *H. H. Madsen*, Ass. *C. Ryling*, Ass. *Ingemann Jørgensen*, Arkitekt *E. Ishøy*, Overass. *J. Kjærsgaard*, Rodem.ass. *W. Hindskov*, Overass. *K. M. Vester*, (Kasserer). — I Ovalen: Ass. *O. Kølln*.

Tilgang af over 300 Medlemmer. Ved Udgangen af 1922 var Medlemstallet 2119, altsaa en Stigning fra Reorganisationen i 1916 med over 100 pCt.

Ved Jubilæet den 29. Juni 1923 er Medlemstallet i Særforeningerne og i Kommunalforeningen følgende:

Embedsmandsforeningen	520 Medlemmer.
Ingeniørforbundet	144 Medlemmer.
Foren. af tekn. Tjenestemænd i 7. Lkl. . . .	90 Medlemmer.
Assistentforeningen	1139 Medlemmer.
Foren. af tekn. Tjenestemænd i 8. Lkl. . . .	173 Medlemmer.
Særforeningerne ialt	2066 Medlemmer.
Passive Medlemmer af Kommunalforeningen .	49 Medlemmer.
Kommunalforeningen ialt	2115 Medlemmer.

Foreningens *Kasserer* i Jubilæumsaaret er Overassistent ved Belysningsvæsenet *K. M. Vester,* der har fungeret i Stillingen siden 1. Juni 1919.

Foreningens Revisorer er Vejinspektør *H. A. Borrild* (siden 1921) og Overassistent ved Sporvejene *H. Søborg-Nielsen* (siden 1920).

ARBEJDET. Det mere interne Foreningsarbejde fortsættes i denne Periode af Forretningsudvalget ved Iværksættelsen af forskellige Foranstaltninger, tildels prægede af de ekstraordinære Forhold under Verdenskrigen.

I Sommeren 1916 genoptages saaledes det *fælles Brændselsindkøb.* Et Udvalg, bestaaende af *Paulson, Johs. Johansen* og *Ridter,* arbejder under meget vanskelige Betingelser, men det lykkedes dog omsider at faa et Tilbud paa et Parti tyske Kokes. Bestillingssedler udsendes gennem »Absalon«, Koksene leveres til Medlemmer paa Ratebetaling i 7 Maaneder. Et lille Overskud ved Foretagendet paa 96 Kr. 28 Øre henlægges til Understøttelsesfonden.

I 1917 forsøger et den 30 April nedsat Udvalg, *Borrild, Friis* og *Ridter,* atter at skaffe Brændsel frem, men i en Betænkning, som Udvalget 26. Maj s. A. afgiver til Forretningsudvalget, siger det, at Forholdene er saa usikre, at Foreningen ikke kan træffe Dispositioner overfor et Fællesindkøb, og at en Rationering paa Grund af de knappe Tilførsler er under Opsejling. Længere hen paa Aaret kommer Rationeringen. Kommunen modtager gennem udleverede Brændselsmærker Betalingen i Afdrag for Kokes til Tjenestemænd.

Sin Forbindelse med *Raadhuskøkkenet* slap Kommunalforeningen 1. Oktober 1918, da man atter stod overfor et Restauratørskifte. Ved denne Lejlighed ønskede vi at springe fra, og Driften af Raadhuskøkkenet gik da over til Raadhusforvalteren, som allerede i Tidernes Morgen havde tilbudt Kommunalforeningen at drive Køkkenet paa Foreningens Vegne. Hermed var et Forhold, som havde givet Foreningen meget Arbejde og ikke faa Bryderier i Aarenes Løb, som lidt af en tung Sten lettet fra dens Hjerte.

— *Begravelseskassens* Status viste sig i 1919 at være saa god, at Forretningsudvalget kunde foreslaa den ordinære Generalforsamling den 25. Marts s. A. ved en Lovændring at forhøje Begravelseshjælpen fra 200 til 235 Kr. En ekstraord. Generalforsamling d. 4. April s. A. vedtog Forslaget. Begravelseskassens Formue ultimo 1922 er 15,968 Kr. 88 Øre. Medlemstallet 198.

Sygekassen har siden Reorganisationen i 1916, ved hvilken Lejlighed som nævnt i forrige Afsnit ogsaa dens Love blev Genstand for Forandringer, siden kunnet bære sig pænt. Ved Udgangen af 1922 kan den endog prale med en Formue paa 3037 Kr. 90 Øre. Medlemstallet er dog kun 171.

Foreningen har efterhaanden ved Siden af sine øvrige Kasser og Fond oparbejdet en *Reservefond,* som pr. 31. December 1922 ejede 3911 Kr. 86 Øre.

Til *Understøttelsesfonden* har der i Aarene fra 1916—22 paa Grund af de stigende Administrationsudgifter, der fulgte med det øgede faglige Arbejde, og navnlig i Aarene til 1919, hvor man endnu arbejdede med det lille Kontingent, ikke kunnet henlægges noget Beløb fra Foreningens Kasse. I 1922 har man dog atter kunnet paabegynde Ydelsen af Tilskud, idet der i dette Aar henlagdes 1000 Kr. til Fonden. Den ordinære Generalforsamling den 26. Marts 1923 besluttede paa Forretningsudvalgets Forslag at overføre 2000 Kr. fra Foreningens Kasse til Understøttelsesfonden. I Laan til Medlemmerne kan der nu efter den sidst, paa samme Generalforsamling trufne Beslutning, disponeres over 16,000 Kr. af Fondens Midler.

Efter Behandling paa to ekstraordinære Generalforsamlinger den 24. og 30. September 1919 — ved Lønreformens Ikrafttræden — vedtoges som Lovændring en Forhøjelse af *Kontingentet* til Foreningen fra 12 Kr. til 24 Kr. aarlig, hvoraf en Trediedel afgives til Særforeningerne.

Til den i 1919 startede store Hjælpeaktion, der under Navn af *Kollega-Hjælpen* bares frem af omtrent 200 danske Organisationer, sluttede ogsaa Københavns Kommunalforening sig. Paa et Forretningsudvalgsmøde den 6. December 1919 nedsattes et Udvalg paa 3 Medlemmer (Kontorchef *A. Levin,* Vej- og Kloakanlægene, Afdelingsingeniør *Poul Sørensen,* Vandforsyningen, Assistent *Jens Pangel,* Centralarbejdsanvisningen), som skulde forestaa Arbejdet med Indsamling, Indkøb og Fordeling. Sammen med Repræsentanter for de øvrige Organisationer deltog Udvalget i et forberedende Møde, som den 13. December 1919 afholdtes paa Christiansborg Slot.

Tanken, gennem den faglige Organisation at komme nødstedte Kolleger i det af Krig og Sult hærgede Udland til Hjælp, vandt overordentlig Tilslutning blandt Københavns Kommunalforenings Medlemmer. Paa de i Ugen mellem Jul og Nytaar udsendte Lister tegnede sig omtrent 1200 Medlemmer for maanedlige Bidrag i Januar, Februar, Marts og April 1920 paa tilsammen 33,165 Kr. 91 Øre. Til Udvalget indgik desuden en Række Tilbud om Feriophold for Kollegers Børn, om regelmæssig Forsendelse af Gavepakker til bestemte Kolleger, om Beklædningsgenstande o. a.

I Februar Maaned 1920 afsendte kommunale Tjenestemænd i Køben-

havn den første Waggon med Levnedsmidler til nødlidende Kolleger i Udlandet; den var, bestemt for kommunale Tjenestemænd i Wien, adresseret til »Verband der Angestellten der Gemeinde Wien« og indeholdt 10,000 kg. Fødevarer til en samlet Værdi af 12,000 Kr.

En fornyet Henvendelse til Københavns Kommunalforenings Medlemmer, vedtaget paa Forretningsudvalgsmødet den 16. November 1920, indbragte i de følgende tre Maaneder 8928 Kr., hvorefter der med Renter ialt var indgaaet 42,293 Kr. 11 Øre. For dette Beløb indkøbtes og afsendtes Levnedsmidler til kommunale Tjenestemænd i Wien, Berlin, Reims, Buda-Pest, Warschau og Leipzig, dels i særlige Waggoner og dels (til Reims) med den franske Krigsflaades Damper »Michel-et Renée«.

Jens Pangel
Formand for
Kollegahjælpsudvalget

Kommunalforeningen modtog baade gennem de forskellige Byers kommunale Tjenestmandsorganisationer og direkte fra Tjenestemænd, som havde modtaget Hjælp, rørende Beviser paa Taknemmelighed.

I Stedet for Kontorchef *A. Levin* og Afdelingsingeniør *Poul Sørensen,* der i 1920 var udtraadt af Forretningsudvalget, indtraadte som Medlemmer af Udvalget vedrørende Kollegahjælpen Baneassistent *P. Haase,* Sporvejene, og Ingeniør *Martin Udsen,* Vandforsyningen.

Paa Foranledning af en fra »Verband der Kommunalbeamten und angestellten Preussens« til Københavns Kommunalforening indsendt Skrivelse vedtog Forretningsudvalget i Februar 1923 igen at lade foretage en Indsamling blandt Foreningens Medlemmer, denne Gang udelukkende til Fordel for syge og nødlidende Børn af kommunale Tjenestemænd i Stor-Berlin. Det i denne Anledning nedsatte Udvalg kom til at bestaa af Overassistent *V. Christophersen,* Belysningsvæsenet, Assistent *Jens Pangel,* Centralarbejdsanvisningen, og Inspektør ved Øresundshospitalet *H. Chr. Ridter.* Indsamlingen foregik ved et til Anledningen fremstillet 1-Krones Mærke; der solgtes af disse ialt for 2800 Kr. Det saaledes indkomne Beløb vil paa Kommunalforeningens 25 Aars Stiftelsesdag blive tilstillet »Verband der Kommunalbeamten und -angestellten Gross-Berlins« og anvendes i Sommeren og Efteraaret 1923 til Rekreationsophold for syge og underernærede Børn.

I Arbejdet med »Kollegahjælpen« er det i første Linje *Jens Pangel,* som har trukket Læsset. Med utrættelig Energi har han taget sig af de nødlidendes Sag og i høj Grad ofret Tid og Arbejde paa at frembringe saa smukke Resultater som muligt. Hovedorganisationen for »Kollega-Hjælpen« har desuden benyttet Pangel i det centraliserede Arbejde, han har saaledes været Revisor for de Hovedregnskaber, denne Institution har aflagt. Jens Pangel har megen Ære af sin Andel i dette Arbejde.

Det faglige Arbejde i denne Periode har været Foreningens daglige Brød. En nærmere Omtale af dette vilde være ensbetydende med en Rekapitulation af flere Hundrede »Absalon«-Sider. Den Opgave maa vi i dette Skrift lade ligge. En Del ældre Sager fra tidligere Tid har i denne Periode fundet deres Afslutning. Vi nævner i Flæng Skriversagen, der løstes til nogenlunde Tilfredshed i 1917, »Laaneforbudet«, som ophævedes, Boligtvangen, der bortfaldt med den ny Personalvedtægt og Forhandlingsreglerne, der gennemførtes ogsaa ved denne Lejlighed. I et Par Sager vedrørende Pensionsspørgsmaal har Foreningen æsket Domstolenes Afgørelse.

Lige siden den nye Ledelses Overtagelse af Arbejdet i Maj 1916, har dette været en uafbrudt Kæde af Lønkampe, til 1919-20 for Lønforbedringer, efter den Tid for Bevarelsen af det vundne. Det tilkommer andre engang at skrive en historisk Redegørelse for de forskellige Faser i dette Kapitel om danske, offentlig ansatte Tjenestemænds lidet misundelsesværdige Tilværelse i de onde Aar fra 1914 og fremefter. Begivenhederne er os endnu saa tæt inde paa Livet, at det ikke er Stedet her til at dvæle nærmere derved. Lønreformen af 1919 betyder en Mærkepæl i Københavns Kommunes Historie, idet Vedtægten af 1857, forsaavidt angaar Kommunens Personel, hermed blev ændret i en saadan Grad, at den opstod i en helt ny Skikkelse. Denne Begivenhed, der faldt sammen med en tilsvarende for Statstjenestemændenes Vedkommende, staar ogsaa dybt indskrevet i Københavns Kommunalforenings Historie. Her forelaa — med Organisationernes Medvirken — for første Gang en Samling af de Bestemmelser og Regler, som betinger vort Velfærd og danner Grundlaget for vore tjenstlige Forhold. Det kan discuteres, om denne eller hin Paragraf er et ubetinget Gode for os, ikke altfor soleklare Fortolkninger har siden kastet nogen Tvivl i vor Sjæl herom, men i det store og hele bør vi være tilfredse med at have faaet en saadan Grundlov, som paa mange Punkter er og vil være os et Værn.

Vedtægtens Virkninger i Praksis, Kendskabet hertil og til de mange Cirkulærer, som siden dens Stadfæstelse er fulgt i dens Kølvand, er blevet et helt Studium — som de fleste gaar udenom, fordi man næsten skal være »Professor« for at kunne tale med paa dette Omraade. Som Organisationsleder kan man ikke vise denne Opgave fra sig. Der stilles derfor ogsaa paa dette Felt betydelige Krav til vore Dages Tillidsmænd i Organisationerne, og det Arbejde, de har udført og stadig udfører for Kollegerne i disse Tider, fortjener, selv om Resultaterne ikke viser sig i første Omgang og maaske undertiden falder negative ud, taknemlig Paaskønnelse.

Det at være Tillidsmand i en faglig Organisation er ikke lutter Behagelighed; det er ikke alle, som egner sig dertil, og en Del, som maatte have Evner for dette Arbejde, holder sig tilbage, fordi de altfor ofte har set, hvilken Skæbne der bliver dem til Del, som gaar ind til Uriasposterne. Det er ikke saaledes at forstaa, at der lægges dem tjenstlige Hindringer i Vejen fra overordnedes eller Kommunalbestyrelsens Side, der kendes saa godt som ikke

Eksempler paa, at en Organisationsmand har lidt nogen Skade fra dette Hold. Nej, det er fra en anden Kant, fra den, man mindst skulde vente det, at de mindre behagelige Sider ved Organisationsvirksomhed føles. Det er næppe noget særegent for Københavns Kommunalforening — den deler sikkert heri Kaar med beslægtede Sammenslutninger — at der undertiden gaar en forunderlig Surhed i Medlemmerne, som giver sig Udslag i Skumlen over og — stundom ret ondartet — Mistænkeliggørelse af de Mænd, de selv har valgt til deres Ledere. Ledere kan fejle, kloge Ledere erkender deres Fejl og gør dem gode igen eller tager Konsekvensen — at gaa. Men at blive paaduttet Hensigter, man ikke har, Fejlgreb, man ikke har begaaet o. s. v., kan i Længden tage Humøret fra Folk, som ellers har haft et Forraad heraf at »gaa paa« med. Det er ikke meget Hjemmeliv, en Organisationsmand kan have, Hustruerne kan tale med herom. En Organisationsmand, som nærer den virkelige dybe Interesse for dette Arbejde, gaar helt og fuldt op heri, hans Tanker og hans Fritimer tilhører Organisationen. Det er ikke helt faa Ofre, som ganske uegennyttigt, ikke engang i Forventningen om Tak, i Tidernes Løb af vore Tillidsmænd i Kommunalforeningen og dens Afdelinger er lagt paa Organisationens eller bredere sagt Kollegernes Alter. Det maa være en kommende Tids Opgave at rette noget paa den Tone, som fra Tid til anden gaar igennem vore Drøftelser. Der maa kunne skabes en smukkere og lysere Forstaaelse af Forholdet mellem de valgte Tillidsmænd og Medlemmerne end nu, hvor det undertiden synes som om, at Tillidsmændene kun sættes paa Posterne, for at man indefra kan falde over dem. Lad det ogsaa være et Ønske her ved denne Milepæl, de 25 Aar, at Fremtiden vil forme dette Forhold saaledes, at den Kritik, der, naar den er sund og underbygget, altid har sin Mission, — som *Hans Ahlmann* foran i sit Digt siger — bliver »en Kaarde, der gaar med Finhed og Kraft gennem Øglen,« og at Fremtiden vil kunne lære os ogsaa ved Siden af Kritiken at drysse nogen Paaskønnelse for det Arbejde, vore Tillidsmænd udfører.

Dette var et lille Intermezzo, som dog har nogen Allusion til vor Forenings Historie.

— Den 27. Oktbr. 1921 nedsattes af Kommunalbestyrelsen en saakaldt »*Sparekommission*«. I denne fik Københavns Kommunalforening og Kommunalt Arbejderforbund Anmodning fra Magistraten om at lade sig repræsentere. Disse to Hovedorganisationer valgte da deres Formænd, *Lauritz Kaarøe* og *Th. Thomsen,* til at indtræde som Medlemmer af Kommissionen. Medens dette skrives, fremkommer et Forlydende om, at Kommissionen, der i Øjeblikket arbejder under Højtryk, forventer at kunne afgive sin Betænkinden Udgangen af Juni 1923. Det er at haabe, at den ikke — som den fra samme Tidspunkt indtrædende Lønnedskæring — vil blive en altfor ubehagelig Jubilæumspresent til Kommunalforeningens Medlemmer.

— Kommunalforeningen har i denne sidste syvaarige Periode søgt at fæstne sin Form indadtil og udadtil.

Fra *Kommunal Juristforening* har der foreligget Anmodning om Optagelse som Særforening. Hovedbestyrelsen har dog ikke kunnet slutte sig til dette Ønske.

Indenfor *Rodemesterforeningen* havde der i en Aarrække været Uro og Utilfredshed med Foreningsformen. I 1917 opnaaedes et Kompromis, som dog i Længden ikke var holdbart. Som foran omtalt lykkedes det i Juni 1921 at komme til en Forstaaelse mellem Parterne, der herefter gik hver til sit, idet Foreningen opløstes, og Rodemestrene fandt Ly i Embedsmandsforeningen, Assistenterne i Assistentforeningen.

Maskinmestrenes organisatoriske Stilling har i lange Tider frembudt store Vanskeligheder, de fandtes spredt i en Række forskellige Organisationer, indenfor Kommunalforeningen, i Kommunalt Arbejderforbund, og i den alm. Maskinmesterforening, som omfatter alle Landets Maskinmestre. Helt afklaret er dette Forhold ikke endnu, ihvorvel der er indtraadt en betydelig Bedring — takket være Forhandlingsreglerne, der bl. a. ogsaa tilstræber at skabe ordnede Organisationsforhold.

I 1921 var der Planer fremme om Dannelsen af *et Teknikerforbund* indenfor Kommunalforeningen ved Sammenslutning af de to Foreninger af tekniske Tjenestemænd og Overførelse fra Embedsmandsforeningen og Assistentforeningen til et saadant Forbund af Medlemmer med teknisk Uddannelse. Herved tilstræbtes ogsaa en Løsning af Maskinmesterspørgsmaalet. Planen forelaa udarbejdet i alle Enkeltheder, havde opnaaet Tilslutning fra forskellig Side, men strandede dog i det afgørende Øjeblik paa foreløbig uoverstigelige Hindringer.

I et samtidig nedsat Udvalg, *Kaarøe, Christophersen* og *Ridter,* arbejdedes der paa en vis Modernisering og Forenkling af Kommunalforeningens Love, bl. med det for Øje at lette Apparatet saa meget som muligt og indføre en Instans i Foreningsstrukturen, som satte Ledelsen i nærmere og stærkere Rapport til Medlemmerne. Et fuldt udarbejdet Forslag fra Udvalget ligger indtil videre gemt i Formandens Skrivebordskuffe og venter paa en gunstig Lejlighed til atter se Dagens Lys.

Det har saaledes ikke manglet paa Forberedelser til en yderligere Udvikling af det i 1916 naaede Resultat.

Kommunalforeningen staar nu fra 1919 som anerkendt forhandlingsberettiget Organisation Side om Side med de øvrige kommunale *Hovedorganisationer.*

Med disse, som for Tiden er:

Kommunalt Arbejderforbund,
Kommunelærerforeningen,
Kommunelærerindeforeningen,
Københavns Politiforening,
Københavns kommunale Sygeplejerskeforening, og
Den kommunale Kedel- og Maskinpasserforening,

plejes der et Samarbejde, som praktiseres i et Fællesudvalg, der behandler alle de større Sager, der angaar samtlige Kommunens Tjenestemænd. Under Arbejdet for de forskellige Dyrtids- og midlertidige Løntillæg, under de store Forarbejder ved Lønreformens og Personalvedtægtens Tilblivelse, og senere, hvor Foranstaltningerne gaar den modsatte Vej, er der i dette Fællesudvalg ført en Række Forhandlinger, der i det store og hele har været præget af en Fordragelighedens Aand og af Viljen til at naa det bedst mulige for den samlede Stand. Det er jo mange forskellige Særinteresser, der her skal bøjes mod hinanden, og helt let har det jo ikke altid været, men det tør siges, at Samarbejdet til trods herfor er gaaet uden større Gnidningsmodstand og ogsaa fremtidig vil kunne føres med Udbytte for alle de interesserede Parter.

I Maj—Juni 1919 blev der paa Kommunalforeningens Initiativ, som et Led i Forarbejderne til Lønreformen, ved de kommunale Hovedorganisationers Foranstaltning holdt *to Foredrag* med Diskussion for de forskellige kommunale Organisationers og Underafdelingers Bestyrelsesmedlemmer. Landstingsmand *Bramsnæs* talte saaledes om »Løn efter glidende Skala« og Direktøren i Nordisk Livsforsikringsaktieselskab *Jens Pedersen* holdt Foredrag om Pensionsteknik. Foredragene udkom herefter i Tryk ved »Absalon«s Foranstaltning.

I Dannelsen af den store »*Fællesrepræsentationen af offentlig ansatte Tjenestemænd i Danmark*« har Kommunalforeningen været medvirkende. Denne, der endnu staar overfor Udviklingsmuligheder, naar visse Forhold indenfor Statstjenestemændenes Krese ligger noget mere afklarede, end Tilfældet er nu, har ogsaa haft Betydning for vore Forhold, idet vore Repræsentanter her ved Samkvemmet med Statstjenestemændene har hentet mange nyttige Impulser og Oplysninger, der er kommet os tilgode i vort Arbejde.

Kommunalforeningens Indmeldelse i »Fællesrepræsentationen« fandt Sted ved Hovedbestyrelsens Beslutning af 25. Juli 1917. Vore første Repræsentanter ved Fællesrepræsentationens Delegeretmøde var *Poul Sørensen, Kaarøe, Holgersen* og *Borrild*. I Fællesrepræsentationes Bestyrelse har *Kaarøe* haft Sæde siden 1917, i dens Presseudvalg har *Ridter* været indvalgt ogsaa siden 1917.

Fællesrepræsentationen blev i 1921 rekonstrueret, saaledes at den nu staar som et Centralforbund for store Centralorganisationer. Kommunalforeningen har ved Rekonstruktionen taget Initiativet til Dannelsen af »Centralorganisation IV, kommunale Tjenestemænd af Embedsklasserne«, for hvilken vor Formand, Fuldmægtig *Laur. Kaarøe* for Tiden er Formand, og hvori Kommunalforeningen staar sammen med Kommunelærerforeningen, Kommunelærerindeforeningen, Frederiksberg Kommunalforening og Gentofte Kommunalforening, altsaa samtlige Storkøbenhavns herhen hørende Organisationer. De kommunale Tjenestemænd af Embedsklasserne i Provinsen (Købstæderne) har endnu ikke saadanne Organisationsforhold, at de har kunnet finde Vej ind i denne Sammenslutning. Der ligger ogsaa her en

Opgave for en kommende Tid med at bringe Orden og Organisation i disse Forhold. Som Formand for »Fællesrepræsentationen« staar Overlærer *Th. Petersen,* Lederen af Lyngby Kommuneskole, Næstformand er Forretningsføreren for »Dansk Jernbaneforbund« (Sølvsnorene) *Charles Petersen,* og Sekretær er Postassistent *J. W. Ø. Philipsen.*

I 1915 havde »Absalon«s daværende Redaktør, Assistent *Ridter,* søgt at indlede et *Samarbejde med svenske og norske Tjenestemænd,* for derigennem at indhente Oplysninger om Tjenestemandsforholdene i vore Nabolande. I »Absalon« for 1915 bragte Redaktionen to Artikler omhandlende saadanne Forhold, en af Forstander *Th. Opsand,* Kristiania, om norske, kommunale Tjenestemænds Kaar, en af Aktuarien *Henning Karlson,* Stockholm, om tilsvarende svenske Forhold. Forbindelsen førte herefter til en stadig Udveksling af Tidsskrifter og kommunale Tryksager mellem Redaktørerne af de tre kommunale Tjenestemandsblade i de respektive skandinaviske Hovedstæder. Samkvemmet uddybedes yderligere ved, at Kommunalforeningen af og til modtog Besøg af svenske og norske Kolleger, som i Ferier gæstede København. Efter Indbydelse holdt Redaktør Ridter i Decbr. 1919 et Foredrag i Stockholm i vor svenske Broderorganisation om danske Kommunaltjenestemænds Forhold, ved samme Lejlighed var Kommunalforeningens Formand, *Laur. Kaarøe,* udsendt af Forretningsudvalget, med i Stockholm for sammen med Ridter at føre orienterende Forhandlinger.

I Sommeren 1921 var tilfældigt Bokhållaren *Emil Larsson* ved Stockholms Gasværk, Redaktør af det svenske »Vår stad«, og Forstander *Th. Opsand,* Kristiania, paa samme Tid i København og mødtes i Ridters Hjem. Dette Møde gav Anledning til en skriftlig Henstilling af 5. Juli 1921 fra *Larsson, Opsand* og *Ridter* i Fællesskab til »Riksförbundet af kommunaltjänstemän i svenska städer«, Kommunale tjenestemænds landsforbund i Norge« og »Københavns Kommunalforening«, om at optage Tanken om et interskandinavisk Samarbejde mellem de tre Landes kommunale Tjenestemænd til velvillig Overvejelse. I Løbet af Vinteren 1921—22 korresponderedes der mellem Organisationerne og den 23.—24. April 1922 kom den første skandinaviske Konference i Stand i Göteborg mellem kommunale Tjenestemænd af saakaldt højere Grad i de tre nordiske Lande. Der mødtes med Delegationer paa 3 Medlemmer fra hver Organisation. For det svenske »Riksförbund« var delegeret Överingeniör *A. Hall,* Göteborg, Bokhållaren *Emil Larsson,* Stockholm, og Kamreraren *Siegfried Holmberg,* Lund. For det norske Landsforbund mødte Fattigforstander *A. Bøe,* Sundhedsassistent *E. Engan,* begge Kristiania, og Bestyrer *J. Wiggen,* Trondhjem. Københavns Kommunalforening repræsenteredes af Overassistent *Laur. Kaarøe,* Overassistent *V. Christophersen* og Hospitalsforvalter *H. Chr. Ridter.* Et Referat af Forhandlingerne findes optaget i »Absalon« for 1. Maj 1922 og skal ikke nærmere omtales her. De resulterede i Vedtagelsen af en Overenskomst, som senere ratificeredes af de respektive Organisationer, og som i Korthed gik

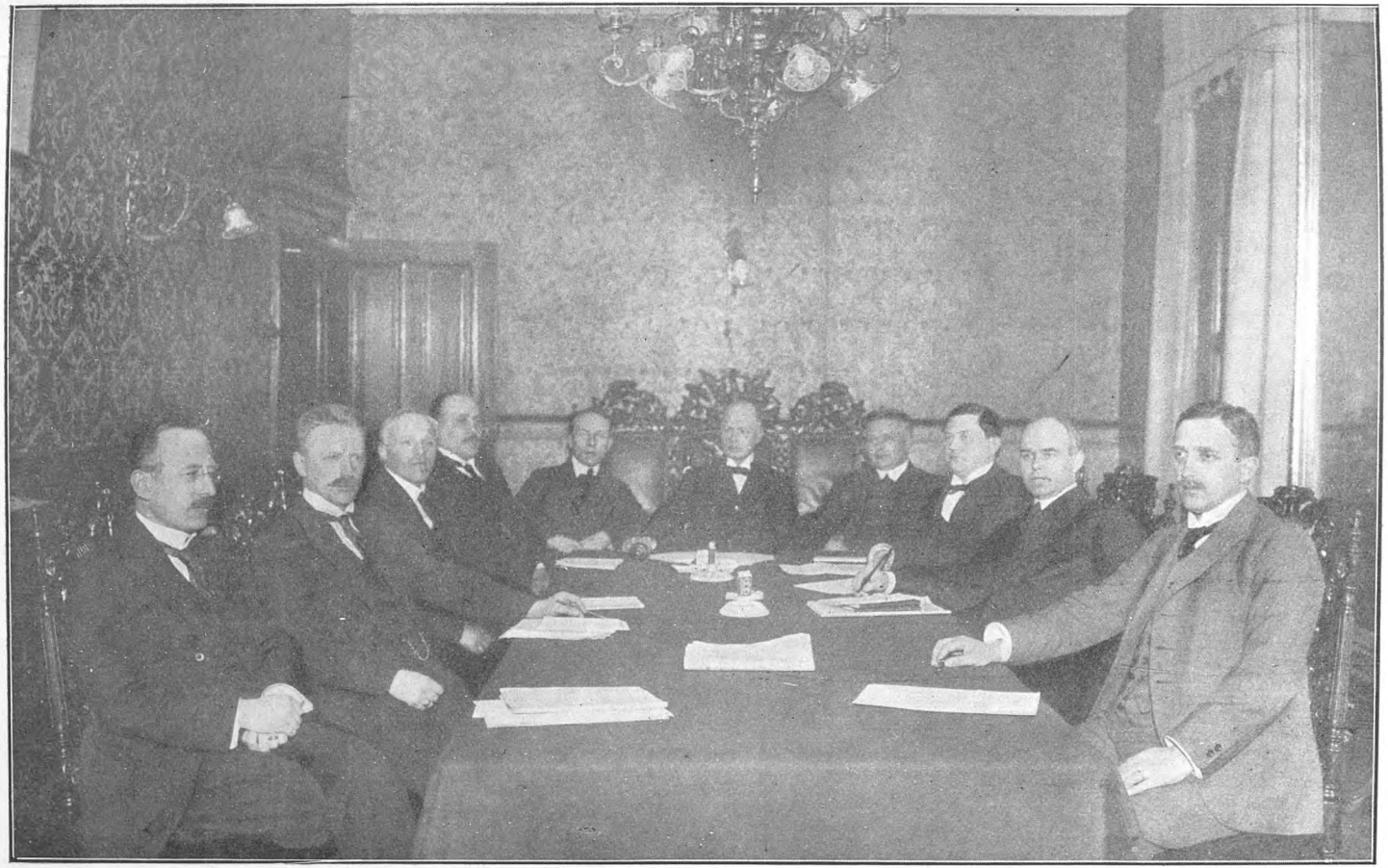

KONFERENCEN I GÖTEBORG 1922

Set fra venstre til højre: *Emil Larsson*, Stockholm, *J. Wiggen*, Trondhjem, *E. Engan*, Kristiania, *A. Böe*, Kristiania, *T. Nyström*, Stockholm, *A. Hall*, Göteborg, *Laur. Kaarøe*, *H. Chr. Ridter*, *V. Christophersen*, alle af København, *S. Holmberg*, Lund.

ud paa Etableringen af et gensidigt Underretningssystem med Forpligtelse til at tilsende hinanden visse nærmere angivne Oplysninger og paa Afholdelsen af periodiske mundtlige Konferencer. Den næste Konference fastsattes til Aaret 1924.

Endnu er forsaavidt kun tilbage at fæstne den Kendsgerning, at Kommunalforeningen siden 1920 har haft — om ikke Husly under eget Tag, saa

Foreningens Kontor i Skindergade

dog — Tag over Hovedet, idet Foreningen har etableret sit eget Kontor, først i Nørregade Nr. 6, derefter det sidste Aar i Skindergade 29 [3]. Vort Billede viser et Hjørne af det Værelse, hvor Forretningsudvalget — og Særforeningernes Bestyrelser — holder Møder og som tillige er Formandens Kontor, et Værelse ved Siden af er Arkiv og Sekretærens Kontor, et tredje Værelse er udlejet til Assistentforeningen.

I Anledning af Kommunalforeningens 25 Aars Jubilæum har der af Forretningsudvalget været nedsat et Udvalg til Forberedelse af eventuelle Foranstaltninger til Festligholdelse af denne Begivenhed. Da det viste sig, at en paatænkt større Fest paa Raadhuset vilde blive altfor uforholdsmæssig kostbar, og Forhindringer af praktisk Art lagde sig i Vejen for en Festligholdelse i større Stil i det hele taget — indstillede Udvalget — Formanden *Lauritz Kaarøe, V. Christophersen, K. Brandt Klixbüll* og *H. Chr. Ridter*

— til Forretningsudvalget at fremsætte Forslag for Hovedbestyrelsen om, at der i Anledning af Kommunalforeningens Stiftelsesdag henlægges 10,000 Kr. af Foreningens Midler til Understøttelsesfonden, at der den 29. Juni 1923 udgives et Festskrift, som tilstilles hvert enkelt Medlem, at der samme Dag afholdes et Tillidsmandsmøde, hvortil indkaldes samtlige nuværende Tillidsmænd i Kommunalforeningen og Særforeningerne, en Række tidligere Medlemmer af Kommunalforeningens Ledelse gennem de 25 Aar, Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Nabokommunernes Kommunalforeninger, Fællesrepræsentationen og for de svenske og norske Broderorganisationer, og at der efter Mødet finder en Souper Sted under beskedne Former, ved hvilken Lejlighed Kommunalforeningens Hovedbestyrelse er Vært og de indbudte Repræsentanter Foreningens Gæster.

Dette Forslag forelagde Forretningsudvalget for Hovedbestyrelsen, der i sit Møde den 31. Maj 1923 med alle Stemmer mod fire tiltraadte Forslaget.

Hermed slutter Beretningen om Københavns Kommunalforenings Virksomhed fra 1898 til 1923.

H. Chr. Ridter.

Kontorchef *O. Paulson*, R. af D.
Næstformand 1915—16
Formand 1916—19

O. Paulson.

Af
Direktør *Poul Sørensen.*

Kontorchef O. Paulson blev den første Formand, som Kommunalforeningen valgte efter sin Reorganisation.

De Opgaver, der derved paalagdes ham, var i første Linie, at bringe en fast, samlet Organisation ud af de tilsluttede Gruppeforeninger, at indarbejde Forretningsudvalg og Hovedbestyrelse under de nye Love og at bringe Forretningsgangen i faste Former. Disse Opgaver var ikke lette, thi Gruppeforeningerne vogtede hver for sig sine Særinteresser, nærede Ønske om en vis Selvstændighed og saa vel ogsaa med et lille Gran af Mistænksomhed eller Forbeholdenhed til de andre Grupper, selv om alle mødtes i Ønsket om at finde hverandre til godt Samarbejde.

De Egenskaber, der under disse Forhold især krævedes af Hovedorganisationens Formand, havde Kontorchef Paulson. Først og fremmest var han en loyal Mand, en af de mest loyale Mænd jeg har truffet. Rettænkende, som han er, stræbte han efter at fordele Sol og Vind lige mellem Særforeningerne og glemte aldrig, at han var valgt som Tillidsmand for alle Grupperne. Med

sin juridisk skolede Tænkemaade forstod han at lægge Spørgsmaalene frem for Forretningsudvalgets Medlemmer, saa de fik fat i Sagernes Kærne, og han lærte dem at følge og agte Foreningens Love og den Forretningsorden, der i Hovedsagen blev skabt af ham som Formand. Der kom gennem hele hans Maade at lede Foreningens Møder paa en Saglighedens Aand ind i Forhandlingerne, som bidrog overordentlig meget til at drage Linierne op for Særforeningernes fælles Interesser og samle Grupperne i fælles Arbejde. Forhandlingsformen blev saa god, som den næppe kendes i mange andre Foreningsbestyrelser, Protokoltilførslerne blev knappe og klare, der blev kort sagt lagt et solidt Fundament til at bygge Kommunalforeningens Liv videre paa.

I de Forhandlinger, som Kommunalforeningen førte udadtil, fulgte Paulson ligesaa loyalt de Vedtagelser, som Forretningsudvalg eller Hovedbestyrelse havde givet ham som Rettesnor, selv om de ikke altid helt dækkede hans egen Opfattelse, og han hævdede Foreningens Standpunkter uforfærdet. Strid søgte han ikke, men maatte der strides, var der hos ham ingen Vaklen eller Frygt for Striden.

For Kommunalforeningen er der god Grund til paa dens Jubilæumsdag at mindes Kontorchef O. Paulsons Formandsvirksomhed, han søgte visselig ikke sit eget i det Arbejde, han ydede for Foreningen. Uden den Maadeholdets og Saglighedens Aand, som prægede den Tid, og mange Gange holdt de store Særforeninger tilbage fra at gennemtvinge deres egne Standpunkter, vil Kommunalforeningen ikke kunne bestaa.

Poul Sørensen.

Lauritz Kaarøe
Formand fra 1919

Lauritz Kaarøe.

Af

Inspektør *H. Chr. Ridter.*

I 1907 stod et ganske ungt Menneske op paa Kommunalforeningens Generalforsamling og fremsatte sine uforgribelige Meninger om Foreningens Ledelse og dens Virksomhed. Hans Fremtræden vakte almindelig Forfærdelse blandt de ældre. Det var simpelthen Insubordination i Renkultur. Her kom denne Springfyr og vilde fortælle ældre Folk, hvorledes en Forening skulde drives. Uhørt og anmassende. Kommunalforeningen var ikke til at være i for anstændige Folk længer. Han tillod sig den Dristighed at sige, at der i en Forening var lige Ret for alle, det var ingen Skillelinje, om man var gammel eller ung; skulde der drages et Skel, maatte det være mellem Medlemmer, der tænkte og Medlemmer, der ikke tænkte. Havde man kendt noget lignende. Det var ikke frit for, at man maatte paatænke at bringe Understøttelsesfondens Kasse i Sikkerhed i en forsvarlig Boks, man kunde jo aldrig vide, hvad der vilde ske. — Paa en hurtigt efter følgende Generalforsamling stod den samme Grønskolling op igen og holdt et langt instruktivt Foredrag om Forholdstalsvalgmaadens Velsignelser. Det fortælles, at Foreningens dalevende Velgører overvejede visse-

Ændringer i sit Testamente som Følge af dette Udslag af en ny Tids nedbrydende Aand.

Der var imidlertid det mærkelige ved Foreteelsen, at man ligesom blev tvunget til at lytte efter, hvad denne unge Mand havde paa Hjerte. Man følte, at han hørte i hvert Fald til dem, der tænkte. Der gik en egen klar og logisk Traad gennem hans Tale. Ordene formede sig naturligt i velbyggede Sætninger, uden at han støttede sig til noget Manuskript, han var kort sagt veltalende, han var den fødte Taler.

Grønskollingen var *Lauritz Kaarøe*. Denne hans Debut, om hvilken der stod Vaabengny, blev Indledningen til et siden uafbrudt Arbejde i vore Organisationers Tjeneste. Fra Rekruttilværelsen i 1907 svinger han sig hurtigt op som en lille Napoleon i de stigende Grader. Fra 1907—09 arbejder han Side om Side, bl. a. med undertegnede, paa en Sammenslutning af »K. K.« og »K. M. K.«. Denne gennemføres paa Falderebet af 1909, og Kaarøe bliver den nye »Faglig Forening«s første Næstformand. Den 21. Marts 1911 bliver han denne Forenings Formand, efter at Bjerre er traadt tilbage. I denne Egenskab er han med i Arbejdet for Kommunalforeningens Reorganisation, sidder en Tid i Bestyrelsen, kommer selvskreven ind i Forretningsudvalget i 1916, for endelig den 2. April 1919, da Paulson trækker sig tilbage, enstemmig at blive kaaret til Indehaver af vor kollegiale og faglige Sammenslutnings højeste Tillidspost: Formand for Københavns Kommunalforening.

Som der altid har været en klar og logisk Opbygning i de Meninger, Kaarøe ved mangfoldige Lejligheder har udtalt, og en ligesaa maalbevidst og sikker Vurdering af Nutid og Fremtid i de Handlinger og Skridt, han har anbefalet at foretage — har der i hans egen foreningsmæssige Karriere været en klar og logisk Linje, der saa selvfølgeligt maatte føre ham til Tops. Han er ikke alene den fødte Taler, han er ogsaa den fødte Fører.

Den, der skriver disse Linjer, har fra første Færd fulgt Lauritz Kaarøe's Virksomhed op gennem Aarene og har stedse staaet ved hans Side i Arbejdet. Jeg har her lært Mennesket og Foreningsmanden Kaarøe at kende til Bunds, og jeg kan derfor med nogen Berettigelse føle mig kaldet til ved denne Lejlighed at være den, der vurderer hans Betydning. Og det skal da siges — selv om man ud fra det Venskab, jeg som naturlig Følge af vort mangeaarige Samarbejde maa nære til ham, vil kalde mig en partisk Dommer — at jeg i Kaarøe har fundet en Mand med de smukkeste menneskelige Egenskaber; den, der har set ham i hans Hjem, vil kunne bevidne dette. Som Foreningsmand har jeg ikke truffet nogen, der i Evner og Indsigt, i Udsyn og Forstaaelse, er kommet paa Siden af ham. Han har været vor Forening en uvurderlig Kraft.

Kaarøe har ikke undgaaet den Skæbne, som alle i fremskudte Poster let udsætter sig for, at møde Modstandere. Som han har formaaet at skabe sig Venner — og jeg vil vove at paastaa, at disse er i langt overvejende Flertal — har han ikke kunnet undgaa at møde Folk, der stillede sig i ret fjendt-

lig Positur til ham. Han mødte oftest disse Folk i den Lejr, hvoraf han selv var udgaaet, Folk som under forskellige Paaskud fandt Anledning til, hvor Lejlighede gaves, at tillægge ham Motiver af sorteste Art. Vi, der — hjemmehørende i de forskellige Særforeninger — har været hans Medarbejdere gennem Aarene, ved hvor slet underbygget Kritiken har været, og med hvor ringe Forstaaelse baade af Mand og Forhold den er fremsat. Saadan Modstand maa man imidlertid altid regne med, man maa nu engang med Taalmodighed finde sig i at staa for Skud, naar man rager et Hovede op over Almindelighedens Brystværn. Er der noget ved Manden, som i dette Tilfælde, øger Modstanden kun hans Energi — og den Agtelse, Folk, der kender og forstaar ham, maa nære for ham.

Og eet staar fast. Han har været vor Forening en god Mand. Med ubestridelig Dygtighed og Retsind har *Lauritz Kaarøe* ført sine Standsfællers Sag i disse vanskelige Aar. Sin Forenings Anseelse har han udvidet og styrket. Det vil blive en alvorlig Dag for Kommunalforeningen, den Dag han meddeler, at nu vil han ikke mere. Det vil blive uhyre svært at erstatte ham. Maatte for Kommunalforeningens og vor Sags Skyld den Dag komme sent.

H. Chr. Ridler.

ABSALON

Referatet i Forhandlingsprotokollen af Bestyrelsesmødet den 26. Marts 1899 indeholder den første Spire til »Absalon«s Tilblivelse i følgende Passus:

»Hr. Hultin-Hansen fremsatte Tanken om at udgive et Medlemsblad, hvad Næstformanden (Joh. Jensen) lovede at ville forberede ved at skaffe detaillerede Oplysninger til næste Møde.«

Det næste Møde udsatte Spørgsmaalet, men paa et følgende Bestyrelsesmøde den 20. April 1899 er Sagen klar:

»Der fremlagdes Forslag om et Medlemsblad. Dette vedtoges enstemmigt uden Ændringer. Til Redacteur valgtes Assistent Johs. Jensen og til Medlemmer af Bladets Tilsynsraad Formanden og Assistent Alexander Hansen.

Det vedtoges endelig at benævne Bladet: »Absalon«.«

Det første Nummer udkom i Maj 1899 og havde som Spids en Artikel: »Vort Program«, hvori det bl. a. hedder:

»Nu har den (Bestyrelsen) ment, at Øjeblikket var kommet til at søge tilvejebragt *et nyt Led* i Foranstaltningerne for at arbejde Kollegialitetsfølelsen op ved at byde Kommunens Embedsmænd Lejlighed til imellem sig at udveksle Anskuelser om kommunale Emner og give dem deres eget Blad, i hvilket de kunne slaa til Lyd for Ønsker og Forhaabninger — — — Medlemsbladet — — skal liberalt give Plads for Medlemmernes individuelle Opfattelse af Forhold og Mennesker, naar de fremkomme under Motto: Hensynsfuld til alle Sider.«

Artiklen fortsætter med at love Oplysninger om Embeder og Pladser og personalhistoriske Data, og Bladet vil »gennem Drøftelse af trufne eller forberedte Foranstaltninger søge at arbejde med paa en sund og kraftig Udviklingen af Hovedstaden.« Den slutter:

»Saaledes vil Bladet samtidig med at det er Organ for kommunale Embeds- og Bestillingsmænd indbyrdes, være Hjemsted for alt, hvad der vedrører kommunale Forhold og særlig den By, til hvilken Grunden blev lagt af ham, hvis Navn Bladet bærer.«

I Bestyrelsesmøde den 10. Maj 1899 besluttedes det at sætte Bladets Oplag til 500 Eksemplarer og at sende Anmeldereksemplarer til samtlige københavnske Dagblade. Med Bladets Nr. 3 begynder de første Annoncer at opdukke. Bladet foreligger i to-spaltet Format i sin endnu gældende Størrelse. Det udkommer een Gang maanedlig. Med Maj-Nummeret i 1906 begynder man at trykke Artiklerne over hele Siden og indskrænke det tospaltede Afsnit til Petit-Stoffet. Fra 1. Oktober 1907 udkommer »Absalon« hver fjortende Dag. Det nuværende »Hoved« paa Bladet — tegnet af *Aage Borresø* — afløste det gamle 1. April 1914. Ordet »Absalon« paa Omslaget er tegnet af *Thor Sick Petersen.*

»Absalon«s forfatningsmæssige Stilling har kort fortalt gennemgaaet følgende Udvikling: I den første Tid har Bladet ikke nogen Lovparagraf at falde tilbage paa. Bestyrelsen fører gennem et »*Tilsynsraad*«, hvori som Regel Formanden og et Bestyrelsesmedlem har Sæde, den nærmere Kontrol med Bladet.

Endnu i de nye Love af 1903 er Bladets Forhold ikke lovfæstet. Først ved Rekonstruktionen i 1909 faar »Absalon« sin Basis i Lovene. Bladet skal udkomme mindst een Gang maanedlig. »Med Hensyn til Udgifterne træffes Bestemmelse paa den aarlige ordinære Generalforsamling. Redaktøren antages og afskediges af Bestyrelsen. Bladets Forhold henhører iøvrigt under et *Redaktionsudvalg,* bestaaende af Redaktøren, et Medlem af Bestyrelsen og et Medlem af Repræsentantskabet.«

Paa dette Grundlag lever Bladet til Reorganisationen af 1916. Her sker følgende Ændringer: Bladet udkommer mindst 2 Gange om Maaneden. Redaktøren antages og afskediges af Hovedbestyrelsen. Bladets redaktionelle Forhold henhører under et *Redaktionsudvalg,* bestaaende af et Medlem, valgt af den ordinære Generalforsamling, Foreningens Formand og Redaktøren.

Den sidste Forandring indføres ved Lovændringerne af 30. Marts 1920 og er radikal: »Bladets Ledelse henhører under *Forretningsudvalget. Foreningens Formand er Bladets ansvarshavende Redaktør.* Forretningsudvalget kan antage en lønnet Redaktionssekretær blandt Foreningens Medlemmer udenfor Forretningsudvalget.«

»Absalon«s første Redaktør fra Maj 1899 var som nævnt Foreningens daværende Næstformand, Assistent i Økonomikontoret *Joh. Jensen* (senere Kasserer ved Kommunehospitalet, nu pensioneret). Sit første Redaktørskifte oplever »Absalon« April 1905, da Joh. Jensen trækker sig tilbage, og Forvalter ved Ladegaarden *C. Lütz-Höppermann* (nu Inspektør ved Sundholm) antages som hans Efterfølger i Redaktørstolen. Ved

Uddrag af „Absalon"s Driftsregnskab 1899—1922.

Aar	*Indtægter*								*Udgifter*										
	Tilskud fra Foreningen	Annonce-Indtægt	Refunderet Annonce-provision	Abonnement	Renter	Driftsindtægter Netto	Driftsoverskud	Ialt	Ialt	Redaktion & Ekspedition	Medarbejdere	Incassation & Annonce-provision	Trykning	Porto, Telefon etc.	Kontorhold	Diverse Udgifter	Driftsudgifter Netto*)	Overskud indbetalt til Foreningen	Overskud overført
1899	265,69							265,69	265,69								265,69		
1900	499,81							499,81	499,81	400,00							99,81		
1901	491,05							491,05	491,05	400,00							91,05		
1902	329,12					70,88		400,00	400,00	400,00									
1903						506,02		506,02	506,02	400,00								106,02	
1904						547,04		547,04	547,04	400,00								147,04	
1905						550,00		550,00	550,00	400,00								150,00	
1906						550,00		550,00	550,00	400,00								150,00	
1907	369,88					30,12		400,00	400,00	400,00									
1908	600,00							600,00	600,00	400,00							200,00		
1909	945,98							945,98	945,98	600,00							345,98		
1910	669,25							669,25	669,25	600,00							69,25		
1911						750,68		750,68	750,68	600,00								150.68	
1912						600,00		600,00	600,00	600,00									
1913		5095.61	87,66	116,46	4,45			5304,18	5304,18	726,84	451,26	1385,65	2156,68	238,02		20,20			325,53
1914	600,00	3334,37	70,05	103,00	0,41		368.86	4476,69	4476,69	620,49	363,06	1003,17	2201,75	269,92		18,30			
1915	1000,00	2906,82		118,00	0,21		912,50	4937,53	4937,53	801,01	276,32	885,87	2590,31	323,01		61,01			
1916	2713,38	3372,39		153.03	0,46			6239,26	6239,26	720,00	366,65	808,33	3694,14	416,33	164,30	69,51			
1917	2700,00	3507.13	40,31	323,91	0,46		229,88	6801,69	6801,69	840,00	273,60	1247,49	3614,68	476,23	130,18	219,51			
1918	4967,13	3349,91	33,49	167,81	0.47			8518,81	8518,81	970,83	257,84	1470,61	4604,53	378,11	62,00	194,21			580.68
1919	6929,60	4856,03		113.34		704,48		12603,45	12603,45	1197,19	91,34	1714,35	8498,44	801,41	70,71	230.01			
1920	6032,88	4470,50		111,22				10614,60	10614,60	800,00	76,00		8462,00	1091,10	5.00	180,50			
1921	6165,57	4438,25		114,58				10718,40	10718,40	600,00			8653,00	1322,70	28,50	114,20			
1922	4689,90	4933.72		93,59				9717,21	9717,21	600,00			7193,72	1647,64	56,50	165,60	53,75		
Ialt	39969,24	40264,73	231,51	1414,94	6,46	4309,22	1511,24	87707,34	87707,34	13876,36	2156,07	8515,47	51669,25	6964,47	517,19	1273,05	1125,53	703,74	906,21

*) For Aarene 1899—1912 foreligger ikke specificerede Driftsregnskaber.
Tallene i disse Aar er derfor kun Udtryk for et Netto-Resultat.

Systemskiftet i April 1909 følger Höppermann sin Formand og Foresatte A. C. Øst, da denne nedlægger Regeringen; med Krause og den nye Tid rykker da Assistent i Skattedirektoratet cand. jur. *Vilh. Buhl* (nu Viceskattedirektør) ind i Redaktørstillingen. Buhl holder ud til 1. April 1914, hvorefter Assistent ved Kommunehospitalet *H. Chr. Ridter* (nu Inspektør ved Øresundshospitalet) bliver den fjerde Redaktør i Rækken. Han gør hele Krigstiden og Lønreformkampagnen med, men beder sig herefter fra 1. April 1920 fritaget for Redaktørhvervet. Ved denne Lejlighed gennemføres den sidste og nugældende »Forfatning« for »Absalon«. Kommunalforeningens Formand, Overassistent *Lauritz Kaarøe* (nu Fuldmægtig) bliver herefter ansvarshavende Redaktør af »Absalon«. Som den første Redaktionssekretær antages samtidig Foreningens Sekretær, Overassistent *Leon Petersen* (nu Fuldmægtig ved Vestre Gasværk).

Joh. Jensen
Redaktør Maj 1899—Marts 1905

I det følgende gengives Samtidens Udtalelser om de skiftende Redaktører, idet vi her lader »Absalon« selv føre Ordet.

I Absalons April-Nummer for 1905 træffer vi *Lütz-Höppermann's* Udtalelse om den afgaaede Redaktør *Joh. Jensen:*

Vort Blad har med dette Nummer oplevet sit første Redaktørskifte.

Hr. Kasserer Joh. Jensen, som i Maj 1899 startede »Absalon« og siden da har redigeret Bladet trofast følgende det Program, som han i det første Nummers Spidsartikel satte for sin Redaktørvirksomhed, har selv ønsket at træde tilbage, og Bestyrelsen har valgt mig til hans Efterfølger.

Først er det da min Pligt paa Bladets Vegne at rette en Tak til Hr. Joh. Jensen for den Fortjeneste, han har indlagt sig. Bladets smukke Form, dets altid omhyggelige Behandling af Spørgsmaal vedrørende Standens Interesser, Bladets regelmæssige Fremkomst og dets gode økonomiske Fremgang er altsammen Egenskaber, som Hr. Jensen har Ret til at tilskrive sig Æren af; men det tilkommer dog Bladet, nu ved hans Fratræden, at minde derom og sige Tak derfor.

C. Lütz-Höppermann.

I Nummeret for 15. April 1909 bringer *Vilh. Buhl* følgende Udtalelse om sin Forgænger, Redaktør *Lütz-Höppermann:*

Det er ikke saa lige en Sag at være Redaktør af et Blad som »Absalon«, der er bunden til en bestemt Læsekreds, og hvis Stof maa hentes indenfor et ret snævert Omraade. Der er mange Hensyn at tage, baade til de forskellige Anskuelser, som er raadende blandt de Medlemmer, hvis Organ Bladet er, og til Borgerrepræsentationen, den administrative Ledelse m. m. Alle vil sikkert være enige om, at Forvalter Lütz-Höppermann i sin Redaktørgerning med udpræget Takt og Forstaaelse har vidst at afpasse disse Hensyn. Med Forkærlighed har han søgt sit Stof paa saadanne Omraader, som alle med Glæde maatte se behandlede i Bladet. Frugten af disse Be-

stræbelser har været en Række interessante Artikler, hvoraf mange har staaet fuldt paa Højde med, hvad de store Tidsskrifter bringer.

Med sine vindende personlige Egenskaber, der har gjort Medarbejderskabet med ham saa behageligt, med sine alsidige Interesser og journalistiske Evner har Hr. Lütz-Höppermann formaaet at løse den Opgave, han som Redaktør havde sat sig, paa den smukkeste Maade. Vi gentager den Tak for Arbejdet i de forløbne Aar, som vi i forrige Nummer, tvungen af Pladshensyn kun saa kortfattet kunde bringe ham, og føjer dertil Haabet om ved Lejlighed at gense ham som Gæst i vore Spalter.

Vilh. Buhl.

C. Lütz-Høppermann
Redaktør April 1905—15/3 1909

Vilh. Buhl
Redaktør 1/4 1909—15/3 1914

Ved sin Tiltræden den 1. April 1914 skriver *H. Chr. Ridter* følgende om den afgaaede Redaktør *Vilh. Buhl:*

Som »Absalon«s fjerde Redaktør har jeg med dette Nummer overtaget Redaktionen af Bladet. Min første Handling skal være at bringe Fuldmægtig Vilh. Buhl en Tak for det gode og solide Arbejde, han gennem fem Aar har udført i Bladets Tjeneste, saa meget mere som hans Arbejde skal være den Rettesnor, hvorefter jeg fortsætter Redaktionen. Det vil være overflødigt at opremse de udmærkede Egenskaber, Buhl sad inde med som Redaktør, hans Artikler i »Absalon« i Særdeleshed over faglige Emner og hans hele Behandling af det foreliggende Stof taler i tilstrækkelig Grad for sig selv. Det er mit Haab, at Buhl til Glæde for Redaktionen og »Absalon«s Læsere fremtidig vil være en flittig Gæst i Bladets Spalter.

H. Chr. Ridter.

Den 1. Maj 1914 kunde »Absalon« se tilbage over femten Aargange. Redaktør *H. Chr. Ridter* fejrer denne Begivenhed med en lille Oversigt over den forløbne Tid og kommer heri ind paa følgende Karakteristik af sine Forgængere og deres Redaktørvirksomhed:

Hospitalskasserer *Joh. Jensen,* der som »Absalon«s første Redaktør fungerede fra Maj 1899 til Marts 1905, har Æren af at have startet Bladet, givet det dets Form og gennem en efterhaanden godt oparbejdet Annoncebestand ført Bladet ind i en god økonomisk Gænge. Det er fristende at aftrykke Joh. Jensens Programartikel — desværre forhindrer Pladshensyn mig deri — den udtrykker nemlig klart de Maal, »Absalon« til enhver Tid maatte sætte sig. Skønt Kommunalforeningen i sine første Aar ikke kan beskyldes for at have været nogen særlig faglig Forening, er det interessant at se, at »Absalon«s første Redaktør paa mange Punkter allerede dengang er inde paa faglige Spørgsmaal, som først nu i de senere Aar er taget frem til Behandling, for blot at nævne et enkelt Eksempel, omtaler Joh. Jensen et Sted med Interesse Tanken om et Indstillingsraad ved Besættelse af ledige Stillinger.

Med et medfødt journalistisk Greb og med en vaagen Interesse for Foreningens Liv forstod Joh. Jensen at bringe de mange Meddelelser og Oplysninger, der gjorde »Absalon« til et virkeligt Medlemsblad.

Inspektør *C. Lütz-Höppermann,* dengang Forvalter ved Sundholm, der efter Johs. Jensens Afgang blev »Absalon«s Redaktør fra April 1905 til 15. Marts 1909, fortsatte Bladet paa de af hans Forgænger oparbejdede Traditioner. Som denne fandt Lütz-Höppermann heller ikke den Støtte, han havde ventet ved Medlemmernes Bidrag til Bladet, og han lagde derfor Bladet ind i en videre Form, idet han med Held søgte at give det Karakteren af et kommunalt Tidsskrift ved at bringe mange særdeles læseværdige, og ofte illustrerede Artikler om almene kommunale Forhold. De, der var Medlemmer af Kommunalforeningen under Lütz-Höppermanns Redaktion, vil endogsaa erindre, at Bladet en Overgang bragte en Feuilleton med kommunalt strejfende Indhold. Ogsaa Bladets Udseende skiftede noget Karakter under Lütz-Höppermanns Redaktion. Tidligere var Bladets Side helt igennem trykt i to Spalter, med det i Maj 1906 udkomne Nummer forlod Redaktøren denne Form og lod Artiklerne trykke over hele Siden, medens mindre Meddelelser stadig sattes i to Spalter bag i Bladet. Under Lütz-Höppermanns Ægide skete ogsaa den for »Absalon«s Udvikling saa vigtige Begivenhed, at Bladet fra hidtil at have været et Maanedsblad gik over til at blive et Fjortendagesblad, og saaledes være i Stand til at holde sig nærmere op ad Begivenhederne. Var det faglige Stof i denne Periode end trængt noget i Baggrunden, kan det ikke nægtes, at Bladet i Lütz-Höppermanns Redaktionstid var særdeles livligt skrevet og kom meget nær op ad det Maal, han satte sig, det kommunale Tidsskrift.

Fuldmægtig cand jur. *Vilh. Buhl* dengang Assistent i Skattedirektoratet, overtog ved Lütz-Höppermanns Fratræden den 1. April 1909 »Absalon«s Redaktion og fungerede som bekendt til Udgangen af Marts i Aar. Vilh. Buhls Virksomhed er saa nær inde paa Livet af Nutiden, at den vil være de fleste af Kommunalforeningens Medlemmer bekendt. Han kom til Roret samtidig med »Systemskiftet« i Foreningen. Den »faglige Bevægelse« havde beseiret den »selskabelige«, Ekspeditionssekretær *Rich. Krause* havde som Formand afløst Inspektør *A. C. Øst,* der havde beklædt dette Hverv i 10 Aar fra Foreningens Stiftelse. Yngre Kræfter, der satte sig nye Maal, afløste de ældre, der havde taget Slidet i de første Aar. Ret naturligt lagde Vilh. Buhl, der tilhørte den nyere Retning, Hovedvægten paa de faglige Spørgsmaal. Disse stod i hans Redaktionstid absolut i Forgrunden, medens han dog ikke forsømte Bladets øvrige Opgaver, og den Behandling, han i sine Artikler gav det faglige Stof, var af en egen solid Grundighed og med det rette Blik for, hvad der i de enkelte Tilfælde netop skulde siges. Maaske kan det siges, at »Absalon« i Vilh. Buhls Tid ikke havde det Livlighedens Præg over sig, som nogen maatte ønske, men fagligt Stof er nu engang tørt, og Vilh. Buhl havde den ganske rigtige Opfattelse, at »Absalon« ikke just skal være Morskabslæsning, men — som han gjorde det til — et velskrevet og grundigt Fagorgan.

Skulde jeg forsøge at karakterisere de enkelte Redaktørperioder — der dog alle hviler paa en fælles Baggrund og i hvilke Midlerne for en meget stor Del er fælles — vilde jeg sige, at »Absalon« i *Joh. Jensens* Redaktørvirksomhed betegner »Medlemsbladet«, i *Lütz-Höppermanns* »Tidsskriftet« og i *Vilh. Buhls* »Fagorganet«.

H. Chr. Ridter.

Da Forandringen i »Absalon«s Redaktionsforhold ved Lovændringerne af 30. Marts 1920 gennemføres og Redaktør *H. Chr. Ridter* efter tidligere indsendt Opsigelse fratræder Stillingen — han redigerede endnu Bladet for 1. April 1920 — skriver hans Efterfølger *Lauritz Kaarøe* om ham i Nr. 404 for 15. April 1920:

Som det fremgaar af foranstaaende Artikel, har »Absalon«s fjerde Redaktør, Fuldmægtig *H. Chr. Ridter*, anmodet Kommunalforeningens Hovedbestyrelse om sin Afsked som Redaktør, og Hovedbestyrelsen har indrømmet ham det ansøgte i Naade og uden Pension. I Stedet for Pensionen er der fra alle Sider udtalt Haabet om, at han ogsaa fremtidig stiller sine Kræfter, sine foreningsmæssige Erfaringer og sin sjældne Arbejdskraft og Arbejdslyst til saavel Foreningens som Bladets Disposition. At Hr. Ridter har fulgt Opfordringen er sikkert ikke egnet til at forbavse nogen af dette Blads Læsere.

Nogen Nekrolog er der saaledes ingen Anledning til, men des mere til at bringe Fuldmægtig Ridter en Tak for det Arbejde, han har ydet i de seks Aar, hvori han har været Bladets Redaktør. Nærmere at definere, hvori hans Redaktørevner bestod, er unødvendigt. Det er almindelig bekendt, at hvad der stod i Bladet for den allerstørste Del var skrevet af ham personlig, og naar dette tages i Betragtning, og naar henses til Arten af det Stof, han havde at arbejde med, maa alle vistnok være enige om, at »Absalon« har været et godt og efter Omstændighederne livfuldt skrevet Organ. Han kunde i den skriftlige Polemik være skarp, men uden personlig Bitterhed. Det gjaldt for ham Sagen, at overbevise Modstanderen, aldrig at ramme eller saare denne personlig.

H. Chr. Ridter,
Redaktør 1/4 1914—1/4 1920

Han gik i sin Tid ind til Redaktørstillingen med store Planer og fuld af Idéer om, hvad han agtede at bringe ud af »Absalon«. Spørger man ham selv, om han naaede at realisere sine Planer, vil Svaret sikkert lyde benægtende. Paa et Punkt svigtede det i alt Fald helt. Den Appel, han i sin Tiltrædelsesartikel i Absalons Nummer for 1. April 1914 rettede til Medlemmerne om at benytte »Absalon«s Spalter, naar de ønskede Luft for deres Anskuelser, blev praktisk talt ubesvaret. Men vi andre maa have Lov til at mene, at paa et andet Punkt — endda det afgørende — lykkedes det ham at naa det Maal, han satte sig. Han fik i endnu højere Grad end sin Forgænger gjort Bladet til et skattet Organ for de vedtægtsmæssige Tjenestemænds faglige Interesser.

Han betragtede det som sin Pligt at bevare den mest intime Føling med Forretningsudvalget og dets Arbejde, overværede ikke blot altid Møderne — hvad der i de forløbne Aar siger en Del —, men deltog oftest med Iver i Debatten. Han veg heller ikke her tilbage for selv en skarp Duel og opnaaede dog vist aldrig at faa en personlig Uven. Hans elskværdige Smil og det lune, forsonende Blink i Øjenkrogen forlod ham aldrig, selv naar Diskussionen gik hedest. Man følte, at man stod overfor en Mand, der beherskede sit Stof, og hvis Hensigt altid var at indtage det Standpunkt, der efter hans Skøn stemmede bedst med Foreningens Tarv. Og han var for nye Medlemmer et Leksikon, der beredvilligt stillede sig til deres Raadighed, naar som helst det ønskedes.

Han gik i 1914 ud af Bestyrelsen for at overtage »Absalon«s Redaktion; han er nu efter sin Fratrædelse som Redaktør straks indvalgt i Hovedbestyrelsen og Forretningsudvalget. Vor Organisation venter sig vedblivende meget af ham og venter næppe forgæves.

Ingen har haft rigere Lejlighed til at se hans Virksomhed paa nært Hold end undertegnede, der i mere end 10 Aar har arbejdet sammen med ham i Organisationsarbejdet, og som smigrer mig med at være hans personlige Ven. Og da det nu tilfældig er falcet i min Lod som hans Afløser at skrive disse Par Linier til ham, vil jeg gerne give ham det Vidnesbyrd, at han har været sin Stand en overmaade nyttig Mand, en loyal og dygtig Medarbejder og den braveste Kammerat.

Laur. Kaarøe.

Om den femte og nuværende Redaktør *Lauritz Kaarøe* skal ikke her skrives nogen Biografi. Han har fortsat »Absalon« som fagligt Organ. Hans Artikler er skrevet ud fra et indgaaende Kendskab til de Sager, han behandler. Ved Siden af sine øvrige gode Egenskaber har han ogsaa faaet den Gave at kunne skrive en særdeles læseværdig Artikel. Skulde jeg som gammel Bladmand gøre nogen Indvending, skulde det være den, at »Absalon« maaske nu savner et vist journalistisk Sving, en vis Sans for de smaa Notitsers aktuelle Værdi — og at det er noget fortvivlet daarligt Papir, Bladet trykkes paa.

— — —

»Absalon«s Trykkersted var fra 1899—1920 *Mohns Bogtrykkeri (Julius Olsen)*. Siden 1. Januar 1920 er Bladet blevet trykt i *Industritrykkeriet (Bernh. Schmidt)*. Der er Grund til ved denne Anledning ogsaa at sige Tak til disse to Bogtrykkere, der har ydet et omhyggeligt og godt Arbejde for Bladet, og som aldrig har været bange for at tage en Tørn, naar der ved given Lejlighed var Pres paa.

I »Absalon« har Kommunalforeningen« et uundværligt Vaaben, som øver en betydningsfuld, støttende Virksomhed i Foreningens faglige Arbejde. Det skrives ikke alene for Medlemmerne, det søger som bekendt ret ofte ogsaa sin Læsekres paa autoritative Steder. Finder Medlemmerne undertiden Bladet tørt, maa de lægge en stor Del af Skylden herfor sig selv til Last, af to Aarsager, dels fordi de er for fordringsfulde og ikke ser Stoffets begrænsede Art i retfærdig Belysning, dels fordi de i altfor ringe Grad i Tidernes Løb har været Medarbejdere ved Bladet. Maatte de næste 25 Aar bringe en glædelig Forandring heri.

H. Chr. Ridter.

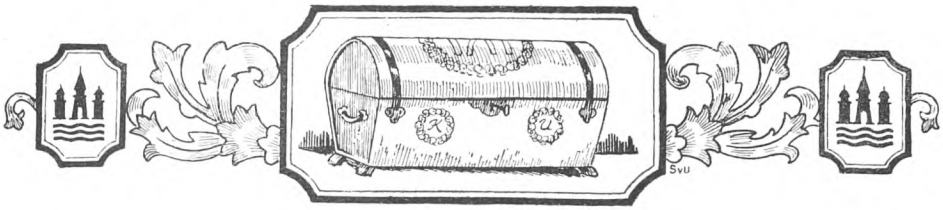

Understøttelsesfonden.

Raadmand, Oberst *W. H. F. Abrahamson.*

Understøttelsesfonden fik sit første Bidrag ved en Koncert, som Foreningen den 2. Februar 1899 lod afholde i Koncertpalæet, og som gav et Overskud paa 356 Kr. 42 Øre. I samme Aar modtog Foreningen fra et af sine ekstraordinære Medlemmer, Raadmanden for Magistratens 4. Afdeling, Oberst *W. H. F. Abrahamson,* en Gave til Fonden paa 500 Kr. Med Renter, 9 Kr. 44 Øre, og en anden Gaveindtægt paa 15 Kr. ejede Understøttelsesfonden ved Udgangen af Aaret 1899: 880 Kr. 86 Øre.

Oberst Abrahamson blev i de følgende Aar Foreningen en varmhjertet Velgører. Han havde følt sig stærkt tiltalt af den Tanke, som laa til Grund for Foreningens Stiftelse og navnlig for dens filantropiske Formaal. I hvert af Aarene 1900, 1902 og 1903 skænkede han Fonden 500 Kr. og i hvert af de følgende 1904—05—06 og 07 1000 Kr. Hans direkte Gaver til Fonden beløb sig saaledes ialt til 6000 Kr. Medens han de første Gange skænkede Foreningen Gaven under sit Navn, ønskede han ved de senere Lejligheder at være anonym.

Den 1. Januar 1900 trak Oberst Abrahamson sig tilbage fra Raadmandsstillingen, som han havde beklædt i en Menneskealder. Siden 1856 havde han været knyttet til Kommunens Administration. Han blev i dette Aar indvalgt i Borgerrepræsentationen, hvor han havde Sæde indtil Udgangen af 1869. 1. Januar 1870 valgtes han til Raadmand for 4. Afdeling. Han var aktiv Deltager i den Udvikling, der begyndte med, at København sprængte den Gjord, som Fæstningsvoldene spændte om Byen og som fik sit Udslag i Indlemmelsen af de omliggende Kommuner og senere er fortsat i en stadig Udskydelse af Bygrænsen længere og længere ud i Oplandet. —

Abrahamson havde haft Sæde i Administrationen endnu mens Gasbelysningen i Byen var i sin Barndom, og han opnaaede at være med i Planlæggelsen af de første Elektricitetsværker. Han var i mange Aar en af de ivrigste inden for Magistraten for Fremskridt i Byens tekniske Anliggender. Han havde et aabent Blik for Fremtidens Muligheder. Da et i Aarene omkring 1899 fremsat Forslag om Sortedams- og Peblingesøens Omdannelse i landskabelig Retning kom til Behandling, oplystes det, at Abrahamson allerede 30 Aar tidligere havde stillet et Forslag, der vilde have løst Spørgsmaalet.

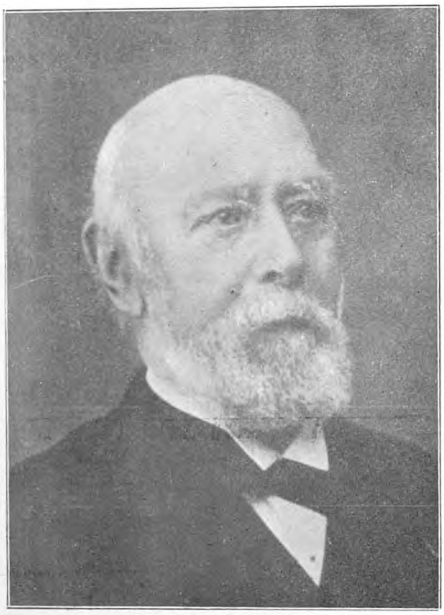

Raadmand, Oberst *W. H. F. Abrahamson*
Foreningens Æresmedlem

Oberst Abrahamson døde den 7. Februar 1911 i en Alder af 88 Aar. Hans Fader var Oberst, Dr. phil. I. N. B. Abrahamson, der først vandt sig Laurbær udenlands ved Deltagelse i Napoleonskrigene og siden herhjemme med Iver virkede i Folkeoplysningens Tjeneste og for en Forbedring af Folkeskolen. Følgende Slægtens Traditioner valgte Sønnen W. H. F. Abrahamson ogsaa den militære Løbebane. I 1848 deltog han som Premierløjtnant i Kampene ved Bov, Slesvig, Nybøl og Dybbøl, i 1849 var han med i Slaget ved Fredericia, Aaret efter i Slaget ved Isted. Ogsaa i 1864 deltog han i Felttoget i den ansvarsfulde Stilling som Chef for Krigstelegrafen og den topografiske Afdeling. Efter Krigen tog han sin Afsked og fik Oberst's Karakter. Han helligede sig nu udelukkende Arbejdet i det Offentliges Tjeneste. En kort Tid var han Medlem af Folketinget, men det blev i særlig Grad Københavns Kommune han viede sine Kræfter.

Oberst Abrahamson var en Mand af den gamle Skole, undertiden lidt barsk i sin Optræden, men retlinet og brav og ikke bange for at sige sin Mening, selv hvor den ikke var velhørt, hvilket skal have voldt ham en Del Fortræd som Officer. Han skal have haft en Evne som Karikaturtegner. Det fortælles, at han i Borgerrepræsentationens Møder yndede at sidde og ridse Karikaturer op af Kommunalbestyrelsens Medlemmer, Tegningerne skal have været fortræffelige.

Kommunalforeningen søgte paa forskellig Maade at hædre sin Velgører. Paa den ordinære Generalforsamling den 15. Marts 1904 vedtoges det enstemmigt at optage den afgaaede Raadmand, Oberst Abrahamson som Foreningens første — og siden eneste — *Æresmedlem.*

Bestyrelsen overrakte ham Beslutningen i følgende Skrivelse:

Højvelbaarne

Hr. Oberst Abrahamson,

R. af D. og Dbm.

Kjøbenhavns Kommunalforening, der har modtaget saa store Beviser paa den vedvarende varme Interesse, som Hr. Obersten nærer for de Mennesker, der have viet Kjøbenhavns Kommune deres Arbejdsevne, har paa sin igaar afholdte Generalforsamling enstemmig og under levende Tilslutning vedtaget at anmode Dem om at vise Foreningen den Ære at lade Dem optage som dens første Æresmedlem. I de paa forrige Generalforsamling vedtagne Love indførtes en Bestemmelse om, at Foreningen kan optage Æresmedlemmer, og som naturligt er, har da Foreningen med Glæde grebet denne Lejlighed til at takke Hr. Obersten og vise Dem sin Taknemmelighed paa den eneste Maade, der staar til dens Raadighed.

I Bestyrelsen for Kjøbenhavns Kommunalforening, den 16. Marts 1904.

A. C. Øst — Formand — *Hultin Hansen* — Næstformand

Morten Hansen *Hendriksen* *Joh. Jensen* *Møller* *Schierff*

Thierry *Chr. Tranekjær*

Ved Foreningens 10 Aars Stiftelsesfest den 29. Juni 1908, hvor Formanden A. C. Øst fik overrakt Foreningens Emblem i Guld, blev det vedtaget at tildele Oberst Abrahamson samme Udmærkelse.

Dette Emblem er siden anbragt i Kartonen til et Kommunalforeningen tilhørende større Fotografi af vort afdøde Æresmedlem. Billedet hænger foreløbig hos den nuværende Formand for Bestyrelsen af Oberst *Abrahamson's Legat,* Inspektør Lütz-Höppermann, Sundholm.

I sit Testamente havde Oberst Abrahamson atter betænkt Foreningen ved Oprettelsen af et Legat, hvis Fundats vi her aftrykker:

Fundats

for

Oberst Verner Hans Frederik Abrahamsons Legat for Medlemmer af Københavns Komunalforening og deres Enker.

1.

Legatets Grundkapital bestaaende af 19150 Kr. med Fradrag af Indskrivningsgebyr 1 pCt. af nævnte Kapital for dennes Afgivelse til »Bikubens Forvaltningsafdeling« er indbetalt til Forvaltningsafdelingen, der drager Omsorg for, at saavel den nævnte Grundkapital som de Beløb, hvormed Legatet i Aarenes Løb maatte blive forøget ved Obligationernes Udtrækning, Oplæg af Kapital eller paa anden Maade, stedse er anbragt efter Reglerne for umyndiges Midler.

2.

Fordelingen af Kapitalens Renter sker ved Bestyrelsen for »Inspektør A. C. Øst's Legat til Fordel for Enker eller ugifte Døtre over 50 Aar efter Medlemmer

af Kommunalforeningen i København« i Forening med den til enhver Tid værende Formand for Københavns Kommunalforenings Bestyrelse. Skulde Stemmerne staa lige, afgøres Sagen ved Lodtrækning. Skulde Bestyrelsen for A. C. Øst's Legat eller Bestyrelsen for Kommunalforeningen ophøre at existere, bedes Københavns Overpræsident med vedkommende Ministeriums Sanktion anordne en ny Legatbestyrelse.

3.

Renterne uddeles til Medlemmer af Kommunalforeningen i København og deres Enker i Portioner paa 100 Kr. aarlig (at udbetale med Halvdelen hver 4. Januar og 4 Juli). Skulde Kommunalforeningen ophøre at bestaa, uddeles Legatet til Mænd eller Kvinder, der som vedtægtsmæssigt lønnede Tjenestemænd (eller Kvinder) have tjent Københavns Kommune, eller Enker efter saadanne Mænd. Det til Renteudbetalingen fornødne Beløb hæves i Bikubens Forvaltningsafdeling af Bestyrelsen for Inspektør A. C. Øst's Legat og udbetales af samme, det tilovers blivende Rentebeløb lægges til Kapitalen.

4.

Ved Uddelingen af Legatportionerne bør i særlig Grad Hensynet til de Ansøgendes Trang og Værdighed være afgørende.

Den, der engang har erholdt Legatet tildelt, beholder det for Livstid, saafremt der ikke indtræder væsentlig Forandring med Hensyn til vedkommendes Trang eller Værdighed.

5.

Legatets Regnskab revideres og decideres af Københavns Magistrat.

København, den 30. November 1911.

Som Executores testamenti

(Underskrifter).

Legatbestyrelsen bestaar for Tiden af Inspektør *C. Lütz-Höppermann* som Formand, fhv. Forretningsfører *Herman Beyer,* Oppebørselsinspektør *M. Raage* og som »født Medlem« Kommunalforeningens Formand *L. Kaarøe.* Bestyrelsen har Ret til at supplere sig selv ved Afgang. Fuldmægtig *Andreas Andersen* er for Tiden Suppleant.

Raadmand, Oberst *Abrahamson's* Minde vil stedse blive holdt i Ære i Københavns Kommunalforening.

Et andet af Foreningens ældre Medlemmer har ligeledes ved nogle Lejligheder betænkt Foreningen med større Gaver, nemlig afdøde Hovedkasserer, Justitsraad *N. F. L. Petersen,* R. af D., der i 1905 og i 1908 skænkede Fonden hver Gang 200 Kr.

N. F. L. Petersen
Hovedkasserer

Justitsraad Petersen indtraadte i Københavns Kommunes Tjeneste den 1. Maj 1848 og var til Februar 1851 inspektionshavende Assistent ved Ladegaarden, blev derefter Copist i Fattigvæsenets Administration til April 1854, Inspektør ved Holmens Arbejdshus i Bredgade til Juni 1864, Fuldmægtig ved Hovedkassen til Februar 1885, hvorefter han blev Stadens Hovedkasserer. Dette Embede beklædte han, til han den 1. Maj 1908, 83 Aar gammel, paa sin 60 Aars Jubilæumsdag tog sin Afsked. Mange vil endnu erindre den gamle, ærværdige Pengeforvalter med den sorte Kalot

paa Hovedet og det hvide Skæg. Han døde i 1915. Kommunalforeningen vil stedse bevare Mindet om hans venlige Tanker for Foreningen.

I Anledning af den daværende Formand, Inspektør *A. C. Øst's* 70aarige Fødselsdag den 9. September 1908 blev der blandt Foreningens Medlemmer indsamlet et Beløb paa 786 Kr., som paa Festdagen af Foreningens Bestyrelse overraktes Formanden med Anmodning om, at han vilde give sit Samtykke til, at Pengene anvendtes til Oprettelsen af et Legat under Navnet »*A. C. Øst's Legat*«.

I et Bestyrelsesmøde den 23. September samme Aar oplyste Øst, at han selv havde afrundet det indsamlede Beløb til 2000 Kr., og at han havde haft den Glæde fra et ældre Medlem at modtage en Gave paa 500 Kr. til Legatet — det var atter Oberst Abrahamson, som her havde vist sin Velvilje overfor vor Stand — saaledes at Legatet kunde træde i Virksomhed med en Kapital paa 2500 Kr. Legatet fik Navnet: »Inspektør A. C. Øst's Legat for Enker og ugifte Døtre over 50 Aar efter Medlemmer af Københavns Kommunalforening«. Fundatsen stadfæstedes den 6. Januar 1909 og er saalydende:

Fundats

for

Inspektør A. C. Øst's Legat til Fordel for Enker eller ugifte Døtre over 50 Aar efter Medlemmer af Københavns Kommunalforening.

1. Kapitalen, som nu er paa 2500 Kroner, men som muligvis vil vokse ved senere Indbetalinger, bliver stedse urørlig og skal til enhver Tid være sikret efter Reglerne for umyndiges Midler.
2. Legatets Renter uddeles aarlig den 9. September i Portioner paa 80 — er Firsindstyve — Kroner til Enker eller ugifte Døtre over 50 Aar efter Medlemmer af Københavns Kommunalforening.
   Hvis nævnte Forening opløses, vil Renterne være at uddele til Enker eller ugifte Døtre over 50 Aar efter Mænd, der som Embedsmænd, Assistenter eller Skrivere have tjent Københavns Kommune.
3. Udgør Renterne et Beløb, der ikke er deleligt med 80, lægges den overskydende Del til Kapitalen saaledes, at Legatportionerne altid uddeles med fulde 80 Kroner.
4. Legatportionerne uddeles kun for et Aar og kan som Regel kun tildeles den samme Person én Gang.
5. Legatets Bestyrelse bestaar af en Formand og to Medlemmer, der tilhøre Københavns Kommunalforening eller — om denne maatte blive opløst — tjene Københavns Kommune som Embedsmænd, Assistenter eller Skrivere.
   Ved Død eller Fratrædelse af et Medlem supplerer Bestyrelsen sig selv.

Legatets Kapital — for Tiden 2500, er To Tusinde og Fem Hundrede Kroner — er anbragt i Østifternes Kreditforenings Obligationer, 8 Serie a 4 pCt., der ere noterede som tilhørende Legatet, og vil af Københavns Magistrat blive forsynede med Forbudspaategning.

Renter og senere indbetalte Beløb indsættes i Sparekassen for København og Omegn paa en paa Legatets Navn lydende Kontrabog, eller anbringes i nævnte Kreditforeningsobligationer noterede paa Navn og forsynede med forannævnte Forbudspaategning.

Af det paa Sparekassebogen indsatte Beløb kan kun hæves, naar alle tre Bestyrelsesmedlemmer skriftlig tilstille Sparekassen Begæring om Udbetaling.

Københavns Magistrat har i Følge Skrivelse af 25. November 1908 velvilligst paataget sig Regnskabets Revision og Decision.

Legatets nuværende Bestyrelse bestaar af Inspektør A. C. Øst, Sundholm, som Formand, samt af d'Herrer Forretningsfører H. Beyer, Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor, og Værkformand Schjerff, Christianshavns Gasstation.

Et Eksemplar af Love for Københavns Kommunalforening vedlægges.

København S., den 28. November 1908.

A. C. Øst.

Legatbestyrelsen bestaar for Tiden af Inspektør *Lütz-Höppermann* som Formand, fhv. Forretningsfører *Herman Beyer* og Oppebørselsinspektør *M. Raage*. Fuldmægtig *Andreas Andersen* er Suppleant.

Ved Udgangen af 1922 ejede Understøttelsesfonden en Formue paa 36,251 Kr. 18 Øre. I 1923 er ved Generalforsamlingsbeslutning af 26. Marts yderligere henlagt til Fonden 2000 Kr. I Anledning af Kommunalforeningens 25 Aars Jubilæum den 29. Juni 1923 har Hovedbestyrelsen i H. t. den paa den ordinære Generalforsamling den 26. Marts 1923 givne Bemyndigelse til Festligholdelse af Jubilæet i sit Møde den 31. Maj 1923 besluttet at overføre 10,000 Kr. af Foreningens Kasse til Understøttelsesfonden.

Københavns Kommunalforenings Understøttelsesfond vil da i Jubilæumsaaret eje en Formue, som meget stærkt nærmer sig de 50,000 Kr.

H. Chr. Ridter.

OVERSIGT

over

Københavns Kommunalforenings Generalforsamlinger gennem 25 Aar

(med en sammentrængt Angivelse af de vigtigste Begivenheder).

I. 1898—1909. Under „Afdelingsvalget".

Ordinære — Ekstraordinære

1898, den 29. Juni (Wittmack): konstituerende.
Øst vælges til Foreningens første Formand. Love vedtages.

1899, den 18. Marts (Koncertpalæet):
J. D. Sørensen og L. P. V. Madsen (Elper) opponerer mod Regnskabet.

1899, den 12. September (City):
Begravelseskassen startes.

1899, den 25. September (City):
Fortsættelse af do.

1900, den 28. Marts (City):
„Absalon"s Udgivelse godkendes.

1901, den 22. Marts (City):
J. D. Sørensen og L. P. V. Madsen stiller Lovændringsforslag. Udvalg nedsættes.

1902, den 4. Februar (Foreningshuset):
Lovudvalgets Forslag behandles.

1902, den 18. Februar (Foreningshuset):
Fortsættelse. Det vedtages at blive ved de gamle Love.

1902, den 18. Marts (Foreningshuset):
Tranekjær fremsætter nye Lovændringsforslag.

1902, den 15. April (Foreningshuset):
Tranekjærs Ændringsforslag forkastes. Krøyer nedlægger sit Mandat.

1903, den 16. Marts (Mygind):
Bestyrelsen i Samarb. med Medlemmer stiller Lovændringsforslag.

1903, den 6. April (Mygind):
Lovene ændres.

1904, den 15. Marts (City):
Raadmand, Oberst Abrahamson optages som Æresmedlem.

1904, den 4. Juli (City):
Bevilling til en Retssag i et Pensionsspørgsmaal.

1905, den 15. Marts (City):
Fuldm. J. S. Koch foreslaar Sygekassen udskilt fra Foreningen, Koch kritiserer Ledelsen og forlanger Foren. ledet ind i et fagligt Spor. Han foreslaar, at Understøttelsesfonden anvendes til Laan til Medl. Der nedsættes et Udvalg om Sygekassen. — Kamp ved Bestyrelsesvalg. Morten Hansen og Joh. Jensen falder for Bjerre og Kjellerup.

1905, den 5. April (City):
Bjerres Valg kasseres. Andr. Andersen vælges. En af Koch stillet Resolution om „at sætte al mulig Kraft ind paa Arbejdet for det faglige" kommer ikke til Afstemning.

1906, den 16. Marts (City):
Forslag fra Best. om Ændring af Lovenes § 3 og § 19 (Indskud).

1906, den 29. Marts (City):
§§ 3 og 19 ændres.

1906, den 19. Oktober (Wittmack):
Suppleringsvalg for den afdøde Hultin-Hansen. Pantmann vælges.

1907, den 18. Marts (Wittmack):
Forslag fra Best om Lovændringer vedr. Begravelseskassen. Forslag fra Elper, Krøyer, Lindgren og Ch. Andreasen om Ændring af Lovenes §§ 2, 7 og 8. Laur. Frederiksen (Kaarøe) første Gang i Ilden, for Ændringerne.

1907, den 8. April (Wittmack):
Best.s Forslag om Begravelseskassen vedtages. Ændringerne til §§ 2, 7 og 8 forkastes.

1908, den 30. Marts (Pr. Wilhelms Palæ):
Elper stiller Forslag om Nedsættelse af et Lovudvalg, bl. a. med Indførelse af et Repræsentantskab eller Forholdstalsvalgmaade for Øj·. J. D. Sørensen foreslaar § 8 ændret. Ch. Andreasen bebrejder Best. dens Optræden under Lønreformarbejdet. Elpers Forslag forkastes. Sørensens gaar til ekstraord. Generalforsamling.

1908, den 27. April (Pr. Wilhelms Palæ):
J. D. Sørensens Ændringsforslag til § 8 om Forholdstalsvalg forkastes. Assistenter og Skrivere, der er stærkt utilfredse med Bestyrelsens Arbejde i Lønsagen og dens Modstand mod Forholdstalsvalg, truer med Udmeldelse. De forlader i samlet Trop Generalforsamlingen.

1908, den 23. Maj (Wittmack):
43 Medlemmer stiller nyt Forslag om Ændring af § 8. Der træffes et Forlig: Forholdstalsvalgmaaden indføres, trædende i Kraft fra næste Aar. Der nedsættes et Udvalg til en samlet Revision af Lovene. Bestyrelsen forpligter sig til at fremsende og anbefale Assistent- og Skriverforeningernes Lønandragender.

Ordinære

1909, den 24. Marts (City):
Valg efter de nye Love. Øst trækker sig tilbage. Krause bliver Formand. „Boligtvangen" førsteGang.

Ekstraordinære

1908, den 18. Juni (Gimle):
§ 8 ændres midlertidigt. Lovudvalget nedsættes.

1909, den 11. Januar (City):
Lovudvalgets Ændringsforslag til 1. Behandling.

1909, den 24. Februar (City):
Lovene ændres i H. t. Lovudvalgets Forslag. Forholdstalsvalg og Repræsentantskab indføres.

II. 1909—1916. Under „Forholdstalsvalget".

Ordinære

1910, den 21. Marts (City):
Et Forslag om Kontingentnedsættelse tages tilbage. Ridter i Ilden mod Selskabeligheden. En Resolution mod Boligtvangen vedtages. Kamp ved Bestyrelsesvalg mellem »ældre« og »yngre«. Det vedtages at udgive en Personalfortegnelse.

1911, den 28. Marts (Haandværkerforeningen):
Bestyrelsen foreslaar Bestemmelsen i § 3 om Indskud ved Genindmeldelse strøget. § 3 ændres. »Valggruppen af ældre Tjenestemænd« foranstalter Nej-Afstemning ved Krøyers Valg til Formand. Stor Valgkamp ved Bestyrelsesvalg.

1912, den 21. Marts (City):
I. D. Sørensen foreslaar § 2 ændret, men tager det tilbage. Forslag om Tilskud til Sygekassen, til Rejsestipendier, Etablering af et Boghold og Kontingentnedsættelse henvises til Repræsentantskabet. Stor Valgkamp ved Bestyrelsesvalg.

1913, den 29. Marts (City):
Indstilling fra Repræsentantskabet om det fra forrige Generalforsamling vedtagne. Alle Forslagene forkastes. Bestyrelsen foreslaar udgivet en ny Personalfortegnelse. Forsamlingen vil kun gaa med til et Supplement. Hjalmar Andersen ivrer mod »Absalon«s Redaktion. Stor Valgkamp ved Bestyrelsesvalg.

1914, den 26. Marts (City):
Bestyrelsens Forslag om Udgivelse af en ny Personalfortegnelse vedtages. Et Forslag fra Bestyrelsen om aarlige Henlæggelser til en 20-aarig Stiftelsesfest forkastes. Der nedsættes Udvalg om Sygekassens Forhold. Ved Bestyrelsesvalget lider »Valggruppen af ældre Tjenestemænd« et afgørende Nederlag, idet den kun faar 1 Mand (Schultz) valgt. Krause bebrejder Raage, at han bag Bestyrelsens Ryg er gaaet direkte til Magistraten med »Valggruppen«s Stilling til Forhandlingsreglerne.

1915, den 24. Marts (City):
Forslag fra Bestyrelsen om Ændring af § 18, Afskaffelse af de smaa selskabelige Mødeaftener — tages tilbage, da Forsamlingen ikke er beslutningsdygtig. Betænkning fra Sygekasseudvalget drøftes, men gaar tilbage til ny Behandling i Udvalget. Krøyer trækker sig tilbage som Formand. Krause vælges. Bestyrelsesvalget foregaar uden Kamp med Opstilling af Fællesliste paa »status quo«.

Ekstraordinære

1910, den 29. December (Studenterhuset):
Forslag fra det af »Hovedorganisationerne« om Forhandlingsretten nedsatte Fællesudvalg om en Henvendelse til Magistraten Kontorchef J. S Koch foreslaar paa et Repræsentantskabs-MindretalsVegne at udsætte Sagen. Fuldmægtig (nu Kontorchef) Jespersen gaar imod Henvendelsen til Magistraten. Der vedtages en Resolution, der billiger Flertallets Standpunkt. Krause trækker sig tilbage fra Formandsposten, Næstformanden Forvalter Schultz fungerer videre Aaret ud.

1913, den 27. September (City):
Et Forslag fra Bestyrelsen, om at Foreningen overtager Driften af Raadhuskøkkenet forkastes.

1914, den 19. September (City):
Forslag fra Bestyrelsen om et Bidrag paa 2000 Kr. til »Centralkomiteen af 1914« vedtages.

1915, den 12. Maj (City):
Indkaldt efter Opfordring fra 120 Medlemmer med Dagsorden: Dyrtidstillæg. Det vedtages at rette en indtrængende Henvendelse til Kommunalbestyrelsen.

1915, den 28. Juli (City):
Suppleringsvalg for Kaarøe, der var gaaet ud af Bestyrelsen, da han blev Kasserer. Krause, der er blevet angrebet af Rosmer m. fl. for sin Stilling som Borgerrepræsentant og Kom.for.s Formand, stiller sit Mandat til Raadighed, men genvælges.

1915, den 18. September (Grundtvigshus):
Suppleringsvalg for Schultz, der var afgaaet ved Døden. Et Forslag fra Bestyrelsen om Fælles-Brændselsindkøb vedtages. Et Forslag fra Skriver Johs. Iohansen om Eksklusion af Ass. H. Koch forkastes, men der vedtages en Misbilligelse af K.s Overtrædelse af en Generalforsamlingsbeslutning. (»Bladet«-Episoden).

Ordinære

1916, den 29. Marts (*Pr. Wilhelms Palæ*):
Første Behandling af Sygekasseudvalgets Ændringsforslag og af det fra det ang. Kommunalforeningens Reorganisation nedsatte Fællesudvalg fremkomne Forslag om Ændringer i Foreningens Love. — Lønsagen.

Ekstraordinære

1916, den 22. Januar (*Grundtvigshus*):
Besættelsen af en Fuldmægtig-Stilling ved Alm. Hospital. Den skarpeste Udtalelse i Foreningens Historie vedtages.

1916, den 19. April (*Grundtvigshus*):
Reorganisationen vedtages Krause trækker sig tilbage. Et Forslag om Køb af en Ejendom til Feriehjem modtages med ringe Interesse. — Forhandlingsretten — Lønsagen.

III. 1916—1923. Kommunalforeningen som Forbund.

Ordinære

1917, den 27. Marts (*City*):
Bevillingssager.

1918, den 25. Marts (*Grundtvigshus*):
Bevillingssager.

1919, den 25. Marts (*Industriforeningen*):
Bevillingssager og Forslag om Ændring af § 34, saaledes at Begravelseshjælpen forhøjes til 235 Kr.

1920, den 20. Marts (*Grundtvigshus*):
Bevillingssager, Første Behandling af Hovedbestyrelsens Forslag til Lovændringer vedr. §§ 8, 10, 11, 12, 14 og 17 om Formandens Stilling og »Absalon«s Redaktionsforhold.

1921, den 31. Marts (*Grundtvigshus*):
Bevillingssager.

1922, den 29. Marts (*Revisions- og Forvaltningsinstitutet*):
Bevillingssager.

1923, den 26. Marts (*Grundtvigshus*):
Bevillingssager. Der føres en Diskussion om Formanden, Kaarøes Stilling, efter at han er udnævnt til Fuldmægtig og atter indtræder i Nummer i Kommunens Tjeneste.

Ekstraordinære

1919, den 4. April (*Grundtvigshus*):
§ 34 ændres, saaledes at Begravelseshjælpen forhøjes til 235 Kr.

1919, den 24. September (*Grundtvigshus*):
Kontingentforhøjelse til 24 Kr. aarlig. Der bevilges en Gave paa 1000 Kr, til Formanden, Kaarøe, for hans store Arbejde ved Lønreformen.

1919, den 30. September (*Grundtvigshus*):
Lovændringen om Kontingentforhøjelsen vedtages.

1920, den 30. Marts (*Grundtvigshus*):
De paa Generalforsamlingen den 20. Marts foreslaaede Lovændringer vedtages, hvorefter Formanden tillige er Redaktør af »Absalon«. Hans Løn fastsættes af Hovedbestyrelsen, Formanden træder udenfor Nummer i Kommunens Tjeneste, Foreningen faar eget Kontor.

Rekapitulation:

I: 1898—1909:	1 konstituerende	—	11 ordinære	—	16 ekstraordinære	—	ialt 28	Generalforsamlinger
II: 1909—1916:			7 ,,	—	8 ,,	—	ialt 15	,,
III: 1916—1923:			7 ,,	—	4 ,,	—	ialt 11	,,
Ialt:	1 konstituerende	—	25 ordinære	—	28 ekstraordinære	—	ialt 54	Generalforsamlinger

Medlemstallet i 25 Aar.

			Medlemmer
29.	Juni	1898	91
31.	December	1898	264
31.	„	1899	304
31.	„	1900	360
31.	„	1901	380
31.	„	1902	377
31.	„	1903	401
31.	„	1904	414
31.	„	1905	411
31.	„	1906 (Lønreform 1906)	518
31.	„	1907	562
31.	„	1908	552
31.	„	1909 (Lønreform 1909)	639
31.	„	1910	711
31.	„	1911	823
31.	„	1912	837
31.	„	1913	842
31.	„	1914	859
31.	„	1915	955
30.	Juni	1916 Reorganisationen:	1043

	Embedsmandsforeningen	Ingeniørforbundet	Rodemesterforeningen	Tekn. Tj.mænd i 7. (V) Lkl.	Assistentforeningen	Tekn. Tj.mænd i 8. (VIb) Lkl.	Særforeningerne ialt	Passive Medl. i Kom.for.	Ialt	Kommunalforeningen
Antal Medl. pr. 30/6 16	202	112	110	54	494	77	1049	44	1093	1043
Tilgang til Kommunalforen. af Medlemmer, der hidtil kun stod i Særforeningerne	72	91	23	5	109	0	300	0		300
Tilgang til Særforeningerne af Medlemmer, der hidtil kun stod i Kommunalforeningen ·	64	1	2	12	159	12	250	0	250	
Antal Medl. efter Reguleringen 1/7 16	266	113	112	66	653	89	1299	44	1343	1343
31. December 1916	268	115	111	68	650	90	1302	39		1341	1341
31. „ 1917	319	131	144	66	671	90	1421	34		1455	1455
31. „ 1918	352	130	144	73	729	94	1522	34		1556	1556
31. „ 1919	401	131	156	73	951	114	1826	33	(Lønreform 1919)	1859	1859
31. „ 1920	442	134	164	52	1069	100	1961	43		2004	2004
31. „ 1921	532	135		55	1156	104	1982	44		2026	2026
31. „ 1922	524	136		89	1153	171	2073	46		2119	2119
29. Juni 1923	520	144		90	1139	173	2066	49		2115	2115

Særforeningerne af 1916.

Reorganisationen af 1916 skabte Københavns Kommunalforening om til et Forbund af faglige Særforeninger. I det følgende skal her meddeles nogle ganske kortfattede Data om de Foreninger, som blev Grundpillerne i den nye faglige Opbygning af vor Sammenslutning.

Foreningen Københavns Kommunes Embedsmænd.

I April 1914 udsendtes af Inspektør *C. Lütz-Höppermann,* Kontorchef *L. P. Elper* og Hospitalskasserer *Joh. Jensen* en Opfordring til Københavns kommunale Embedsmænd til Dannelsen af en Forening for disses faglige Interesser.

Den 9. Maj 1914 afholdtes et Møde i Raadhusets Kældersal. Her nedsattes et Lovudvalg, bestaaende af Direktør for Begravelsesvæsenet *A. Berg,* Hospitalforvalter *C. Birch,* Ingeniør *Flindt,* Distriktsforstander *J. Herding,* Ekspeditionssekretær *A. L. Holgersen,* Inspektør *C. Lütz-Höppermann,* Inventarieskriver *V. Krogh-Johansen,* Kontorchef *A. H. Rasch* og Forvalter *E. E. Schultz.*

Paa et Møde den 27. Maj 1914 i Raadhusets Kældersal med Ekspeditionssekretær *Azur Levin* som Dirigent vedtoges Lovudvalgets Forslag, og Foreningen stiftedes. Det vedtoges foreløbig at lade Lovudvalget fungere som Bestyrelse med Inspektør *C. Lütz-Höppermann* som Formand.

Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 18. November 1914 valgtes Foreningens første Bestyrelse: F o r m a n d, Inspektør *C. Lütz-Höppermann* (se Portræt under »Absalon), Hospitalsforvalter *C. Birch,* Rudolph Berghs Hospital, Fuldmægtig *Vilh. Buhl,* Skattedirektoratet, Distriktsforstander *J. Herding,* Ekspeditionssekretær *A. L. Holgersen,* Sporvejene, Ekspeditions-

sekretær *Rich. Krause,* Overpræsidiet, Kontorchef *A. H. Rasch,* Mag. 3. Afd., Ingeniør *Serup* og Rodemester *Wittrock.*

I et Bestyrelsesmøde den 27. November s. A. valgtes Kontorchef *A. H. Rasch* (se Portræt under »Sangkoret«) til Næstformand, et Hverv han endnu beklæder.

Ved Reorganisationen i April 1916 indtraadte Foreningen som Særforening i Kommunalforeningen. Dens første Repræsentanter i Forretningsudvalget var Formanden *Lütz-Höppermann* og Ekspeditionssekretær *A. L. Holgersen.*

I 1918 afløstes Lütz-Höppermann som Formand af Ekspeditionssekretær *A. L. Holgersen.*

Eksp.-Sekr. *A. L. Holgersen*
Formand 1918—19

I 1919 blev Kontorchef *Azur Levin* (se Portræt foran) Embedsmandsforeningens Formand og samtidig Næstformand i Kommunalforeningen.

Han afløstes som Formand i 1920 af Ekspeditionssekretær *A. Ulrich* (se Portræt foran), der fra 1920 indtil 1923 har været Næstformand i Kommunalforeningen.

Ved Rodemesterforeningens Opløsning i Juni 1921 overgik Rodemestrene som Medlemmer i Embedsmandsforeningen.

Den nuværende Bestyrelse i Embedsmandsforeningen bestaar af:

Formanden, Ekspeditionssekretær *A. Ulrich* (Sæde i Bestyrelsen fra 1915), Hospitalsinspektør *H. Chr. Ridter,* Sekretær (fra 1919), Kontorchef *A. H. Rasch,* Næstformand (fra 1914), Ekspeditionssekretær *J. Kr. Nielsen* (fra 1919), Skoleinspektør *M. P. Nøring* (fra 1921), Fuldmægtig *Vilh. Frendrup* (fra 1920), Architekt *E. Ishøy* (fra 1920), Distriktsforstander *Svend Bojers,* Kasserer (fra 1920), Fuldmægtig *H. H. Madsen* (fra 1920), og Rodemester *A. Birch* (fra 1923).

Samtlige Bestyrelsesmedlemmer samt Revisor *Herman Jensen* er Embedsmandsforeningens Repræsentanter i Kommunalforeningens Hovedbestyrelse i 1923. I Forretningsudvalget har Formanden *Ulrich* og *Ridter* Sæde. Foreningens Revisorer er Inventarieskriver *K. V. Olsen* og pens. Fuldmægtig *A. F. V. Berthelsen.*

Foreningen tæller nu 520 Medlemmer.

Københavns kommunale Ingeniørforbund.

Københavns kommunale Ingeniørforbund blev stiftet paa et Møde i Dansk Ingeniørforbunds Lokaler den 20. December 1907. Foran i denne Bog er der fortalt om denne Begivenhed og om Sammensætningen af den første Bestyrelse. Dens første Formand var Afdelingsingeniør *Fr. V. Meyer*. Han sad til April 1912 og afløstes da af Kontorchef *Rich. Møller*, der afgik ved Døden den 18. November 1913. Forinden havde han nedlagt sit Mandat.

Fr. V. Meyer
Formand 1910—12 † 1923

Richard Møller
Formand 1912—13 † 1913

Herefter blev Overingeniør daværende Driftsbestyrer *C. Hentzen* valgt til Formand. Hentzen sad i 3 Aar til 1916. Sammen med Afdelingsingeniør *Poul Sørensen* deltog Hentzen i det Udvalgsarbejde, som førte til Kommunalforeningens Reorganisation. I 1916 blev Afdelingsingeniør *Poul Sørensen* (se Portræt foran) Ingeniørforbundets Formand, samtidig med at dette indtraadte som Særforening i Kommunalforeningen. Han var denne Forenings Næstformand fra 1916—19. I 1920 afløstes han som Formand af Ingeniør *G. R. Christophersen*. Siden 1921 har Brandinspektør *Poul Vinding* været Københavns kommunale Ingeniørforbunds Formand.

C. Hentzen
Formand 1913—16

G. R. Christophersen
Formand 1920—21

Poul Vinding
Formand fra 1921

Ingeniørforbundets nuværende Bestyrelse bestaar af:

Formanden, Brandinspektør *Poul Vinding*, Afdelingsingeniør *M.*

Udsen, Afdelingsingeniør *E. v. Holstein-Rathlou,* Ingeniør *R. Thorning-Madsen,* Ingeniør *Carl Bruun,* Brandinspektør *H. Thisted,* Ingeniør *Peter Stuhlmann,* Ingeniør *L. P. Lauritzen,* Ingeniør *V. Bülow,* Kasserer, Driftsingeniør *Jul. Hansen,* Ingeniør *K. V. Abrahamsen,* Ingeniør *K. Erichsen* og Ingeniør *J. C. Buus,* Sekretær.

Forbundets Repræsentanter i Kommunalforeningens Bestyrelse er Formanden *Vinding, M. Udsen* og *P. Stuhlmann.* I Forretningsudvalget sidder Vinding og Udsen.

Forbundets Medlemstal er nu 144.

Rodemesterforeningen.

Rodemesterforeningen blev dannet ved Sammenslutning den 13. Marts 1913 af den i 1906 stiftede Rodemesterassistentforening og den d. 27. Oktbr. 1909 stiftede Rodemesterforening. Rodemesterassistentforeningens Formænd havde *H. P. G. B. Weygaard* i 2 Aar og derefter K. V. *Olsen, J. C. Zangenberg* og *E. Friis* været. Rodemesterforeningens Formænd inden Sammenslutningn var *J. S. Thomsen-Müller* til 1912, derefter *H. Bjerke.*

H. Weygaard
Første Formand for Rodemesterassistentforeningen

Ved Sammenslutningen blev *Bjerke* Formand for den nye Forening, i hvis Bestyrelse desuden 3 Rodemestre og 3 Assistenter eller Medhjælpere skulde have Sæde.

I 1916 indtraadte Rodemesterforeningen som Særforening i Kommunalforeningen. I dens Bestyrelse sad Formand, Rodemester *H. Bjerke,* Rodemester *H. P. Wittrock,* Rodemesterassistent *A. G. Teglbjærg,* Rodemestermedhjælper *E. G. Jerner,* Rodemester *Alfred Nielsen,* Kasserer, Rodemester *Aage Hansen* og Rodemesterassistent *A. Birch.*

H. Bjerke
Formand 1913—19

Paa en Generalforsamling den 25. April s. A. valgtes Rodemestrene *Bjerke* og *Weygaard* samt Rodemestermedhjælper *Johs. Johansen* til Medlemmer af Kommunalforeningens første Hovedbestyrelse. Bjerke og Johs. Johansen indtraadte i Forretningsudvalget.

I 1917 gennemgik Rodemesterforeningen en Krise, idet 26 Rodemestre udmeldte sig og dannede en separat Rodemesterklub med Rodemester *Lehnsted* som Formand. Konflikten bilagdes dog kort efter, og Foreningen rekonstrueredes den 14. November 1917, saaledes at den herefter bestod af 2 Afdelinger: A. Rodemestrene, B. Assistenter og Med-

hjælpere med en Fællesbestyrelse. De udtraadte Rodemestre indtraadte herefter igen i Foreningen.

Hver Afdeling valgte sin Bestyrelse. Disses Formænd og Næstformænd traadte sammen til en snævrere Bestyrelse, som repræsenterede Foreningen udadtil, og hvor Sager fra begge Afdelinger fik den endelige Behandling.

A. Birch
Formand 1919—20

Under denne Form, med en enkelt senere Forandring i Reglerne for Formandsvalget, førtes Foreningen med Rodemester *H. Bjerke* som Formand til Maj 1919, dernæst med Rodemester *A. Birch* som Formand til April 1920, *Bjerke* fra April—Juli 1920 og endelig med Rodemester *R. Husum* som Formand til Juni 1921, da Rodemesterforeningen opløstes, hvorefter Rodemestrene optoges i Embedsmandsforeningen og Assistenter og Medhjælpere i Kommunal Assistentforening. Dens Repræsentanter i Kommunalforeningens Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg fungerede dog Aaret ud.

R. Husum
Formand 1920—21

Rodemesterforeningen havde ved sin Opløsning 164 Medlemmer.

Foren. Kbh.s Kommunes tekn. Tj.mænd i 7. Lkl.

Den 1. Maj 1908 samledes Ledningsinspektør *V. Belschner,* Værkmester *R. Damborg,* Vejassistent *A. Petersen* og Vejassistent *H. Borrild* i sidstnævntes Hjem for at tage under Overvejelse, hvorledes en Sammenslutning af Kommunens tekniske Tjenestemænd i 6te Lønklasse kunde dannes.

Resultatet blev Udsendelse af Cirkulære til 46 tekn. Tjm. i 6te Lønkl., underskrevet af ovennævnte og desuden af Maskinmester *H. Post.*

Den 8. Maj 1908 afholdtes i »Søpavillonen« en konstituerende Generalforsamling, hvor 29 Medlemmer indmeldte sig.

Den første Bestyrelse blev *H. Borrild, V. Carstensen,* Værkmester ved Elektrv., *R. Damborg,* Vandfors., *V. Hansen,* Lygteinspektør, F o r m a n d, *A. Hartmann,* Konstruktør, og *N. Traberg,* Maskinmester.

Foreningens Navn blev »Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i 6te Lønklasse«.

Som Følge af Lønreformen 1909 fik Foreningen Navneforandring til »København Kommunes tekn. Tjenestemænd i 5te vtm. Lønklasse«.

Paa Generalforsamlingen den 28. Februar 1912 forelaa Skrivelse fra

Lygteinspektør *V. Hansen* om, at han paa Grund af Sygdom maatte bede sig fritaget for Hvervet som Formand.

Den 12. Marts 1912 valgte Bestyrelsen Vejassistent *H. Borrild* til Formand. Lygteinspektør Viggo Hansen døde i 1912.

I 1916 blev Foreningen ved Reorganisationen — *Borrild* havde været Sekretær i Udvalget, der forberedte denne — en af de fem Særforeninger, som dannede den første Stamme i Kommunalforeningen som Forbund.

Vejinspektør Borrild (se Portræt foran) fungerede i 8 Aar, indtil han den 1. April 1920 afløstes af den nuværende Formand Overgartner *K. Brandt Klixbüll.*

K. Brandt Klixbüll
Formand fra 1920

Ved Lønreformen 1919 maatte Foreningen igen rette Lønklassebetegnelsen i sit Navn, denne Gang fra 5te til 7. Lønklasse.

Foreningens nuværende Bestyrelse er Formanden, Overgartner *K. Brandt Klixbüll,* Værkmester *A. Ernst,* Ledningsinspektør *N. Grønlund,* Værkmester *S. Andreasen,* Maskinmester *A. Sørensen-Bonde,* Kasserer og Sekretær, Maskinmester *A. Fix og* Ledningsmester *H. Eriksen.* Repræsentanter i Kommunalforeningens Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg er Formanden *Brandt Klixbüll* og *S. Andreasen.*

Foreningens Medlemsantal er nu 90.

Kommunal Assistentforening.

Paa en Fællesgeneralforsamling den 20. December 1909 i Raadhusets Kældersal stiftedes »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere« ved Sammenslutning af de da eksisterende to Assistentforeninger »K. K.« og »K. M. K.«. Der er foran gjort Rede for disse to Foreningers Tilblivelseshistorie.

Ch. Andreasen
Formand for K. K. 1906—09

Inden Sammenslutningen stod Assistent *Charles Andreasen* (nu Fuldmægtig) som Formand for »K. K.« og Assistent *Thorv. Hansen* som Formand for »K. M. K«.

Thorv. Hansen
Formand for K. M. K. 1907—09

Den første Formand for »Faglig Forening af kom-

munale Assistenter og Skrivere« blev Assistent ved Kommunehospitalet *J. E. H. Bjerre,* der valgtes paa den ovennævnte Generalforsamling sammen med følgende Bestyrelse: Skriver Frk. *Alma Klint,* Skatteligningen, Assistent *Vilh. Buhl,* Skattedirektoratet, Assistent *Svend Holm,* Vestre Kirkegaard, Assistent *H. Chr. Ridter,* Kommunehospitalet, Sekretær, Assistent Frk. *Ruth Blicher-Hansen,* Gasværkernes Ingeniørkontor, Assistent *Lauritz Kaarøe,* Elektricitetsværkernes Ingeniørkontor, Næstformand, Skriver *C. Gundestrup,* Meterkontoret, og Skriver *Alfred Christensen,* Meterkontoret, Kasserer. I Aarets Løb udtraadte Gundestrup og Skriver *Ludvig Hansen* (nu Fuldmægtig *Runøe),* Meterkontoret, indtraadte som Suppleant.

Da *Bjerre* den 21. Marts 1911 nedlagde sit Mandat, valgtes Assistent *Lauritz Kaarøe* til Foreningens Formand (se Portræt foran).

»Assistentforeningen«, som dens Navn i daglig Tale blev, var primus motor i det faglige Arbejde og sluttede som den første Gruppeforening Arbejdsoverenskomst med Kommunalforeningen. Det var da ogsaa Assistentforeningen, som i 1915 stillede Forslag om Kommunalforeningens Reorganisation, dens Repræsentanter i Udvalget herom blev *Kaarøe* og Skriver *Johs. Johansen* med Assistent *Ridter* som Kaarøes Stedfortræder i den sidste Tid af Udvalgets Arbejde.

Dens første Repræsentanter i Forretningsudvalget i Kommunalforeningen var *Kaarøe* og *Ridter.*

Da Lauritz Kaarøe i 1919 blev valgt til Formand for Københavns Kommunalforening efter 8 Aars Formandsvirksomhed i Assistentforeningen, overtog Assistent ved Gasværkernes Ingeniørkontor *N. K. Christensen* fra 1. April 1919 Formandsskabet i Assistentforeningen. Han deltog saaledes paa Assistenters og Skriveres Vegne i de omfattende Forhandlinger forud for Lønreformens Gennemførelse i 1919 og udførte her et særdeles stort og paaskønnelsesværdigt Arbejde for sine Klassefæller. N. K. Christensen blev udnævnt til Fuldmægtig ved Sporvejene fra 1. Februar 1920 og maatte som Følge heraf afgaa som Formand. Næstformanden, Overassistent *V. Christophersen* (se Portræt foran), Gasværkernes Ingeniørkontor, fungerede herefter Bestyrelsesaaret ud og valgtes paa den ord. Generalforsamling den 12. Marts 1920 til Foreningens Formand.

N. K. Christensen
Formand 1919—20

Paa en ekstraord. Generalforsamling den 15. September 1919 tog Foreningen Navneforandring og hedder herefter *Kommunal Assistentforening.*

Paa Hovedbestyrelsesmødet i Kommunalforeningen den 3. April 1923 valgtes »Kommunal Assistentforening«s Formand, *V. Christophersen* til Kommunalforeningens Næstformand.

Foreningens nuværende Bestyrelse tæller følgende 24 Medlemmer:

Formanden, Assistent *V. Christophersen,* Kontorist, Fr. *C. Witten,* Kommunebibliotekerne, Assistent, Fru *A. Sørensen,* Skoledirektionen, Overassistent, Frøken *Ella Petersen,* Skatteligningen, Kontorelev, Frk. *A. Lægaard,* Skatteligningen, Rodemesterassistent *E. Bruus,* Skatteoppebørselen, Næstformand, Rodemesterassistent *R. Hindskov,* Skatteoppebørselen, Skatteassistent *Aage Petersen,* Skatteoppebørselen. Assistent *O. Kølln,* Kommunehospitalet, Sekretær, Assistent *K. Rafsted,* Lønnings- og Pensionskontoret, Overassistent *R. Alstrup,* Mag. 3. Afdls. 3. Sekretariat, Assistent *Edm. Nielsen,* Mag. 3. Afdls. Bogholderi, Distriktsassistent *R. Smith,* Forsørgelsesvæsenet, Overass. *Klug Andersen,* Vej- og Kloakanlægene, Overassistent *A. F. Hansen,* Vej- og Kloakanlægene, Overassistent *J. Kjærsgaard,* Regningskontoret, Kasserer, Kontorelev *E. Bech-Nielsen,* Regningskontoret, Assistent *Chr. Ryling,* Elektricitetsværkernes Ingeniørkontor, Assistent *I. Jørgensen,* Belysningsv. Kassererkontor, Kontorist *Aage Winther,* Sporvejene, Kontorist *L. Termøhlen,* Sporvejene, Tilsynsassistent *S. Nielsen,* Vandforsyningen, Kontorist *Torkild Hansen,* Belysningsvæsenet, og Assistent *H. E. Petersen,* Belysningsvæsenet.

Samtlige Bestyrelsesmedlemmer er Foreningens Repræsentanter i Kommunalforeningens Hovedbestyrelse, Formanden *Viggo Christophersen* og *E. Bruus* i Forretningsudvalget.

Foreningen tæller ved Jubilæet 1139 Medlemmer.

Foren. Kbh.s Kommunes tekn. Tj.mænd i 8. Lkl.

Foreningen »Københavns Kommunes tekn. Tjenestemænd i VIb vedtm. Lønklasse« stiftedes paa en konstituerende Generalforsamling d. 12. April 1916. Foreningen blev dannet paa Foranledning af den daværende kommunale Maskinmesterforening, der ikke med Hensyn til Medlemstal opfyldte Betingelserne for at kunne optages som Særforening under Københavns Kommunalforening efter Reorganisationen, — og derfor ved Sammenslutning med øvrige Tjenestemænd i »VIb« forøgedes til det lovhjemlede Antal (70).

A. Fix
Formand 1916—19

Maskinmester *A. Fix* var den egentlige Leder eller Fører ved Arbejdet for den nye Forenings Dannelse og blev derfor ogsaa den nye Forenings Formand, der sammen med følgende Medlemmer udgjorde Foreningens første Bestyrelse: Tekn. Ass. *V. Jensen,* Maskinmester *Flensborg,* Baneassistent *Carlsen,* Stationsassistent *Christensen,* Trafikmester *J. P. Christiansen* og Konstruktør *Ambjørn.*

Foreningen optoges som Særforening i Kommunalforeningen den 7. August 1916.

Ved Lønreformen 1919 forandredes Lønklassebetegnelserne, og i Henholdt hertil foretog Foreningen Navneforandring til dens nuværende Navn. - - Foreningens Medlemstal udgjorde ved Starten 70 og er nu 173.

Som Foreningens Formand fungerede Maskinm. *A. Fix* til Marts 1919, da han efter eget Ønske traadte tilbage, og den nuværende Formand, Baneassistent *P. Haase,* overtog Førerskabet. — Som Næstformand sad Stationsassistent *Christensen* i Foreningens første Aar, hvorefter Foreningens nuværende Næstformand, Trafikmester *Christiansen,* overtog Hvervet.

P. Haase
Formand fra 1919

Foreningens første Kasserer var Baneassistent *Carlsen,* der virkede paa denne Post til Marts 1918, da han afløstes af Foreningens nuværende Kasserer, Kvartermester *Poulsen.*

Fra 1916 til Marts 1918 var Konstruktør *Ambjørn* Foreningens Sekretær, og han afløstes af tekn. Assistent *H. Eriksen,* der fungerede til Marts 1920, da nuværende Sekretær, tekn. Ass. *Otto Hansen* overtog Stillingen.

Foreningens nuværende Bestyrelse bestaar af Formanden, Baneassistent *P. Haase,* Trafikmestrene *Christiansen* og *Bruun,* Stationsassistent *Chr. Jensen,* Maskinmestrene *Alfr. Roseneng, Aug. Nielsen* og *Frigast Hansen,* de tekniske Assistenter *Otto Hansen* og *A. Olsen* og Kvartermester *Poulsen.*

I Hovedbestyrelsen i Kommunalforeningen har nu *Haase, Otto Hansen, Christiansen* og *Roseneng* Sæde, de to første tillige i Forretningsudvalget.

H. Chr. Ridter.

Fortid—Nutid—Fremtid.

Særforeningernes Formænd og Kommunalforeningens Formand fremsætter i følgende Udtalelser nogle Betragtninger i Anledning af 25 Aars Dagen for Københavns Kommunalforenings Stiftelse.

Embedsmænd.

Af

Ekspeditionssekretær *A. Ulrich.*

Medlemmer af Københavns Kommunalforening, der har været med i Foreningens første Aar, tænker sikkert nu i Anledning af Jubilæet med Vemod paa de den Gang herskende idylliske Forhold, hvor man mødtes i Foreningen, unge og gamle, høje og lave, og dyrkede en snævrere Selskabelighed i Ordets egentlige Forstand. Og de vil sikkert mindes, hvor hyggeligt og rart man havde det den Gang. Da var det Embedsstanden og de ældre, der herskede i Foreningen, men de unge, der mødte ved Sammenkomsterne kunde føle sig som Kammerater og Kolleger med de ældre.

Nu er Billedet noget anderledes. Forholdene har ført med sig, at Foreningslivet maatte skifte Karakter. Foreningen er blevet for stor til, at en snævrere kollegial Selskabelighed kan praktiseres. Nu er det kun muligt i Kommunalforeningen at arrangere Aftenunderholdninger med efterfølgende »moderne« Dans, en Form for Selskabelighed, der ganske vist kan opvise stærk Tilslutning fra de yngres Krese, men som næppe tilfredsstiller en meget stor Del af Foreningens ældre Medlemmer, der holder sig borte fra disse Sammenkomster.

Indenfor »Embedsmandsforeningen« har man forsøgt at kalde noget af den gamle Form for Selskabelighed til Live igen, ud fra den Erkendelse, at det stadig har sin Betydning, at man lærer hinanden at kende udenfor det rent tjenstlige, ogsaa til Gavn netop for det tjenstlige Samarbejde. Det synes dog ikke, at dømme efter den relativt ringe Tilslutning de af Embedsmandsforeningen arrangerede Møder har faaet, at der blandt Embedsmændene selv er nogen større Trang til at mødes i kollegialt Samvær. Det er

nærmest en Kres af de samme trofaste, noget under en Femtedel af Medlemmerne, som møder, naar Bestyrelsen kalder. Den store Del, netop dem, man gerne vilde have i Tale, holder sig borte.

Ved i større Stil at møde op ved Sammenkomsterne og de aarlige Generalforsamlinger og deltage i Diskussionerne, burde Medlemmerne give de Kolleger, de har valgt til deres Tilidsmænd, Lejlighed til at komme i den nærmeste Kontakt med de Stemninger og Anskuelser, som maatte røre sig ude blandt Kollegerne. For at de ledende kan bevare et friskt Initiativ kræves det, at de mærker en stadig vaagen Interesse fra Medlemmernes Side, som givere sig Udtryk i en velvillig Forstaaelse af Opgaverne og en sund men ikke sur Kritik. Det var at ønske, at flere Medlemmer, end Tilfældet er, vilde melde sig til Arbejdet i Ledelsen. Med Bevarelse af en vis Kontinuitet er Tilgangen af friske Kræfter kun gavnlig for Organisationens Trivsel.

Naar man ser tilbage paa det faglige Arbejde, Kommunalforeningen har udført for vor Stand i de tilbagelagte Aar, tør man nok have Lov til at være ganske godt tilfreds. Uden denne Organisation, som gennem Aarene ved Ændringer i sin Forfatning har søgt at gøre sig saa stærk og konsolideret, som det er muligt for en Organisation af denne Art, vilde vi ikke, navnlig i Betragtning af de vanskelige Aar vi siden 1914 har oplevet, staa der, hvor vi staar i Dag. Medvirkende til det gode Resultat har Samarbejdet mellem de Gruppedannelser, der udgør Kommunalforeningens nuværende Grundelementer, været. Den Fordragelighed og Resignation, som udvises i Samarbejdet mellem disse, de enkelte Klasseinteresser repræsenterende, Særforeninger har stadig været og vil fremdeles være en betydningsfuld Faktor i vor Organisations Arbejde for Standens Kaar.

I de nuværende Tider med deres nivellerende Tendens, har Embedsmændene i Stat og Kommune ikke for gode Vilkaar at arbejde og leve under. Der stilles stadig større og større Krav til os, men Honoreringen af vort Arbejde følger ikke Trop med disse Krav. Snarest gør der sig en Aand gældende, som vil beskære os ikke alene paa vor Løn, men ogsaa paa vel erhvervede Rettigheder. Man forlanger vor fulde Interesse og Arbejdsindsats til de yderste Grænser, hvad vi ogsaa med Glæde vilde give, hvis ikke vi ofte mødtes med en ikke altid helt forstaaelig Mangel paa Velvilje overfor de beskedne Ønsker, vi kan frembære. Man tenderer paa mange Punkter henimod at byde os Lønarbejdervilkaar, men kræver samtidig af os, at vi stedse skal yde Embedsmandstjeneste i dens fulde Konsekvenser.

Det gælder for os at modarbejde disse Tendenser, for vor eget Vels Skyld, men ogsaa og ikke mindst for Samfundets Skyld. Embedsstanden har altid i Danmark haft et godt Ry og har været et kulturbærende Lag, som har sendt dygtige og veloplyste Døtre og Sønner fra gode Hjem ud til Samfundsarbejdet. Vi vil længst muligt arbejde for at bevare den Standard, som betinger, at disse Hjem fremdeles kan være en af det lille danske Folks faste Grundpiller.

Men til dette Arbejde kaldes der paa alle gode Kræfter i vore Rækker.

Det gælder her, at vi staar sammen alle som een, og at ingen svigter eller undslaar sig for at være med i et godt Sammenhold.

Maatte den Tid, der nu kommer, lære Embedsmændene at forstaa, at kun i den Styrke, vi samlede formaar at yde, ligger Betingelsen for vor Stands fremtidige Eksistensmuligheder.

A. Ulrich.

Ingeniører.

Af

Brandinspektør *Poul Vinding.*

Ved Kommunalforeningens Rekonstruktion i 1916 traadte Københavns kommunale Ingeniørforbund, der var stiftet i 1907, i Forbindelse med denne som Særforening. Saavel dengang som senere var der Medlemmer i Ingeniørforbundet, der var betænkelige ved Forbindelsen med den store Kommunalforening, i hvilken Ingeniørerne kun vilde udgøre et ringe Antal Medlemmer, og hvis Standpunkter Ingeniørerne til Tider maaske vilde have meget vanskeligt ved at kunne slutte sig til. Utvivlsomt var det dog rigtigt af Ingeniørforbundet at gaa ind i de Rammer, som var skabt af de øvrige kommunale Organisationer og ikke mindst takket være de Ingeniører, som dengang stod i Spidsen for Ingeniørforbundet, blev Samarbejdet indledet i den allerbedste Forstaaelse. I de Aar, der er gaaet siden da, tror jeg, Forstaaelsen er uddybet og fæstnet — Ingeniørerne har ofte følt sig tiltalt af den rolige og saglige Forhandlingsform, som præger Kommunalforeningen, og Kommunalforeningens Ledelse har stedse forstaaet, at den repræsenterede forskelligartede Interesser, og selv i en varm Debat — som Ingeniørerne i Parantes bemærket ikke sjældent er med i — eller i spøgefulde Ordskifter er det væsentlige aldrig blevet sat til Side for det mindre væsentlige, og der er aldrig ladet haant om berettigede Interesser. Hvordan man i Kommunalforeningens Ledelse ser paa Ingeniørerne kan jeg naturligvis ikke gøre Rede for — men sikkert er det, at Ingeniørerne kun kan føle sig tiltalt af at være med i det Samarbejde mellem Kommunens Tjenestemænd, som finder Sted i Kommunalforeningen. Lad være, at Ingeniørerne maaske til Tider er af en anden Mening end det store Flertal — det er de ikke ukendt med — og lad være, at Ingeniørerne maaske er for meget Enere til heltud at være Parlamentarikere, det Samarbejde Kommunalforeningen er Rammen om, har altid for Ingeniørerne betydet en ærlig Indsats for det, de mente var rigtigt og godt, og Ingeniørerne er Kommunalforeningens Ledelse Tak skyldig for den Maade, hvorpaa den har varetaget deres Interesser — derfor brin-

ger Københavns kommunale Ingeniørforbund Kommunalforeningen sin Hilsen og Lykønskning til Jubilæet og udtaler det Haab, at det gode Samarbejde, der nu har bestaaet i en Aarrække, vil leve og trives — vi tilsiger Kommunalforeningen, at af det Læs, de kommunale Organisationer i Fremtiden skal trække, vil Ingeniørerne af en ærlig Vilje trække deres Del.

Povl Vinding.

Teknikere i 7. Lønklasse.

Af

Overgartner *K. Brandt Klixbüll.*

Den store Vækst og Udvikling, som vort Lands Hovedstad har været i Stand til at udvise i Tiden efter Aarhundredskiftet, og den Omstændighed, at Københavns Kommunes tekniske Forvaltningsgrene er vokset i Omfang og i Antal, har medført, at ogsaa Antallet af faguddannede Teknikere i Kommunens Tjeneste Tid efter anden er blevet forøget i væsentlig Grad, og at disse Teknikeres Stillinger som Arbejdsledere, Regnskabsførere o. s. v. har faaet en for Kommunens Økonomi og de tekniske Virksomheders Drift stedse større Betydning.

Endnu indtil for ca. 15 Aar siden var Stillingen den, at de tekniske Tjenestemænd i Kommunens Tjeneste helt savnede en faglig Organisation. Den enkelte Tjenestemand var henvist til uden Bistand fra nogen Side at varetage sine egne personligt-faglige Interesser — et Forhold, hvortil det Gang paa Gang viste sig, at der var knyttet mange Ulemper, idet der for de enkelte Teknikere som for Standen i sin Helhed altid viste sig Vanskeligheder, naar det gjaldt ved Forhandling med Administrationschefer eller med Kommunalbestyrelsen at opnaa Forbedringer af Tjenestevilkaarene.

I Erkendelse af det uheldige heri stiftede fagligt interesserede tekniske Tjenestemænd i daværende 6te Lønklasse den 8. Maj 1908 *Foreningen af tekniske Tjenestemænd i 6te Lønklasse,* en Forening, som straks med Iver tog fat paa den Opgave at værne om og varetage de til denne Forening hørende Teknikeres faglige Interesser. Ifølge en Overenskomst af 15. Juli 1910 er dette Arbejde siden da foregaaet Haand i Haand med Københavns Kommunalforening, og fra 1916 — det Aar da Københavns Kommunalforening reorganiseredes, saa den blev en Sammenslutning af vedtægtsmæssigt lønnede Tjenestemænds Organisationer — har Foreningen af tekniske Tjenestemænd i (fra 1909) 5te vedtægtsmæsige Lønklasse været organiseret som Særforening under denne Forening, og har gennem sine Repræsentanter i

Københavns Kommunalforenings Forretningsudvalg og Hovedbestyrelse kunnet øve sin Indflydelse paa Sagernes Behandling og lægge sit Lod i Vægtskaalen til Fordel for de tekniske Tjenestemænds Interesser.

Mangfoldige Sager af Interesse for Enkeltmand eller for Standen i sin Helhed har i Aarenes Løb været underkastet Behandling fra Foreningens Side. Ofte har der kunnet paavises gode Resultater og er opnaaet Fordele; men i mange Tilfælde har man fra Tjenestemændenes Side maattet resignere overfor Ønsker og Krav, som vi mente var fuldt berettigede, men som vi ikke ved Forhandling — vort eneste Middel — kunde faa gennemført.

Et Blik tilbage paa de svundne Aar giver Glæde, fordi det viser en Tjenestemandsstand, som med Forstaaelse af sine tjenstlige Pligter ogsaa havde Øje for Betydningen af at staa samlet til Varetagelse af sine Rettigheder.

Nutiden er ikke Tjenestemændene gunstig; og hvad Fremiden vil bringe, kan ingen sige.

Vort Haab maa være, at den By vi tjener, og for hvis Trivsel vort Arbejde er en Nødvendighed, vil stille os overfor saa faa smertelige Oplevelser som muligt, hvad Arbejds-, Lønnings- og andre Vilkaar angaar, og dertil maa vi knytte det Haab, at Tjenestemændene selv enigt vil staa samlet om deres Organisationer ogsaa i den Tid, som kommer. Bliver det en Modgangstid, vil dette mere end nogensinde før være en Nødvendighed.

K. Brandt Klixbüll.

Assistentklasserne.

Af
Overassistent *V. Christophersen.*

Udviklingen, Københavns Kommunalforening har gennemgaaet i de forløbne Aar, og hvis Retning karakteriseres ved Reformerne 1909 og 1916, staar for mig, der har deltaget i Foreningslivet siden 1908, som en sund Udvikling af vort Foreningsliv, og den stærke Tilvækst, Foreningen har haft navnlig efter den sidste Reform, viser at det store Flertal af de kommunale Tjenestemænd, som kan være Medlemmer af Foreningen, finder den Vej, vi er inde paa, den rette. Selskabeligheden, som i Foreningens første Aar var dens vigtigste Opgave, er efterhaanden trængt saa langt i Baggrunden, at de faglige Opgaver helt og fuldt fylder Foreningslivet og danner Bindemidlet mellem Medlemmerne. Dette er naturligvis en stor Tilfredsstillelse for de lavestlønnede Tjenestemænd, som gennem deres faglige Organisationer »K. K.«, »K. M. K.« og »Kommunal Assistenforening« altid har arbejdet for,

at Kommunalforeningen skulde blive en virkelig faglig Organisation. Naar man nu ved denne Mærkepæl, som 25 Aars Dagen er i Foreningens Tilværelse, spørger om den Form, som Kommunalforeningen nu har faaet, er en saadan, at den tilfredsstiller, ja, da maa man jo erkende, at i det hele og store er den brugbar og maaske ogsaa saa god, som Tiderne har tilladt det, men blive staaende herved bør man ikke. Endnu findes en Del Rester, som tydeligt afslører, at der har været stærke Hensyn at tage til Tjenestemændenes oprindelige Opfattelse af, hvad en Forening burde være. Helt afklaret er Formen endnu ikke, enklere og mere skarpskaaren kan og bør den gøres. Selv om Forsøget herpaa de første Par Gange ikke fører til Resultatet, vil Udviklingen utvivlsomt føre os derhen, at overflødige Organer forsvinder og andre for Sammenholdet og den nødvendige mere direkte Forbindelse med Medlemmerne opstaar. Foreningens stærke Vækst nødvendiggør sikkert i den nærmeste Fremtid, at navnlig Tanken om en bedre Føling med Medlemmerne og en hurtigere Forbindelse mellem disse og Foreningens Ledelse tages op til Drøftelse. Fremtidens Løsen maa være, Kommunalforeningen som udelukkende faglig Organisation, bygget paa Sammenslutninger af kommunale Tjenestemænd indenfor Lønklasser med fælles Interesser.

De 25 Aar, som er svundne, har med al ønskelig Tydelighed vist, hvor nødvendig en f a g l i g Organisation er for os kommunale Tjenestemænd, ja, saa stærk er denne Nødvendighed, at man, trods alle de Storme og Genvordigheder, vor Forening vil møde, roligt kan sige: Dette bliver ikke Kommunalforeningens sidste Jubilæum.

V. Christophersen.

Teknikere i 8. Lønklasse.

Af

Baneassistent *P. Haase.*

Foreningen af tekn. Tjenestemænd i 8. Lønklasse, der tæller 171 Medlemmer, og hvis Formand jeg har haft den Ære at være siden 1919, er en Forening af højest uensartet Sammensætning, saavel hvad Medlemmernes Alder som faglige Uddannelse angaar; men ikke destomindre kan den Aand, der præger Foreningens indre Forhold udtrykkes ved en god kollegial Samfølelse og en forstaaende Tjenesteinteresse, hvilket ikke mindst føles ved Foreningsarbejdet indenfor Styrelsen. — Det er mig en virkelig Glæde ved denne Lejlighed at kunne fremsætte saadanne Udtalelser om vor Forening, og det tjener Medlemmerne til Ære.

Om den Arbejdskraft, der tilgaar vor Kommune fra 8. Lønklasses Med-

lemmer, er det mig i lige Grad en Glæde at kunne udtale Kendskab til mange smukke og anerkendende Ord, der i Aarenes Løb er faldet paa højest autoritative Steder; men desværre har denne aldrig manglende Anerkendelse ikke strakt til paa tilfredsstillende Maade ogsaa at vise sig paa Lønomraadet, og utvivlsomt er der indenfor vor Forening Stillinger, hvor en saadan Tilkendegivelse af Anerkendelse kun vilde være en simpel Retfærdighed.

I fuld Vished om vor Forenings Soliditet og i klar Forstaaelse af Tidens nødvendige Krav om organisatorisk Sammenhold til Værn mod de økonomiske og socialt omvæltende Storme og uberegnelige Kastevinde, som nu saa hyppigt jager hen over Samfundet, vil det være vor Forenings Fremtids-Hovedopgave at værne om et kollegialt ubrydeligt Sammenhold og ved en maalbevidst Foreningsinteresse at bevare den Enighedens Styrke, der kan holde Tjenestemændene paa det Niveau, hvor de saavel i Samfundets som i egen Interesse hører hjemme, og hvor de ved en grundfæstet Ansvarsfølelse og Dygtighed og Kærlighed til deres Gerning har berettiget Krav paa at staa.

At vort Arbejde i denne paapegede Retning vil lykkes, — om end vi véd, at vi møder Hindringer, — tør haabes saa vist som, det vides, at Retfærdigheden — al Modgang tiltrods — dog altid vil sejre tilsidst, og i denne Tro gaar vi ved godt Mod til Arbejdet i de kommende Tider. *P. Haase.*

Københavns Kommunalforening.

Af
Fuldmægtig *Laur. Kaarøe.*

I nærværende Tidsskrift er der gjort Rede for Kommunalforeningens Tilblivelse, og Skildringen af dens Liv igennem de 25 Aar er ført til Dato.

Det vil derigennem fremgaa, at Foreningen ikke blot ved sit Omfang, men ogsaa ved de Maal, den nu sætter sig, og ved de Midler, den anvender, er blevet noget andet end dens Stiftere tænkte sig.

Der er lige saa langt fra Foreningen af 1898 til Foreningen af 1923, fra den overvejende selskabeligt bestemte Forening til Sammenslutningen af vore ensartede paa fagligt Grundlag staaende Særforeninger, som der er fra Livet i Halvfemsernes København og til den rastløse Færden i vore Dages By.

Den enorme Vækst i de kommunale Opgavers Antal og Omfang, for manges Vedkommende deres stedse mere forretningsmæssige Tilsnit, har ikke blot selvsagt forøget de kommunale Embedsmænds Tal, det har utvivl-

somt ogsaa medvirket mægtigt til det totalt forandrede Syn paa os, som baade vore Omgivelser og vi selv anlægger.

Man kan beklage denne Udvikling eller glæde sig derover, alt efter sit Syn og Temperament; men det kan efter min Opfattelse kun virke tilfredsstillende, at man har draget de fornødne Konsekvenser af det uundgaaelige og søgt at styrke og tilpasse Foreningen efter de ændrede Forhold.

I 1909 udløb Foreningens første Periode. Den Omdannelse, der da fandt Sted, betegnede for saa vidt et Kompromis imellem de to Opfattelser indenfor denne, som det var Hensigten at optage paa fremtrædende Maade det faglige blandt Foreningens Opgaver og dog søge at bibeholde mest muligt af det hidtidige Præg. At dette lykkedes uden at medføre et Skisma mellem de to stridende Lejre, skyldtes for en meget væsentlig Del den Maade, hvorpaa afdøde — den af vor hele Foreningsbevægelse højt fortjente — Inspektør Øst, nedlagde Sceptret.

I Perioden 1909 til 1916 foregik den egentlige Svingning over til det rene faglige Standpunkt. I sidstnævnte Aar vedtoges Kommunalforeningens Omdannelse til et Forbund af Særforeninger, som med en enkelt Undtagelse er de samme, der bestaar den Dag i Dag.

Det var utvivlsomt paa Tide, at denne Proces fuldbyrdedes. Verdenskrigen havde allerede da raset et Par Aar. Vor sociale og økonomiske Stilling forringedes i et Tempo, der var uden Sidestykke. Det var nødvendigt at finde en Form, der om end ikke umuliggjorde, saa dog vanskeliggjorde unødvendig indre Strid, tillod os at anvende udadtil de Kræfter, vi raadede over, og gjorde os egnede til at indtage vor naturlige Plads Side om Side med de andre rent faglige Tjenestemandsorganisationer. Allerede tidigere havde man nu og da dyrket Samarbejde med disse, nu fandt dette Samarbejde let og hurtigt sit faste Leje og er — ubundet af Love og Vedtægter — blevet praktiseret siden da igennem de Møder i de kommunale Hovedorganisationers Fællesraad, som — man tør vistnok sige til Gavn for samtlige Organisationer — har fundet Sted, hver Gang der har foreligget til Forhandling med Magistraten et alle Tjenestemænd vedrørende Spørgsmaal.

Lidt senere paabegyndtes Bestræbelserne for at give alle danske Tjenestemænd et fælles Organ, som resulterede i Dannelsen af »Fællesrepræsentationen af offentlig ansatte Tjenestemænd i Danmark«. At denne stort tænkte og stort anlagte Organisation ikke har vist sig at have tilstrækkelig Bæreevne, beror vistnok paa, at den ikke fra først af var indrettet som det Forbund af Hovedgrupper, hvortil den senere blev omdannet, men desværre først efter at Stridigheder og Rivalisering inden for Statstjenestemændenes Kreds havde sat saa dybe Spor, at det ikke lykkedes at udslette disse.

Der er allerede nu forløbet 7 Aar siden Kommunalforeningens sidste Rekonstruktion. At disse 7 Aar har været fulde af store og overraskende Begivenheder, som for vort Lands Vedkommende navnlig paa det økonomiske Omraade i hurtig Rækkefølge er fulgt Slag i Slag, behøver i og for

sig ikke at berøres; men den Omstændighed, at Hovedlinien i Kommunalforeningens Konstruktion i Løbet af denne Tid og under disse Forhold ikke fra nogen Side har været ønsket ændret, er formentlig i sig selv den bedste Borgen for, at de Mænd, der skabte den, foretog en rigtig Vurdering af, hvad der tiltrængtes, og havde Held til at virkeliggøre deres Ideer paa en Maade, som vor Stand var tjent med. Naturligvis betyder dette ikke, at dens Struktur vil staa uanfægtet til evig Tid. Man skal i vore Dage være yderst varsom med at stille mere end den nærmeste Fremtids Horoskop. Forholdene her som andet Steds i Verden er af den Natur, at der for blot at nævne een Ting ikke kan regnes med, at de forskellige Samfundsklassers Mentalitet vedvarende skal være uberørt heraf. Men man har Lov til at give den det Testimonium, at den har vist sig anvendelig i den overmaade vanskelige Tid, vi har gennemlevet, og at nære den Tro, at den, saafremt intet uforudset sker, vil vise sig at være den, der maa bygges paa i den nærmest kommende Tid.

Og dog har det som nævnt været en usædvanlig haard Belastningsprøve, den har været ude for. Fra første Færd var vi ude i Forhandlinger af lønmæssig Art, Forhandlinger, som havde til Formaal, dels at give os rimelige Dyrtidstillæg for Øjeblikket og dels at gøre sit til, at den Lønreform, som under de givne Forhold selvsagt stod øverst paa Organisationernes Program, kunde fremtvinges saa snart som muligt.

Foreningens Bestræbelser var saaledes af udpræget aggressiv Natur indtil Lønningsloven af 1919, og saadan som Forholdene udviklede sig under Efterkrigstidens noksom bekendte Højkonjunktur blev den ogsaa dette de første Par Aar derefter. Siden har vi været og er som bekendt i Defensiven, men i *Lønaktion* i Ordets bogstavelige Forstand har vi været den hele Tid.

Har Kommunalforeningen ikke fyldestgjort de Krav, man mener sig berettiget til at stille, maa Grunden hertil saaledes ikke søges i dens Opbygning, men derimod i de Forhold, vi har haft at kæmpe mod, eller maaske i den Maade, hvorpaa de ledende Personer har ført den.

Naturligvis hører jeg til dem, der mindst af alle er i Stand til at foretage en Vurdering heraf; men jeg skulde tro, at der blandt Kommunalforeningens mange Medlemmer er adskillige, som foruden deres mulige Tilfredshed eller det modsatte med Foreningens almindelige Førelse, i Dagens Anledning vil sende Foreningen en erkendtlig Tanke for dens Indsats, navnlig i Tilfælde, hvor den paagældende har haft en eller anden personlig Sag paa Tapetet, og jeg skulde tro, at der, saafremt Balancen alt i alt gøres op, dog er adskillige Poster, som tynger Vægtskaalen i den rigtige Retning.

Det er mit Haab — og saa i al Beskedenhed min Tro, at der er mange, der paa Dagen kan mødes med os i Erkendelse af, at Kommunalforeningen har betydet meget for vor Stand, og sammen med os afgive det Løfte, at vi i Tiden, der kommer, vil staa Skulder ved Skulder, vedgaa Arv og Gæld og efter fordragelig Meningsudveksling inden Døre — udadtil i Enighed — forsøge at løse de Opgaver, der stilles os.

Som den, der i Dag staar som Foreningens Leder, vil jeg takke alle dem, med hvem min Virksomhed som saadan har bragt mig i Forbindelse, og som har Andel i de gode Minder, der for mig har Tilknytning til Københavns Kommunalforening, og udtale den Forvisning, at vor Stand til Gavn og Glæde for os alle i Nutid og Fremtid ganske som i Fortid vil arbejde enigt og med Kraft paa at værge og styrke vor Organisation.

Laur. Kaarøe.

Formænd - Redaktører - Næstformænd.

Tabel 1.

Stilling	Navn	Institution		1898—99	1899—1900	1900—01	1901—02	1902—03	1903—04	1904—05	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10	1910—11	1911—12	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16	1916—17	1917—18	1918—19	1919—20	1920—21	1921—22	1922—23	1923—	
Formænd:																													
Inspektør	A. C. Øst	Ladegaarden		×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×															† 16/2 10
Ekspeditionssekr.	Rich. Krause	Overpræsidiet	* udg. 31/12 10, Medl. af Best. 1/4 09—31/12 10, 1911—16, Næstform. 1911—15, Medl. af Repr.sk 1909—14, 1915—16, Medl. af Emb.for.s Best. 1914—15												×	×*					×								udtr. af Kom.s Tjeneste 1/9 16
Fuldmægtig	Lorenz T. Krøyer	Gasv. Ingeniørkontor	Medl. af Best. 1898—15/4 02, 1911—14, Medl. af Repr.sk. 1911—16, Medl. af Best. for „K. K." 1905—06.														×	×	×	×									Eksp.sekr. 1/1 14, Kontorchef 1/7 17
Kontorchef	O. Paulson	Overpræsidiet	Medl. af Best. 1915—16, Næstform. 1915—16, Medl. af Forr.udv. 1916—19, Medl. af Repr.sk. 1912—16, Hovedbest. 1916—19																		×	×	×						
Overassistent	Laur. Kaarøe	Elek.v. Ingeniørkontor	Medl. af Best. 1/4—31/7 15, Forr.udv. siden 1916, Medl. af Repr.sk. 1911—15, Hovedb. siden 1916, Form. for Ass.for 1911—19, Medl. af dennes Best. 1909—19, Kasserer i Kom.for. 1/8 15—31/3 16.																					×	×	×	×	×	Fuldmægtig 1/4 23
Redaktører af „Absalon":																													
Assistent	Joh. Jensen	Økonomikontoret	Medl. af Best. 1898—05, Næstf. 1899—1900		Maj 1899 No. 1	— —	— —	— —	— —	Marts 1905 No. 71				15. Marts 1909 No. 137															Kasserer v. Kom.hosp. 1/8 1900, pens. 1/6 22
Forvalter	C. Lütz-Höppermann	Ladegaarden	Medl. af Forr.udv. 1916—18, Medl. af Hovedbest. 1916—21, Form. for Embedsm.for. 1914—18								April 1905 No. 72	— —	— —																Inspektør v. Sundholm 1/8 10
Ass. cand. jur.	Vilh. Buhl	Skattedirektoratet	Medl. af Repr.sk. 1910—16, Medl. af Ass.for.s Best. 1909—1/10 11, Medl. af Emb.for. Best 1914—15												1. April 1909 No. 138	— —	— —	— —	15. Marts 1914 No 257									Fuldmægtig 1/10 11, Eksp.sekr. 1/4 16, Kontorchef 1/4 18, Vicedirektør 1/4 19
Assistent	H. Chr. Ridter	Kommunehospitalet	Medl. af Best. 1912—14, Medl. af Forr.-udv. 8/5 16—30/6 17 og siden 1920. Medl. af Repr.sk. 1914—16, Medl. af Hovedbest. 1916—30/6 17 og siden 1919. Medl. af Ass.for. Best. 1909—30/6 17, Medl. af Emb.for. Best. siden 1919																	1. April 1914 No. 258	— —	— —	— —	1. April 1920 No. 403					Fuldmægtig 1/7 17, Hosp.forv. 1/9 20, Hospitalsinspektør v. Ø. H. 1/6 22
Overassistent	Laur. Kaarøe	Belysningsvæsenet	Medl. af Best. 1/4—31/7 15, Medl. af Forr.-udv. siden 1916, Medl. af Repr.sk. 1911—15, Medl. af Hovedbest. siden 1916, Medl. af Ass.for. Best. 1909—19, Form. for Ass.foren. 1911—19, Kasserer i Kom.for. 1/8 15—31/3 16, Form. for Kom.for. siden 1919																						15. April 1920 No. 404	— —	— —	— —	Fuldmægtig 1/4 23
Næstformænd:																													
Hospitalsforvalter	F. J. Hermann	Blegdamshospitalet	Medl. af Best. 1898—1899 (Jan.)	×																									† 3. Januar 1899
Assistent	Joh. Jensen	Økonomikontoret	Medl. af Best. 1898—1905, Redaktør 1899—1905		×																								Kasserer v. Kom.hosp. 1/8 1900, pens. 1/6 22
Ekspeditionssekr.	Oluf Hultin Hansen	Skattedirektoratet	Medl. af Best. 1899—1906 (Sept.)			×	×	×	×	×	×	×																	Ekspeditionschef 1/4 06, † 19/9 06
Kontorchef	C. A. Pantmann	Kommunehospitalet	Medl. af Best. 1906—08, Revisor 1904—06									×	×																Hospitalsinspektør 1/11 10. pens. 1/10 20
Forretningsfører	Herm. Beyer	Centralarbejdsanvisningen	Medl. af Best. 1905—09											×															Afdelingschef 1914, paa Ventepenge 1/12 21
Rodemester	M. Lauridsen-Jensen (Raage)	Skatteoppebørselen	Medl. af Best. 1909—10, 1911—13												×														Inspektør v. Oppebørselskontor 1/7 20
Forvalter	E. E. Schultz	Alderdomshjemmet	Medl. af Best. 1910—15 (Sept.), fg. Form. 1/11—31/3 11													×													† 4/9 15
Ekspeditionssekr.	Rich. Krause	Overpræsidiet	Medl. af Best. 1909—16, Form. 1909—10 (Dec.), 1915—16														×	×	×	×									udtr. af Kom.s Tjeneste 1/9 16
Kontorchef	O. Paulson	Overpræsidiet	Medl. af Best. 1915—16, Forr.udv. 1916—19, Form. 1916—19																		×								
Afdelingsingeniør	Poul Sørensen	Vandforsyningen	Medl. af Forr.udv. 1916—20, Form. for Ing.forbundet																			×	×	×					Direktør 14/12 22
Kontorchef	Azur Levin	Vej- og Kloakanlæg.	Medl. af Forr.udv. 1919—20, Form. for Embedsmandsfor.																					×					
Ekspeditionssekr.	A. Ulrich	Gothersgades Elek.værk	Medl. af Forr.udv. siden 1918, Form. for Embedsmandsfor. siden 1920																						×	×	×		
Overassistent	V. F. H. Christophersen	Gasværkernes Ing.kontor	Medl. af Forr.udv. siden 9/2 20, Form. for Assistentforeningen																									×	

Sekretærer og Kasserere.

Tabel 2.

Stilling	Navn	Institution		1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	
Sekretærer:																														
Assist. cand. jur.	Vilh. Holm	Mag. II. Afd.s Sekr.	tillige Kasserer 1/7 99—31/3 00	5/7	—	31/3	—	—	—	15/3	17/3	—	—	—	26/3	—	4/4												udtr. af Kom.s Tjeneste 1/1 1909, † 3/7 1917
Assistent	P. C. Tranekjær	Politikontoret	Medl. af Best. 1898—05			1/4				15/3	17/3				26/3		4/4	28/3											† 19/1 05
Inspektør	A. C. Øst	Ladegaarden	Formand 1898—09															28/3	10/4										† 16/2 10
Assistent	N. J. Collerup-Jørgensen	Mag. III. Afd.s II. Sekr.	Medl. af Best. 1905—10																10/4	4/4									Fuldmægtig 1/1 07, pens. 1/12 17
Assist. cand. jur.	Gunnar Clausen	Økonomikontoret	Medl. af Best. 1909—11																	4/4	17/4								Fuldm. 1/4 09, Eksp.sekr. 1/1 17, Kont.chef 1/4 18
Overassistent	M. Lollesgaard	Mag. IV. Afd.s Sekr.	Medl. af Best. 1911—12, Medl. af Hovedbest. 1917—18																										Fuldm. 1/11 11, nu V Afd.s Sekretariat
Rodemester	M. Lauridsen-Jensen	Skatteoppebørselen	(Raage) Medl af Best. 1909—10, Næstf. 1911—13, Medl. af Repr.sk. 1914—15																										Inspektør v. Oppebørselskontor 1/7 20
Rodemester	K. V. Olsen	Skatteoppebørselen	Medl. af Best. 1913—14																										Kasserer v. Oppebørselskontor 1/7 22
Assistent	Ferd. Struer	Belysningsvæs.	Medl. af Best. 1913—15, Medl. af Repr.sk. 1910—13, Medl. af Hovedbest. 1918—19																										Overass. 1/7 17, Revisor i d. adm. Rev. 1/6 18, Eksp.sekr. ved Vestre Fængsel 1/4 19
Assist. exam. jur.	Vilh. Frendrup	Mag. III. Afd.s III. Sekr.	Medl. af Best. 1915—16, Medl. af Hovedbest. siden 1920																										Fuldmægtig 1/9 18
Assistent	N. K. Christensen	Gasv. Ingkontor	Medl. af Forr.udv. og Hovedbest. 1919—9/2 20, Medl. af Repr.sk. 1909—11, Form. for Ass.for. 1919—9/2 20, Kasserer 1/8 17—31/5 19																										Overass. 1/10 19, Fuldm. v. Sporvejene 1/2 20
Overassistent	Leon Petersen	Valby Gasværk	Medl. af Repr.sk. 1909—13, Medl. af Hovedbest 1919—20																										Fuldmægtig 1/2 21
Kasserere:																													
Fuldmægtig	Laur. M. Hansen	Mag. III. Afd.s II. Sekr.	Revisor 1906—07	5/7	30/6	31/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31/7	—	—	—	—	31/7	31/5	28/2						Eksp.sekr. 1/4 06, Kontorchef 1/10 09
Assist. cand. jur.	Vilh. Holm	Mag. II. Afd.s Sekr.	tillige Sekretær 5/7 98—31/3 00		1/7	1/4										1/8					1/8	1/4							se ovenfor
Assistent	Aug. Øst	Ladegaarden																											Fuldmægtig v. Sundholm 1/7 01
Assistent	Charles Andreasen	Vestre Gasværk	Medl. af Hovedbest. 1916—17, Form. for „K. K." 1906—09																				1/8	—	31/5				Overass. 1/7 17, Fuldm. 1/6 18
Assistent	Laur. Kaarøe	Elektr. Ingkontor	se under Formænd																						1/6	—	—	—	Overass. 1/10 19, Fuldm. 1/4 23
Assistent	Ernst Fürtznow	Gasv. Ingkontor	Medl. af Best. 1911—12																										udtr. af Kom.s Tjeneste 10/2 17
Assistent	N. K. Christensen	Gasv. Ingkontor	Medl. af Forr.udv. og Hovedbest. 1919—9/2 20, Medl. af Repr.sk. 1909—11, Form. for Ass.for. 1919—9/2 20, Sekretær 2/4 19—4/4 20																										Overass. 1/10 19, Fuldm. v. Sporv. 1/2 20
Assistent	K. M. Vester	Meterkontoret	Medl. af Hovedbest. 1917—19																										Overass. 1/10 19

Revisorer.

Tabel 3.

Stilling	Navn	Institution		1898—99	1899—1900	1900—01	1901—02	1902—03	1903—04	1904—05	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10	1910—11	1911—12	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16	1916—17	1917—18	1918—19	1919—20	1920—21	1921—22	1922—23	1923—	
Fuldmægtig	J. E. A. Hougaard	Mag. III. Afds. Bogh.	Medl. af Repr.sk. 1909—10	×	×	×									×	×													Kontorchef 1/4 07
Fuldmægtig	L. P. V. Madsen	Meterkontoret (Elper)		×	×	×																							Kontorchef 1/4 09, † 16/10 22
Politiassistent	P. L. Lindbæck	Københavns Politi					×	×	×																				pens. 1/11 20
Rodemester	O. Bentzen	Skatteoppebørselen					×	×	×																				pens. 1/4 14
Kontorchef	C. A. Pantmann	Kommunehospitalet	Medl. af Best., Næstform. 1906—08							×	×																		Hospitalsinspektør 1/11 10, pens. 1/10 20
Bogholder	A. L. Didrichsen	Vej- og Kloakanlægene								×	×	×	×	×															† 4/5 16
Ekspeditionssekr.	Laur. Hansen	Mag. III. Afd.s II. Sekr.	Kasserer 5/7 98—30/6 99									×		×															Kontorchef 1/10 09
Fuldmægtig	Viggo Hansen	Bc. Hospital	*valgt som Suppl.										×	×															Inspektør 1/8 11
			*Medl. af Repr.sk. 1913—14 ikke i Funkt. 1908—09												×														Ekspeditionssekretær 1/7 11, Kontorchef 1/7 20
Rodemester	V. Johansen	Skatteop.,														×													
Værkmester	O. F. V. Schierff	Chr.havns elen															×	×	×										pens. 1/7 18
Assistent	Alfred Christensen	Raadhusforv. mpest.	Medl. af Best. 1901—10, 1911—13																										Ledningsinspektør 1/10 19, pens. 1/4 20
		er	Medl. af Best. 1909—11, 1915—16, Medl. af Repr.sk. 1912—16																										udtr. af Kom.s Tjeneste 1/1 17
Assistent	A. Ulrich	Gothersgades Elek.	Medlem af Forr.udv. siden 1918, Næstf. 1920—2[illegible]																										Fuldmægtig 1/4 13, Eksp.sekr. 1/4 16
Hospitalsforvalter	Carl Birch	Rud. Berghs Hosp.																											† 20/10 16
Fuldmægtig	P. M. Grønvold	Vandforsyningen	Medl. af Repr.sk. 1909—12																										Ekspeditionssekretær 1/4 20
Fuldmægtig	H. Berring	Belysningsvæsenet	[illegible]ke i Funkt. 1915—16																										Eksp.sekr. 1/7 17, Kontorchef 1/12 22
Assistent	A. F. W. Berthelsen	Belysningsvæsenet	Me[illegible]																										Revisor i d. adm. Rev. 1/4 17, pens. 1/10 22
Assistent	Svend Holm	Begravelsesvæsenet	Suppl. Repr.sk. 1910—16,* valgt som																										Fuldmægtig 1/7 17
Assistent	V. E. Carlsson	Belysningsvæsenet	Medl. af																										
Revisor	Herman Jensen	Den adm. Revision	Medl. af Re[illegible]sk. 1912—14																										Skatteassistent 1/4 18, Rodemesterass. 1/4 19
Assistent	H. Søborg-Nielsen	Sporvejene	[illegible]b. siden 1922																										
Vejinspektør	H. A. Borrild	Vej- og Kloakanl.	Medl. af Best. [illegible]																										Overassistent 1/10 19
			Medl. af Forr.udv. [illegible]12, 1913—16																										
			[illegible]8—20																										

Medlemmer af Bestyrelse og Forretningsudvalg gennem 25 Aar.

Tabel 4.

Stilling	Navn	Institution		Bestyrelse: Afdelingsvalg — Generalforsamling: Konst. 20/6 1898	Ord. 18/3 1899	Ord. 28/3 1900	Ord. 23/3 1901	Ord. 18/3 1902	Ekstra 6/4 1903	Ord. 15/3 1904	Ord. 15/3 1905	Ord. 16/3 1906	Ekstra 8/4 1907	Ekstra 27/4 1908	Bestyrelse: Forholdstalsvalg (Liste) — Generalforsamling: Ord. 24/2 1909	Ord. 20/3 1910	Ord. 28/3 1911	Ord. 21/3 1912	Ord. 29/3 1913	Ord. 26/3 1914	Ord. 24/3 1915	Ord. 29/3 1916	Forretningsudvalg (Reorganisation Generalfors. 19/4 1916) — Hovedbestyrelsesmøde: 8/5 1916	2/4 1917	Særforeningsrepræsentanter: 2/4 1918	2/4 1919	1/4 1920	31/3 1921	1/4 1922	3/4 1923	Senere personelle Data
Inspektør	A. C. Øst	Ladegaarden		Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.																† 16/8 10
Kommunelærer	P. Chr. P. Lyngs	Skolevæsenet		I	I																									pens. 1/5 13, † 10/8 21
Assistent	P. C. Tranekjær	Politikontoret	Sekretær 1/4 1900—15/3 04	I	I	I	I	I	I	I																				† 19/1 1905, syg det sidste Bestyrelsesaar
Hosp.forvalter	F. J. Hermann	Blegdamshospitalet		II Næstf.																										† 3. Januar 1899
Assistent	Joh. Jensen	Økonomikontoret	Redaktør 1899—1905	II	II Næstf.	II	II	II	II	II																				Kasserer v. Kom.hosp. 1/8 1900, pens. 1/6 22
Assistent cand. jur.	Alexander Hansen	III. Afd.s I. Sekretariat	(Tardini) *) udg. 14/12 01	III	III	III	III*)																							Fuldm. 1/8 04, Eksp.sekr. 1/4 06, Kontorchef 1/7 10, † 8/8 18
Kontorchef	R. Thierry	III. Afd.s II. Sekretariat		III	III	III	III	III	III	III																				pens. 1/10 09
Assistent	Lorenz T. Krøyer	Belysningsvæsenet	*) udg. 15/4 02	IV	IV	IV	IV	IV*)									Form.	Form.	Form.	Form.										Fuldm. 1/4 06, Eksp.sekr. 1/1 14, Kont.chef 1/7 17
Vandinspektør	Fr. V. T. A. Øllgaard	Vandforsyningen		IV	IV	IV																								Direktør 1/1 02, † 1/4 11
Eksp.sekretær	Oluf Hultin Hansen	Skattedirektoratet	*) † 19/9 06	II	II Næstf.	II Næstf.	II Næstf.	II Næstf.	II Næstf.	II Næstf.	II Næstf.	II Næstf.																		Eksp.chef 1/4 06, † 19/9 06
Kommunelærer	Morten Hansen	Skolevæsenet			I	I	I	I	I	I																				
Værkmester	O. F. V. Schierff	Belysningsvæsenet				IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	C.		A.	A.												Ledningsinsp. 1/10 19, pens. 1/4 20
Assistent	C. Hendriksen	III. Afd.s I. Sekretariat					III	III	III	III	III	III	III	III																Forv. v. Sundholm 1/4 10
Eksp.sekretær	V. P. Møller	IV. Afd.s Sekretariat						IV	IV	IV	IV																			Kontorchef 1/7 12
Forretningsfører	Herm. Beyer	Centralarb.anvisningen									I	I	I	I Næstf.																Afd.chef 1914, paa Ventepenge 1/12 21
Assistent cand. jur.	Jacob Kjellerup	I. Afd.s Sekretariat									I																			† 1907
Skriver	J. E. H. Bjerre	Økonomikontoret	*) Valg kasseret, ikke valgbar								(II)*)																			Ass. v. K.-H. 1/12 05, udtr. af Kom.s Tj. 1/1 1
Assistent	N. J. Collerup Jørgensen	III. Afd.s II. Sekretariat	Sekretær 17/3 05—20/8 09								III	III	III	III	C.															Fuldm. 1/1 07, pens 1/12 17
Assistent	Andreas Andersen	Kvægtorvet	*) fra 5/4 05								II*)	II	II	II																Fuldm. og Kass. v. Fleskehallen 1/4 10
Fuldmægtig	Einar Blom	Skoledirektionen										I	I	I																Kontorchef 1/1 16
Fuldmægtig	N. O. Jørgensen	Belysningsvæsenet										IV	IV	IV																
Kontorchef	C. A. Pantmann	Kommunehospitalet	*) fra 19/10 06									II Næstf.*)	II Næstf.																	Inspektør 1/11 10, pens. 1/10 20
Rodemester	N. E. Lindgren	Skatteoppebørselen												II																Kasserer 1/7 20, insp. v. Oppebørselsk. 1/11 20
Eksp.sekretær	Rich. Krause	Overpræsidiet	*) afg. som Form. 31/12 10												Form.	Form.*)	B. Næstf.	B. Næstf.	B. Næstf.	B. Næstf.	Form.	Form.								udtr. af Kom.s Tj. 1/9 16 (1/8 17)
Assistent	J. P. Kjærsgaard	Belysningsvæsenet													A.	A.	B.	B.												Overass. 1/7 17
Assistent cand. jur.	Gunnar Clausen	Økonomikontoret	Sekretær 26/3 09—4/4 11												A.	C.														Fuldm. 1/4 09, Eksp.sekr. 1/1 17, Kontorchef 1/4 18
Skriver	Alfred Christensen	Belysningsvæsenet	*) fra 1/8 15												A.	A.					F.-l.*)	F.-l.								Ass. v. Raadhusforv.s Kontor 1/4 10, udtr. af Kom.s Tj. 1/1 17 (18)
Skriver	Alma Klint	Skatteligningen													A.	A.														Kontorist 1/10 19
Rodemester	M. Lauridsen-Jensen	Skatteoppebørselen	(Raage) Sekretær 28/8 12—10/4 13												C. Næstf.		A	A.												Inspektør ved Oppebørselskontor 1/7 20
Fuldmægtig	A. F. C. J. Abkjær	Hovedkassen													C.															Underkasserer 1/6 15, pens. 1/1 22
Assistent	H. R. Holving	Vandforsyningen														A.														pens. 1/8 23
Vejassistent	H. A. Borrild	Vej- og Kloakanlægene														C.	B.		B.	B.	F.-l.	F.-l.	Tek. V	Tek. V	Tek. V	Tek. V				Vejinspektør 1/4 20
Forvalter	E. E. Schultz	Alderdomshjemmet	fung. Form. 1/1—31/8 11													B. Næstf.	A.	A.	A.	A.	F.-l.									† 4/9 15
Konstruktør	F. Ambjørn	Belysningsvæsenet														B.	B													† 11/4 19
Skriver	E. Fürstnow	Belysningsvæsenet															B													Ass. 1/7 14, udtr. af Kom.s Tj. 10/8 17
Overassistent	M. Lollesgaard	IV. Afd.s Sekretariat	Sekretær 4/4 11—28/8 12														B													Fuldm. 1/11 11, nu V. Afd.s Sekretariat
Skriver	O. M. Knudsen	Belysningsvæsenet																B.	B.											Ass. 1/9 13, Rodem.medhj. 1/11 15, Rodemesterassistent 1/1 17, fg. Rodem. 1/7 20
Rodemesterassistent	Georg Christensen	Skatteoppebørselen	*) fra 15/10 17—10/12 17															B.												Rodemester 1/10 12
Assistent	H. Chr. Ridter	Kommunehospitalet	*) udg. 1/7 17															B.	B.	——	Redaktør	——	Ass.	Rod.*) Ass.*)	— Redaktør —		Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	Fuldm. 1/7 17, Hosp.forv. 1/9 20, Inspektør Ø. H. 1/6 22
Kontorchef	J. F. Topsøe Jensen	IV. Afd.s Sekretariat																	A.											fra 1917 V. Afd.s Sekretariat
Rodemester	K. V. Olsen	Skatteoppebørselen	Sekretær 10/4 13—4/4 14																A.											Kasserer v. Oppebørselskontor 1/7 22
Assistent	Ferd. Nielsen	Belysningsvæsenet	(Struer) Sekretær 4/4 14—17/4 15																B.	B.										Overass. 1/7 17, Revisor i Adm. Rev. 1/6 18, Eksp.sekr. v. V. Fængsel 1/4 19
Skriver	Johs. Johansen	Belysningsvæsenet	*) genindtr. 1/7 17—10/12 17, *) udg. 16/11 20																	B.	F.-l.	F.-l.	Rod.	Rod.*)			Rod.*)				Rodem.medhj. 1/11 15, Rodemesterass. 1/5 17, fg. Rodemester 1/7 20, Rodem.ass. 1/7 21
Assistent	A. Schack-Hermansen	Hovedbogholderiet																		B.										Revisor 1/4 17, † 22/5 17
Skriver	A. J. F. Gade-Svendsen	Sporvejene																		B.	F.-l.	F.-l.								Ass. 1/4 17
Rodemester	H. Bjerke	Skatteoppebørselen	*) udg. 3/9 17—10/12 17,*) 13/8 19, udg. 28/6 20																	C.	F.-l.	F.-l.	Rod.	Rod.*)	Rod.	Rod.*)	Rod.*)			
Assistent exam. jur.	Vilh. Frendrup	III. Afd.s III. Sekretariat	Sekretær 17/4 15—2/4 19																		F.-l.	F.-l.								Fuldm. 1/9 18
Assistent	Lauritz Kaarøe	Belysningsvæsenet	*) udg. 31/7 15, Redaktør fra 1920																		F.-l.*)		Ass.	Ass.	Ass.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Overass. 1/10 19, Fuldm. 1/4 23
Kontorchef	O. Paulson	Overpræsidiet																			F.-l.Næstf.	F.-l.Næstf.	Form.	Form.	Form.						
Eksp.sekretær	J. Dam	I. Afd.s Sekretariat	*) fra 18/9 15																		F.-l.*)	F.-l.								udtr. af Kom.s Tj. 1/7 20 (21) nu Kontorchef i Gentofte Kom.
Inspektør	C. Lütz-Höppermann	Sundholm																					Emb.	Emb.						
Eksp.sekretær	A. L. Holgersen	Sporvejene																					Emb.	Emb.						
Afdelingsingeniør	Poul Sørensen	Vandforsyningen																					Ing.Næstf.	Ing.Næstf.	Ing.Næstf.					
Ingeniør	Poul Jensen	Vej- og Kloakanlægene																					Ing.	Ing.		Ing.				Direktør 14/12 22
Maskinmester	N. Traberg	Alm. Hospital																					Tek. V	Tek. V						Ing. (II Lkl.) v. Kørselsafd. 1/10 17
Maskinmester III	A. V. Fix	Belysningsvæsenet	*) fra 7/8 16																				*)Tek.VI b	Tek. VI b	Tek. VI b	Tek. VI b				Maskinmester II 1/4 20
Trafikmester	J. P. Christiansen	Sporvejene	*) do.																				*)Tek.VI b	Tek. VI b	Tek. VI b					
Rodemesterassistent	E. Friis	Skatteoppebørselen	*) udg. 1/7 17																					Rod.*)						Rodemester 1/7 17
Assistent	Jens Pangel	Centralarb.anvisningen	*) fra 1/7 17																					Ass.*)	Ass.	Ass.	Ass			
Rodemesterassistent	Gunnar Tegibjærg	Skatteoppebørselen	*) fra 10/12 17																					Rod.*)						† 26/11 22
Eksp.sekretær	A. Ulrich	Belysningsvæsenet																							Emb.	Rod.	Emb.	Emb.Nstf.	Emb.Nstf.	Emb.Nstf.	Emb.
Ingeniør	G. R. Christophersen	Sporvejene	*) udg. 9/12 18																						Ing.*)			Ing.			
Maskinmester II	O. P. Bouët	Belysningsvæsenet																							Tek. V						Maskinmester I 1/7 21
Afdelingsingeniør	J. Funck	Vej- og Kloakanlægene	*) fra 9/12 18																						Ing.*)						
Kontorchef	Azur Levin	Vej- og Kloakanlægene																								Emb.Nstf.					
Maskinmester	F. T. N. G. Læssing	Belysningsvæsenet																								Tek. V					Overværkmester 1/4 20
Assistent	N. K. Christensen	Belysningsvæsenet	Sekretær 2/4 19—4/4 20, *) udg. 9/12 20																							Ass.*)					Overass. 1/10 19, Fuldm. v. Sporv. 1/12 20
Bancassistent	P. Haase	Sporvejene																								Tek. VI b	Tek. 8	Tek. 8	Tek. 8	Tek. 8	
Rodemester	A. Birch	Skatteoppebørselen	*) fra 13/8 19																							Rod.*)					
Overassistent	V. Christophersen	Belysningsvæsenet	*) fra 9/12 20																							Ass.*)	Ass.	Ass.	Ass.	As. Næstf.	
Ingeniør	M. Udsen	Vandforsyningen																									Ing.	Ing.	Ing.	Ing.	Afd.ing. 1/12 23
Overgartner	K. Brandt Klixbüll	Kom.s Blomstergartneri																									Tek. 7	Tek. 7	Tek. 7	Tek. 7	
Ledningsinspektør	H. P. C. Hansen	Belysningsvæsenet																									Tek. 7	Tek. 7			
Maskinmester	J. M. Schmidt	Belysningsvæsenet	*) udg. 17/5 20																								Tek. 8*)				† 1923
Tekn. Assistent	Otto Hansen	Belysningsvæsenet	*) fra 17/5 20																								Tek. 8*)	Tek. 8	Tek. 8	Tek. 8	
Rodemester	R. Husum	Skatteoppebørselen	*) fra 28/6 20																								Rod.*)	Rod.			
Rodemesterassistent	W. R. V. A. Hindskov	Skatteoppebørselen	*) fra 16/11 20																								Rod.*)				
Brandinspektør	P. Vinding	Brandvæsenet																										Ing.	Ing.	Ing.	
fung. Rodemester	E. Bruus	Skatteoppebørselen																										Rod.	Ass.	Ass.	Rodem.ass. 1/7 21
Overassistent	R. Alstrup	III. Afd.s III. Sekretariat																										Ass.			
Værkmester	S. Andreasen	Sporvejene																											Tek. 7	Tek. 7	
Ialt 81 Personer																														

Redaktør

Bestyrelsen: Antal Repræsentanter:

	Formanden	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
1898—1908 Afdelingsvalg:	I Afdeling	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																		
	II do.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																		
	III do.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																		
	IV do.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																		
1909—1916 Forholdstalsvalg:																														
1909: „K. .K" og „K. M. K." Liste A													4																	
Tekniske Tj.mænd i V Liste B													0																	
Valggr. af ældre Tj.mænd Liste C													4																	
1910. Assistentforen. Liste A.														4																
Tekn. Tj.mænd m. fl. Liste C														2																
Valggr. af ældre Tj.mænd Liste B														2																
1911, 1912 og 1913: Assistentforen. m. fl. Liste B															5	5	5													
Valggr. af ældre Tj.mænd Liste A															3	3	3													
1914: Assistentforen. m. fl. Liste B																		6												
Valggr. af ældre Tj.mænd Liste A																		1												
Rodemesterfor. Liste C																		1												
1915: Fællesliste („status quo")																			8	8										
Forretningsudvalget: Særforeningsrepræsentanter:																														
1916: Embedsmandsforeningen																					2	2	2	2	2	2	2	2	Rodemesterforeningen opløstes Juni 1921.
Ingeniørforbundet																					2	2	2	2	2	2	2	2	Medlemmerne overgik til henholdsvis Em-
Rodemesterforeningen																					2	2	2	2	2	2			bedsmandsforeningen og Assistentforeningen.
Tekn. Tjenestemænd i 7 (V Lkl.)																					2	2	2	2	2	2	2	2	Repræsentanter i Forretningsudvalget og Ho-
Assistentforeningen																					2	2	2	2	2	2	2	2	vedbestyrelse havde dog Sæde Bestyrelses-
Tekn. Tjenestemænd i 8 (VI b Lkl.)																					2	2	2	2	2	2	2	2	aaret ud.
	Ialt	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	13	13	13	13	13	13	11	11		

Forkortelser: Romertal angiver Magistratsafdeling, Bogstaverne A., B. og C. de opstillede Kandidatlisters Valgbetegnelse, F.-l. betyder Fællesliste, Emb. = Embedsmandsforeningen, Ing. = Ingeniørforbundet, Rod. = Rodemesterforeningen, Tek. V eller Tek. 7 = den nuværende Forening af tekniske Tjenestemænd i 7. Lønklasse, Ass. = Assistentforeningen, Tek. VI b eller Tek. 8 = den nuværende Forening af tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse, „K. K." = den tidligere Forening af Belysningsvæsenets Assistenter og Skrivere, „K. M. K." = den tidligere Forening af Assistenter og Skrivere udenfor Belysningsvæsenet, „Valggr. af ældre Tjm." = den tidligere Valggruppe af ældre Tjenestemænd.

Medlemmer af Repræsentantskab og Hovedbestyrelse.

Tabel 5.

Stilling	Navn	Institution		Repræsentantskab: Forholdstalsvalg indenfor Lønklassen, Valgt paa Generalforsamling: Ord. 24/8 1909	Ord. 20/8 1910	Ord. 28/8 1911	Ord. 21/8 1912	Ord. 29/8 1913	Ord. 26/8 1914	Ord. 24/8 1915	Ord. 29/8 1916	Hovedbestyrelse: Særforeningsrepræsentanter, valgt paa Særforen. Generalfors. Hovedbestyrelsen konstitueret: 8/5 1916	2/4 1917	3/4 1918	2/4 1919	4/4 1920	31/8 1921	1/4 1922	3/4 1923	Nu
Eksp.sekretær	Rich. Krause	Overpræsidiet	*) udg. 31/12 10	Form.	Form.*)	III	III	III		Form.	Form.									Udtr. af Kom.s Tjeneste
Kontorchef	J. E. A. Hougaard	3. Afd.s Bogholderi		II																
Eksp.chef	C. F. F. v. Holstein	Skattedirektoratet		II	II	II	II	II												Pens.
Forvalter	E. E. Schultz	Alderdomshjemmet	*) fg. Form. 1/1-31/8 11	III	III*)	III	III													†
Eksp.sekretær	J. F. Topsøe-Jensen	IV. Afd.s Sekretariat		III	III				II											Kontorchef i V Afd.s Sekr.
Rodemester	A. G. Fich	Skatteoppebørselen		III	III	III	III													Inspektør v. Oppebørselskontor
Fuldmægtig	A. K. N. Nielsen	I. Afd.s Sekretariat		IV	IV															Kontorchef i I Afd.s Sekr.
Fuldmægtig	J. S. Koch	II. Afd.s Sekretariat		IV	II	II	II	II		II	II									Direktør for Stadens faste Ejendomme
Fuldmægtig	P. W. Behrend	III. Afd.s I. Sekretariat		IV	IV	IV	IV	IV												Udtr. af Kom.s Tjeneste
Fuldmægtig	P. M. Grønvold	Vandforsyningen		IV	IV	uf. Lkl.														Ekspeditionssekretær
Lygteinspektør	V. Hansen	Belysningsvæs.		V	V	V														†
Rodemesterassistent	J. G. Zangenberg	Skatteoppebørselen		V	V	V	V		V	uf. Lkl.	uf. Lkl.									Rodemester
Assistent	Frk. R. Blicher Hansen	Belysningsvæsenet		VI	VI															Udtr. af Kom.s Tjeneste
Assistent	Leon Petersen	Belysningsvæsenet		VI	VI	VI	VI								Ass.					Fuldmægtig
Assistent	N. C. Gjødesen	Belysningsvæsenet		VI																Revisor
Assistent	H. R. Holving	Vandforsyningen		VI				VI	VI	VI	VI	Ass.	Ass.							Pens.
Assistent	J. E. H. Bjerre	Kommunehospitalet		VI	VI															Udtr. af Kom.s Tjeneste
Assistent	H. P. C. Hansen	Belysningsvæsenet		VI	VI	VI										Tk. 7	Tk. 7			Ledningsinspektør
Assistent	Thorv. Hansen	Vej- og Kloakanlægene		VI	VI	VI														
Assistent	S. Juul	III. Afd.s II. Sekretariat		VI										Emb.						Kontorchef i III Afd.s III Sekr.
Skriver	Frk. L. Wessel	Skattevæsenet		VII	VII	VII														Assistent
Skriver	N. K. Christensen	Belysningsvæsenet	*) udg. 9/8 20	VII	VII										Ass. F.*)					Fuldmægtig v. Sporvejene
Skriver	H. Sørensen	Belysningsvæsenet		VII																Fg. Rodemester
Skriver	V. F. H. Christophersen	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 1/7 17	VII					VI	VI	VI	Ass.	*) Ass.	Ass.	Ass.	Ass. F.	Ass. F.	Ass. F.	Ass. F.	Overassistent
Konstruktør	C. F. Ambjørn	Belysningsvæsenet		uf. Lkl.	uf. Lkl.															†
Fuldmægtig	A. F. C. J. Abkjær	Hovedkassen			IV	IV	IV													Pens.
Maskinmester	N. J. Traberg	Alm. Hospital			V	V	V	V	V	V	V	Tk. V	Tk. V							
Assistent	Vilh. Buhl	Skattedirektoratet	*) Redaktør 1/4 09-15/8 14		VI	VI	IV	IV	IV	IV	VI									Vicedirektør i Skattevæsenet
Assistent	Em. Bjørke	Stadsarkitekten			VI	VI	VI													Ekspeditionssekretær
Assistent	Svend Holm	Begravelsesvæsenet			VI	uf. Lkl.	uf. Lkl.	uf. Lkl.	uf. Lkl.	uf. Lkl.	uf. Lkl.									Fuldmægtig
Assistent	Ferd. Nielsen	Belysningsvæsenet	(Struer)		VI	VI	VI							Ass.						Ekspeditionssekretær v. Vestre Fængsel
Skriver	C. B. Nilsson	Belysningsvæsenet	(Bjernum)		VII															Rodemesterassistent
Fuldmægtig	Lorenz T. Krøyer	Belysningsvæsenet				Form.	Form.	Form.	Form.	III	III									Kontorchef
Fuldmægtig	G. Heggum	Belysningsvæsenet				IV														Ekspeditionssekretær
Assistent	Laur. Kaarøe	Belysningsvæsenet				VI	VI	VI	VI			Ass. F.	Ass. F.	Ass. F.	Form.	Form.	Form.	Form.	Form.	Fuldmægtig
Assistent	Jacob Salomon	Hovedbogholderiet				VI														Udtr. af Kom.s Tjeneste
Skriver	Svend Christensen	III. Afd.s II. Sekretariat	(Bojers) *) udg. 1/10 19			VII	VII	VI	VI	VI	VI	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.*)	Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	Distriktsforstander
Skriver	L. Runøe	Belysningsvæsenet				VII	VII													Fuldmægtig
Skriver	C. M. Rytter	Belysningsvæsenet				VII														Overassistent
Assistent	Alfred Christensen	Raadhusforv. Kontor					VI	VI	VI	VI	VI									Udtr. af Kom.s Tjeneste
Assistent	A. F. Hansen	Vej- og Kloakanlægene					VI	VI	VI	VI	VI					Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Overassistent
Assistent	A. M. P. Mørch	Belysningsvæsenet					VI													Overassistent
Assistent	Hjalmar Andersen	I. Afd.s Sekretariat					VI	VI												
Skriver	V. E. Carlsson	Belysningsvæsenet					VII	VI												Rodemesterassistent
Skriver	Frk. Olga Fjord	Skatteligningen					VII	VII	VII	VII	VII									Overassistent
Skriver	Frk. Karen Henningsen	Belysningsvæsenet					VII	VII	VII	VII	VII									Assistent
Kontorchef	O. Paulson	Overpræsidiet					uf. Lkl.	uf. Lkl.	uf. Lkl.	II	II	Form.	Form.	Form.						Kasserer v. Oppebørselskontor
Rodemester	C. M. P. Larsen	Skatteoppebørselen	(Lehnsted)					III	III											Kontorchef
Eksp.sekretær	Viggo Hansen	Belysningsvæsenet						III												
Fuldmægtig	E. Hall	Skattedirektoratet						IV	IV	IV	IV									Rodemester
Rodemesterass.	A. Birch	Skatteoppebørselen	*) Suppl. indtr. 13/9 19					V		V	V				*) Rod.		Rod.		Emb.	Fuldmægtig
Assistent	Knud Petersen	III. Afd.s II. Sekretariat						VI	VI											Rodemesterassistent
Skriver	C. Bernickov	Belysningsvæsenet						VII	VII											Assistent
Skriver	Frk. Amalie Hansen	Sporvejene						VII												Rodemesterassistent
Skriver	Johs. Johansen	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 1/7 17-10/12 17 *) udg. 16/11 20					VII				Rod.	*) Rod.			Rod.*)				Inspektør v. Oppebørselskontor
Rodemester	M. Raage	Skatteoppebørselen							III											
Rodemester	Georg Christensen	Skatteoppebørselen							III	III	III									Kontorchef
Fuldmægtig	H. L. Krarup	Skattedirektoratet							IV	IV	IV					*) Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Overassistent
Assistent	J. P. Kjærsgaard	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 23/6 20						VI	VI	VI									
Assistent	H. Chr. Ridter	Kommunehospitalet	*) udg. 1/7 17						VI	VI	VI	Ass.	Ass.*)		Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	Overassistent
Skriver	J. Brasen	Sporvejene							VII	VII	VII									Inspektør v. Øresundshospitalet
Skriver	G. Rasmussen	Belysningsvæsenet							VII	VII	VII									Skatteassistent
Værkmester	V. A. Carstensen	Sporvejene								V	V		Ass.							Udtr. af Kom.s Tjeneste
Maskinmester	A. F. V. Fix	Belysningsvæsenet	*) Fra 7/8 16							VI	VI	*Tk. VI b F.	Tk. VI b F.	Tk. VI b F.	Tk. VI b					†
Assistent	O. M. Knudsen	Belysningsvæsenet								VI	VI									Maskinmester II
Inspektør	C. Lütz-Höppermann	Sundholm										Emb. F.	Emb. F.	Emb.	Emb.	Emb.				Fg. Rodemester
Kresinspektør	J. Herding	Forsørgelsesvæsenet										Emb.	Emb.							
Eksp.sekretær	A. L. Holgersen	Sporvejene										Emb.	Emb.	Emb. F.						
Eksp.sekretær	Azur Levin	Vej- og Kloakanlægene										Emb.	Emb.		Emb. F.					Kontorchef
Fuldmægtig	A. Ulrich	Belysningsvæsenet										Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	Emb. F.	Emb. F.	Emb. F.	Emb. F.	Ekspeditionssekretær
Afdelingsingeniør	Poul Sørensen	Vandforsyningen										Ing. F.	Ing. F.	Ing. F.	Ing. F.					Direktør for Vandforsyningen
Ingeniør	Poul Jensen	Vej- og Kloakanlægene										Ing.	Ing.							Ingeniør (II Lkl.) v. Kørselsafd.
Ingeniør	S. L. Sørensen	Stadsingeniøren	*) udg. Jan. 17									Ing.*)								†
Rodemester	H. Bjerke	Skatteoppebørselen	*) udg. 13/9 19 *) udg. 28/6 20									Rod. F.	Rod. F.	Rod. F.	Rod. F.*)	Rod. F.*)				
Rodemester	H. P. Weygaard	Skatteoppebørselen										Rod.								Inspektør v. Oppebørselskontor
Vejassistent	H. A. Borrild	Vej- og Kloakanlægene										Tk. V F.	Tk. V F.	Tk. V F.	Tk. V F.					Vejinspektør
Assistent	Charles Andreasen	Belysningsvæsenet										Ass.								Fuldmægtig
Skriver	Frk. Jenny Erslev	Skatteligningen										Ass.	Ass.	Ass.						Overassistent
Skriver	G. Rigbolt	Belysningsvæsenet	*) udg. 1/8 17									Ass.	Ass.*)							Assistent
Assistent	Jens Pangel	Centralarbejdsanvisningen										Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.				
Skriver	A. J. F. Svendsen	Sporvejene										Ass.	Ass.	Ass.						Assistent
Assistent	H. Bredmose	III. Afd.s III. Sekretariat										Ass.			Ass.*)					Udtr. af Kom.s Tjeneste
Skriver	P. Carstensen	Belysningsvæsenet										Ass.	*) Ass.			Ass.				Overass. v. Afd. f. Stadens Bygningsvedl.
Trafikmester	J. P. Christiansen	Sporvejene	*) Suppl. indtr. 1/7 17, *) indtr. Febr. 20									*) Tk. VI b Ing.	Tk. VI b	Tk. VI b		Tk. 8			Tk. 8	
Ingeniør	J. Verland	Sporvejene	*) Fra 7/8 16										Emb. Ing.							V Afd.s Sekretariat
Fuldmægtig	M. Lollesgaard	IV. Afd.s II. Sekretariat	*) Suppl. indtr. Jan. 17										Rod.*)	Ing.	Ing.*)					Udtr. af Kom.s Tjeneste
Ingeniør	K. R. Fischer	Stadsingeniøren	*) udg. 13/9 19										Rod.*)					Emb.		
Rodemester	Ph. Wittroch	Skatteoppebørselen	*) udg. 10/12 17										Ass.							Rodemester
Rodemesterass.	E. Friis	Skatteoppebørselen	*) udg. 1/7 17										Ass.	Ass.						Ekspeditionssekretær
Assistent	Jacques Hermann	Skattedirektoratet											Ass.*)			Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	Overassistent
Assistent	K. M. Vester	Belysningsvæsenet											Ass.*)							Rodemesterassistent
Assistent	Ejner P. Larsen	Belysningsvæsenet	*) udg. 1/7 17										*) Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ekspeditionssekretær
Assistent	J. Kr. Nielsen	Sporvejene	*) udg. 1/10 17										*) Ass.							Rodemesterassistent
Skriver	K. J. Stoltz	III. Afd.s III. Sekretariat	*) udg. 1/7 17										*) Ass.							Overassistent
Assistent	R. Alstrup	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 1/7 17										*) Ass.	Ass.	Rod.					Overassistent
Assistent	Sv. Ulrich	Vej- og Kloakanlægene	*) Suppl. indtr. 1/8 17										*) Rod.	Rod.						†
Assistent	Poul Hansen	Skatteoppebørselen	*) Suppl. indtr. 1/10 17										*) Rod.							
Rodemesterass.	Gunnar Teglbjærg	Skatteoppebørselen	*) indtr. 10/12 17											Emb.						Inspektør ved Kommunehospitalet
Fuldmægtig	B. Klein	Hospitalsdirektoratet	*) indtr. 10/12 17											Emb.	Emb.	Emb.				
Skoleinspektør	C. R. la Cour Andresen	Sølvgadens Skole												Emb.						
Arkitekt	K. Kehler	Stadsarkitekten												Ing.*)		Ing. F.				
Ingeniør	F. H. W. Frehse	Sporvejene	*) udg. 9/12 18											Tk. V						Maskinmester I
Maskinmester	G. R. Christophersen	Belysningsvæsenet												Ass.*)						Fuldm. i II Afd.s Sekr.
Assistent	O. P. Bouët	III. Afd. III. Sekretariat	*) udg. 24/1 19											Ass.	Ass.	Ass.	Ass.			Udtr. af Kom.s Tjeneste
Assistent	A. Lindblom	Belysningsvæsenet												Ass.						Udtr. af Kom.s Tjeneste
Assistent	*E. E. Kallenberg*	Belysningsvæsenet												Ass.*)						Ekspeditionssekretær
Assistent	*Max Grohshennig*	Belysningsvæsenet	*) udg. 15/11 18											*) Ing.	Ing.					
Overassistent	Kai Bruun	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 9/12 18											*) Ass.						
Afdelingsingeniør	J. Funck	Vej- og Kloakanlægene	*) Suppl. indtr. 13/11 18											*) Ass.	Ass.*)					*Udtr. af Kom.s Tjeneste*
Overassistent	E. Engel	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 24/1 19, *) udg. 13/9 19												Emb.					
Assistent	H. Wahlstrøm	Skattedirektoratet													Emb.					*Ekspeditionssekretær i IV Sekr.*
Fuldmægtig	L. P. H. Kronholm	Sporvejene													Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	
Fuldmægtig	E. O. Frøling	III. Afd.s III. Sekretariat													Rod.	*) Rod.				Fg. Rodemester
Arkitekt	E. Ishøy	Stadsarkitekten													Tk. V					Overværkmester
Rodemesterass.	A. Clausen	Skatteoppebørselen	*) Suppl. indtr. 16/11 20												Ass.					Assistent
Værkmester	F. T. N. G. Læssing	Belysningsvæsenet													Ass.*)					Udtr. af Kom.s Tjeneste
Skriver	Holger Andersen	Belysningsvæsenet													Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Distriktsassistent
Skriver	P. V. Andersen	Sporvejene	*) udg. Febr. 20												Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Tilsynsassistent
Skriver	K. Schmidt	III. Afd.s Arkiv													Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Overassistent
Assistent	S. T. Nielsen	Vandforsyningen													Ass.					Overassistent
Skriver	Frk. Ella Petersen	Skatteligningen													Ass.					
Assistent	H. C. Clemens	Belysningsvæsenet													Tk. VI b F.	Tk. 8 F.	Tk. 8 F.	Tk. 8 F.	Tk. 8 F.	
Assistent	Frk. M. Mørch	Vej- og Kloakanlægene	(Fru Grabow-Petersen)												*) Ass					Fuldmægtig
Baneassistent	P. Haase	Sporvejene													*) Ing.					
Assistent	N. A. Christophersen	Skattedirektoratet	*) Suppl. indtr. 13/9 19, udg. Febr. 20												*) Ass.	Ass.*)				Fuldmægtig
Ingeniør	E. F. Frølich	Stadsingeniøren	*) Suppl. indtr. 13/9 19												*) Ass.	Ass.*)				Udtr. af Kom.s Tjeneste
Overassistent	S. Sørensen	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 9/2 20, *) udg. 28/6 20												*) Ass.					
Assistent	A. Baden	III. Afd.s III. Sekretariat	*) Suppl. indtr. 1/10 19, udg. 1/12 20													Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	
Assistent	Kaj Hansen	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 9/2 20													Emb.	Emb.	Emb.	Emb.	
Fuldmægtig	Vilh. Frendrup	III. Afd.s III. Sekretariat														Ing.	Ing.	Ing.	Ing.	Afdelingsingeniør
Fuldmægtig	H. H. Madsen	Stadskonduktøren														Ing.	Ing.	Ing.		
Ingeniør	M. Udsen	Vandforsyningen														Rod.	Rod. F.			
Driftsingeniør	A. Meulengracht	Belysningsvæsenet														Rod.	Rod.	Ass.	Ass.	
Rodemester	R. Husum	Skatteoppebørselen														Tk. 7 F.	Tk. 7 F.	Tk. 7 F.	Tk. 7 F.	
Rodemesterass.	V. R. V. A. Hindskov	Skatteoppebørselen														Ass.	Ass.	Ass.		
Overgartner	K. Brandt Klixbüll	Kom.s Blomstergartneri														Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	
Kontorist	Frk. J. Kirkegaard	Folkebibliotekerne														Ass.				Kst. Assistent
Assistent	Oscar Kølln	Kommunehospitalet														Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Overassistent
Kontorelev	Frk. G. Michelsen	Skatteligningen														Ass.	Ass.	Ass.		
Assistent	G. Klug-Andersen	Vej- og Kloakanlægene														Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	Kontorist
Assistent	Frk. E. Christiansen	Belysningsvæsenet														Ass.		Ass.	Ass.*)	Kontorist
Kontorelev	K. Ørvig	Belysningsvæsenet	*) udtr. 4/4 23													Ass.	Ass.			Udtr. af Kom.s Tjeneste
Kontorelev	A. Larsen	Belysningsvæsenet														Ass.*)				
Assistent	A. Hedegaard	Belysningsvæsenet	*) udg. 11/8 20													Ass.				†
Assistent	C. Frølich Jeppesen	Sporvejene														Tk. 8*)				
Maskinmester	J. M. Schmidt	Belysningsvæsenet	*) udg. 17/5 20													*) Rod.				
Rodemester	G. B. Grove-Rasmussen	Skatteoppebørselen	*) Suppl. indtr. 28/6 20													*) Tk. 8	Tk. 8	Tk. 8	Tk. 8	
tekn. Assistent	Otto Hansen	Belysningsvæsenet	*) Suppl. indtr. 17/5 20													*) Ass.	Ass.	Ass.	Ass.	
Assistent	Edm. Nielsen	III. Afd.s Bogholderi	*) Suppl. indtr. 11/8 20													*) Ass.	Ass.			†
Assistent	E. Balskov	Sporvejene	*) Suppl. indtr. 1/12 20														Emb.	Emb.	Emb.	
Kontorchef	A. H. Rasch	III. Afd.s I. Sekretariat															Emb.	Emb.	Emb.	
Skoleinspektør	M. P. Nøring	Raadmandsgades Skole															Ing. F.	Ing. F.	Ing. F.	
Brandinspektør	P. Vinding	Brandvæsenet															Rod.	Ass.	Ass.	Rodemesterassistent
fg. Rodemester	E. Bruus	Skatteoppebørselen															Ass.	Ass.	Ass.	
Assistent	Fru A. Sørensen	Skoledirektionen															Ass.			
Kontorist	Frk. G. Hustad	Skatteligningen															Ass.	Ass.		
Skatteassistent	E. N. P. Jensen	Skattedirektoratet															Ass.	Ass.	Ass.	
Assistent	K. Rafsted	Lønningskontoret															Ass.			
Kontorist	H. Wognsen	Sporvejene															Ass.		*) Ass.	Kontorist
Kontorelev	Torkild Hansen	Belysningsvæsenet	*) Suppl. 4/4 23														Ass.	Ass.	Ass.	
Assistent	Ingemann Jørgensen	Belysningsvæsenet																Emb.	Emb.	
Revisor	Herman Jensen	Den adm. Revision																Tk. 7	Tk. 7	
Værkmester	S. Andreasen	Sporvejene																Ass.		
Kontorist	Frk. H. Güttler	Skatteligningen																Ass.	Ass.	
Kontorist	Aage Winther	Sporvejene																Ass.	Ass.	
Kontorist	L. Termøhlen	Sporvejene																Ass.	Ass.	
Kontorelev	N. Bech-Nielsen	Belysningsvæsenet																Ass.	Ass.	
Assistent	C. Ryling	Belysningsvæsenet																Tk. 8	Tk. 8	
Maskinmester	A. Roseneng	Vej- og Kloakanlægene																	Ing.	
Ingeniør	P. Stuhlmann	Sporvejene																	Ass.	
Kontorist	Frk. C. Witten	Kommunebibliotekerne																	Ass.	
Kontorelev	Frk. A. Lægaard	Skatteligningen																	Ass	
Skatteassistent	Aage Petersen	Skattedirektoratet	*) udtr. 4/4 23																Ass.*)	
Assistent	R. Plovsing	Belysningsvæsenet	*) Suppl. 4/4 23																*) Ass.	
Assistent	H. E. Petersen	Belysningsvæsenet																		

Ialt 175 Personer.

Repræsentantskabet:	II Lønklasse	2	2	2	2	2	1	2	2								
	III „	3	3	3	3	3	3	2	2								
	IV „	4	4	3	3	3	3	3	3								
	V „	2	3	3	2	2	2	3	3								
	VI „	8	9	8	8	8	9	9	9								
	VII „	4	3	4	5	5	5	4	4								
	uf. „	1	1	2	2	2	2	2	2								
	Formanden	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hovedbestyrelsen:	Foreningen Københavns Kom.s Embedsmænd									5	6	7	8	9	9	11	11
	Københavns kommunale Ingeniørforbund									3	3	3	3	3	3	3	3
	Rodemesterforeningen									3	3	3	3	4	4	—	—
	Foren. Køb. Kom.s tekn. Tj.mænd i 7. (V) Lkl.									2	2	2	2	2	2	2	2
	Kommunal Assistentforening									12	14	14	15	20	22	24	24
	Foren. Køb. Kom.s tekn. Tj.mænd i 8. (VI b) Lkl.									2	2	2	2	3	2	3	4
	Ialt	25	26	26	26	26	26	26	26	28	31	32	34	42	43	44	45

Forkortelser: *Romertal* betegner Lønklasser, *Emb.* = Embedsmandsforeningen, *Ing.* = Ingeniørforbundet, *Rod.* = Rodemesterforeningen, *Tk. V* eller *Tk. 7* = den nuværende Forening af tekniske Tjenestemænd i 7. Lønklasse. *Tk. VI b* eller *Tk. 8* = den nuværende Forening af tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse. *Ass.* = Assistentforeningen. Hvor der efter Foreningsangivelsen er anbragt et *F* betyder dette, at det paagældende Medlem er Formand for den nævnte Særforening i det omhandlede Aar.

Oversigter over Indtægter og Udgifter i 25 Aar.

Foreningen.

Tabel 6.

Aar	Indtægter: Kontingent og Indskud	Renter	„Absalon"	Diverse	Ialt	Udgifter: Ialt	Generalforsamlinger	Møder, Foredrag og andre Sammenkomster	Fester	Faste Lokaler	Kontorlokaler	Bestyrelses-, Hovedbestyrelses- og Forretningsudvalgsmøder	Lønninger	Formanden	Revisorerne	Sagførersalær	Tryksager, Maskinskrivning, Kontorrekvisitter, Porto, Honorar for Salg af Rabat-Kuponer	Personalfortegnelser	Reorganisationen	Kranse	Afskrevet for Slid paa Inventar og for Rabat-kuponer m. m.	Kursdifferencer	Diverse (herunder Telefoner)	„Absalon"	Understøttelsesfonden	Sygekassen	Reservefonden	Kontingent til og Møder i Fællesrepræsentationen og Centralorganisationen	Rejser	Repræsentation og Møder i Anl. af fremmede Kollegers Besøg	Kollegahjælpen	Netto-Overskud	Netto-Underskud	Formue ult.
fra 1/s 1898	1288,75	1,18		18,10	1308.03	1295,98		97,11	123,25	226,—			280,—				565,42					4,20									12,05		12,05
1899	2773,50	4,48		21,65	2799,63	2299,75		40,56	393,15	407,—			555,—				482,13			86,—		70,22	265,69								499,88		511,93
1900	3023,75	30,28		20,75	3074,78	2414,65		134,17	499,64	288,—			352,50				404,43			30,—		79,85	499,81	126,25							660,13		1172,06
1901	3236,50	26,22			3262,72	3771,82		238,85	1083,03	354,—			384,16				312,03			40,—		68,70	491,05	800,—							508,41	509,10	662,96
1902	3315,—	30,29			3345,29	2836,88		253,79	433,03	445,—			453,32				249,06			40,—		133,56	329,12	500,—							552,76		1171,37
1903	3420,75	29,11	106,02		3555,88	3003.12		143,56	1131,81	302,—			540.—				299,—			60,—		26,75		500,—							712,09		1724,13
1904	3588,75	52,08	147,04		3787,87	3075,78		135,19	780,50	285,—			540,—				201,93			53,—		80,16		1000,—							145,22		2436,22
1905	3594,50	71,46	150,—		3815,96	3670,74		362,55	781,44	190,—			540,—				168,12			43,—		85,63		1500,—							681,80		2581,44
1906	4199,25	58,44	150,—		4407,69	3725,89		304,22	558,99	245,—			540,—				238,94			115.—		223,74		1500,—								729,97	3263,24
1907	4535,25	90,13			4625,38	5355,35		749,43	660,40	120,—			585,—				488,82			100,—		281,82	369,88	2000,—								1622,65	2533,27
1908	4792,75	36,84			4829,59	6452,24		613,95	1031,95	690,—			740,—				506,93			40,—		229,41	600,—	2000,—							978,70		910,62
1909	5006,50	13,50			5020,—	4041,30		490,43	855,09	250,—			780,—				538,55			45,—		136,25	945,98								793,63		1889,32
1910	5896,50	12,75		67,25	5976,50	5182,87	65,—	458,61	385,19	200,—			874,16				287,76	705,—		95,—	33,46	409,44	669,25	1000,—							1788,93		2682,95
1911	6506,25	80,32	150,68	5,95	6743,20	4954,27	35,—	678,16	557,85	150,—		111,36	855,—	225,—			354,82	150,—		55,—	66,48	215,60		1500,—							2923,39		4471,88
1912	7310,25	159,63		30,40	7500,28	4576,89	118,09	519,23	598,53	175,—		185,25	980,83	300,—			328,12			50,--	65,36	256,48		1000,—							2196,69		7395,27
1913	7185,—	269,22		2,—	7456,22	5259,53	255,34	537,63	234,91	200,—		130,36	960,—	300,—			780,33			50,—	74,84	221,12		1500,—								5936,11	9591,96
1914	7525,50	148,46			7673,96	13610,07	361,82	638,60	292,67	100,—		140,83	960,—	450,—			557,27	1125,27		60,—	66,24	177,37	600,—	4000,—		4000,—						22,28	3655,85
1915	7991,25	57,33			8048,58	8070,86	581,33	1234,49	390,16	330,—		238 99	1191.—	500,—			372,24			97,—	57,05	358,60	1000,—	1720,—								1154,36	3633,57
1916	9442,12	20,88			9463,—	10617,36	418,52	1905,71				508,74	1682,—	500,—			758,87		631,25	85,—	40,07	217,20	1000,—	1600,—	1270,—							2479,21
1917	10435,67	8,38			10444,05	10127,29	152.—	1655,64				373,15	1956,66	750,—			613,02			88,—	28,06	308,38	4063,38				139,—				316,76		2795,97
1918	11426,70	16,35			11443,05	9579,62	101.40	1172,41				484,75	2369,—	725,—	150,—		721,66			77,—	26,45	327,50	3350,—				74,45				1863,43		4659,40
1919	17123,34	45,39			17168,73	17151,—	403,16	1919,17				876,49	2568,—	1800,—	150,—		1723,67			135,—	37,23	781,95	5967,13				82,40	400,—	306,80		17,73		4677,13
1920	29910,41	89,15			29999,56	28486,48	207.52	1900,25			2700,—	864,50	10246,67	500,—	200,—		1398,16			160,—	136,48	669,65	8529,60				185,80		762,85	25,—	1513,08		6190,21
1921	30985,53	183,34			31168,87	29580,41	60,15	3085,19			900,—	727,78	13973,17		200,—	590,50	1203,62			100,—	519,15	1131,80	6598,45				104,75		359,35	26,50	1588,46		7778,67
1922	32756,77	217,81			32974,58	30462,39	87,35	1857,67			1677,90	852,94	13621,50		200,—		1030,14			160,—	728,32	1282,43	4689,90	1000,—		1000,—	433,47	1564,62	223,75	52,40	2512,19		10290,86
Sum	227270,54	1753,02	703,74	166,10	229893.40	219602,54	2846,68	21126,57	10791,59	4957,—	5277,90	5495,14	58527,97	6050,—	900,—	590,50	14585,04	1980,27	631,25	1864,—	1879,19	95,—	7777,81	39969,24	23246,25	1270,—	5000,—	1019,87	1964,62	1652,75	103,90	20265,33	9974,47	

Foreningens Reservefond.

Tabel 7.

Aar	Indtægter: Foreningen	Renter	Kursdifferencer	Ialt	Udgifter: Ialt	Centralkomiteen af 1914	Kursdifferencer	Diverse	Netto-Overskud	Netto-Underskud	Formue ult.
1914	4000,—	107,07		4107,07	2081,84	2000,—	80,—	1,84	2025,23		2025,23
1915		91,07		91,07	76,50		75,—	1,50	14,57		2039,80
1916		85,98	90,—	175,98	1,50			1,50	174,48		2214.28
1917		89,30		89,30	35,—		35,—		54,30		2268,58
1918		98,08		98,08	30, —		30,—		68,08		2336,66
1919		102,66		102,66	120,—		120,—			17,34	2319,32
1920		105,94		105,94	70,—		70,—		35,94		2355,26
1921		109,85	150,—	259,85					259,85		2615,11
1922	1000,—	137,—	160,—	1297,—	0,25			0,25	1296,75		3911,86
Sum	5000,—	926,95	400,—	6326,95	2415,09	2000,—	410,—	5,09	3929,20	17,34	

Understøttelses-Fonden.

Tabel 8.

Regnskabsaar	Indtægter: Forskellige Indtægter	Gaver fra Raadm., Oberst Abrahamson	Gaver fra Andre	Tilskud fra Foreningen	Renter	Kontingenter	Udgifter: Forskellige Udgifter	Understøttelser: Udbetalt	Understøttelser: Tilbagebet.	Laan: Udbetalt	Laan: Tilbagebet.	Laan: Afskrevet	Formuegevinst i Regnskabsaaret (efter Status)	Formue ved Aarets Udgang (efter Status)
1899	Koncert 2.-2.-99 356 42	500 00	15 00		9 44								880 86	880 86
1900		500 00	22 00	126 25	48 17	131 50	Sparebøsse 0 50						827 42	1708 28
1901			25 15	800 00	51 50	210 00	0 25	71 60					1014 80	2723 08
1902	Fest i April 139 95	500 00	10 50	500 00	135 38	200 75		175 00					1311 58	4034 66
1903	Forestilling i Koncertpalæet 120 99	500 00	35 31	500 00	159 20	204 25		356 00	175 00				1338 75	5373 41
1904	Auktion 33 65	1000 00		1000 00	265 63	218 00		221 00	215 93				2964 16	8337 57
1905		1000 00	Hovedkass. Petersen 200 00 Div. 8 27	1500 00	546 95	208 00		483 32	150 00				2881 05	11218 62
1906		1000 00	6 16	1500 00	568 42	217 25			80 00				3371 83	14590 45
1907		1000 00	2 11	2000 00	378 19	221 00	29 90	1125 00	50 00				2496 40	17086 85
1908			Hovedkass. Petersen 200 00 Div. 1 46	2000 00	753 62	212 00	1 90	1325 00	150 00				1990 18	19077 03
1909					771 25	194 00		593 55	608 53	657 95			864 53	19941 56
1910				1000 00	847 23	191 75	15 32	390 00		980 00	636 30		1842 61	21484 17
1911				1500 00	919 01	169 25	19 89	485 00		1325 00	835 64		2212 37	23696 54
1912				1000 00	1003 99	162 50	19 55	745 00		3095 00	1591 57	79 40	1043 54	24740 08
1913				1500 00	1070 87	151 25	19 37	1220 00		3240 00	2568 30		1174 25	25914 33
1914				4000 00	1188 99	129 50	22 50	1900 00	200 00	5985 00	3837 65		2343 49	28257 82
1915				2000 00	1294 68	122 00	22 74	1350 00	200 00	5885 00	4582 29		1106 44	29364 26
1916				1600 00	1278 49	255 75	18 87	953 14		5370 00	6440 40		3472 98	32837 24
1917	Overskud v. Salg af Brændsel 96 28				1244 72	332 75	3 65	1849 72		3350 00	6067 25		÷ 235 87	32601 37
1918					1414 29	348 25		1100 00	173 92	3650 00	3520 78		28 21	32629 58
1919					1428 15	333 25		2083 53		7950 00	4667 09		÷1937 88	30691 70
1920					1487 79	403 50		1660 73		9150 00	7950 67		÷ 429 94	30261 76
1921					1471 72	427 75		1411 43		10450 00	9870 97		1823 54	32085 30
1922				1000 00	1603 13	454 50	0 25	1400 00		14025 00	12296 77		4165 88	36251 18
Ialt	747 29	6000 00	525 96	23526 25	19940 81	5498 75	174 69	20899 02	2003 38	75112 95	64565 68	79 40		36251 18
							Tilbagebetalt	2003 38	Tilbagebet.	64565 68				
								18895 64	Afskrevet	79 40				
										10467 87				

Medlemmernes Restgæld paa Laan 31/12 22

Indtægter ialt: 56239,06.

Udgifter ialt: 19149,73.

Saldo: 37089,33.
Kursdifferencer: 838,15.
Formue: 36251.18.

Sygekassen.

Tabel 9.

Aar	Indtægter: Kontingent og Indskud	Renter	Foreningen	Ialt	Udgifter: Ialt	Sygehjælp: I Hjemmet og ambul. Behandl.	Sygehjælp: Paa Hospitalet	Sygehjælp: Medicin	Sygehjælp: Lægeattester	Diverse	Netto-Overskud	Netto-Underskud	Formue ult. (Gæld = ÷)
Fra 1/s 1898	342,—	1,09		343,09							343,09		343,09
1899	1040,—	19,38		1059,38	319,—	307,—	12,—				740,38		1083,47
1900	1128,50	45,23		1173,73	809,48	630,—	179,48				364,25		1447,72
1901	1149,—	34,28		1183,28	1653,97	1406,—	247,72			0,25		470,69	977,03
1902	1144,—	49,66		1193,66	1172,15	1040,—	132,15				21,51		998,54
1903	1191,—	39,06		1230,06	2041,83	1817,28	224,55					811,77	186,77
1904	1754,60	18,07		1772,67	1831,28	1683,53	147,75					58,61	128,16
1905	1817,—	6,27		1823,27	1524,80	1256,—	268,80				298,47		426,63
1906	1713,15	20,17		1733,32	1145,50	1093,90	51,60				587,82		1014,45
1907	1614,20	48,58		1662,78	2468,65	2254,94	213,71					805,87	208,58
1908	1991,20	3,47		1994,67	1860,94	1708.54	152,40				133,73		342,31
1909	2141,—	8,69		2149,69	2050,79	1808,39	242,40				98,90		441,21
1910	2240,—	16,08		2256,08	1843,80	1803,—	40,80				412,28		853,49
1911	2325,40	21,98		2347,38	3159,21	2675,21	480,—			4,—		811,83	41,66
1912	2478,20	0,49		2478,69	2466,78	2214,78	252,—				11,91		53,57
1913	2398,80	4,88		2403,68	2370,46	2058,46	312,—				33,22		86,79
1914	2337,80	7,83		2345,63	2396,35	1858,75	537,60					50,72	36,07
1915	2301,20	2,73		2303,93	3055,79	2460,59	595,20					751,86	÷715,79
1916	2647,65	0,08	1270,—	3917,73	2374,17	1655,07	672,—	47,10			1543,56		827,77
1917	2660,75	0,22		2660,97	2112,39	1087,—	914,40	110,99			548,58		1376,35
1918	2453,75	30,62		2484,67	2373,64	1861,50	343,20	86,94	82,—		111,03		1487,38
1919	2369,75	47,79		2417,54	1969,48	1447,28	116,—	270,20	136,—		448,06		1935,44
1920	2304,—	57,21		2361,21	2290,36	1628,50	394,—	107,86	160,—		70,85		2006,29
1921	2308,—	68,45		2376,45	2113,24	1286,50	559,20	131,54	136,—		263,21		2269,50
1922	2232,75	98,34		2331,09	1562,69	1082,50	312,80	69,14	98,—	0,25	768,40		3037,90
Sum	48083,70	650,95	1270,—	50004,65	46966,75	38124,72	7401,76	823,77	612,—	4,50	6799,25	3761,35	

Begravelseskassen.

Tabel 10.

Aar	Indtægter: Kontingent og Indskud	Renter	Udtrukne Obligationer	Kursdifferencer	Ialt	Udgifter: Ialt	Begravelseshjælp	Kursdifferencer	Diverse	Netto-Overskud	Netto-Underskud	Formue ult.
1900	658,—	14,31			672,31	64,50			64,50	607,81		607,81
1901	302,—	15,59			317,59	203,25	200,—		3,25	114,34		722,15
1902	574,50	31,00			605,50	400,—	400,—			205,50		927,65
1903	588,—	34,84			622,84	400,—	400,—			222,84		1150,49
1904	539,50	42,71			582,21	403,75	400,—		3,75	178,46		1328,95
1905	763,50	50,24			813,74	600,—	600,—			213,74		1542,69
1906	532,—	62,72			594,72	400,—	400,—			194,72		1737,41
1907	967,92	100,51			1068,43	401,20	400,—		1,20	667,23		2404,64
1908	1075,14	105,02			1180,16	600,95	600,—		0,95	579,21		2983,85
1909	1120,01	121,87		47,50	1289,38					1289,38		4273,23
1910	1117,48	160,79			1278,27	812,44	800,—	10,—	2,44	465,83		4739,06
1911	1136,41	209,04		2,50	1347,95	403,71	400,—		3,71	944,24		5683,30
1912	1205,37	248,43			1453,80	91,94		87,50	4,44	1361,86		7045,16
1913	1208,96	303,02			1511,98	524,63	400,—	110,—	14.63	987,35		8032,51
1914	1166,76	344,70	110,—		1621,46	899,71	600,—	293,50	6,21	721,75		8754,26
1915	1177,60	396,17			1573,77	1130,17	800,—	323,75	6,42	443,60		9197.86
1916	1170,68	376,33	144,61	420,50	2112,12	813,24	800,—		13,24	1298,88		10496,74
1917	1091,78	420,31			1512,09	699,18	600,—	98,25	0,93	812,91		11309,65
1918	1109,30	488,55			1597,85	616,—	400,—	216,—		981,85		12291,50
1919	1121,92	525,17	165,—		1812,09	1943,54	1410,—	526,50	7,04		131,45	12160,05
1920	1100,77	551,54			1652,31	1214,—	940,—	271,50	2,50	438,31		12598,36
1921	1078,45	578,74		657,50	2314,69	470,—	470,—			1844,69		14443,05
1922	1054,02	665,06		747,—	2466,08	940,25	940,—		0,25	1525,83		15968,88
Sum	21860,07	5846,66	419,61	1875,—	30001,34	14032,46	11960,—	1937,—	135,46	16100,33	131,45	